

Geachte cliënt,

Wij zijn verheugd, dat u voor een **HYMER**-camper heeft gekozen en danken u voor het vertrouwen, dat u in ons stelt.

Deze gebruiksaanwijzing helpt u de camper te leren kennen en hem te gebruiken. **Lees de veiligheidsinstructies in hoofdstuk 2 en volg deze beslist op.**

Neem zo nodig contact op met een van onze **HYMER**-servicepunten. De medewerkers van deze geautoriseerde werkplaatsen zijn het best met uw voertuig vertrouwd en staan gaarne te uwer beschikking. Onze lijst van **HYMER**-servicepunten in Europa wordt regelmatig geactualiseerd. De actueelste uitgave kunt u bij onze klantenservice-afdeling of bij uw **HYMER**-dealer vinden.

Naast deze gebruiksaanwijzing krijgt u van ons

- **de servicemap met alle informatie met betrekking tot de inspectie-intervallen en controles op lekkage,**
- **de afzonderlijke gebruiksaanwijzingen voor het basisvoertuig en de verschillende inbouwapparaten.**

Wij zijn ervan overtuigd dat u aan uw camper veel plezier zult beleven. Wij wensen u een goede reis.

U vindt **HYMER GmbH & Co. KG** ook op Internet op het adres: <http://www.hymer.com>

Uw **HYMER GmbH & Co. KG**

Gelieve altijd de gebruiksaanwijzing van de chassisfabrikant in acht nemen.

De in deze gebruiksaanwijzing gebruikte begrippen met betrekking tot gewichtsspecificaties worden aan het einde van de gebruiksaanwijzing uitvoerig toegelicht (wettelijke informatie over gewichtsgerelateerde specificaties). Meer gedetailleerde informatie over gewichtsgegevens vindt u ook in de rubriek "Gewichtsinformatie" van onze website op www.hymer.com/nl/nl/gewichtsinformatie

Checklist voor ingebruikname van het voertuig	7	4.12	Brandstof tanken	47
1 Inleiding	9	4.13	Ad-Blue®	47
1.1 Algemeen.....	10	4.14	Wegslepen.....	48
1.2 Milieu-instructies	10	5 Camper opstellen	49	
2 Veiligheid	13	5.1 Opstap	49	
2.1 Brandveiligheid	13	5.2 Oprijblokken.....	49	
2.1.1 Voorkomen van brand	13	5.3 Wielkeg.....	49	
2.1.2 Brandbestrijding.....	13	5.4 Steunen	49	
2.1.3 Bij brand.....	13	5.4.1 Algemene instructies	49	
2.2 Algemeen.....	14	5.4.2 Mechanische hefsteunen	50	
2.3 Verkeersveiligheid	15	5.5 230-V-aansluiting	51	
2.4 Gebruik van een aanhanger	16	5.6 Koelkast.....	51	
2.5 Gasinstallatie	17	5.7 Markies, elektrisch bedienbaar (optioneel).....	51	
2.5.1 Algemene instructies	17	5.8 Achterwand.....	54	
2.5.2 Gasflessen.....	18	5.8.1 Ladder achter	57	
2.6 Elektrische installatie	19	5.8.2 Valbeveiliging achterplatform	58	
2.7 Waterinstallatie	19	5.8.3 Campingstoelen.....	60	
3 Voor het rijden	21	5.8.4 Achterraam	61	
3.1 Eerste ingebruikname.....	21	5.8.5 Hor/verduisteringsrollo	62	
3.2 Bijlading	21	5.9 Slaapdak.....	63	
3.2.1 Begrippen	22	5.9.1 Verduistering	66	
3.2.2 Berekening van het laadvermogen.....	26	5.9.2 Temperatuurregeling in het slaapdak	67	
3.2.3 Ladingbeveiliging en ladingverdeling	27	5.9.3 Schap	67	
3.3 Gebruik van een aanhanger	32	5.9.4 Veiligheidsscherm	69	
3.4 Aanhangerkoppeling (optioneel)	32	5.9.5 Reparatie luchtkamer slaapdakwand.....	70	
3.5 Opstap	33	6 Wonen	71	
3.6 Beamer	33	6.1 Centrale vergrendeling	71	
3.7 Keukengedeelte.....	34	6.2 Deuren	71	
3.8 Sneeuwkettingen	35	6.2.1 Woonruimtedeuren, buiten	72	
3.9 Verkeersveiligheid	35	6.2.2 Elektrische sluishulp.....	72	
4 Tijdens de rit	39	6.2.3 RFID-chip	73	
4.1 Rijden.....	39	6.2.4 Woonruimtedeuren, binnen	73	
4.2 Hulp bij pech (voertuigtechnische problemen)	39	6.2.5 Bestuurdersdeuren, buiten	74	
4.3 Rijsnelheid	40	6.2.6 Hor aan de woonruimtedeuren, uittrekbaar.....	74	
4.4 Remmen	40	6.3 Serviceluiken	75	
4.5 Extra grootlicht.....	41	6.3.1 Klepslot, rechthoekig	75	
4.6 Opstelling van de zitplaatsen.....	42	6.4 Ventilatoren	76	
4.7 Veiligheidsgordels	42	6.5 Ramen	77	
4.7.1 Algemeen.....	42	6.5.1 Uitzetbaar raam met automatische uitzetters	78	
4.7.2 Veiligheidsgordel juist dragen.....	43	6.5.2 Vouwverduistering en rolhor.....	80	
4.8 Kinderbeveiligingsystemen	43	6.5.3 Vouwverduistering voor voorruit, bestuurdersraam en passagiersraam	81	
4.9 Bestuurdersstoel en passagiersstoel.....	44	6.6 Dakluiken.....	81	
4.10 Achteruitrijcamera.....	46	6.6.1 Kantel-dakluik	82	
4.11 Vouwverduisteringen voor bestuurdersraam en passagiersraam	46	6.6.2 Dakluik met ventilator (optioneel)	84	
		6.7 Opbergruimten.....	86	
		6.7.1 Meubelluiken met comfort-drukknop	86	
		6.7.2 Serviceafdekking in de bodem	87	

6.7.3	Multifunctionele wand.....	87	9.3	Truma Saphir klimaatregeling (optioneel).....	139
6.7.4	Installatievak onder de vloer.....	88	9.4	Uitstroomopeningen voor hete lucht/koude lucht	142
6.8	Bevestigingsrails dak (Airlines)	88	9.5	Kookplaat.....	143
6.9	Tafels.....	89	9.5.1	Gaskooktoestel.....	143
6.9.1	Tafel in de woonruimte	89	9.6	Koelkast.....	144
6.9.2	Secretaire, inklapbaar.....	90	9.6.1	Compressorkoelkast - Algemeen	144
6.9.3	Werkbladverbreding keuken.....	93	9.6.2	Vitrifrigo-compressorkoelkast - bediening	145
6.10	Verlichting	95	9.6.3	Vergrendeling van de koelkastdeur....	145
6.10.1	Hanglamp	96	10	Sanitaire inrichting	147
6.10.2	Mobiele leeslamp.....	97	10.1	Watervoorziening, algemeen.....	147
6.10.3	Zwanenhals-leeslamp op de secretaire.....	98	10.2	Waterinstallatie	148
6.11	Ombouw van zitgroep tot extra bed	98	10.2.1	Watertank	148
7	Gasinstallatie	99	10.2.2	Waterinstallatie vullen	148
7.1	Algemene instructies	99	10.2.3	Water bijvullen	150
7.2	Gasflessen.....	100	10.2.4	Waterhoeveelheid voor rijden verminderen.....	151
7.3	Gasafsluitkraan.....	101	10.2.5	Waterinstallatie leegmaken	151
7.4	Externe gasaansluiting (optioneel)	102	10.3	Waterfilter	152
7.5	Gasflessen vervangen.....	103	10.4	Afvalwatertank.....	153
8	Elektrische installatie	105	10.5	Buitendouche	155
8.1	Algemene veiligheidsinstructies	105	10.6	Badkamer	155
8.2	Begrippen	106	10.7	Toilet.....	159
8.3	12-V-boordnet.....	107	10.7.1	Zwenkbaar toilet	159
8.3.1	Contactdozen	107	10.7.2	Fecaliëncassette leegmaken.....	160
8.3.2	Startaccu	108	10.7.3	SOG-automatische toiletontluchting (optioneel).....	162
8.3.3	Woonruimteaccu (HYMER-Smart-Battery-System)	108	10.7.4	Wintergebruik	162
8.3.4	Energiebalans van de woonruimteaccu	112	10.7.5	Tijdelijke stilstand	162
8.4	Elektroblok (EBL 402).....	114	11	Verzorging	163
8.5	7"-paneel	117	11.1	Algemeen	163
8.5.1	System Control Unit (SCU)	118	11.2	Uitwendige verzorging.....	163
8.5.2	HYMER Connect-app.....	119	11.2.1	Wassen met hogedrukreiniger	163
8.5.3	Bluetooth-aansluiting.....	120	11.2.2	Voertuig wassen.....	164
8.6	Wisselrichter (Victron) met geïntegreerd laadapparaat	120	11.2.3	Vensterruiten uit plexiglas	164
8.7	230-V-boordnet.....	122	11.2.4	Aanbouwonderdelen van glasvezelversterkte kunststof (GVK) ..	165
8.7.1	230-V-aansluiting (CEE-contactdoos)	122	11.2.5	Onderkant.....	165
8.7.2	230-V-voorziening aansluiten.....	123	11.2.6	Motorruimte	166
8.8	Zonnepanelen.....	124	11.2.7	Ruitensproeierinstallatie en ruitenwissers.....	166
8.9	Zekeringen.....	125	11.3	Klimaatregeling.....	167
8.9.1	Zekeringen 12 V	125	11.3.1	Opstap	167
8.9.2	Waarden van de 12-V-zekeringen.....	126	11.4	Inwendige verzorging	168
8.9.3	Zekering 230 V	127	11.5	Keukeninrichting.....	169
9	Inbouwapparatuur.....	129	11.5.1	Algemene verzorgingsinstructies	169
9.1	Algemeen	129	11.5.2	Koelkast.....	169
9.2	Verwarming en boiler.....	129	11.6	Roestvrijstalen oppervlakken	170
9.2.1	Juist verwarmen	130	11.7	Kussens.....	170
9.2.2	Heteluchtverwarming en boiler met digitaal bedieningspaneel CP plus	131	11.8	Slaapdak.....	172
9.2.3	Wandschoorsteen.....	138	11.9	Massieve bamboepanelen	174
9.2.4	Standverwarming.....	138			

11.10	Waterinstallatie	175	13	Wielen en banden	193
11.10.1	Watertank reinigen	175	13.1	Algemeen	193
11.10.2	Waterleidingen reinigen.....	176	13.2	Keuze van de banden	194
11.10.3	Waterinstallatie ontsmetten	176	13.3	Aanduidingen op de band	194
11.10.4	Afvalwatertank reinigen	177	13.4	Banden met grof profiel – LT 245/75 R16 120/116 S	195
11.10.5	Sifons.....	177		Omgang met banden.....	195
11.11	Verzorging bij gebruik van het voertuig in de winter	178	13.5	Autopechset.....	196
11.12	Stilstand	178	13.6	Wiel vervangen.....	196
11.12.1	Tijdelijke stilstand	178	13.7	Algemene instructies	196
11.12.2	Stilstand algemeen/in de winter	179	13.7.1	Bandenspanning	197
11.12.3	Rusttoestand van het voertuig activeren	182	14	Storingsopsporing	199
11.12.4	Ingebruikname van het voertuig na tijdelijke stilstand of na stilstand in de winter	182	14.1	Reminstallatie	199
12	Klantenservice en onderhoud	185	14.2	Elektrische installatie.....	199
12.1	Service- en verkooppartners	185	14.3	Wisselrichter	201
12.2	Officiële controles	185	14.4	Gasinstallatie	201
12.3	Inspectiewerkzaamheden.....	186	14.5	Kookplaat.....	202
12.4	Onderhoudswerkzaamheden	186	14.6	Verwarming/boiler	202
12.5	Klimaatregeling	187	14.6.1	Verwarming/boiler met digitaal bedieningspaneel CP plus.....	202
12.6	Standverwarming.....	187	14.7	Klimaatregeling.....	204
12.7	Kookplaat/koelkast	187	14.8	Koelkast.....	205
12.8	Vervangen van gloeilampen, buiten ...	187	14.8.1	Algemeen	205
12.8.1	Verlichting front.....	188	14.9	Watervoorziening	206
12.8.2	Verlichting achter	188	14.10	Opbouw	207
12.8.3	Verlichting zijkant.....	189	15	Optionele uitrustingen.....	209
12.9	Verlichting woonruimte	189	15.1	Gewichten van optionele uitrustingen	209
12.10	Reserveonderdelen	190	16	Technische gegevens.....	211
12.11	Typeplaatje voertuig	191	16.1	Technische gegevens	211
12.12	Waarschuwings- en aanwijzingsstickers	191	16.2	Afmetingen en toegestaan aantal personen.....	211
12.13	Dealers	191	17	Wettelijke bepalingen inzake gewichtsgegevens	213
12.14	Reservesleutels	192		Trefwoordenlijst.....	217

Voor de eerste ingebruikname van het voertuig de volgende instructies in acht nemen:

- ▶ **Wielmoeren/wielschroeven na 50 km aandraaien.**
- ▶ **Gebruiksaanwijzing lezen om lichamelijk letsel of materiële schade te voorkomen.**

Voor elke ingebruikname van het voertuig de volgende instructies in acht nemen:

- ▶ **Bandenspanning controleren.**
Zie sectie Bandenspanning.
- ▶ **Voertuig juist beladen. Daarbij de technisch toelaatbare maximummassa niet overschrijden.**
Zie sectie Bijlading.
- ▶ **Accu's voor elke reis volledig opladen.**
Zie secties Startaccu en Woonruimteaccu.
- ▶ **Bij buitentemperaturen onder 0 °C het voertuig eerst opwarmen, dan de waterinstallatie vullen.**
Zie sectie Watervoorziening/watertank vullen.
- ▶ **Gasflessen alleen goed vastgesjord transporteren in de hiervoor bestemde gaskast.**
- ▶ **Kunstmatige ventilatieopeningen vrijhouden.**
Zie secties Dakluiken en Ventileren.
- ▶ **Voordat u het voertuig met brandstof tankt, de op gas of diesel werkende inbouwapparatuur uitschakelen.**

Bij vorstgevaar de volgende instructies in acht nemen:

- ▶ **Bij vorstgevaar het voertuig altijd verwarmen.**
Zie sectie Verwarming.
- ▶ **Als het voertuig bij vorstgevaar niet wordt gebruikt, de volledige waterinstallatie leegmaken. Zorg ervoor dat de 12-V-voorziening op het paneel is uitgeschakeld. De waterpomp loopt anders warm en kan beschadigd worden. De waterkranen in de middelste stand geopend laten. Alle aftapkranen geopend laten. Zo wordt vorstschade aan de inbouwapparatuur en aan het voertuig vermeden.**
Zie sectie Waterinstallatie leegmaken.

Voor ingebruikname deze gebruiksaanwijzing volledig lezen!

De gebruiksaanwijzing altijd in het voertuig meenemen. Alle veiligheidsbepalingen ook meegeven aan andere gebruikers.

- ▶ Het niet inachtnemen van dit teken kan personen in gevaar brengen.

- ▷ Het niet inachtnemen van dit teken kan leiden tot beschadigingen aan het voertuig.

- ▷ Dit teken verwijst naar aanbevelingen of bijzonderheden.

- ▷ Dit teken verwijst naar milieubewust handelen.

Deze gebruiksaanwijzing bevat secties, waarin uitrustingen van een bepaald model of optionele uitrustingen zijn beschreven. Deze secties zijn niet extra gekenmerkt. Het is mogelijk dat uw voertuig niet is uitgerust met deze optionele uitrustingen. De uitrusting van uw voertuig kan daarom bij sommige afbeeldingen en beschrijvingen afwijken.

Anderzijds kan uw voertuig zijn uitgerust met andere optionele uitrustingen, die niet worden beschreven in deze gebruiksaanwijzing.

De optionele uitrustingen zijn alleen dan beschreven als hierbij een nadere uitleg nodig is.

De apart bijgevoegde gebruiksaanwijzingen in acht nemen.

- ▷ De aanwijzingen "rechts", "links", "voor", "achter" zijn gerelateerd aan de rijrichting.
- ▷ Alle maten en gewichten zijn "circa"-gegevens.

Loopt het voertuig schade op door het niet inachtnemen van de in deze gebruiksaanwijzing aangegeven instructies, dan komt uw recht op garantie te vervallen.

Onze voertuigen worden voortdurend verder ontwikkeld. Wij vragen om uw begrip dat wijzigingen in vorm, uitrusting en techniek zijn voorbehouden. Uit de inhoud van deze gebruiksaanwijzing kunnen om deze redenen geen claims door de fabrikant worden aanvaard. Beschreven zijn de uitrustingen die tot op het moment van in druk gegeven bekend zijn.

Overname, vertaling en verveelvoudiging, ook van uittreksels, is zonder schriftelijke toestemming van de fabrikant niet toegestaan.

Voor een betere leesbaarheid wordt in deze gebruiksaanwijzing standaard de mannelijke vorm gebruikt. Deze formuleringen gelden in gelijke mate voor alle geslachten en richten zich tot iedereen op basis van gelijkwaardigheid.

1.1 Algemeen

Het voertuig is gebouwd volgens de stand de techniek en de erkende veiligheidstechnische regels. Desondanks kunnen personen letsel oplopen of het voertuig beschadigd worden, als de veiligheidsinstructies in deze gebruiksaanwijzing niet in acht genomen worden.

Het voertuig voor eerste ingebruikname voorzien van de wettelijk verplichte uitrusting (bijv. verbandtrommel, waarschuwingsvest, gevarendriehoek enz.). Bij reizen naar het buitenland de overeenkomstige voorschriften voor de uitrusting in acht nemen.

Het voertuig alleen in technisch onberispelijke staat gebruiken. De gebruiksaanwijzing in acht nemen.

Storingen, die de veiligheid van personen of van het voertuig aantasten, meteen door vaklieden laten verhelpen. Om verdere schade te voorkomen bij storingen de schademinimaliseringsplicht van de gebruiker in acht nemen.

De reminstallatie en gasinstallatie van het voertuig alleen door een geautoriseerde werkplaats laten controleren en repareren.

Veranderingen aan de opbouw mogen alleen worden aangebracht met toestemming van de fabrikant.

Het voertuig is uitsluitend bedoeld voor het transport van personen. Reisbagage en toebehoren mogen niet zwaarder zijn dan de technisch toelaatbare maximummassa.

Houdt u zich aan de door de fabrikant voorgeschreven termijnen voor keuring en inspectie.

1.2 Milieu-instructies

- ▷ Verstoor de rust in de natuur niet en houd de natuur schoon.
- ▷ In principe geldt: Afvalwater in iedere vorm en huisvuil horen niet thuis in de straatgoot of in de vrije natuur.
- ▷ Afvalwater aan boord alleen opvangen in de afvalwatertank of desnoods in andere daarvoor geschikte reservoirs.
- ▷ Afvalwatertank en fecaliëncassette alleen leegmaken op daarvoor aangewezen sanitairstations op campings of staanplaatsen. Bij verblijf in steden en gemeentes de regelgeving bij de staanplaatsen in acht nemen of naar sanitairstations vragen.
- ▷ Afvalwatertank zo vaak mogelijk leegmaken, ook wanneer deze nog niet helemaal vol zit (hygiëne).
Afvalwatertank en evt. aftapleiding zo mogelijk na het leegmaken met vers water uitspoelen.
- ▷ De fecaliëncassette nooit te vol laten raken. De fecaliëncassette onmiddellijk leegmaken wanneer de niveauaanduiding oplicht of eerder.
- ▷ Huisvuil ook op reis sorteren in glas, blik, plastic en groen afval. Bij de betreffende gastgemeente vragen naar de afvalverwerkingsmogelijkheden. Huisvuil mag niet worden gedeponneerd in de vuilnisbakken op parkeerplaatsen.
- ▷ De afvalbakken zo vaak mogelijk in de tonnen of containers leegmaken, die daarvoor zijn bedoeld. Zo kunnen onaangename luchtjes worden vermeden en blijft er niet te veel afval aan boord.

- ▷ Voertuigmotor bij stilstand niet onnodig laten draaien. Een koude motor stoot in stationaire gang zeer veel schadelijke stoffen uit. De bedrijfstemperatuur van de motor wordt het snelst bereikt door te rijden.
- ▷ Voor het toilet milieuvriendelijke en biologisch goed afbreekbare chemische producten gebruiken in geringe doseringen.
- ▷ Voor langere verblijven in steden en gemeentes parkeerplaatsen opzoeken die speciaal voor campers zijn aangewezen. Bij de betreffende stad of gemeente naar parkeermogelijkheden informeren.
- ▷ Staanplaatsen altijd in schone toestand achterlaten.

Hoofdstukoverzicht

In dit hoofdstuk staan belangrijke veiligheidsinstructies. De veiligheidsinstructies dienen ter bescherming van personen en voorwerpen.

2.1 Brandveiligheid

2.1.1 Voorkomen van brand

- ▶ Kinderen nooit alleen in het voertuig laten.
- ▶ Brandbare materialen weg houden van verwarmings- en kookapparaten.
- ▶ Nooit draagbare verwarmings- of kookapparaten gebruiken.
- ▶ Alleen geautoriseerde vaklieden mogen de elektrische installatie, de gasinstallatie of de inbouwapparatuur wijzigen.

2.1.2 Brandbestrijding

- ▶ Informeer u over de land- en locatiespecifieke voorschriften voor brandbestrijding op de plaats waar u verblijft en houd de vereiste gereedschappen bij de hand.

2.1.3 Bij brand

- ▶ Alle inzittenden evacueren.
- ▶ Elektrische voorziening uitschakelen en van het elektriciteitsnet isoleren.
- ▶ Hoofdafsluitkraan op de gasfles sluiten.
- ▶ Alarm slaan en brandweer roepen.
- ▶ Brand bestrijden, indien dit zonder risico mogelijk is.

- ▷ Van de plaats en de bediening van de nooduitgangen op de hoogte stellen.
- ▷ Vluchtwegen vrijhouden.
- ▷ Gebruiksaanwijzing van de brandblusser in acht nemen.

2.2 Algemeen

- ▶ De zuurstof binnen in het voertuig wordt door ademen of door het gebruik van op gas werkende inbouwapparaten verbruikt. Daarom moet de verbruikte lucht voortdurend worden ververs. Met het oog hierop zijn in het voertuig kunstmatige ventilatieopeningen (bijv. dakluiken met kunstmatige ventilatie, paddestoeldakventilators of vloerventilators) ingebouwd. Kunstmatige ventilatieopeningen noch van binnen noch van buiten afdekken, bijv. met een wintermat, of dichtzetten. Kunstmatige ventilatieopeningen vrijhouden van sneeuw en bladeren. Er dreigt verstikkingsgevaar door een verhoogd CO₂-gehalte.
- ▶ Let op de doorgangshoogte van de deuren.

- ▷ Voor de inbouwapparatuur (verwarming, kookplaat, koelkast enz.) alsmede voor het basisvoertuig (motor, remmen enz.) zijn de betreffende gebruiksaanwijzingen en bedieningshandleidingen maatgevend. Absoluut in acht nemen.
- ▷ Als er toebehoren of optionele uitrustingen worden aangebouwd, kunnen de afmetingen, het gewicht alsmede het rijgedrag van het voertuig veranderen. De aanbouwonderdelen moeten deels in de voertuigpapieren worden geregistreerd.
- ▷ Alleen velgen en banden gebruiken, die voor het voertuig zijn toegelaten. Informatie over de grootte van de toegelaten velgen en banden ontlenen aan de voertuigpapieren of bij de geautoriseerde dealers en servicepunten opvragen.
- ▷ Bij het parkeren van het voertuig de handrem vast aantrekken.
- ▷ Als de technisch toelaatbare maximummassa van het voertuig meer dan 4 t bedraagt, moet bij het parkeren op stijgende of dalende hellingen een wielkeg worden gebruikt. De wielkeg wordt standaard geleverd bij alle voertuigen met een totale massa van meer dan 4 t.

- ▷ Bij het verlaten van het voertuig absoluut alle deuren, serviceluisen en ramen sluiten.
- ▷ Wettelijk verplichte uitrusting (bijv. verbandtrommel, waarschuwingsvest, gevarendriehoek enz.) altijd meenemen. Bij reizen naar het buitenland gelden de overeenkomstige voorschriften van het gastland.
- ▷ Met het voertuig pas op de openbare weg rijden, als de chauffeur een voor deze voertuigklasse geldig rijbewijs bezit.
- ▷ Bij de verkoop van het voertuig alle gebruiksaanwijzingen van het voertuig en de inbouwapparatuur meegeven aan de nieuwe eigenaar.

2.3 Verkeersveiligheid

- ▶ Voor het begin van de rit de werking van signalerings- en verlichtingsinrichting, de besturing en de remmen controleren.
- ▶ Na langere stilstand (ca. 10 maanden) reminstallatie en gasinstallatie door een geautoriseerde werkplaats laten controleren.
- ▶ Voor het begin van de rit en ook na korte ritonderbrekingen controleren of de opstap volledig is ingeklapt.
- ▶ Voor het begin van de rit de verduisteringen aan de voorruit, het bestuurders- en passagiersraam openen en vastmaken.
- ▶ Voor het begin van de rit alle bewegende delen en alle losse voorwerpen (zoals spoelafdekking, hanglampen, beamer, scherm) veilig opbergen.
- ▶ Voor het begin van de rit tafel in de parkeerstand brengen.
- ▶ Voor het begin van de rit alle draaibare stoelen in de rijrichting draaien en vergrendelen. Tijdens de rit moeten de draaibare stoelen in de rijrichting vergrendeld blijven.
- ▶ Voor het begin van de rit slaapdak sluiten.
- ▶ Het oponthoud in het slaapdak is tijdens de rit verboden.
- ▶ Voor het begin van de rit douchescheidingswand inschuiven en badkamerdeur sluiten.
- ▶ Voor het begin van de rit achterklep volledig sluiten.
- ▶ Tijdens de rit mogen personen zich alleen ophouden op de toegelaten zitplaatsen (zie hoofdstuk 4). Het toegelaten aantal zitplaatsen kan worden afgeleid uit de voertuigpapieren.
- ▶ Op zitplaatsen geldt de verplichting tot het dragen van veiligheidsgordels.
- ▶ Kinderen onder de 13 jaar, die kleiner zijn dan 150 cm, tijdens de rit met een geschikt en officieel goedgekeurd kinderbeveiligingssysteem beveiligen.
- ▶ Kinderbeveiligingssystemen uitsluitend op de daarvoor bestemde zitplaatsen bevestigen.
- ▶ Een naar achteren gericht kinderbeveiligingssysteem nooit op een stoel met een ingeschakelde frontairbag gebruiken. Dit kan de dood of ernstig letsel bij kinderen tot gevolg hebben.
- ▶ Het basisvoertuig betreft een kleine vrachtwagen. Rijstijl dienovereenkomstig aanpassen.
- ▶ Bij onderdoorgangen, tunnels e.d. rekening houden met de totale hoogte van het voertuig (inclusief daklasten).
- ▶ In de winter moet voor het begin van de rit het dak sneeuw- en ijsvrij zijn.
- ▶ Regelmatig voor het begin van de rit of iedere 2 weken de bandenspanning controleren. Een verkeerde bandenspanning veroorzaakt overmatige slijtage en kan de banden beschadigen of zelfs doen klappen. Het voertuig kan uit controle raken (zie sectie 13.8).
- ▶ De verwarming niet gebruiken op tankstations. Explosiegevaar!
- ▶ De verwarming niet gebruiken in gesloten ruimten. Verstikkingsgevaar!

- ▷ Voor het begin van de rit de bijlading in het voertuig gelijkmatig verdelen (zie hoofdstuk 3).
- ▷ Bij het beladen van het voertuig en tijdens pauzes in de rit, bijvoorbeeld bij het overladen van bagage of levensmiddelen, de technisch toelaatbare maximummassa en de technisch toelaatbare maximummassa op de as in acht nemen (zie voertuigpapieren).
- ▷ Voor het begin van de rit alle laden en luiken sluiten en indien nodig vergrendelen. De deurbeveiliging van de koelkast vergrendelen.
- ▷ Voor het begin van de rit ramen en dakluiken sluiten.
- ▷ Voor het begin van de rit alle serviceluiken sluiten en de klepsloten vergrendelen.
- ▷ Voor het begin van de rit de externe steunen verwijderen en de aan het voertuig aangebouwde steunen inklappen.
- ▷ Bij de eerste rit en altijd na het vervangen van een wiel de wielschroeven/wielmoeren na 50 km aandraaien. Later van tijd tot tijd controleren op goed vastzitten.
- ▷ Banden dienen niet ouder te zijn dan 6 jaar omdat het materiaal mettertijd broos wordt (zie hoofdstuk 13).
- ▷ Banden, wielophanging en besturing zijn blootgesteld aan een bijkomende belasting, als er sneeuwkettingen zijn gemonteerd. Met sneeuwkettingen langzaam (maximaal 50 km/u) en alleen over straten rijden die volledig met sneeuw zijn bedekt. Het voertuig kan anders beschadigd worden.

2.4 Gebruik van een aanhanger

- ▶ Bij het aan- of afkoppelen van een aanhanger is voorzichtigheid geboden. Ongeval- en verwondingsgevaar!
- ▶ Tijdens het rangeren voor het aan- of afkoppelen mag niemand zich tussen de camper en de aanhanger bevinden.

2.5 Gasinstallatie

2.5.1 Algemene instructies

- ▶ De gebruiker van de gasinstallatie is verantwoordelijk voor het laten uitvoeren van periodieke controles en het in acht nemen van de onderhoudsintervallen.
- ▶ Voor het begin van de rit, bij het verlaten van het voertuig of als de gastoestellen niet gebruikt worden, alle gasafsluitkranen en de hoofdafsluitkraan aan de gasfles sluiten.
- ▶ Bij het tanken, op veerboten en in de garage moeten alle apparaten op diesel uitgeschakeld zijn. Explosiegevaar!
- ▶ Wanneer een op gas werkend apparaat wordt gebruikt, het apparaat niet in gesloten ruimtes (bijv. garages) in gebruik nemen. Vergiftigings- en verstikkingsgevaar!
- ▶ De gasinstallatie alleen door een geautoriseerde werkplaats laten onderhouden, repareren of wijzigen.
- ▶ De gasinstallatie voor de ingebruikname en conform de nationale bepalingen door een geautoriseerde werkplaats laten controleren. Dit geldt ook voor niet aangemelde voertuigen. Bij wijzigingen aan de gasinstallatie de gasinstallatie meteen door een geautoriseerde werkplaats laten controleren.
- ▶ Ook de gasdrukregelaar, de gaslangen en de gasafvoerbuizen moeten worden gecontroleerd. De gasdrukregelaar en de gaslangen moeten overeenkomstig de nationaal vastgestelde periodes (maximaal na 10 jaar) worden vervangen. De eigenaar van het voertuig is verantwoordelijk voor het initiatief van de maatregel.
- ▶ Bij een defect aan de gasinstallatie (gaslucht, hoog gasverbruik) bestaat explosiegevaar! Onmiddellijk de hoofdafsluitkraan op de gasfles sluiten. Ramen en deuren openen en goed ventileren.
- ▶ Bij een defect aan de gasinstallatie: Niet roken, geen open vuur en geen elektrische apparaten (lichtschakelaar enz.) bedienen. Dichtheid gasvoerende delen en leidingen met lekzoek-spray controleren. Niet met open vuur controleren.
- ▶ Op inwendige aansluitstukken mogen alleen de daarvoor bestemde apparaten aangesloten zijn. Een apparaat niet buiten het voertuig gebruiken wanneer het op een inwendig aansluitstuk is aangesloten.
- ▶ Voor ingebruikname van de kookplaat voor een toereikende ventilatie zorgen. Raam of dakluik openen.
- ▶ Koken tijdens de rit is verboden.
- ▶ Kooktoestel op gas niet gebruiken voor verwarmingsdoeleinden.
- ▶ Als de kookplaat niet wordt gebruikt: De gasafsluitkraan van de kookplaat en de hoofdafsluitkraan aan de gasfles sluiten en beschermkap er op zetten.
- ▶ Ontstekingsbeveiligingen moeten na uitgaan van de gasvlam binnen een minuut sluiten. Daarbij is een klik te horen. Werking zo nu en dan controleren.
- ▶ De ingebouwde gastoestellen zijn uitsluitend ontworpen voor gebruik met propaangas, butaangas of een mengsel van beide gassen. De gasdrukregelaar alsmede alle ingebouwde gastoestellen zijn ontworpen voor een bedrijfsdruk van 30 mbar.

- ▶ Propaangas is gasvormig tot -42 °C, butaangas daarentegen slechts tot 0 °C. Bij lagere temperaturen is er geen gasdruk meer aanwezig. Butaangas is niet geschikt voor gebruik in de winter.
- ▶ De gaskast is door zijn functie en constructie een ruimte met opening naar buiten. De standaard ingebouwde kunstmatige ventilatie nooit afdekken of dichtzetten. Ontsnappend gas kan anders niet naar buiten worden weggeleid.
- ▶ De gaskast mag niet als opbergruimte worden gebruikt.
- ▶ De gaskast beveiligen tegen de toegang van onbevoegden. Daarvoor de toegang afsluiten.
- ▶ De hoofdafsluitkraan op de gasfles moet toegankelijk zijn.
- ▶ Alleen apparaten op gas aansluiten die voor een gasdruk van 30 mbar zijn bedoeld.
- ▶ De gasafvoerbuis moet aan de verwarming en aan de schoorsteen goed afsluiten en stevig vastzitten. De gasafvoerbuis mag niet beschadigd zijn.
- ▶ De rookgassen moeten onbelemmerd naar buiten kunnen stromen en de verse lucht moet onbelemmerd toe kunnen treden. Daarom de gasafvoerschoorsteen en inlaatopeningen schoon houden en vrijhouden (bijv. van sneeuw en ijs). De onderrand van het voertuig mag niet met flappen of door sneeuwwallen worden afgesloten.

2.5.2 Gasflessen

- ▶ Volle of lege gasflessen buiten het voertuig alleen met gesloten hoofdafsluitkraan en voorzien van beschermkap hanteren.
- ▶ Gasflessen alleen in de gaskast meenemen.
- ▶ Gasflessen in de gaskast verticaal plaatsen.
- ▶ Gasflessen beveiligd tegen draaien en kantelen vastbinden.
- ▶ Gas slang spanningsvrij op de gasfles aansluiten.
- ▶ Als de gasflessen niet op de gas slang zijn aangesloten, altijd de beschermkap aanbrengen.
- ▶ Hoofdafsluitkraan aan de gasfles sluiten voordat de gasdrukregelaar of de gas slang van de gasfles wordt verwijderd.
- ▶ Afhankelijk van de aansluiting de gas slang met de hand of een geschikte speciale sleutel van de gasfles afschroeven en weer op de gasfles schroeven. De schroefverbinding van de gasfles heeft meestal een linkse schroefdraad. Eerst handvast aandraaien, vervolgens gasfles-sleutel uit de toebehorenhandel gebruiken.
- ▶ Voor het gebruik in voertuigen uitsluitend een speciale gasdrukregelaar met veiligheidsventiel gebruiken. Andere gasdrukregelaars zijn niet toegelaten en voldoen niet aan de hoge eisen.
- ▶ Bij temperaturen onder 5 °C ijsbestrijdingsinstallatie (Eis-Ex) voor gasdrukregelaar gebruiken.
- ▶ Gasflessen van maximaal 5 kg gebruiken. (Gasflessen kunnen verschillen afhankelijk van het land.)
- ▶ Blokkeer nooit de ventilatieopeningen in de vloer onder de gasflessen.

2.6 Elektrische installatie

- ▶ Alleen vaklieden aan de elektrische installatie laten werken.
- ▶ Voordat er werkzaamheden worden uitgevoerd aan de elektrische installatie, alle apparaten en lichten uitschakelen, de accu afklemmen en het voertuig van het net scheiden.
- ▶ Alleen originele zekeringen met juiste waarden gebruiken.
- ▶ Defecte zekeringen alleen vervangen, als de foutoorzaak bekend en verholpen is.
- ▶ Zekeringen nooit overbruggen of repareren.

2.7 Waterinstallatie

- ▶ Staand water in de watertank of in waterleidingen wordt na korte tijd ondrinkbaar. Daarom voor ieder gebruik van het voertuig de waterleidingen en de watertank grondig reinigen. Na ieder gebruik van het voertuig de watertank en alle waterleidingen volledig leegmaken.
- ▶ Bij een stilstand van meer dan een week de waterinstallatie vóór gebruik van het voertuig ontsmetten (zie sectie 11.10.3).

- ▷ Als het voertuig gedurende meerdere dagen niet wordt gebruikt of bij vorstgevaar niet wordt verwarmd, de totale waterinstallatie leegmaken. Zorg ervoor dat de 12-V-voorziening op het paneel is uitgeschakeld. De waterpomp loopt anders warm en kan beschadigd worden. De waterkranen in de middelste stand geopend laten. Alle aftapkranen geopend laten. Zo kunnen vorstschade aan de inbouwapparatuur, vorstschade aan het voertuig en afzettingen in watervoerende componenten worden vermeden.

Hoofdstukoverzicht

In dit hoofdstuk staat belangrijke informatie over wat u voor het begin van de rit in acht moet nemen en welke handelingen u voor de rit moet uitvoeren.

Aan het einde van het hoofdstuk vindt u een checklist, waarin de belangrijkste punten nog eens zijn samengevat.

3.1 Eerste ingebruikname

- ▷ Bij de eerste rit en altijd na het vervangen van een wiel de wielschroeven/wielmoeren na 50 km aandraaien. Later van tijd tot tijd controleren op goed vastzitten.

Bij de camper wordt een sleutelset met sleutels voor het basisvoertuig en sleutels voor de opbouw geleverd.

Altijd een reservesleutel bewaren buiten het voertuig. Het betreffende sleutelnummer noteren. Bij verlies kunnen onze geautoriseerde dealers en werkplaatsen u verder helpen.

Verdere instructies in hoofdstuk 12.

Bij de eerste ingebruikname of na een stilstand moet de elektrische installatie als volgt in gebruik worden genomen:

- Zekeringen inschakelen of (indien zekeringen zijn uitgetrokken) zekeringen insteken.
- Accu-scheidingsschakelaar inschakelen.
- 12-V-voorziening inschakelen.

- ▷ De 12-V-voorziening moet alleen bij voertuigen **zonder** SCU (System Control Unit) ingeschakeld worden. Bij voertuigen **met** SCU wordt de 12-V-voorziening automatisch geactiveerd.
- ▷ Het voertuig is pas klaar voor gebruik als de bovengenoemde maatregelen zijn getroffen.

3.2 Bijlading

- ▶ Overbelasting van het voertuig en de assen kan bijvoorbeeld leiden tot een slechtere stuurrespons (veranderd rijgedrag), tot overbelasting van de banden en daarmee tot een verhoogd risico op klapbanden of tot een langere remweg. Hierdoor kan het voertuig onbestuurbaar worden en uzelf en andere weggebruikers in gevaar brengen. Als u niet zeker weet of het beladen voertuig voldoet aan de technisch toelaatbare maximummassa, kunt u het voertuig wegen/controleren op openbare weegschalen of bij verschillende handelaren.
- ▶ De voertuigpapieren vermelden de technisch toelaatbare maximummassa resp. de massa inclusief optionele uitrustingen af fabriek (feitelijke massa van het voertuig), maar niet het gewicht van het beladen voertuig (zie sectie 3.2.1). Voor uw eigen veiligheid raden wij aan het beladen voertuig (met alle voorwerpen en personen die op reis in het voertuig mee getransporteerd worden) voor het begin van de rit op een weegbrug te wegen.

- ▶ Een onevenwichtige belading of overbelasting heeft een negatief effect op het rijgedrag. Een zware lading achteraan leidt met name tot een vermindering van de belasting op de vooras ten gevolge van de hefboomwerking en dus bijvoorbeeld tot een verlies aan tractie, een slechtere stuurrespons (gewijzigd rijgedrag), een overbelasting van de banden en bijgevolg een verhoogd risico op klapbanden. Hierdoor kan het voertuig onbestuurbaar worden en uzelf en andere weggebruikers in gevaar brengen. Een gelijkmatig verdeelde belasting over het gehele voertuig leidt tot een optimaal rijgedrag onderweg. Als u niet zeker weet of het beladen voertuig voldoet aan de technisch toelaatbare maximummassa in beladen toestand en de technisch toelaatbare maximummassa op de as, bestaat de mogelijkheid het voertuig te wegen/controleren op openbare weegschalen of bij bepaalde handelaars.
- ▶ De snelheid aan de bijlading aanpassen. Bij zware bijlading wordt de remweg langer.

- ▷ De in de voertuigpapieren aangegeven technisch toelaatbare maximummassa en de technisch toelaatbare maximummassa op de as door de bijlading mogen niet worden overschreden.
- ▷ Ingebouwd toebehoren en optionele uitrustingen reduceren het laadvermogen.
- ▷ Bij het beladen erop letten dat het zwaartepunt van de bijlading zich direct onder de bodem van het voertuig bevindt. De rij-eigenschappen van het voertuig kunnen anders wijzigen.

- ▷ Als het voertuig tijdens het rijden in de praktijk de door de fabrikant opgegeven technisch toelaatbare maximummassa overschrijdt, heeft dit juridische gevolgen zoals een boete of verlies van de verzekering.

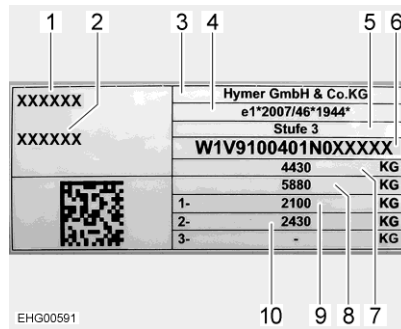
3.2.1 Begrippen

- ▷ In de techniek is het begrip "massa" tegenwoordig in de plaats van het begrip "gewicht" gekomen. In het algemene taalgebruik is "gewicht" echter nog het gangbare begrip. Voor een beter begrip wordt daarom in de volgende secties het begrip "massa" alleen in vaststaande formuleringen gebruikt.

Technisch toelaatbare maximummassa

De technisch toelaatbare maximummassa is een door de fabrikant vastgestelde waarde die het voertuig ook in beladen toestand niet mag overschrijden (bv. 3.500 kg). Informatie over de technisch toelaatbare maximummassa van het door u gekozen model vindt u in de registratiedocumenten en op het fabrieksplaatje van de carrosseriefabrikant dat op het voertuig is aangebracht.

- 1 Voertuigtype
- 2 Opeenvolgende serienummers
- 3 Fabrikant
- 4 Typegoedkeuring van het voertuig
- 5 Opbouwklasse
- 6 Chassisnummer
- 7 Toelaatbare maximummassa
- 8 Toegelaten totale trekmassa (met optie aanhangerkoppeling)
- 9 technisch toelaatbare maximummassa op de 1e as
- 10 technisch toelaatbare maximummassa op de 2e as

Afb. 1 Fabrieksplaat

De technisch toelaatbare maximummassa in beladen toestand is de som van de **feitelijke massa van het voertuig** en de **bijlading**.

De technisch toelaatbare maximummassa in beladen toestand (toegelaten totale massa) is door de fabrikant in de voertuigpapieren aangegeven.

Feitelijke massa van het voertuig

De feitelijke massa van het voertuig is de som van de massa in rijklare toestand en het gewicht van de optionele uitrusting af fabriek.

Massa in rijklare toestand

De massa in rijklare toestand is het gewicht van het rijklare standaardvoertuig (zonder in de fabriek aangebrachte optionele uitrusting).

De massa in rijklare toestand bestaat uit:

- Leeg gewicht (massa van het lege voertuig) met de in de fabriek ingebouwde standaarduitrusting (zonder in de fabriek aangebrachte optionele uitrusting)
- Gewicht van de bestuurder
- Gewicht van de basisuitrusting
- Smeervetten, oliën en koelvloeistoffen die gevuld zijn
- Tot 100 % gevulde verswatertank
- Tot 100 % gevulde aluminium gasfles
- Tot 90 % gevulde brandstoftank

Als gewicht van de bestuurder wordt altijd 75 kg berekend, onafhankelijk van hoeveel de bestuurder feitelijk weegt.

De basisuitrusting bestaat uit alle uitrustingen en vloeistoffen die voor een veilig en reglementair gebruik van het voertuig noodzakelijk zijn. Het gewicht van de basisuitrusting bevat:

- Een gevuld verswatersysteem
- Een gevuld verwarmingssysteem
- De voedingskabels voor de 230-V-voorziening
- Een gevuld toiletspoelsysteem
- Het inbouwpakket voor een extra accu, als een extra accu mogelijk is

De afvalwatertank en de fecaliëncassette zijn leeg.

Voorbeeld voor de berekening van de basisuitrusting

Watertank met 20 l (tijdens de rit)	20 kg
Gasfles (5 kg _{gas} + 6,6 kg _{fles})	+ 11,6 kg
230-V-voedingskabel	+ 4 kg
Totaal	= 35,6 kg

De massa in rijklare toestand en de feitelijke massa van het voertuig worden door de fabrikant in de voertuigpapieren vermeld.

Resterend laadvermogen

Om het resterende laadvermogen te bepalen, is het belangrijk dat u de feitelijk gewogen massa van uw voertuig kent. Daarom bepalen wij eerst bij de afwerking van uw voertuig het feitelijk gewicht van uw voertuig door het aan het einde van de productielijn te wegen. Dit omvat de massa in rijklare toestand plus het gewicht van alle bestelde en in de fabriek geïnstalleerde optionele uitrustingen.

Op basis van deze feitelijk gewogen massa kunt u het resterende laadvermogen voor bagage of andere accessoires berekenen.

Voorbeeld:

Technisch toelaatbare maximummassa	- Feitelijk gewogen massa	- Massa van de passagiers	= Resterend laadvermogen
3500 kg	- 3000 kg	- 225 kg (3 x 75 kg)	= 275 kg

- ▷ Houd er rekening mee dat de berekening in de fabriek van het resterende laadvermogen voor de massa van de bestuurder (inbegrepen in de feitelijk gewogen massa) en de massa van de passagiers gebaseerd is op een vast gewicht van 75 kg per zitplaats. Door afwijkende carrosseriegewichten kan het feitelijke resterende laadvermogen van uw voertuig worden beïnvloed.
- ▷ Het feitelijk gewicht van uw in de fabriek gewogen voertuig kan enigszins variëren als gevolg van de weersomstandigheden en bv. de daarmee gepaard gaande opname of afgifte van vocht. Alle latere wijzigingen aan uw voertuig, bv. door de extra inbouw van accessoires bij de handelaar of andere aan- en/of ombouwwerkzaamheden, zullen het meegedeelde feitelijk gewogen gewicht van het voertuig en daarmee ook het resterende laadvermogen extra beïnvloeden. De handelaar is verantwoordelijk voor het voorkomen van overschrijding van de technisch toelaatbare maximummassa in beladen toestand, vanaf het moment van ophalen in de fabriek en tot moment van aflevering aan de klant, en vervolgens de eigenaar/gebruiker van het voertuig vanaf het moment van overdracht door de handelaar. Als u niet zeker weet of het beladen voertuig voldoet aan de technisch toelaatbare maximummassa, kunt u het voertuig wegen/controleren op openbare weegschalen of bij verschillende handelaren.
- ▷ Wij zullen uw handelaar de feitelijke massa van uw voertuig dat door ons in de fabriek is gewogen en het resterende laadvermogen meedelen wanneer wij de factuur uitreiken. Deze is verplicht de informatie aan u door te geven. Indien dit niet is gebeurd, kunt u contact opnemen met uw handelaar en de informatie opvragen. Onze weegschalen voldoen aan alle wettelijke en standaardisen en worden regelmatig onderhouden, getest en geijkt. Toch kan een kleine tolerantie technisch niet worden vermeden. Bovendien kan het gewicht van het voertuig licht variëren door weersinvloeden en bv. de daarmee gepaard gaande opname of afgifte van vocht. Het feitelijk gewicht van het voertuig kan daarom afwijken van het opgegeven werkelijke gewicht.

De bijlading bestaat uit:

- Conventionele belasting
- Bijkomende uitrusting
- Persoonlijke uitrusting

- ▷ Het laadvermogen van het voertuig kan verhoogd worden door de feitelijke massa te verminderen. Hiervoor is het bijvoorbeeld toegestaan om de vloeistofreservoirste legen of de gasflessen te verwijderen.

Verklaringen bij de afzonderlijke bestanddelen van de bijlading vindt u in de volgende tekst.

Conventionele belasting

De conventionele belasting is het gewicht waarmee de fabrikant voor de passagiers rekening heeft gehouden.

Conventionele belasting betekent: Voor iedere zitplaats waarin de fabrikant heeft voorzien, wordt 75 kg berekend, onafhankelijk van het feitelijke gewicht van de passagiers. De bestuurdersplaats is al in de massa in rijklare toestand opgenomen en mag **niet** worden meegerekend.

Het aantal zitplaatsen is door de fabrikant in de voertuigpapieren aangegeven.

Optionele uitrusting

De optionele uitrusting omvat alle uitrusting die niet tot de standaarduitrusting behoort en die onder de verantwoordelijkheid van de fabrikant op het voertuig wordt aangebracht.

- Aanhangerkoppeling (optioneel)
- Fietsenrek of motorhouder (optioneel)
- Zonnepanelen (optioneel)

De gewichten van de verschillende optionele uitrusting moeten bij de fabrikant nagevraagd worden.

Persoonlijke uitrusting

De persoonlijke uitrusting omvat alle voorwerpen die in het voertuig worden vervoerd en die niet onder de conventionele belasting en de optionele uitrusting vallen. Bij de persoonlijke uitrusting worden bijvoorbeeld gerekend:

- Levensmiddelen
- Servies
- Kleine apparaten
- Kleding
- Beddengoed
- Speelgoed
- Boeken
- Toiletartikelen

Bovendien worden tot de persoonlijke uitrusting gerekend, onafhankelijk van de opbergplek:

- Dieren
- Fietsen
- Boten
- Surfplanken
- Sportuitrustingen

Voor de persoonlijke uitrusting moet de fabrikant conform de geldende bepalingen met tenminste een gewicht rekening houden dat volgens de volgende formule wordt berekend:

Formule Minimumgewicht M (kg) = 10 x N + 10 x L

Verklaring N = max. aantal personen inclusief bestuurder, zoals door de fabrikant opgegeven
L = totale lengte van het voertuig in meters

3.2.2 Berekening van het laadvermogen

- ▶ De technisch toelaatbare maximummassa in beladen toestand nooit overschrijden!
- ▶ In de voertuigpapieren staat de technisch toelaatbare maximummassa of de massa inclusief in de fabriek aangebrachte optionele uitrustingen (de feitelijke massa) vermeld, maar niet het gewicht van het beladen voertuig (zie sectie 3.2.1). Voor uw eigen veiligheid raden wij aan het beladen voertuig (met alle voorwerpen en personen die op reis in het voertuig mee getransporteerd worden) voor het begin van de rit op een weegbrug te wegen.

Het laadvermogen (zie sectie 3.2.1) is het verschil in gewicht tussen

- de technisch toelaatbare maximummassa in beladen toestand en
- de feitelijke massa van het voertuig.

Voorbeeld voor het bepalen van het laadvermogen

	Te berekenen massa in kg	Berekening
Technisch toelaatbare maximummassa volgens de voertuigpapieren	3500	
Feitelijke massa van het voertuig inclusief standaarduitrusting volgens de voertuigpapieren	- 3070	
Levert als toegelaten bijlading op	430	
Forfaitaire waarde van 10 kg per meter van de lengte van het voertuig (bijvoorbeeld: 7,00 m)	- 70	
Conventionele belasting, bijv. 3 personen à 75 kg	- 225	
Optionele uitrusting en toebehoren	- 40	
Blijft over voor de persoonlijke lading	= 95	

De lading wordt op basis van verordening (EU) nr. 1230/2012 berekend.

De berekening van het laadvermogen op basis van het verschil tussen de technisch toelaatbare maximummassa en de door de fabrikant opgegeven feitelijke massa van het voertuig is echter slechts een theoretische waarde.

Alleen als het voertuig op een openbare weegschaal wordt gewogen met gevulde tanks (brandstof en water), gevulde gasflessen en volledige optionele uitrusting (en toebehoren) kan het daadwerkelijke laadvermogen worden bepaald.

Daarbij als volgt te werk gaan:

- Het voertuig eerst alleen met de voorwielen op de weegbrug rijden en laten wegen.
- Het voertuig vervolgens met de achterwielen op de weegbrug rijden en laten wegen.

De afzonderlijke waarden geven de huidige asbelastingen aan. Deze zijn belangrijk voor de juiste belading van het voertuig (zie sectie 3.2.3). De som van de waarden is het huidige gewicht van het voertuig.

Het verschil tussen de technisch toelaatbare maximummassa in beladen toestand en het gewogen gewicht van het voertuig is het feitelijke laadvermogen.

Aan de hand daarvan kan weer worden bepaald welk gewicht voor de persoonlijke uitrusting resteert:

- Het gewicht van de meerrijdende personen bepalen en van de waarde voor het feitelijke laadvermogen aftrekken.

Het resultaat is het gewicht dat aan persoonlijke uitrusting daadwerkelijk kan worden bijgeladen.

3.2.3 Ladingbeveiliging en ladingverdeling

- ▶ De technisch toelaatbare maximummassa in beladen toestand uit veiligheidsoverwegingen nooit overschrijden.
- ▶ De lading gelijkmatig op de linker- en rechterzijde van het voertuig verdelen.
- ▶ De lading gelijkmatig over beide assen verdelen. Neem daarbij de technisch toelaatbare maximummassa op de as in acht die in de voertuigpapieren wordt vermeld. Bovendien de toegelaten draagkracht van de banden in acht nemen (zie hoofdstuk 13).
- ▶ Zware lasten achter de achteras kunnen de vooras door hefboomwerking ($\frac{1}{2} \frac{1}{2}$) ontlasten. Dit geldt in het bijzonder bij een lange overhang achter, als een motor op de houder aan de achterkant wordt getransporteerd of als de opbergruimte achter zwaar is beladen. De ontlasting van de vooras heeft vooral een negatieve invloed op de rij-eigenschappen bij voertuigen met voorsaanrijving.
- ▶ Alle voorwerpen zo opbergen dat deze niet kunnen wegglijden.
- ▶ Zware voorwerpen (voortent, conserven e. d.) in de buurt van de as opbergen. Voor het opbergen van zware voorwerpen zijn vooral diepergelegen opbergruimten geschikt, waarvan de deuren niet in de rijrichting kunnen worden geopend.
- ▶ Lichtere voorwerpen (wasgoed) in de opbergkast onder het plafond opbergen.
- ▶ Verdeel voorwerpen (ladingen) gelijkmatig in compartimenten en kasten.

- ▷ Laden mogen met maximaal 15 kg beladen worden.
- ▷ De opbergkast onder het plafond boven het keukenblok met niet meer dan 15 kg belasten.

- ▷ Let altijd op de maximaal toelaatbare belasting van de garage of bergruimte achterin. De aangegeven maximaal toelaatbare belasting van de garage of bergruimte achterin kan worden beïnvloed door de keuze van verdere optionele uitrusting zoals aanhangerkoppelingen of verlengingen van het voertuigframe. De technisch toelaatbare maximummassa en de technisch toelaatbare maximummassa op de as mogen in geen enkel geval worden overschreden. Vooral bij het opbergen of bevestigen van zware accessoires aan de achterzijde of accessoires die zwaar beladen zijn moet de asbelasting worden gecontroleerd en in acht worden genomen. Gelieve er daarom rekening mee te houden dat de maximale belasting niet volledig mag worden benut, indien daardoor de technisch toelaatbare maximummassa in beladen toestand of de technisch toelaatbare maximummassa op de as zou worden overschreden.
- ▷ Meer informatie over de juiste belading vindt u in de secties "Technisch toelaatbare maximummassa" (bladzijde 22) en "Technisch toelaatbare maximummassa op de as (asbelasting)" (bladzijde 29).

Grote opbergruimtes bieden ook plaats aan zware voorwerpen. De asbelasting van de voor- en achteras wordt daardoor in sommige gevallen overschreden.

De afzonderlijke assen mogen echter onder geen beding te zwaar worden beladen. Daarom is het belangrijk op welke afstand tot de assen de lading wordt opgeborgen.

Neem bij het beladen van het voertuig de volgende aanwijzingen in acht om veilig te kunnen rijden:

- De bagage en andere voorwerpen die in het voertuig worden vervoerd, moeten gelijkmatig over de linker- en rechterkant van het voertuig worden verdeeld.
- Zware of volumineuze voorwerpen moeten zo dicht mogelijk bij de grond worden geplaatst in daarvoor bestemde opbergboxen en in de buurt van de assen, en worden beveiligd tegen wegglijden.
- Lichte en andere voorwerpen kunnen worden geplaatst in kasten en opbergruimten.
- Zorg er altijd voor dat de deuren en kleppen van de kasten en opbergruimten goed beveiligd zijn.
- Gebruik alleen geschikte spansystemen om de voorwerpen te beveiligen tegen wegglijden. Controleer voor het vertrek nogmaals alle bevestigingen.

- ▶ Een ongelijkmatige belading heeft een negatief effect op het rijgedrag. Een zware lading achteraan leidt met name tot een vermindering van de belasting op de vooras ten gevolge van de hefboomwerking en dus bijvoorbeeld tot een verlies aan tractie, een slechtere stuurrepons (gewijzigd rijgedrag), een overbelasting van de banden en bijgevolg een verhoogd risico op klapbanden. Hierdoor kan het voertuig onbestuurbaar worden en uzelf en andere weggebruikers in gevaar brengen. Een gelijkmatig verdeelde belasting over het gehele voertuig leidt tot een optimaal rijgedrag onderweg.

- ▷ De technisch toelaatbare maximummassa en de technisch toelaatbare maximummassa op de as mogen in geen enkel geval worden overschreden. Vooral bij het opbergen of bevestigen van zware accessoires aan de achterzijde of accessoires die zwaar beladen zijn moet de asbelasting worden gecontroleerd en in acht worden genomen. Als u niet zeker weet of het beladen voertuig voldoet aan de technisch toelaatbare maximummassa in beladen toestand en de technisch toelaatbare maximummassa op de as, bestaat de mogelijkheid het voertuig te wegen/controleren op openbare weegschalen of bij bepaalde handelaars.
- ▷ Voor enkele modellen wordt door de opbouwfabrikant voor kasten, laden, bergruimten of andere bergruimten een maximale belasting aangegeven. Dit is te zien op de ter plaatse aangebrachte stickers en moet altijd in acht worden genomen. De technisch toelaatbare maximummassa en de technisch toelaatbare maximummassa op de as mogen in geen enkel geval worden overschreden. Gelieve er daarom rekening mee te houden dat de aangegeven maximale belasting niet volledig mag worden benut, indien daardoor de technisch toelaatbare maximummassa in beladen toestand of de technisch toelaatbare maximummassa op de as zou worden overschreden.
- ▷ Meer informatie over de juiste belading vindt u in de secties "Technisch toelaatbare maximummassa" (bladzijde 22) en "Technisch toelaatbare maximummassa op de as (asbelasting)" (bladzijde 29).

Om de lading juist te verdelen, zijn een weegbrug, een meetlint, een rekenapparaat en een beetje tijd nodig.

Met twee eenvoudige formules kan worden berekend wat voor effect het gewicht van de lading op de assen heeft:

Formules

$A \times G : R = \text{gewicht op de achteras}$

$\text{Gewicht op de achteras} - G = \text{gewicht op de vooras}$

Verklaring

A = afstand tussen opbergruimte en vooras in cm

G = gewicht van de lading in de opbergruimte in kg

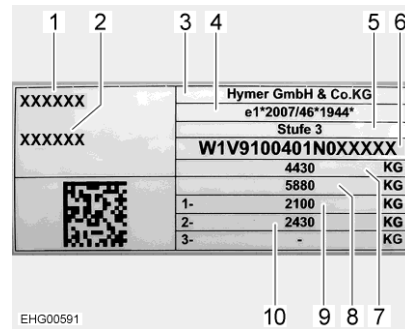
R = wielbasis van het voertuig (afstand tussen de assen) in cm

- ▷ De afstanden buiten het voertuig horizontaal van het midden van het voorwiel naar het midden van de opbergruimte of het midden van het achterwiel meten.

Technisch toelaatbare maximummassa op de as (asbelasting)

De technisch toelaatbare maximummassa op de as of het asstel (hierna "asbelasting" genoemd) is de voertuig- en asspecifieke belasting die door de wielen van een as of asstel op het wegdek mag worden overgebracht. De asbelasting is een door de fabrikant vastgestelde waarde die het voertuig ook in beladen toestand nooit mag overschrijden. Informatie over de asbelasting van uw voertuig vindt u in de registratiedocumenten en op het fabrieksplaatje van de carrosseriefabrikant dat op het voertuig is aangebracht.

Afb. 2 Fabrieksplaat

- 1 Voertuigtype
- 2 Opeenvolgende serienummers
- 3 Fabrikant
- 4 Typegoedkeuring van het voertuig
- 5 Opbouwklasse
- 6 Chassisnummer
- 7 Toelaatbare maximummassa
- 8 Toegelaten totale trekmassa (met optie aanhangerkoppeling)
- 9 Technisch toelaatbare maximummassa op de 1e as
- 10 Technisch toelaatbare maximummassa op de 2e as

- ▶ Als de technisch toelaatbare maximummassa op de as wordt overschreden, kan het voertuig beschadigd raken (bv. door een gebroken as of klapbanden) en kan het rijden aanzienlijk worden belemmerd. Hierdoor kan het voertuig onbestuurbaar worden en uzelf en andere weggebruikers in gevaar brengen. Daarom raden wij aan het beladen voertuig inclusief alle passagiers voor het begin van de reis te wegen, zodat de naleving van de asbelasting en de technisch toelaatbare maximummassa altijd gewaarborgd is. U kunt het voertuig wegen/controleren op openbare weegschalen of bij verschillende handelaren.

- ▷ Gelieve er rekening mee te houden dat de asbelasting op de respectieve assen of asstellen kan verschillen. Lees daarom zorgvuldig de informatie in de registratiedocumenten.
- ▷ Als het voertuig tijdens het rijden in de praktijk de door de fabrikant opgegeven technisch toelaatbare maximummassa op de as overschrijdt, dreigen juridische gevolgen zoals een boete of verlies van de verzekering.
- ▷ Het is mogelijk dat de chassisfabrikant van uw voertuig een minimale belasting van de vooras voorschrijft om een optimaal rijgedrag te verkrijgen. Houd daarom altijd rekening met de informatie hierover in de gebruiksaanwijzing van de chassisfabrikant.
- ▷ Meer informatie over de juiste belading vindt u in de sectie "Ladingbeveiliging en ladingverdeling" (bladzijde 27).

Asbelasting berekenen:

- De afstand tussen opbergruimte en vooras (A) met het gewicht van de lading in de opbergruimte (G) vermenigvuldigen en het resultaat door de wielbasis (R) delen. Daaruit volgt het gewicht waarmee de lading in de opbergruimte de achteras belast. Dit gewicht en de opbergruimte noteren.
- In een tweede stap het gewicht in de opbergruimte (G) van het zojuist berekende gewicht aftrekken. Als de uitkomst daarbij een **positieve** waarde is (voorbeeld 1), betekent dat de vooras met deze som **ontlast** wordt. Als de uitkomst een **negatieve** waarde is (voorbeeld 2), betekent dat de vooras **belast** wordt. Deze waarde eveneens noteren.
- Op deze manier alle opbergruimten van het voertuig berekenen.
- In een laatste stap alle voor de achteras berekende gewichten bij de achterasbelasting optellen en alle voor de vooras berekende gewichten bij de voorasbelasting optellen of ervan aftrekken. Hoe achter- en voorasbelasting worden berekend, is in sectie 3.2.2 beschreven.

Als de berekende waarde de toegelaten asbelasting overschrijdt, moet de lading anders worden opgeborgen.

Als de vooras te sterk wordt ontlast, verslechtert de grip van de banden op de rijbaan (tractie), vooral bij voertuigen met voorasaandrijving. Ook in dit geval de lading anders opbergen.

Voorbeeld berekening

		Voorbeeld 1	Voorbeeld 2
Afstand naar de vooras	A	(A1) 450 (cm)	(A2) 250 (cm)
Gewicht in de opbergruimte	G	x 100 (kg)	x 50 (kg)
Wielbasis van het voertuig	R	÷ 325 (cm)	÷ 325 (cm)
Belasting op de achteras (bij de asbelasting optellen)		138,5 (kg)	38,5 (kg)
Gewicht in de opbergruimte		- 100 (kg)	- 50 (kg)
Ontlasting bij de vooras (van de asbelasting aftrekken)		38,5 (kg)	
Belasting van de vooras (bij de asbelasting optellen)			-11,5 (kg)

Verhoging en vermindering van de technisch toelaatbare maximummassa

Bij een verhoging van de technisch toelaatbare maximummassa, wordt de technisch toelaatbare maximummassa van het voertuig, de technisch toelaatbare maximummassa op de as en daarmee het resterende laadvermogen voor bagage, kampeeruitrusting enz. meestal verhoogd door een wijziging van het chassis.

In tegenstelling tot een verhoging van de technisch toelaatbare maximummassa vermindert een vermindering van de technisch toelaatbare maximummassa de technisch toelaatbare maximummassa in beladen toestand van het voertuig, de technisch toelaatbare maximummassa op de as en bijgevolg het resterende laadvermogen voor bagage, kampeeruitrusting enz. In de regel vindt er geen technische wijziging van het chassis plaats.

- ▷ Een verhoging of vermindering van de technisch toelaatbare massa kan invloed hebben op het toegestane aantal zitplaatsen, het chassis en de asbelasting. Neem bij vragen contact op met de verantwoordelijke technische keuringsinstantie.
- ▷ De nieuwe technisch toelaatbare totale massa (vanwege een verhoging / vermindering van de technisch toelaatbare maximummassa) van het voertuig kan leiden tot wijzigingen in de wettelijke eisen. Dit geldt met name voor de wettelijke voorschriften uit de wegenverkeerswet, het wegenverkeersreglement en de belasting- en verzekeringsvoorschriften. Een verhoging van de technisch toelaatbare maximummassa tot meer dan 3500 kg kan bv. gevolgen hebben voor de rijbewijsklasse of ertoe leiden dat andere snelheidsbeperkingen of doorrij- en inhaalverboden gelden. Ook de eisen voor het betalen van toltarieven kunnen veranderen als gevolg van de nieuwe technisch toelaatbare maximummassa in beladen toestand. Informeer u daarom over de geldende wettelijke regelingen m.b.t. de nieuwe technisch toelaatbare maximummassa in beladen toestand van het voertuig en win hierover advies in bij de bevoegde instanties. Gelieve er rekening mee te houden dat de nationale voorschriften in het land van uw bestemming en de landen die voor doorreis worden aangedaan, kunnen afwijken van de voorschriften in uw eigen land.
- ▷ Meer informatie over het resterende laadvermogen vindt u in de sectie "Resterend laadvermogen" (bladzijde 24).

3.3 Gebruik van een aanhanger

- ▶ Bij het aan- of afkoppelen van een aanhanger is voorzichtigheid geboden. Ongeval- en verwondingsgevaar!
- ▶ Tijdens het rangeren voor het aan- of afkoppelen mag niemand zich tussen de camper en de aanhanger bevinden.
- ▶ Rekening houden met de toelaatbare oplegdruk en achterasbelasting van de camper. Oplegdruk en achterasbelasting mogen niet worden overschreden. Voor de waarden van de oplegdruk en achterasbelasting zie het kentekenbewijs van het voertuig en de papieren van de aanhangerkoppeling.

- ▷ Aanhanger met oplooplem: Aanhanger niet met opgelopen rem aan- of afkoppelen.
- ▷ Aanhangerkoppeling met afneembare trekhaak: Als de trekhaak verkeerd gemonteerd is, kan de aanhanger losbreken. Gebruiksaanwijzing van de aanhangerkoppeling in acht nemen.
- ▷ Bij het openen van het achterportaal zorgen dat het achterportaal niet wordt beschadigd.

- ▷ De maximaal toegelaten oplegdruk van het voertuig bedraagt 80 kg.

3.4 Aanhangerkoppeling (optioneel)

- ▶ Raadpleeg bij de montage van een aanhangerkoppeling de voertuigpapieren voor de maximale oplegdruk en de technisch toegelaten getrokken maximummassa.
- ▶ Na 1.000 bedrijfsuren de bevestigingsschroeven van de aanhangerkoppeling aandraaien.

- ▷ Aanbouwonderdelen door uw geautoriseerde dealer of uw geautoriseerde servicepunt laten monteren. Deze regelen ook alle formaliteiten voor u.
- ▷ Gebruiksaanwijzing van de fabrikant in acht nemen.

Afb. 3 Aanhangerkoppeling (afneembaar)

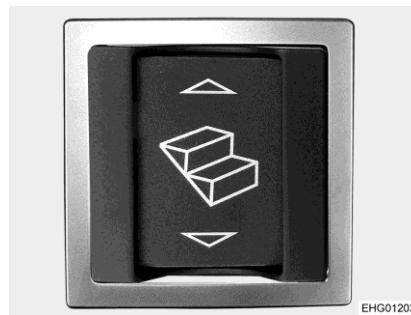
3.5 Opstap

- ▶ Voor het begin van de rit en ook na korte ritonderbrekingen controleren of de opstap volledig is ingeklapt.
- ▶ Houd afstand tijdens het inklappen of uitklappen van de opstap.
- ▶ De opstap pas betreden, als deze volledig is uitgeklappt. Verwondingsgevaar!
- ▶ Indien nodig, de opstap reinigen om slipgevaar (sneeuw, ijs, modder, enz.) te vermijden.
- ▶ Nooit personen of lasten met de opstap optillen of neerlaten.
- ▶ Maximaal toegestane belasting van de opstap in de gebruiksaanwijzing van de fabrikant in acht nemen.

- ▷ De lagers en scharnieren van de opstap niet invetten of oliën (zie hoofdstuk 11).

Afb. 4 Wipknop voor opstap (ingangsbereik)

Afb. 5 Wipknop voor opstap (dashboard)

- ▷ De wipknop in het ingangsbereik heeft een omlijsting om te voorkomen dat deze per ongeluk wordt ingeschakeld.

Inklappen: ■ De wipknop (Afb. 4) in het ingangsbereik of de wipknop (Afb. 5) op het dashboard in de bestuurderscabine indrukken.

Uitklappen: ■ Druk op de wipknop (Afb. 4) in het ingangsbereik.

Als de motor loopt en de opstap is uitgeklappt, klinkt een waarschuwingston. De waarschuwingston stopt als de opstap wordt ingeklapt.

3.6 Beamer

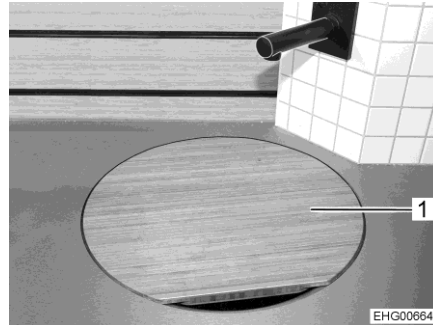

- ▶ Voor het begin van de rit de beamer en het scherm op een veilige plaats opbergen.

3.7 Keukengedeelte

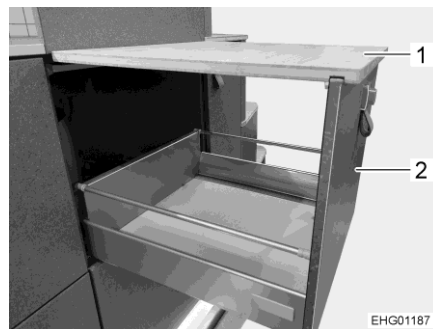
- ▶ Bij een ongeval of hard remmen kunnen rondvliegende voorwerpen de inzittenden van het voertuig verwonden. Voor het rijden alle bewegende voorwerpen vergrendelen en alle losse voorwerpen verwijderen en veilig opbergen.

1 Spoelafdekking

Afb. 6 Spoelafdekking

- Spoelafdekking (Afb. 6,1) verwijderen en veilig in de kast opbergen.

1 Werkbladverbreding
2 Lade

Afb. 7 Werkbladverbreding

- Werkbladverbreding (Afb. 7,1) van lade (Afb. 7,2) verwijderen en veilig opbergen.

3.8 Sneeuwkettingen

▶ Als het voertuig is uitgerust met 18" banden, geen sneeuwkettingen gebruiken.

- ▷ Sneeuwkettingen alleen monteren, als de afstand tussen banden en voertuigcarrosserie ten minste 50 mm bedraagt.
- ▷ Banden, wielophanging en besturing zijn blootgesteld aan een bijkomende belasting, als er sneeuwkettingen zijn gemonteerd. Met sneeuwkettingen langzaam (maximaal 50 km/u) en alleen over straten rijden die volledig met sneeuw zijn bedekt. Het voertuig kan anders beschadigd worden.
- ▷ Montagevoorschrift van de fabrikant van de sneeuwkettingen in acht nemen.

Het gebruik van sneeuwkettingen is onderworpen aan de bepalingen van de afzonderlijke landen.

- Sneeuwkettingen altijd rond de achterwielen aanbrengen.
- De spanning van de sneeuwkettingen controleren na enige meters te hebben gereden.

3.9 Verkeersveiligheid

- ▶ Regelmatig voor het begin van de rit of iedere 2 weken de bandenspanning controleren. Een verkeerde bandenspanning veroorzaakt overmatige slijtage en kan de banden beschadigen of zelfs doen klappen. Het voertuig kan uit controle raken (zie sectie 13.8).
- ▶ De aanbouwdelen kunnen worden blootgesteld aan zware omstandigheden (storm, ijs, trillingen, enz.) en moeten ondanks de zorgvuldige constructie en productie scherp worden gecontroleerd. Daarom regelmatig en vóór lange ritten controleren of de aanbouwdelen goed vastzitten.

Voor en bij het begin van de rit checklist doornemen:

	Nr.	Controles	Gecontroleerd
Servicepartner	1	Service- en verkooppartners genoteerd (zie sectie 12.1)	
	Basisvoertuig		
	2	Alle voertuigpapieren zijn aan boord	
	3	Banden of bandenspanning in correcte toestand	
	4	Voertuigverlichting, rem- en achteruitrijlichten functioneren	
	5	Oliepeil van motor, transmissie en servostuur gecontroleerd	
	6	Koelvloeistof en ruitenwisservloeistof gevuld	
	7	Remmen functioneren	
	8	Remmen reageren gelijkmatig	
	9	Voertuig blijft tijdens het remmen in het spoor	

Woonopbouw buiten

Nr.	Controles	Gecontroleerd
10	Markies volledig ingeschoven	
11	Dak sneeuw- en ijsvrij (in de winter)	
12	Slaapdak gesloten	
13	Achterklep gesloten	
14	Buitenaansluitingen afgekoppeld en leidingen opgeborgen	
15	Externe steunen verwijderd	
16	Aangebouwde hefsteunen ingeklapt en bevestigd	
17	Wielkeggen verwijderd en opgeborgen	
18	Opstap ingeklapt (letten op waarschuwingstoon)	
19	Service luiken gesloten en vergrendeld	
20	Woonruimtedeuren afgesloten	
21	Totale hoogte van het voertuig, incl. beladen dakdrager vastgesteld en genoteerd. Informatie m.b.t. de hoogte in de bestuurderscabine binnen handbereik bewaren	

Woonopbouw binnen

22	Ramen en dakluiken gesloten en vergrendeld	
23	Beamer en scherm veilig opgeborgen	
24	Douchescheidingswand ingeschoven en badkamerdeuren gesloten	
25	Losse delen zoals bijv. hanglampen opgeborgen of bevestigd	
26	Open tableaux afgeruimd	
27	Losse spoelafdekking (indien aanwezig) veilig opbergen	
28	Werkbladverbreding veilig opgeborgen	
29	Optionele extra make-upspiegel weggenomen en veilig opbergen	
30	Koelkastdeur vergrendeld	
31	Losse voorwerpen en ophangelementen van de multifunctionele wand verwijderd en veilig opgeborgen	
32	Alle laden en luiken gesloten	
33	Woonruimte- en schuifdeuren vergrendeld	
34	Kinderzitjes alleen op de hiervoor toegelaten zitplaatsen gemonteerd	
35	Draaistoelvergrendeling voor bestuurdersstoel en passagiersstoel vergrendeld	
36	Verduisteringen in de bestuurderscabine geopend en vergrendeld	
37	Secretaire gesloten	

Gasinstallatie

Nr.	Controles	Gecontroleerd
38	Gasfles in gaskast zo vastgezet dat deze niet kan verdraaien	
39	Als de gasfles niet op de gas slang is aangesloten, altijd de beschermkap aanbrengen	
40	Hoofdafsluitkraan op de gasfles en gasafsluitkranen gesloten	

Elektrische installatie

41	Accuspanning/accucapaciteit (in %) van de startaccu en woonruimteaccu (zie hoofdstuk 8) controleren. Als er op het paneel een te lage accuspanning/accucapaciteit wordt getoond, dan moet de betreffende accu worden bijgeladen. De instructies in hoofdstuk 8 in acht nemen	
----	--	--

Hoofdstukoverzicht

In dit hoofdstuk staan instructies voor het rijden met de camper.

4.1 Rijden

- ▶ Het basisvoertuig betreft een kleine vrachtwagen. Rijstijl dien overeenkomstig aanpassen.
- ▶ Bij het starten van de voertuigmotor kunnen waarschuwingssignalen klinken, zoals het waarschuwingssignaal "opstap uitgekapt". Onder bepaalde omstandigheden (koude start in de winter) kan het na het starten van de voertuigmotor tot 15 seconden duren voordat deze waarschuwingssignalen klinken.
- ▶ Aan de zitplaatsen waarvoor gebruik tijdens de rit is toegelaten, is een veiligheidsgordel gemonteerd. De veiligheidsgordel tijdens de rit altijd dragen.
- ▶ Nooit tijdens de rit de veiligheidsgordel losmaken.
- ▶ Meerrijdende personen moeten op hun plaatsen blijven zitten.
- ▶ De deurvergrendeling mag niet geopend worden.
- ▶ Remmen met schokken vermijden.
- ▶ Bij gebruik van een navigatietoestel het reisdoel alleen wijzigen als het voertuig staat. Daarom een parkeerplaats of een veilige stopplaats opzoeken, als het reisdoel moet worden gewijzigd.

- ▷ Op slechte wegen langzaam rijden.
- ▷ Voorzichtig rijden bij het oprijden op veerboten, bij het oversteken van oneffenheden en bij het achteruitrijden. Grotere voertuigen kunnen omwille van hun relatief lange overhang uitzwenken en onder ongunstige omstandigheden "aan de grond zitten". Daarbij kunnen de onderkant of delen die daar zijn aangebouwd, zoals een motorhouder, beschadigd worden.

- ▷ Als deze aanwijzingen niet opgevolgd worden en daardoor een ongeluk of schade ontstaat, aanvaardt de fabrikant geen aansprakelijkheid.
- ▷ De in hoofdstuk 2 beschreven veiligheidsinstructies moeten worden nageleefd.

4.2 Hulp bij pech (voertuigtechnische problemen)

- ▶ In geval van nood het nationale alarmnummer bellen of het Mercedes-Benz-noodoproepsysteem (SOS-toets, zie de handleiding van het basisvoertuig) gebruiken.

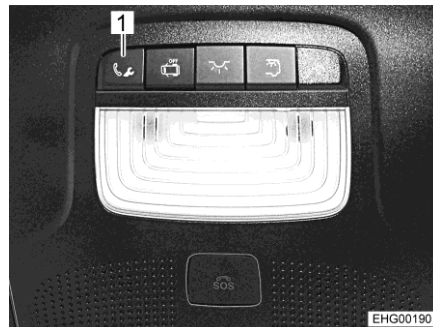
Voor hulp bij pech en vragen over het basisvoertuig kunt u zich tot het Mercedes-Benz-klantencentrum richten. De oproep aan het Mercedes-Benz-klantencentrum wordt via de communicatiemodule "me connect" in het voertuig tot stand gebracht.

Inbouwplaats

De toets voor een pechoproep is in de dakbedieningseenheid ingebouwd.

- ▷ De toets voor een pechoproep alleen bij technische problemen met het basisvoertuig gebruiken. Vragen over de woonopbouw van het voertuig kunnen niet worden beantwoord.

Afb. 8 Toets voor pechoproep

- Oproepen:*
- Toets (Afb. 8,1) voor pechoproep indrukken. Oproep aan het Mercedes-Benz-klantencentrum wordt tot stand gebracht.

Op het multifunctionele display wordt de melding weergegeven dat de verbinding tot stand is gebracht. De audio-uitvoer wordt gedempt. De voertuiggegevens worden verzonden, dit kan enkele seconden duren. Vervolgens antwoordt een medewerker van het Mercedes-Benz-klantencentrum.

- ▷ In sommige landen vraagt een spraakmelding om verzending van de voertuiggegevens te bevestigen. Na bevestiging worden de voertuiggegevens verzonden.

- Oproep beëindigen:*
- Telefoonknop op het multifunctionele stuurwiel indrukken.

4.3 Rijsnelheid

- ▶ Het voertuig is zeer gevoelig voor wind. Bijzonder gevaar levert plotseling optredende zijwind.
- ▶ Ongelijkmatige of eenzijdige belading verandert het rijgedrag.
- ▶ Op onbekende wegen kunnen moeilijke verhoudingen van de rijbanen heersen en verrassende verkeerssituaties optreden. Pas daarom voor uw eigen veiligheid de rijsnelheid telkens aan de verkeerssituatie en de omgeving aan.

4.4 Remmen

- ▶ Gebreken aan de reminstallatie meteen laten verhelpen door een geautoriseerde werkplaats.

Voor het begin van iedere rit

Voor iedere rit door test-remmen controleren:

- Functioneren de remmen?
- Reageren de remmen gelijkmatig?
- Blijft het voertuig tijdens het remmen in het spoor?

4.5 Extra grootlicht

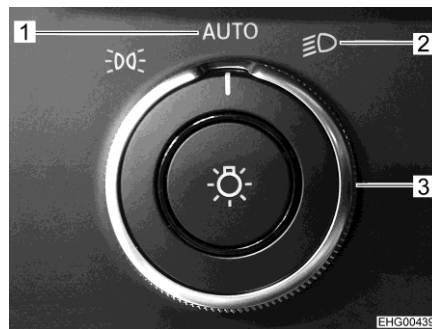
Op het dak van de bestuurderscabine is een extra paar koplampen resp. een extra schijnwerperbalk voor een extra LED-grootlicht aangebracht.

- ▶ Het extra LED-grootlicht is zeer verblindend voor tegemoetkomend verkeer. Bij tegemoetkomend verkeer dimmen. Rekening ermee houden dat het extra grootlicht een groter bereik heeft dan standaard grootlicht.
- ▶ De Mercedes-lichtassistent niet gebruiken om te dimmen. Ook wanneer de functie "AUTO" is ingeschakeld, handmatig dimmen (standaard grootlicht en extra LED-grootlicht op de stuurkolomhendel uitschakelen).

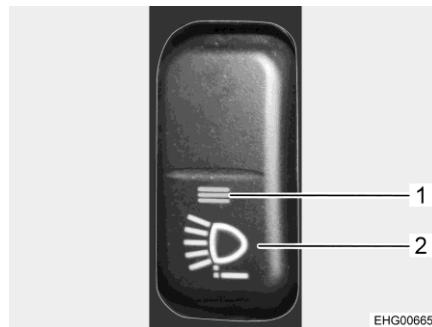

- ▷ De motor moet draaien om het extra LED-grootlicht te kunnen activeren.
- ▷ De functie "Grootlichtsignaal" wordt niet ondersteund door het extra LED-grootlicht.

- 1 Stand AUTO
- 2 Stand Dimlicht
- 3 Lichtdraaischakelaar Mercedes

Afb. 9 Lichtdraaischakelaar

- 1 Functieweergave
- 2 Wipknop

Afb. 10 Wipknop

Extra LED-grootlicht gebruiken:

- Lichtdraaischakelaar Mercedes (Afb. 9,3) naar stand "AUTO" (Afb. 9,1) of naar stand Dimlicht (Afb. 9,2) draaien.
- Wipknop (Afb. 10,2) indrukken. De functieweergave (Afb. 10,1) brandt rood. Op het dashboard wordt de tekstmelding "Extra verlichting actief" kort weergegeven.
- Standaard grootlicht aan stuurkolomhendel van het voertuig in- resp. uitschakelen (zie gebruiksaanwijzing van het voertuig).

Om het extra LED-grootlicht te deactiveren, de motor uitschakelen of de wipknop (Afb. 10,2) opnieuw indrukken. De rode functieweergave (Afb. 10,1) gaat uit.

4.6 Opstelling van de zitplaatsen

- ▶ Tijdens de rit mogen personen zich alleen ophouden op de toegelaten zitplaatsen. Het toegelaten aantal zitplaatsen kan worden afgeleid uit de voertuigpapieren.
- ▶ Tijdens de rit is het verboden op de langszitbanken te zitten.
- ▶ Op zitplaatsen geldt de verplichting tot het dragen van veiligheidsgordels.

Zitplaatsen die tijdens de rit kunnen worden gebruikt, zijn voorzien met een veiligheidsgordel.

4.7 Veiligheidsgordels

4.7.1 Algemeen

Het voertuig is in de woonruimte bij de zitplaatsen, waar volgens de wet een veiligheidsgordel is voorgeschreven, met veiligheidsgordels uitgerust. Voor het dragen van gordels gelden de van toepassing zijn de nationale bepalingen.

- ▶ Voor de rit de gordels omdoen en tijdens de rit omlaten.
- ▶ Gordels niet beschadigen of klemmen. Laat beschadigde veiligheidsgordels vervangen door een geautoriseerde werkplaats.
- ▶ De gordelbevestigingen, het oprolautomatisme en de gordel sloten niet wijzigen.
- ▶ Iedere veiligheidsgordel alleen gebruiken voor **een** volwassen persoon.
- ▶ Voorwerpen niet samen met een persoon vastbinden.
- ▶ Veiligheidsgordels zijn niet toereikend voor personen met een lichaamslengte van minder dan 150 cm. In dat geval extra voorzieningen gebruiken. Letten op keuringscertificaat.
- ▶ Kinderbeveiligingssystemen uitsluitend op de daarvoor bestemde zitplaatsen bevestigen. Het wordt ten sterkste aangeraden kinderbeveiligingssystemen bij voorkeur op de tweede zitrij aan te brengen.
- ▶ Gebruikte veiligheidsgordels na een ongeluk (laten) vervangen.
- ▶ Tijdens de rit de rugleuning van de stoel niet al te ver naar achter leunen. De werking van de veiligheidsgordel is anders niet meer gegarandeerd.

4.7.2 Veiligheidsgordel juist dragen

- ▶ De gordel niet verdraaien. De gordel moet plat tegen het lichaam liggen.
- ▶ Voor het dragen van de veiligheidsgordel een correcte zithouding aannemen.

De veiligheidsgordel wordt juist gedragen, wanneer de heupgordel onder de buik en over het heupgewricht loopt. De schoudergordel moet over de borst en de schouder (niet over de hals) lopen. De gordel moet hierbij altijd strak tegen het lichaam liggen. Kleding met een dikke voering moet daarom voor het rijden worden uitgetrokken.

4.8 Kinderbeveiligingssystemen

- ▶ Kinderen onder de 13 jaar, die kleiner zijn dan 150 cm, tijdens de rit met een geschikt en officieel goedgekeurd kinderbeveiligingssysteem beveiligen.
- ▶ Kinderbeveiligingssystemen uitsluitend op de daarvoor bestemde zitplaatsen bevestigen.
- ▶ Kinderen voor het begin van de rit vastmaken en erop letten dat de kinderen tijdens de rit vastgemaakt blijven.
- ▶ Een naar achteren gericht kinderbeveiligingssysteem nooit op een stoel met een ingeschakelde frontairbag gebruiken. Dit kan de dood tot gevolg hebben of tot ernstig letsel leiden bij kinderen.
- ▶ Op de passagiersstoel alleen een naar achteren gericht kinderbeveiligingssysteem ("Reboard-systeem") gebruiken, wanneer de voor- en zij-airbag zijn uitgeschakeld. Bij voertuigen op Mercedes-chassis kan de passagiersairbag niet gedeactiveerd worden. In dat geval mag alleen een naar voren gericht kinderzitje gebruikt worden. De afzonderlijke gebruiksaanwijzing van het basisvoertuig en de waarschuwingbordjes in het voertuig in acht nemen. Wanneer het naar achteren gerichte kinderbeveiligingssysteem niet meer wordt gebruikt, de airbags weer inschakelen.

De kinderbeveiligingssystemen zijn ingedeeld in vijf klassen:

Klasse	Lichaamsgewicht	Leeftijd (ongeveer)
0	Tot 10 kg	Tot 9 maanden
0+	Tot 13 kg	Tot 18 maanden
I	9 kg tot 18 kg	9 maanden tot 4 jaar
II	15 kg tot 25 kg	3 jaar tot 7 ½ jaar
III	22 kg tot 36 kg	6 jaar tot 12 jaar

De volgende tabel laat zien welke kinderbeveiligingssystemen op welke zitplaatsen kunnen worden gebruikt.

Stoelen	Leeftijdsgroepen			
	< 10 kg (0-9 maanden)	< 13 kg (0-24 maanden)	9-18 kg (9-48 maanden)	15-36 kg (4-12 jaar)
Passagiersstoel voor	X	X	UF	UF

Betekenis van het kenmerk:

X: Zitplaats is niet geschikt voor kinderen in deze leeftijdsgroep

UF: Geschikt voor naar voren gerichte kinderzitjes van de categorie "universeel", die voor gebruik voor deze gewichtsklasse zijn goedgekeurd

4.9 Bestuurdersstoel en passagiersstoel

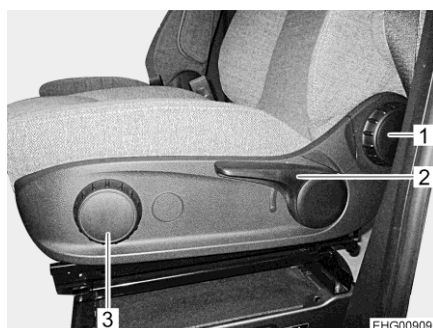

- ▶ Voor het begin van de rit alle draaibare stoelen in de rijrichting draaien en vergrendelen.
- ▶ De stoelen tijdens de rit in de rijrichting vergrendeld laten en niet verdraaien.

- 1 Greep (zitkussen verschuiven)
- 2 Hendel (stoel draaien)
- 3 Hendel (lengterichting instellen)
- 4 ArMLEuning

Afb. 11 Bestuurdersstoel (rechterkant)

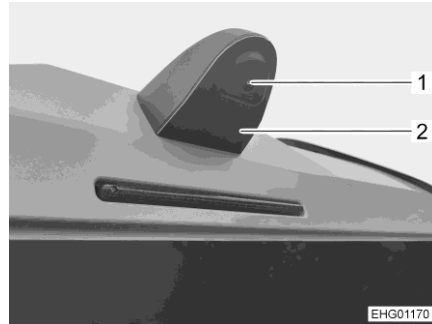
- 1 Draaiwiel (rugleuning instellen)
- 2 Hendel (zithoogte instellen)
- 3 Draaiwiel (zithelling instellen)

Afb. 12 Bestuurdersstoel (linkerkant)

-
- Rijstand** Bestuurders- en passagiersstoel moeten tijdens de rit in de rijrichting gedraaid en vergrendeld zijn.
- De stoelen in principe over het middenpad draaien.
- Aan de hendel (Afb. 11,2) trekken. De vergrendeling van de stoel wordt losgemaakt.
 - Stoel naar binnen in de rijrichting draaien en vergrendelen.
- Afstand tot de pedalen** De bestuurdersstoel zo instellen dat de bestuurder de pedalen comfortabel kan intrappen.
- Aan de hendel (Afb. 11,3) trekken.
 - Stoel naar voren of naar achteren schuiven.
 - Hendel loslaten. De stoel moet hoorbaar vergrendelen.
- Zithoogte** De zithoogte zo instellen dat een comfortabele zithouding en een onbelemmerd zicht op de weg mogelijk zijn.
- Hendel (Afb. 12,2) naar boven trekken of naar beneden drukken, tot de gewenste zithoogte is verkregen.
- Zithelling** Zithelling zo instellen dat de dijen zonder druk op het zitvlak liggen.
- Draaiwiel (Afb. 12,3) draaien, tot de gewenste zithelling is verkregen.
- Rugleuning** De helling van de rugleuning van de bestuurdersstoel zo instellen dat het stuurwiel met licht gebogen armen vastgehouden kan worden.
- Draaiwiel (Afb. 12,1) draaien, tot de gewenste rugleuning-helling is verkregen.
- Armleuning** De armleuningen kunnen traploos in de hoogte versteld worden.
- Armleuning (Afb. 11,4) helemaal naar boven zwenken.
 - Armleuning helemaal naar beneden zwenken.
 - Armleuning tot de gewenste positie naar boven zwenken.
- Zitkussen**
- Zitkussen er aan de greep (Afb. 11,1) uittrekken of induwen, totdat de gewenste positie is verkregen.

4.10 Achteruitrijcamera

Het voertuig is met een achteruitrijcamera (Afb. 13,1) uitgerust. De achteruitrijcamera is in een cameramodule (Afb. 13,2) boven aan de achterkant van het voertuig ingebouwd.

- 1 Achteruitrijcamera
- 2 Cameramodule

Afb. 13 Cameramodule

Wanneer de achteruitversnelling wordt ingeschakeld, schakelt de achteruitrijcamera automatisch in en registreert het gebied vlak achter het voertuig. Het beeld van de camera wordt naar het mediasysteem geleid en op de in bestuurderscabine weergegeven.

In vooruitversnelling wordt geen camerabeeld weergegeven.

- ▷ Als de achterklep bij sterk zonlicht geopend is, kan de cameramodule oververhit raken. De achteruitrijcamera wordt dan tijdelijk uitgeschakeld, tot deze voldoende is afgekoeld.

4.11 Vouwverduisteringen voor bestuurdersraam en passagiersraam

- ▶ Tijdens de rit moeten de vouwverduisteringen voor het bestuurders- en passagiersraam geopend, vergrendeld en geborgd zijn.

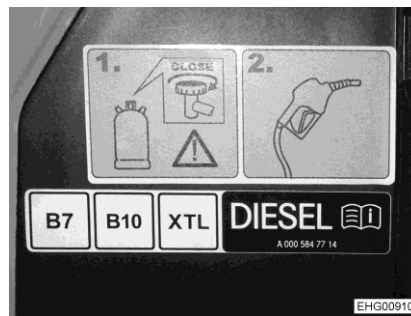
4.12 Brandstof tanken

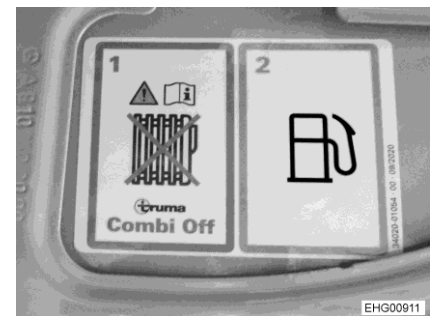
- ▶ Bij het tanken moet alle apparatuur die gas gebruikt zijn uitgeschakeld. Explosiegevaar!
- ▶ Bij het tanken moet de TRUMA-dieserverwarming uitgeschakeld zijn. Explosiegevaar!

- ▷ De brandstofvulopening is bestanddeel van het basisvoertuig.
- ▷ De brandstofvulopening is gekenmerkt met het opschrift "Diesel".

Afb. 14 Waarschuwing (brandstofvulopening)

Afb. 15 Waarschuwing (TRUMA-dieserverwarming)

De positie van de brandstofvulopening is te vinden in de gebruiksaanwijzing van het basisvoertuig.

4.13 Ad-Blue®

- ▷ De vulopening voor Ad-Blue® bevindt zich onder de motorkap.
- ▷ Informatie en instructies voor AdBlue® ontleen aan de gebruiksaanwijzing van het basisvoertuig.

4.14 Wegslepen

- ▶ Om schade aan het voertuig te voorkomen door onjuist wegslepen, vóór het wegslepen de instructies in de gebruiksaanwijzing van het basisvoertuig in acht nemen.
- ▶ Sleep het voertuig niet weg, wanneer de contactsleutel in het contactslot zich niet laat draaien. De besturing is dan vergrendeld.
- ▶ Wanneer de motor van een voertuig met voorwielaandrijving en automatische versnellingsbak niet loopt: het voertuig voorzichtig maximaal 15 meter ver duwen. Deze voertuigen bij pech alleen op een aanhanger of autotransportvoertuig vervoeren.

- ▷ Wanneer de motor van het voertuig niet loopt of het boordnet een storing heeft, werken de stuurbekrachtiging en de rem niet. Voor het sturen en remmen is een aanzienlijke krachtsinspanning nodig.

De voertuigfabrikant raadt aan om het voertuig op een autotransportvoertuig of aanhanger te vervoeren. Als het voertuig moet worden weggesleept, een trekstang gebruiken. De trekstang moet toegelaten zijn voor het gewicht van het voertuig.

- ▷ Voor het wegslepen gelden de van toepassing zijnde nationale bepalingen.

Hoofdstukoverzicht

In dit hoofdstuk staan instructies voor het opstellen van het voertuig in campingmodus.

5.1 Opstap

Voor het uitstappen uit het voertuig de opstap helemaal uitklappen. Wanneer de opstap wordt uitgeklat terwijl de motor nog draait, klinkt er een waarschuwingstoon.

5.2 Oprijblokken

- ▷ Oprijblokken zijn niet bij de levering inbegrepen. De toebereidende handelaar biedt verschillende modellen aan.

Met behulp van oprijblokken kan het voertuig horizontaal geparkeerd worden bij een hoogteverschil op stijgende hellingen en oneffen staanplaatsen.

5.3 Wielkeg

Bij het parkeren van het voertuig op stijgende of dalende hellingen een wielkeg gebruiken.

Als de technisch toelaatbare maximummassa van het voertuig meer dan 4 t bedraagt, moet bij het parkeren op stijgende of dalende hellingen een wielkeg worden gebruikt. De wielkeg wordt standaard geleverd bij alle voertuigen met een totale massa van meer dan 4 t.

5.4 Steunen

5.4.1 Algemene instructies

- ▷ De aangebouwde steunen niet als wagenkrik gebruiken. De steunen dienen alleen voor de stabilisatie van het geparkeerde voertuig tegen het inveren van de achteras.
- ▷ Bij het neerzetten van het voertuig erop letten dat de steunen gelijkmatig worden belast.
- ▷ De steunen voor het wegrijden tot de aanslag naar boven draaien, volledig inklappen en vergrendelen.

- ▷ Bij een zachte of doorbuigende ondergrond een grote plaat onder de steunen leggen om te voorkomen dat ze in de grond wegzakken.
- ▷ Het voertuig zo horizontaal mogelijk neerzetten. Het water uit de douchebak kan anders niet goed weglopen.

5.4.2 Mechanische hefsteunen

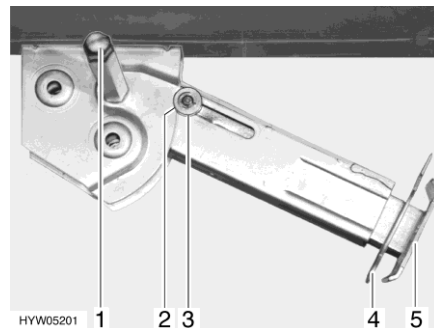
- ▶ De hefsteunen mogen niet worden gebruikt als wagenkrik voor werkzaamheden onder het voertuig (zoals het vervangen van een wiel of onderhoudswerkzaamheden).
- ▶ Er mogen geen personen onder het opgetilde voertuig gaan liggen.

- ▷ Al naargelang het model beschikt de zeskant over een gewricht waarmee de steeksleutel vanuit een betere positie gedraaid kan worden.

Opdat een foutloze werking is gegarandeerd, de binnenbuizen van de hefsteunen regelmatig reinigen en invetten.

Afhankelijk van het model zijn de hefsteunen in de lengte verstelbaar.

- 1 Zeskant
- 2 Uitsparing
- 3 Geleideschijf
- 4 Splitpen
- 5 Steunvoetverlenging

Afb. 16 Hefsteun

- Uitklappen:**
- De steeksleutel op de zeskant (Afb. 16,1) plaatsen en draaien tot de hefsteun loodrecht naar beneden staat.
 - Splitpen (Afb. 16,4) uit de steunvoetverlenging (Afb. 16,5) trekken.
 - Het steunvoetverlenging tot de gewenste lengte uitschuiven.
 - Splitpen in de steunvoetverlenging steken.
 - Aan de zeskant draaien, tot de hefsteun helemaal op de grond rust en het voertuig horizontaal staat.

- Inklappen:**
- De steeksleutel op de zeskant (Afb. 16,1) plaatsen en draaien tot de hefsteun weer los komt van de grond.
 - Splitpen (Afb. 16,4) uit de steunvoetverlenging (Afb. 16,5) trekken.
 - Steunvoetverlenging (Afb. 16,5) helemaal inschuiven en splitpen (Afb. 16,4) in het gat in de steunvoetverlenging steken.
 - De steeksleutel op de zeskant (Afb. 16,1) zetten en draaien tot de hefsteun naar boven gedraaid en de geleideschijf (Afb. 16,3) in de uitsparing (Afb. 16,2) geschoven is.

- ▷ Voor het begin van de rit het volgende in acht nemen: Zijn alle hefsteunen volledig ingeschoven, alle steunvoetverlengingen helemaal ingeschoven en met de splitpen vergrendeld?

5.5 230-V-aansluiting

Het voertuig kan op een 230-V-voorziening worden aangesloten.

Afb. 17 230-V-aansluiting

5.6 Koelkast

- ▷ Bij continue werking van de koelkast zonder externe 230-V-voorziening kan de woonruimteaccu zich ontladen.

Laadtoestand van de woonruimteaccu op het paneel of in de HYMER Connect-app controleren. Wanneer mogelijk externe 230-V-voorziening aansluiten.

5.7 Markies, elektrisch bedienbaar (optioneel)

- ▷ Als de woonruimte deur 90° is geopend en de markies wordt uitgeschoven, kan de markies tegen de woonruimte deur botsen. Daarom voor het uitschuiven van de markies de woonruimte deur zo ver openen of sluiten, dat er geen botsingsgevaar bestaat (zie Afb. 18).
- ▷ Als de steunpoten niet zijn opgesteld, de markies maximaal 1 m uitrollen.
- ▷ Bij harde wind, hevige regen of sneeuw de markies inrollen.
- ▷ Bij lichte regen een van de steunpoten verkorten, zodat het water kan weglopen.
- ▷ Bij lichte wind of regen de markies aan beide zijden met kabels vastspannen.
- ▷ De markies alleen oprollen als het doek droog is. Als de markies met nat doek moet worden opgerold: De markies zo snel mogelijk weer uitrollen om het doek te laten drogen.
- ▷ Verwijder loof en grof vuil van de markies, voordat deze gesloten wordt.

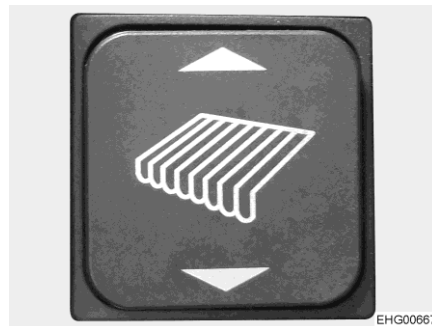

- 1 Markies
- 2 Woonruimtedeure

Afb. 18 Woonruimtedeure en markies

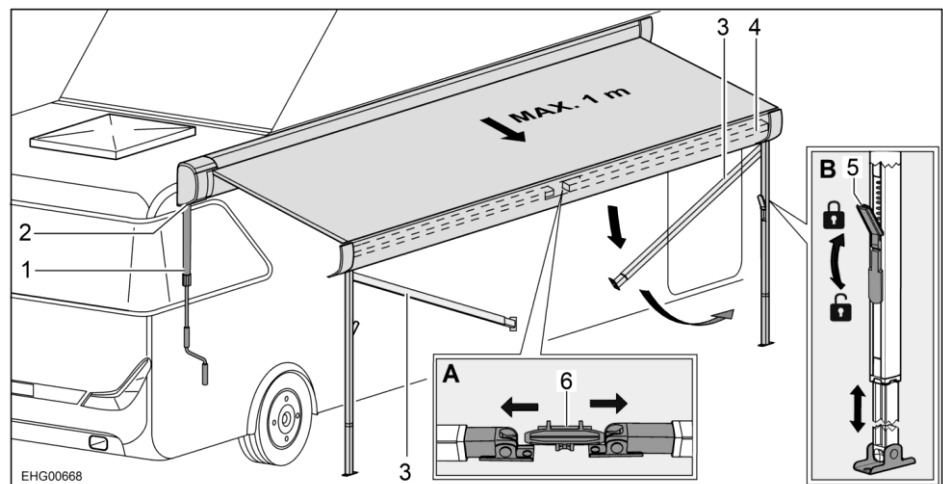
Markies uitrollen:

- Woonruimtedeure (Afb. 18,2) zo ver openen of sluiten, dat de markies (Afb. 18,1) bij het uitschuiven niet tegen de woonruimtedeure kan botsen. (Als de woonruimtedeure 90° is geopend, bestaat botsingsgevaar.)

Afb. 19 Wipknop markies (ingangsbereik)

- Op de onderste driehoek aan de wipknop (Afb. 19) drukken, tot de markies de gewenste positie heeft bereikt.

Afb. 20 Steunpoten opstellen

- 1 Slinger
- 2 Bajonetsluiting
- 3 Steunpoot
- 4 Frontlijst
- 5 Vergrendeling
- 6 Houder

- Steunpoten (Afb. 20,3) uit de houder (Afb. 20,6) in de frontlijst (Afb. 20,4) losmaken. Hiertoe steunpoten licht naar buiten duwen (Afb. 20,A).
- Steunpoten uitklappen.
- Vergrendelingen (Afb. 20,5) van de steunpoten losmaken. Hiertoe de vergrendelingshendel naar beneden klappen.
- Onderste deel van de steunpoten tot de gewenste lengte uittrekken (Afb. 20,B).
- Steunpoten opstellen.
- Vergrendelingen (Afb. 20,5) van de steunpoten sluiten. Hiertoe de vergrendelingshendel naar boven klappen.
- Markies zo nodig verder uitrollen. Hierbij meermaals de steunpoten rechtzetten.
- Steunpoten op de uiteindelijke hoogte instellen.
- Steunpoten met haringen in de grond bevestigen.

Markies oprollen:

- Haringen aan de poten verwijderen.
- Markies tot op ca. 1 m oprollen. Hiervoor op de bovenste driehoek aan de wipknop (Afb. 19) drukken.
- Zo nodig de steunpoten (Afb. 20,3) reinigen.
- Vergrendelingen (Afb. 20,5) aan de steunpoten openen. Hiertoe de vergrendelingshendel naar beneden omklappen.
- Onderste deel van de steunpoten volledig inschuiven.
- Vergrendelingen (Afb. 20,5) van de steunpoten sluiten. Hiertoe de vergrendelingshendel naar boven klappen.
- Beide steunpoten na elkaar naar boven toe in de frontlijst van de markies inklappen en laten vastklikken. Daarvoor de steunpoten licht naar buiten drukken.
- Markies volledig oprollen. Hiervoor op de bovenste driehoek aan de wipknop drukken.

Noodbediening

Voor het geval dat de elektrische besturing van de markies niet werkt, is hij voorzien van een noodbediening met een slinger.

- Slinger (Afb. 20,1) in bajonetsluiting (Afb. 20,2) steken.
- Slinger naar behoefte met de klok mee of tegen de klok in draaien, tot de markies de gewenste positie heeft bereikt.
- Slinger na gebruik weer veilig opbergen.

5.8 Achterwand

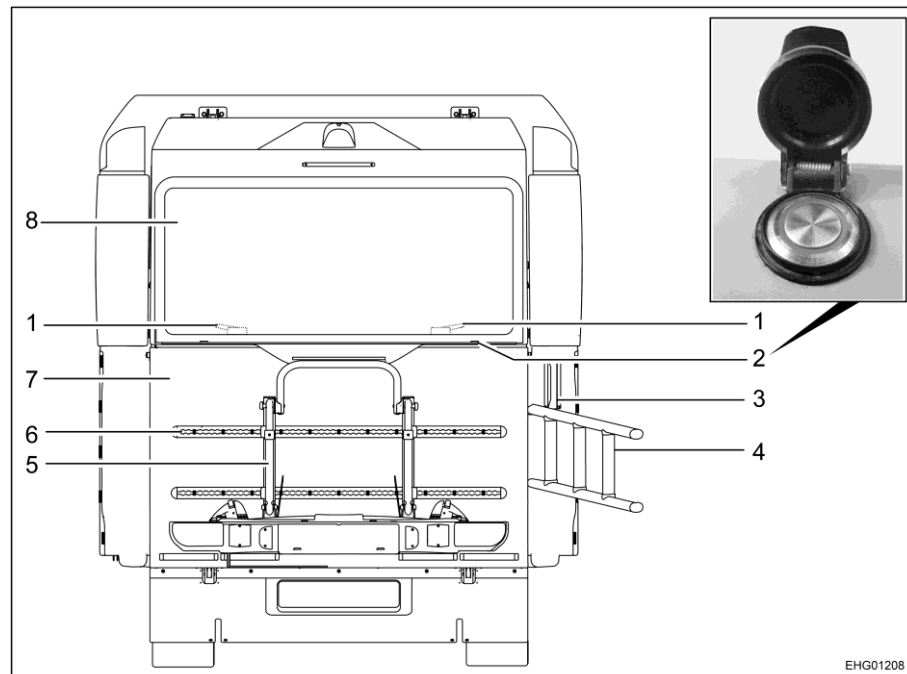
- ▶ Voor het begin van de rit achterplatform en achterraam sluiten.
- ▶ Voor het begin van de rit ervoor zorgen dat het achterplatform vergrendeld is.
- ▶ De meegeleverde ladder achter gebruiken om erop en eraf te stappen. Handgreep gebruiken.

- ▷ Uitgeklaapt achterplatform maximaal met 300 kg belasten.
- ▷ Verduistering niet verder dan tot aan de aanslag uittrekken. De aanslag bevindt zich ongeveer halverwege de achteropening.

- ▷ Als het voertuig geparkeerd staat: Alvorens het voertuig te verlaten, ervoor zorgen dat achterplatform en achterraam gesloten zijn en dat het achterplatform via de centrale vergrendeling van het voertuig vergrendeld is.

Afb. 21 Achterwand

1	Vergrendelingsgreep	5	Fietsenrek
2	Drukknop	6	Bevestigingsrail (Airlines)
3	Handgreep	7	Achterplatform
4	Ladder achter	8	Achterraam

De achterwand bestaat uit twee elementen, die onafhankelijk van elkaar geopend kunnen worden: Achterplatform (Afb. 21,7) en achterraam (Afb. 21,8). Het achterraam wordt met twee vergrendelingsgrepen (Afb. 21,1) bediend, het achterplatform met een drukknop (Afb. 21,2). De drukknop bevindt zich op de rand van het achterste platform en is met een kap beschermd tegen per ongeluk indrukken.

Op het achterplatform is een bamboe drager (in jachtontwerp) aangebracht. Zo kan er worden gelopen op het achterplatform als deze geopend is en kan dan als terras worden gebruikt.

Het voertuig is uitgerust met een ladder achter (Afb. 21,4), om van buitenaf op het achterplatform te klimmen (of van het achterplatform af te klimmen). De ladder achter wordt bewaard in een compartiment dat in het achterplatform geïntegreerd is. Bovendien is bij de ladder achter een handgreep (Afb. 21,3) aangebracht, om veilig naar boven te kunnen klimmen.

Als het achterplatform omlaag is gebracht, voorkomt een valbeveiliging (zie sectie 5.8.2) dat u van het achterste platform valt.

Als het achterplatform gesloten is, wordt deze via de centrale vergrendeling van het voertuig vergrendeld.

Het achterplatform kan met de hand 90° naar beneden worden gezwenkt.

Verwondingsgevaar door vallend achterplatform!

- ▶ Achterplatform nooit omlaag brengen als de aanbouwonderdelen aan het achterplatform beladen zijn.
- ▶ Bij het omlaag brengen van het achterplatform ervoor zorgen dat er zich geen personen of voorwerpen in de gevarezone bevinden.

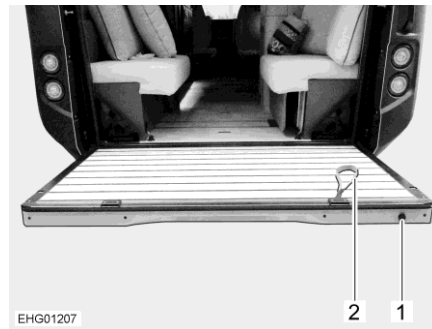

Risico op vallen door sterke trekkracht op de leren lus door aanbouwonderdelen!

- ▶ Als er aan het achterplatform aanbouwonderdelen zijn aangebracht: Ga stevig in het voertuig staan en trek de leren lus volledig aan. Pas dan het achterplatform ontgrendelen.
- ▶ Achterplatform vanuit de stevige stand langzaam omlaag brengen.

- ▷ Voor het omlaag brengen van het achterplatform ervoor zorgen dat achter het voertuig voldoende vrije ruimte beschikbaar is. Het geopende achterplatform heeft minstens een meter vrije ruimte nodig.
- ▷ Als er geen aanbouwonderdelen aan het platform zijn aangebracht, is het voldoende om het achterplatform te ontgrendelen en iets naar buiten te stoten. Het achterplatform schuift dan mechanisch geremd vanzelf naar beneden. Daarbij hoeft het maar iets geleid te worden met de leren lus.
- ▷ Aanbouwonderdelen die aan het achterplatform zijn aangebracht, verhogen het gewicht van het achterplatform. Bij het omlaag brengen is dan een grotere krachtinspanning nodig om het achterplatform met de leren lus te geleiden.

- 1 Drukknop
- 2 Leren lus

Afb. 22 Achterplatform, geopend

Achterplatform omlaag brengen (openen):

- Als er aanbouwonderdelen aan het achterplatform zijn aangebracht: Zorgen dat de aanbouw onderdelen niet beladen zijn.
- Als de centrale vergrendeling van het voertuig vergrendeld is: Achterplatform via centrale vergrendeling activeren en ontgrendelen.
- In het voertuig stevig voor het achterplatform gaan staan.
- Achterraam ontgrendelen en openzetten, zie sectie 5.8.4.
- Leren lus (Afb. 22,2) strak houden.
- Kap van de drukknoop (Afb. 22,1) openen en achterplatform met de drukknoop ontgrendelen.
- Als er geen aanbouwonderdelen aan het achterplatform zijn aangebracht: Duw voorzichtig tegen het achterplatform en leid het aan de leren lus terwijl het achterplatform naar beneden beweegt.
- Als er aanbouwonderdelen aan het achterplatform zijn aangebracht: Er rekening mee houden dat voor het omlaag brengen een grotere krachtinspanning nodig is. Leren lus (Afb. 22,2) vasthouden en achterplatform langzaam naar beneden leiden.
- Zie sectie 5.8.1 voor het aanbrengen van de ladder achter.
- Zie sectie 5.8.2 voor het aanbrengen van valbeveiliging.

- ▷ De demper in het achterplatform dempt niet alleen bij het openen, maar ook bij het sluiten. Dit voorkomt dat het achterplatform beschadigd raakt als het te snel wordt gesloten.

Achterplatform sluiten:

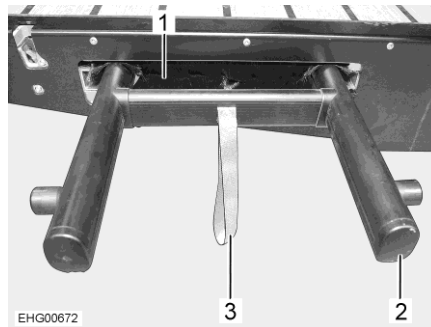
- Als er zich voorwerpen op het achterste platform bevinden: Voorwerpen verwijderen.
- Zie sectie 5.8.2 voor het verwijderen van de valbeveiliging.
- Zie sectie 5.8.1 voor het verwijderen van de ladder achter.
- Achter het voertuig stevig voor het achterplatform gaan staan.
- Achterplatform met beide handen vastpakken en naar boven zwenken, tot het in gesloten positie vastklikt.
- Controleren of het achterplatform veilig is vergrendeld. Hiervoor aan het achterplatform schudden.
- Achterplatform via centrale vergrendeling van het voertuig vergrendelen.

5.8.1 Ladder achter

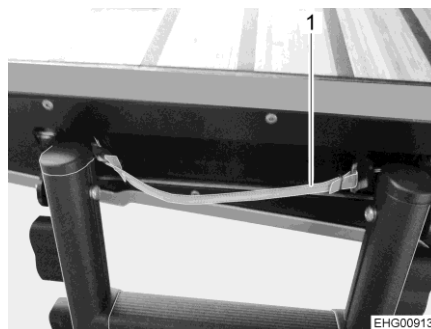
Verwondingsgevaar bij het afklimmen van het achterplatform en bij het opklimmen op het achterplatform!

- ▶ Alleen met de meegeleverde ladder van het achterplatform afklimmen van resp. opklimmen op het achterplatform.
- ▶ Handgreep gebruiken.

- 1 Opbergcompartiment
- 2 Ladder achter
- 3 Lus

Afb. 23 Ladder achter (in het opbergcompartiment)

- 1 Ontgrendelingsband

Afb. 24 Ladder achter (opgesteld)

Ladder achter uittrekken:

- Ladder achter (Afb. 23,2) aan de lus (Afb. 23,3) uit het opbergcompartiment (Afb. 23,1) trekken.
 - Ladder achter naar beneden klappen en stevig op de grond neerzetten.
- ▷ De ladder achter is via scharnieren met het achterplatform verbonden en hoeft niet nog een keer bevestigd te worden.

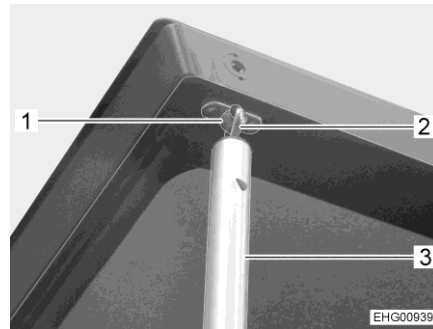
Ladder achter inschuiven:

- Indien nodig: Ladder achter schoonmaken.
- Ladder achter naar boven klappen.
- Aan de ontgrendelingsband (Afb. 24,1) trekken en ladder achter in opbergcompartiment schuiven. Daarbij zorgen dat de lus toegankelijk blijft.

5.8.2 Valbeveiliging achterplatform

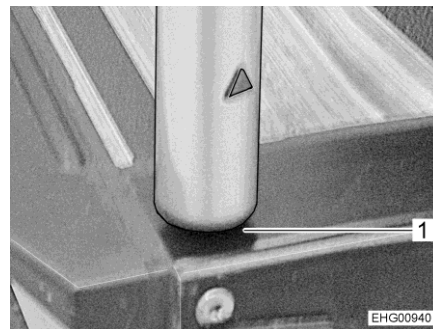
De valbeveiliging voor het achterplatform ligt in het tableau boven de bestuurderscabine.

- Bewaartas uit het tableau nemen en alle delen van de valbeveiliging op het achterplatform uitpakken.
- De beide hoekstangen zo in elkaar steken, dat elke hoekstang aan een uiteinde een haak heeft en aan het andere uiteinde een bout.

- 1 Oog
- 2 Haak
- 3 Hoekstang

Afb. 25 Hoekstang aan achterraam bevestigen

- 1 Opening

Afb. 26 Hoekstang in achterplatform steken

- Haak (Afb. 25,2) van de in elkaar gestoken hoekstangen (Afb. 25,3) aan beide kanten van het achterplatform telkens in het passende oog (Afb. 25,1) aan het achterraam bevestigen.
- Bout aan het onderste uiteinde van de hoekstangen telkens in de daarvoor bedoelde opening (Afb. 26,1) in het achterplatform steken.

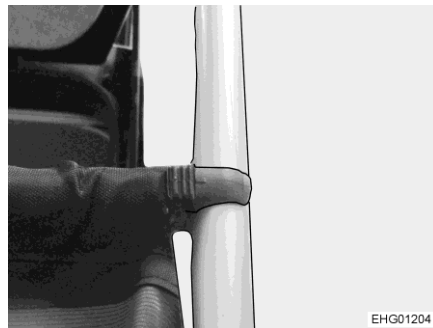

Afb. 27 Dwarsstang in zeil steken

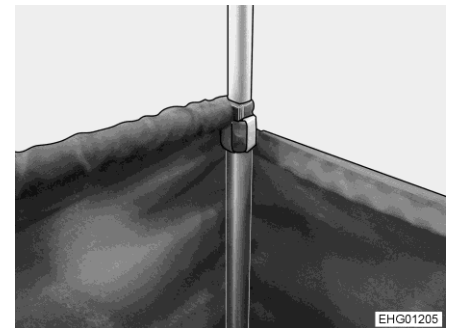

Afb. 28 Dwarsstang in elkaar steken

- De beide helften van de dwarsstang vanaf de buitenkant in de geleidingen van het zeil schuiven (Afb. 27).
- De beide helften van de dwarsstang in elkaar steken (Afb. 28).

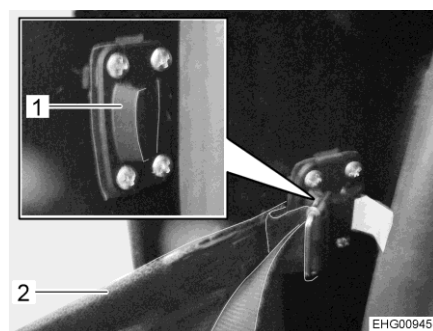

Afb. 29 Dwarsstang aan hoekstangen aanbrengen

Afb. 30 Zeil om de hoekstangen leggen

- De beide uiteinden van de dwarsstang op de hoekstangen laten vastklikken (Afb. 29). Daarbij op de markering op het zeil letten.
- Aan beide kanten het zeil buiten om de hoekstangen leiden (Afb. 30).

Afb. 31 Zeil bevestigen

- 1 Bevestigingspunt
- 2 Band

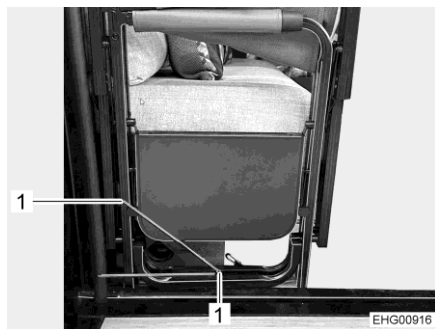
- De banden (Afb. 31,2) van het zeil aan alle vier hoeken in de daarvoor bedoelde bevestigingspunten (Afb. 31,1) bevestigen.

5.8.3 Campingstoelen

Het voertuig is uitgerust met twee campingstoelen, die in het achterste gedeelte kunnen worden vastgezet (een campingstoel per voertuigkant).

Afb. 32 Campingstoelen (in het voertuig vastgezet)

1 Bevestigingssoog

Afb. 33 Bevestigingsogen voor campingstoelen

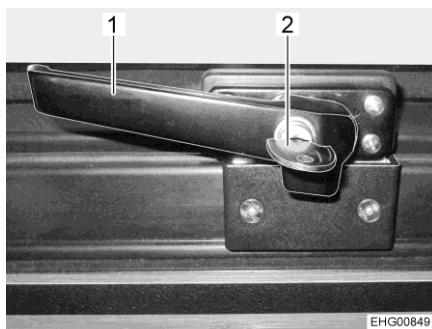
- Campingstoelen (Afb. 32) op de verstevigingsplaat achteraan schuiven.
- Campingstoelen boven de ogen (Afb. 33,1) aan de kuip van de zitbank vastmaken.

Afb. 34 Bescherenhoes

- Bescherenhoes (Afb. 34) over de campingstoelen trekken.

5.8.4 Achterraam

- 1 Vergrendelingsgreep
- 2 Sleutel

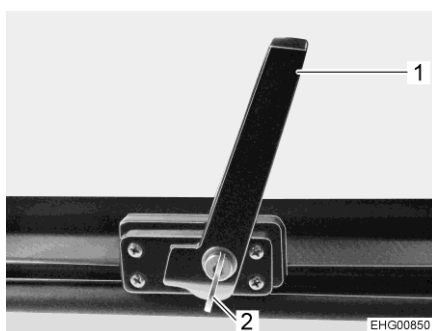
Afb. 35 Vergrendelingsgreep (gesloten)

Achterraam openen:

- Sleutel (Afb. 35,2) een halve slag naar buiten draaien.
- Beide vergrendelingsgrepen (Afb. 35,1) een kwartslag draaien, zodat de vergrendelingsgrepen naar het midden van het raam wijzen (Afb. 36).
- Achterraam tot de gewenste positie openen.

- ▷ Het achterraam blijft in elke gewenste positie staan.

- 1 Vergrendelingsgreep
- 2 Sleutel

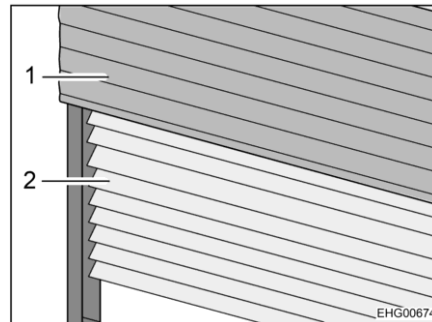
Afb. 36 Vergrendelingsgreep (geopend)

Achterraam sluiten:

- Als het achterplatform geopend is: Achterplatform sluiten.
- Achterraam sluiten.
- Beide vergrendelingsgrepen (Afb. 36,1) een kwartslag draaien, zodat de vergrendelingsgrepen naar buiten wijzen (Afb. 35).
- Vergrendelingsgrepen afsluiten. Hiervoor sleutel (Afb. 36,2) een halve slag naar binnen draaien.

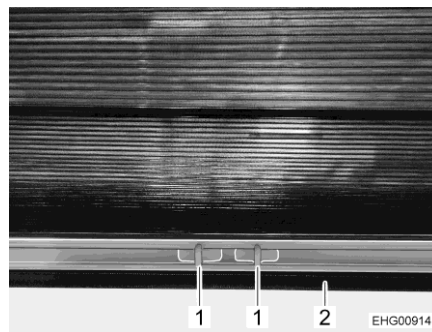
5.8.5 Hor/verduisteringsrollo

Een hor en een verduisteringsrollo bevinden zich in het frame aan de achterkant van het voertuig. Hierdoor wordt het interieur van het voertuig beschermd tegen insecten en/of verduisterd wanneer het achterplatform en het achterraam openstaan. De hor bedekt de opening aan de achterkant volledig, terwijl de verduisteringsrollo de bovenste helft van de opening bedekt.

- 1 Verduisteringsrollo
- 2 Hor

Afb. 37 Verduisteringsrollo en hor (schematisch)

- 1 Lus
- 2 Lijst

Afb. 38 Hor

Hor uittrekken:

- De beide lusjes (Afb. 38,1) op de hor samendrukken en de hor (Afb. 37,2) aan de lijst (Afb. 38,2) tot aan de aanslag naar beneden trekken.

Hor terugschuiven:

- Hor aan greeplijst vastpakken en volledig terugschuiven.

Verduisteringsrollo uittrekken:

- Verduisteringsrollo (Afb. 37,1) aan greeplijst vastpakken en tot de aanslag uittrekken.

- ▷ Verduistering niet verder dan tot aan de aanslag uittrekken. De aanslag bevindt zich ongeveer halverwege de achteropening.

Verduisteringsrollo uittrekken:

- Verduisteringsrollo aan greeplijst vastpakken en volledig terugschuiven.

5.9 Slaapdak

- ▶ Voor het begin van de rit slaapdak volledig sluiten.
- ▶ Erop letten dat de hoes van het slaapdak niet beschadigd raakt.
- ▶ Voor het verblijf in het slaapdak veiligheidssteun aanbrengen. Als de afdekking beschadigd is, voorkomt de veiligheidssteun dat het slaapdak onverwacht sluit en personen in het slaapgedeelte gewond raken.
- ▶ Kunstmatige ventilatie open laten.
- ▶ Opstaptrap naar het slaapdak met veiligheidsnet beveiligen.
- ▶ Niet vanuit het slaapgedeelte op het dak van het voertuig stappen. Het dakoppervlak voor het slaapdak kan niet worden gebruikt als verblijfplaats. Vast geïntegreerde hor niet beschadigen.
- ▶ Alvorens het slaapdak te sluiten, controleren dat er zich geen personen of voorwerpen in het slaapdak bevinden.
- ▶ Bij onweer mag zich niemand in het slaapdak bevinden.

- ▷ Om condenswater te voorkomen, het slaapdak altijd goed ventileren en droog houden. Vooral in wintergebruik en in koude zomernachten ervoor zorgen dat er zich geen vocht ophoopt.
- ▷ Als er zich in het slaapdak condenswater heeft gevormd: Slaapdak voor het sluiten grondig droogmaken.

- ▷ Standaard zijn op het slaapdak zonnepanelen gemonteerd.

Afb. 39 Slaapdak, geopend

Het slaapdak bestaat uit een harde kap en een opblaasbare hoes. De hoes wordt opgeblazen via een elektronisch gestuurd pneumatisch systeem. Het wordt bediend via het 7" paneel van het voertuig.

Om het slaapdak volledig te openen, moet een veiligheidssteun aan de achterkant van het slaapdak worden bevestigd.

Het slaapgedeelte in het slaapdak is uitgerust met geïntegreerde matrassen waarvan de hardheid individueel kan worden ingesteld. Hiervoor beschikken de bedden in het hef-slaapdak over twee aparte luchtkamers. Afhankelijk van de instelling worden de luchtkamers (via de pneumatische installatie van het voertuig) verschillend sterk gevuld.

Het vullen van de luchtkamers wordt geregeld via het centrale display in het voertuig of via de HYMER Connect app.

Om licht en lucht in het slaapdak te laten, is er een raam geïntegreerd aan de achterkant van het slaapdak. Het raam is gesloten met een vast aangebrachte hor. Toegang tot het dak van het voertuig is niet mogelijk. Het raam kan verduisterd worden met een oprolbaar textielelement.

Het slaapdak is winterbestendig. Indien nodig kan het slaapdak verwarmd worden met de verwarming in de woonruimte of gekoeld met de klimaatregeling.

Het slaapgedeelte in het slaapdak is uitgerust met leeslampen en sfeerverlichting.

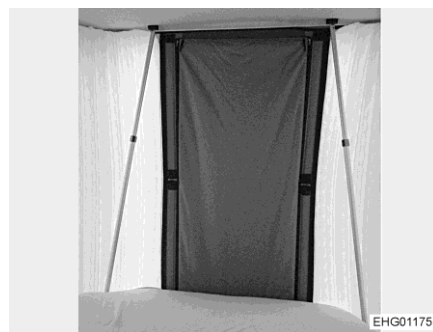
Het slaapdak is bereikbaar via een vaste opstaptrap met bamboetreden.

Slaapdak openen/sluiten:

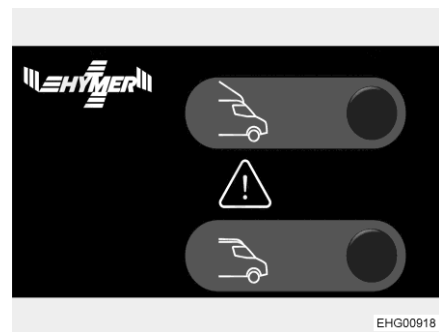
- Alvorens het slaapdak te sluiten, ervoor zorgen dat het textielelement voor het raam gesloten is.
- Alvorens het slaapdak te sluiten, de stekkers van alle aangesloten apparaten uit de combinatiestekkerdoos trekken, verwijderen en veilig opbergen.
- Alvorens het slaapdak te sluiten, ervoor zorgen dat de veiligheidssteunen verwijderd zijn.
- Functie "Openen" of functie "Sluiten" kiezen op het 7"-paneel. Het slaapdak wordt automatisch geopend of gesloten.
- Als het slaapdak niet kan worden bediend via het 7"-paneel: Slaapdak bedienen via de noodbedieningselementen (Afb. 41). De noodbedieningselementen bevinden zich in de onderkast van de secretaire.

- ▷ Als het slaapdak ook niet via de noodbedieningselementen kan worden bediend, contact opnemen met de klantenservice.

Afb. 40 Veiligheidssteunen

Afb. 41 Noodbedieningselementen

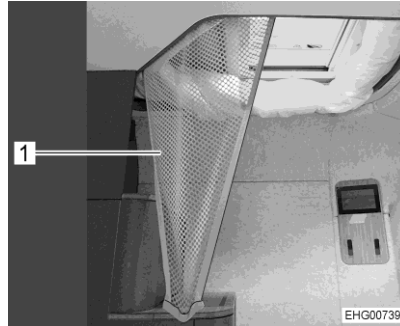
Veiligheidssteunen aanbrengen:

- Veiligheidssteunen (Afb. 40) aan de achterkant van het slaapdak in de daarvoor bestemde houders plaatsen en tot aan de aanslag naar boven uittrekken.

Veiligheidssteunen verwijderen:

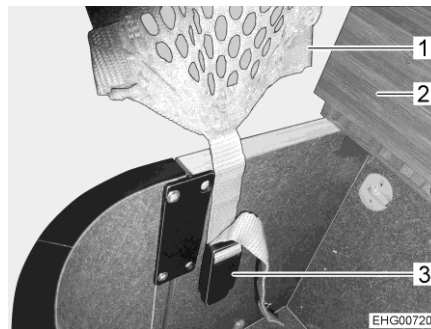
- Veiligheidssteunen inschuiven en verwijderen.
- Veiligheidssteunen veilig opbergen.

Veiligheidsnet De opstaptrap moet met een veiligheidsnet tegen vallen worden beveiligd. Het bovenste uiteinde van het veiligheidsnet is aan de trapopening bevestigd. Het onderste uiteinde van het veiligheidsnet moet handmatig aan een van de treden worden bevestigd.

1 Veiligheidsnet

Afb. 42 Veiligheidsnet aan opstaptrap

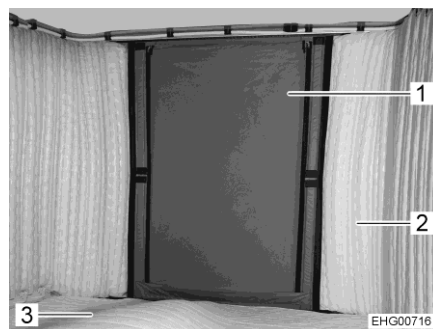
1 Veiligheidsnet
2 Afdekking
3 Gordelslot

Afb. 43 Bevestiging veiligheidsnet

Veiligheidsnet aanbrengen:

- Veiligheidsnet (Afb. 42,1) afrollen.
- Afdekking (Afb. 43,2) van de trede openen.
- Gordel aan het onderste uiteinde van het veiligheidsnet (Afb. 43,1) in gordelslot (Afb. 43,3) laten vastklikken.

5.9.1 Verduistering

- 1 Textielement
- 2 Hoes van het slaapdak
- 3 Matras

Afb. 44 Raam in het slaapdak (verduistering gesloten)

Verduistering openen:

- Ritssluitingen aan het textielement (Afb. 44,1) openen.
- Textielement tot aan de gewenste stand oprollen en vastzetten.

- 1 Raam
- 2 Hor

Afb. 45 Raam in het slaapdak (verduistering geopend)

Verduistering sluiten:

- Textielement volledig afrollen.
- Ritssluitingen aan het textielement sluiten.

- ▷ Als extra kinderveiligheidsslot kan de ritssluiting met een hangslot beveiligd worden. Een passend hangslot met 2 sleutels is bijgevoegd.

5.9.2 Temperatuurregeling in het slaapdak

In een omlopende rail in het slaapdak zijn ventilatieopeningen aangebracht, waardoor naar keuze warme of koude lucht naar het slaapgedeelte kan stromen. Hiervoor zijn schuifregelaars ingebouwd in een van de treden van de opstaptrap. Deze schuifregelaars zijn gelabeld.

- 1 Schuifregelaar voor klimaatregeling
- 2 Schuifregelaar voor verwarming
- 3 Infraroodontvanger klimaatregeling

Afb. 46 Schuifregelaar

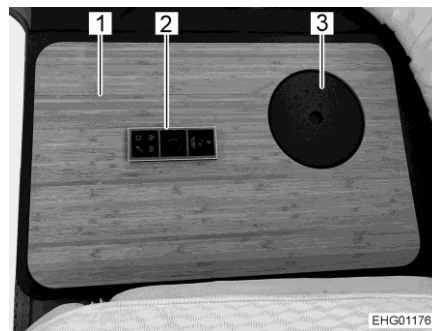
Slaapdak verwarmen:

- Indien de schuifregelaar voor klimaatregeling (Afb. 46,1) geopend is: Schuifregelaar voor klimaatregeling sluiten.
- Schuifregelaar voor verwarming (Afb. 46,2) openen.

Slaapdak koelen:

- Indien de schuifregelaar voor verwarming geopend is: Schuifregelaar voor verwarming sluiten.
- Schuifregelaar voor klimaatregeling openen.

5.9.3 Schap

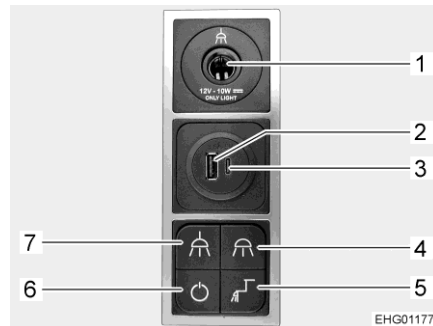
- 1 Schap
- 2 Combinatiestekkerdoos/meervoudige lichtschakelaar
- 3 Afdekking opening voor hanglamp

Afb. 47 Schap

Aan het hoofdeinde van het slaapdak is een schap (Afb. 47,1) met combinatiestekkerdoos/meervoudige lichtschakelaar (Afb. 47,2) en een afneembare afdekking (Afb. 47,3) ingebouwd.

De afneembare afdekking sluit de opening voor de hanglamp af.

Combinatiestekkerdoos/ meervoudige lichtschakelaar

- 1 12-V-contactdoos
- 2 USB-A-bus
- 3 USB-C-bus
- 4 Lichtschakelaar inbouwspot
- 5 Lichtschakelaar traptredenverlichting
- 6 Hoofdlichtschakelaar (slaapdak)
- 7 Lichtschakelaar hanglamp

Afb. 48 Combinatiestekkerdoos/meervoudige lichtschakelaar

USB-aansluiting

De USB-aansluiting bevat telkens een aansluiting voor een USB-A-stekker (Afb. 48,2) en een aansluiting voor een USB-C-stekker (Afb. 48,3). Via de USB-aansluiting kunnen de accu's van apparaten met een laadstroom van maximaal 3,6 A worden geladen.

12-V-contactdoos

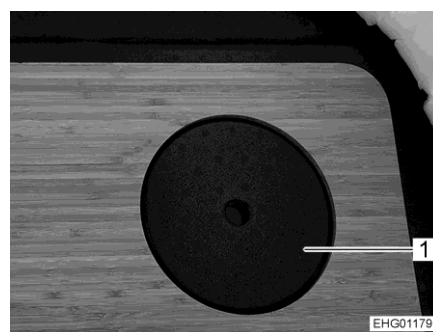
Aan de 12-V-contactdoos (Afb. 48,1) mag uitsluitend een mobiele leeslamp/hanglamp van Hymer aangesloten worden. Apparaten van derden kunnen beschadigd raken.

Meervoudige lichtschakelaar

In de meervoudige lichtschakelaar zijn de lichtschakelaar voor de inbouwspot (Afb. 48,4), voor de traptredenverlichting (Afb. 48,5), voor de hanglamp (Afb. 48,7) en de hoofdlichtschakelaar voor het slaapdak (Afb. 48,6) geïntegreerd.

Hanglamp

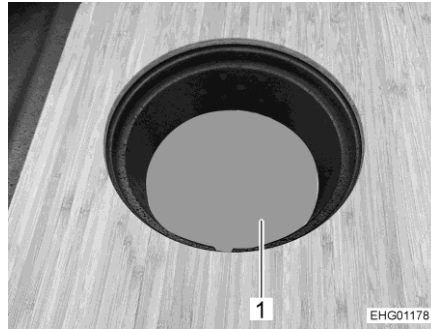
De hanglamp kan aan het schap naar keuze zo worden aangebracht, dat deze naar boven of naar beneden schijnt.

- 1 Afdekking

Afb. 49 Afdekking opening voor hanglamp

Hanglamp plaatsen: ■ Afdekking (Afb. 49,1) verwijderen.

1 Opening voor hanglamp

Afb. 50 Opening voor hanglamp

- Hanglamp in de opening (Afb. 50,1) plaatsen (lichtrichting naar keuze naar boven of naar beneden).
- Kabel van de hanglamp in 12-V-contactdoos (Afb. 48,1) steken.

5.9.4 Veiligheidsscherm

1 Luchtzak

Afb. 51 Instappen zonder veiligheidsscherm

1 Veiligheidsscherm

Afb. 52 Instappen met veiligheidsscherm

Het veiligheidsscherm (Afb. 52,1) wordt in het toegangsluik naar het slaapdak geplaatst en voorkomt dat de luchtzak (Afb. 51,1) van het slaapdak in het interieur van het voertuig hangt. Voordat iemand in het slaapdak klimt, moet het veiligheidsscherm worden verwijderd en veilig opgeborgen. Tijdens de rit kan het veiligheidsscherm op zijn plaats blijven.

5.9.5 Reparatie luchtkamer slaapdakwand

Kleine beschadigingen (max. ca. 2 tot 3 cm) aan de luchtkamers van de slaapdakwand kunnen worden gerepareerd met de X GLOO 3DTEX reparatieset om de dichtheid te herstellen.

Het zelfklevende reparatiemateriaal kan zowel aan de binnen- als buitenkant worden gebruikt.

Als een reparatie alleen mogelijk is met de slaapdakwand omhoog, is de hulp van een tweede persoon nodig om vanaf de andere kant tegen de luchtkamer te duwen.

Reparatie voorbereiden:

- Beschadigde plaats van de leeggelopen kamer met de bijgevoegde reinigingsdoek over een groot oppervlak schoonmaken. De gereinigde plaats ca. 3 minuten laten drogen en niet meer aanraken.
- Reparatiesticker zo bijknippen dat deze de beschadigde plaats aan alle kanten 3 cm overlapt.
- De hoeken van de reparatiesticker afronden. Scherpe hoeken komen voortijdig los.

Reparatie uitvoeren:

- Beschermfolie van de reparatiesticker trekken. Kleefoppervlak daarbij niet aanraken.
- Reparatiesticker zonder luchtbellen op de beschadigde plaats leggen en aandrukken.

- ▷ Na de reparatie minstens 2 uur wachten, alvorens de luchtkamer weer wordt gevuld. De volledige eindsterkte van de gelijmde verbinding wordt bereikt na 24 uur.

Hoofdstukoverzicht

In dit hoofdstuk staan instructies voor het wonen in het voertuig.

6.1 Centrale vergrendeling

- ▷ De centrale vergrendeling vergrendelt de bestuurdersdeur, de woonruimtedeur van de constructie en het achterplatform.
- ▷ De centrale vergrendeling is buiten werking als de accu-scheidingsschakelaar op het elektroblok is uitgeschakeld.

De vergrendelingsfunctie van de woonruimtedeur wordt gevoed door de woonruimteaccu en is alleen actief als de accu-scheidingsschakelaar op het elektroblok is ingeschakeld (zie sectie 8.4).

Bij stilstand van het voertuig wordt de accu-scheidingsschakelaar uitgeschakeld. De centrale vergrendeling opent dan alleen nog de bestuurdersdeur (afhankelijk van het voertuig ook de passagiersdeur). Als het voertuig is stilgelegd, moet de woonruimtedeur met de sleutel handmatig worden ontgrendeld.

- 1 Toets "Vergrendelen"
- 2 Toets "Ontgrendelen"

Afb. 53 Afstandsbediening centrale vergrendeling

6.2 Deuren

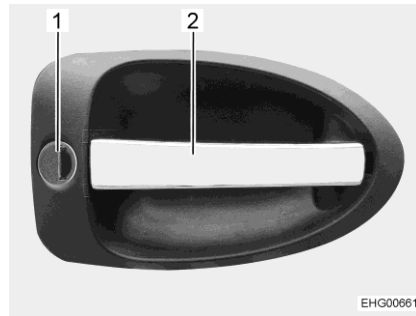

- ▶ Alleen met vergrendelde deuren rijden.

- ▷ Het vergrendelen van de deuren kan verhinderen, dat de deuren vanzelf open gaan, bijv. bij een ongeval.
- ▷ Vergrendelde deuren verhinderen tevens het ongewenste binnendringen van buitenaf, bijv. als u voor een verkeerslicht stopt. Door vergrendelde deuren kunnen echter hulpverleners in noodgeval het interieur van het voertuig moeilijk bereiken.
- ▷ Bij het verlaten van het voertuig altijd de deuren vergrendelen.

6.2.1 Woonruimtedeur, buiten

- 1 Cilinderslot
- 2 Deurgreep

Afb. 54 Deurslot (woonruimtedeur, buiten)

- Openen:*
- Sleutel in cilinderslot (Afb. 54,1) steken en met de klok mee draaien, tot het deurslot is ontgrendeld.
 - Sleutel in middelste stand terugdraaien en uittrekken.
 - Aan de deurgreep (Afb. 54,2) trekken. De deur is geopend.
- Vergrendelen:*
- Sleutel in cilinderslot (Afb. 54,1) steken en tegen de klok in draaien, tot het deurslot vergrendeld is.
 - Sleutel in middelste stand terugdraaien en uittrekken.

6.2.2 Elektrische sluishulp

De woonruimtedeur is voorzien van een elektrische sluishulp.

- Sluiten:*
- Woonruimtedeur van binnen of buiten licht dichtdrukken tot het slot een keer vastklikt. De elektrische sluishulp sluit de woonruimtedeur volledig. Het slot klikt in de tweede arretering vast.

- ▷ De sluishulp vergrendelt de deur niet. Vergrendeling gebeurt via de centrale vergrendeling of mechanisch via het deurslot.

6.2.3 RFID-chip

Met behulp van de RFID-chip kan de woonruimtedeур van buitenaf worden vergrendeld en ontgrendeld.

Afb. 55 RFID-chip

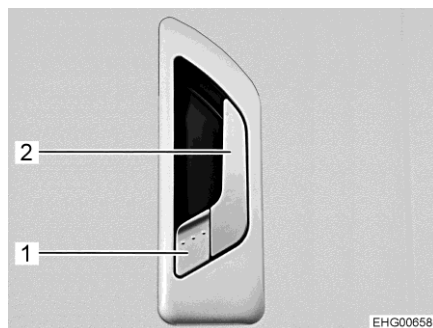
Ontgrendelen/vergrendelen:

- RFID-chip (Afb. 55) buiten op de sensor in het gedeelte van de deurgreep houden.

- ▷ Wanneer de woonruimtedeур via de RFID-chip wordt vergrendeld en ontgrendeld, licht in de sensor kort een LED op.
- ▷ De RFID-chip heeft geen effect op de centrale vergrendeling van het voertuig!

6.2.4 Woonruimtedeур, binnen

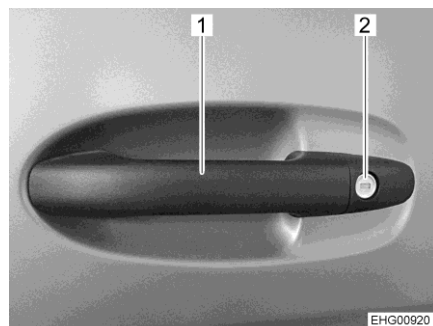
- 1 Deurgreep, kort
- 2 Deurgreep, lang

Afb. 56 Deurslot (woonruimtedeур, binnen)

- Openen:*
- Wanneer het deurslot vergrendeld is: Aan de lange deurgreep (Afb. 56,2) trekken. De deur is ontgrendeld en geopend.

- Vergrendelen:*
- Wanneer de deur is gesloten op de korte deurgreep (Afb. 56,1) indrukken.

6.2.5 Bestuurdersdeur, buiten

- 1 Deurgreep
- 2 Cilinderslot

Afb. 57 Deurslot (bestuurdersdeur, buiten)

- Openen:*
- Sleutel in cilinderslot (Afb. 57,2) steken en draaien, tot het deurslot is ontgrendeld.
 - Sleutel in middelste stand terugdraaien en uittrekken.
 - Aan de deurgreep (Afb. 57,1) trekken. De deur is geopend.

- Vergrendelen:*
- Sleutel in cilinderslot (Afb. 57,2) steken en draaien, tot het deurslot is vergrendeld.
 - Sleutel in middelste stand terugdraaien en uittrekken.

6.2.6 Hor aan de woonruimtedeur, uittrekbaar

- ▷ Alvorens de woonruimtedeur te sluiten de hor volledig terugschuiven.
- ▷ Greeplijst bij het uittrekken en terugschuiven met beide handen vastpakken. Zo wordt voorkomen dat de greeplijst in de geleidingen vast komt te zitten.
- ▷ Geen lichaamsdelen of voorwerpen in het gaas van de hor duwen.
- ▷ Honden en katten uit de buurt van het gaas houden.

- ▷ Als bij beschadigingen van het gaas blijkt dat die zijn ontstaan door toedoen van derden of door eigen schuld, verleent de opbouwfabrikant geen garantie.

- Eruit trekken:*
- Greeplijst met beide handen vastpakken en hor gelijkmatig uit de deurhouder trekken.
 - Hor aan de tegenoverliggende zijde tot aan de aanslag schuiven.

- Terugschuiven:*
- Greeplijst met beide handen vastpakken en hor met lichte druk terug in de deurhouder schuiven.

6.3 Serviceluiken

- ▷ Voor het begin van de rit alle serviceluiken sluiten en de klepsloten vergrendelen.
- ▷ Voor het openen en sluiten van het serviceluik alle sloten openen of sluiten die aan het serviceluik zijn aangebouwd.

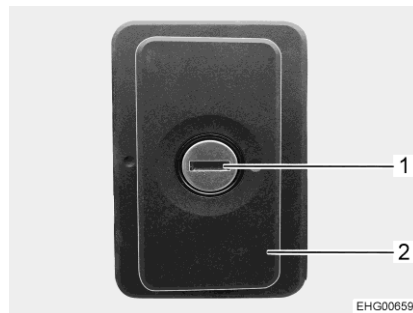
- ▷ Bij het verlaten van het voertuig alle serviceluiken sluiten.

De op het voertuig aangebrachte serviceluiken zijn met uniforme cilindersloten uitgevoerd. Daarom kunnen met één sleutel alle sloten worden geopend.

6.3.1 Klepslot, rechthoekig

- ▷ Bij regen kan water via het geopende klepslot binnendringen. Daarom de slotgreep sluiten.

- 1 Cilinderslot
- 2 Slotgreep

Afb. 58 Klepslot

- Openen:**
- Sleutel in cilinderslot (Afb. 58,1) steken en een halve slag tegen de klok in draaien. Slotgreep (Afb. 58,2) springt eruit.
 - Sleutel eruit trekken.
 - Slotgreep een halve slag tegen de klok in draaien. Het klepslot is geopend.
- Sluiten:**
- Serviceluik volledig sluiten.
 - Slotgreep een halve slag met de klok mee draaien. Het klepslot is nu vastgeklikt, maar nog niet vergrendeld.
 - Sleutel in cilinderslot steken.
 - Slotgreep met ingestoken sleutel indrukken en de sleutel een halve slag met de klok mee draaien. De slotgreep blijft vergrendeld.
 - Sleutel eruit trekken.

6.4 Ventileren

- ▶ De zuurstof binnen in het voertuig wordt door ademen of door het gebruik van op gas werkende inbouwapparaten verbruikt. Daarom moet de verbruikte lucht voortdurend worden ververs. Met het oog hierop zijn in het voertuig kunstmatige ventilatieopeningen ingebouwd (bijv. dakluiken met kunstmatige ventilatie). Kunstmatige ventilatieopeningen noch van binnen noch van buiten afdekken, bijv. met een wintermat, of dichtzetten. Kunstmatige ventilatieopeningen vrijhouden van sneeuw en bladeren. Er dreigt verstikkingsgevaar door een verhoogd CO₂-gehalte.

- ▷ Bij bepaalde weersomstandigheden kan ondanks toereikende ventilatie condenswater ontstaan aan metalen voorwerpen (bijv. schroefverbindingen aan de bodem van het voertuig).
- ▷ Bij opengewerkte plaatsen (bijv. dakluikranden, contactdozen, vulopeningen, luiken enz.) kunnen bijkomende koudebruggen ontstaan.

Condenswater

Door regelmatig en doelgericht ventileren voor een continue luchtverversing zorgen. Alleen op deze manier wordt verhinderd, dat zich bij koeler weer condenswater en als gevolg daarvan schimmel vormt. Als verwarming, luchtverdeling en ventilatie op elkaar zijn afgestemd, kan in koele seizoenen een aangenaam woonklimaat worden gecreëerd. Om tocht te vermijden de luchtuitstroomopeningen op het dashboard sluiten en de luchtverdeling van het basisvoertuig op circulatielucht zetten.

Het voertuig bij langere stilstand af en toe goed doorluchten, met name in de zomer, omdat er warmteophoping mogelijk is. Daarbij niet alleen het interieur, maar ook de van buitenaf toegankelijke opbergruimten ventileren. Wanneer het voertuig in een gesloten ruimte is ondergebracht (bijv. garage), ook de staanplaats ventileren. Optredend condenswater kan schimmelvorming tot gevolg hebben.

6.5 Ramen

- ▷ De ramen zijn uitgerust met verduisteringsrollo of vouwverduistering en met rolhor of vouwbare hor. Verduisteringsrollo en rolhor springen na het losmaken van de vergrendeling door trekkracht automatisch terug in de uitgangspositie. Om het trekmechanisme niet te beschadigen het verduisteringsrollo of rolhor vasthouden en langzaam in de uitgangspositie terugbrengen. De vouwverduistering en de vouwbare hor bestaan uit dun weefsel. Om de vouwverduistering of de hor niet te beschadigen, de vouwverduistering of de hor voorzichtig aan de greep in de uitgangspositie terugbrengen.
- ▷ Rolgordijnen niet gedurende langere tijd gesloten houden, anders kan er materiaalvermoeidheid optreden.
- ▷ De afsluitstaaf van het rolgordijn bij het openen en sluiten in het midden vastpakken. Wanneer de afsluitstaaf niet in het midden wordt vastgepakt, kan het rolgordijn klem komen te zitten en beschadigd raken.
- ▷ Als het verduisteringsrollo of de vouwverduistering helemaal is gesloten, kan er bij sterke zonnestraling warmteophoping tussen het verduisteringsrollo/de vouwverduistering en het raam optreden. Het raam kan beschadigd worden.
Daarom bij sterke zonnestraling het verduisteringsrollo/de vouwverduistering maar voor 2/3 sluiten.
Daarnaast het raam in de stand "continue ventilatie" brengen.
- ▷ Voor het begin van de rit de ramen sluiten.
- ▷ Al naargelang het weer de ramen zo ver sluiten, dat er geen vocht kan binnendringen.

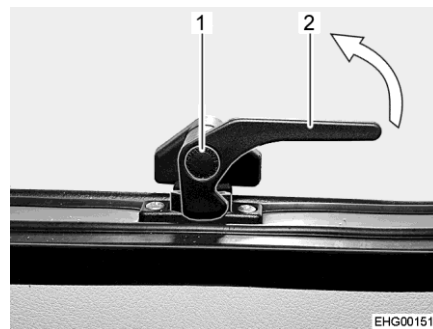

- ▷ Bij het verlaten van het voertuig altijd de ramen sluiten.
- ▷ Binnen in het dubbele plexiglasraam kan zich bij sterke temperatuurverschillen of extreme weersomstandigheden een lichte aanslag van condenswater vormen. Het raam is zo geconstrueerd dat condenswater bij een stijgende buitentemperatuur gemakkelijk kan verdampen. Voor beschadiging van het dubbele plexiglasraam door condenswater hoeft men niet te vrezen.
- ▷ Als er zonlicht op de kussenstoffen valt, dan worden de kussenstoffen in de loop de tijd lichter. Als tegelijkertijd de temperatuur in het voertuig sterk stijgt, dan wordt de kleurverandering versneld.
Daarom adviseren wij, bij sterke inval van zonlicht de verduisteringen aan de ramen te sluiten. Bij het verduisteren van de ramen erop letten dat er geen warmteophoping ontstaat.

6.5.1 Uitzetbaar raam met automatische uitzetters

- ▷ Het raam helemaal openen om de vergrendeling op te heffen. Als de vergrendeling niet opgeheven en het raam toch gesloten wordt, kan het raam wegens de grote tegendruk breken.
- ▷ Bij het openzetten van de uitzetbare ramen erop letten dat er geen vervormingen optreden. Uitzetbare ramen gelijkmatig openen en sluiten.
- ▷ De vergrendelingshendel is uitgerust met een vergrendelingsknop. Bij elke bediening van de vergrendelingshendel de vergrendelingsknop indrukken.

- 1 Vergrendelingsknop
- 2 Vergrendelingshendel

Afb. 59 Vergrendelingshendel (stand "gesloten")

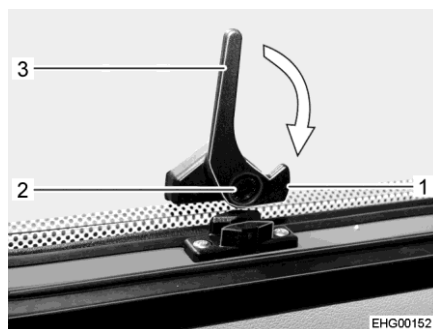
- 1 Automatische uitzetter

Afb. 60 Uitzetbaar raam met automatische uitzetters

- Openen:**
- Vergrendelingsknop (Afb. 59,1) indrukken en ingedrukt houden.
 - De vergrendelingshendel (Afb. 59,2) een kwartslag naar het midden van het raam draaien.
 - Het uitzetbaar raam tot de gewenste vergrendelstand openen. De automatische uitzetter (Afb. 60,1) vergrendelt automatisch.

Het uitzetbaar raam blijft vergrendeld in de gewenste stand.

- Sluiten:**
- Het uitzetbaar raam zover openen, tot de vergrendeling is opgeheven.
 - Het uitzetbaar raam sluiten.
 - Vergrendelingsknop (Afb. 59,1) indrukken en ingedrukt houden.
 - De vergrendelingshendel (Afb. 59,2) een kwartslag naar het raamkozijn draaien. De vergrendelingsneus van de vergrendelingshendel ligt geheel aan de binnenkant van de raamvergrendeling.

- 1 Vergrendelingsneus
- 2 Vergrendelingsknop
- 3 Vergrendelingshendel

Afb. 61 Vergrendelingshendel (stand "geopend")

Continue ventilatie

Met de vergrendelingshendel kan het uitzetbaar raam in twee verschillende standen worden gezet:

- In stand "continue ventilatie" (Afb. 61)
- In stand "vast afgesloten" (Afb. 59)

Om het uitzetbaar raam in de stand "continue ventilatie" te brengen:

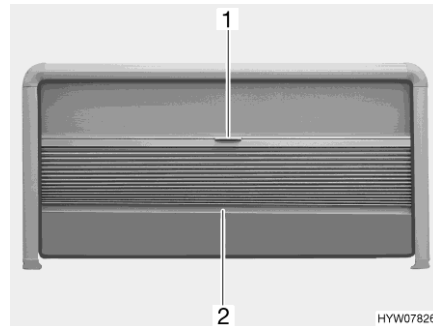
- Vergrendelingsknop (Afb. 61,2) indrukken en ingedrukt houden.
- De vergrendelingshendel (Afb. 61,3) een kwartslag naar het midden van het raam draaien.
- Uitzetbaar raam licht naar buiten duwen.
- De vergrendelingshendel weer teruggedraaien. De vergrendelingsneus (Afb. 61,1) van de vergrendelingshendel daarbij in het vergrendelingsblok schuiven.
- Vergrendelingsknop (Afb. 61,2) loslaten.
- Zorg ervoor, dat de vergrendelingsknop niet is ingedrukt, maar de vergrendelingshendel borgt.

Het uitzetbare raam mag tijdens de rit niet in de stand "continue ventilatie" staan.

Bij regen kan er spatwater in de woonruimte binnendringen, als het uitzetbare raam in de stand "continue ventilatie" staat. Daarom de uitzetbare ramen volledig sluiten.

6.5.2 Vouwverduistering en rolhor

De ramen zijn uitgerust met vouwverduistering en rolhor. Vouwverduistering en rolhor zijn vast met elkaar verbonden.

- 1 Greep
- 2 Afsluitstaaf

Afb. 62 Vouwverduistering en rolhor (uitzetbaar raam)

Vouwverduistering De vouwverduistering bevindt zich in het raamkozijn bovenaan.

Sluiten: ■ De vouwverduistering in het midden van de afsluitstaaf (Afb. 62,2) vastpakken en voorzichtig naar beneden trekken.

Openen: ■ De afsluitstaaf (Afb. 62,2) van de vouwverduistering in het midden vasthouden en de vouwverduistering voorzichtig naar boven schuiven.

Rolhor De rolhor bevindt zich in het raamkozijn bovenaan.

Sluiten: ■ De rolhor aan de greep (Afb. 62,1) naar beneden trekken.
■ De rolhor traploos verschuiven.

Wanneer de rolhor niet helemaal omlaag wordt getrokken, kan de vouwverduistering tot het einde van het raamkozijn aan de zijkant worden uitgetrokken.

Openen: ■ De rolhor aan de greep (Afb. 62,1) helemaal naar boven schuiven.

6.5.3 Vouwverduistering voor voorruit, bestuurdersraam en passagiersraam

Afb. 63 Vergrendelingsgreep (passagiersraam)

Afb. 64 Vouwverduistering (passagiersraam)

- Sluiten:**
- Vergrendelingsgreep (Afb. 63) samendrukken en ingedrukt houden.
 - Vouwverduistering voorzichtig naar de tegenoverliggende zijde trekken tot de magneetsluiting de vouwverduistering (Afb. 64) gesloten houdt.
- Openen:**
- Vergrendelingsgreep (Afb. 63) samendrukken en ingedrukt houden.
 - De vouwverduistering aan de vergrendelingsgreep voorzichtig terugschuiven.
 - De vergrendelingsgreep loslaten. De vergrendeling moet vastklikken.

6.6 Dakluiken

Afhankelijk van het model zijn in het voertuig dakluiken met kunstmatige ventilatie ingebouwd. Als er een dakluik zonder kunstmatige ventilatie is ingebouwd, vindt de ventilatie plaats met de paddestoeldakventilatoren.

- ▶ De ventilatieopeningen van de kunstmatige ventilatie altijd open houden. Kunstmatige ventilatieopeningen nooit afdekken, bijv. met een wintermat, of dichtzetten. Kunstmatige ventilatieopeningen vrijhouden van sneeuw en bladeren.

- ▷ De dakluiken zijn uitgerust met verduisteringsrollo of vouwverduistering en rolhor. Verduisteringsrollo en rolhor springen na het losmaken van de vergrendeling door trekkracht automatisch terug in de uitgangspositie. Om het trekmechanisme niet te beschadigen het verduisteringsrollo of rolhor vasthouden en langzaam in de uitgangspositie terugbrengen.
- ▷ Rolgordijnen niet gedurende langere tijd gesloten houden, anders kan er materiaalvermoeidheid optreden.
- ▷ Als het verduisteringsrollo resp. de vouwverduistering helemaal is gesloten, kan er bij sterke zonnestraling warmteophoping tussen het verduisteringsrollo/de vouwverduistering en het dakluik optreden. Het dakluik kan beschadigd worden. Daarom bij sterke zonnestraling het verduisteringsrollo/de vouwverduistering maar voor 2/3 sluiten. Het dakluik iets openen of in ventilatiestand brengen.
- ▷ Al naargelang het weer de dakluiken zo ver sluiten, dat er geen vocht kan binnendringen.

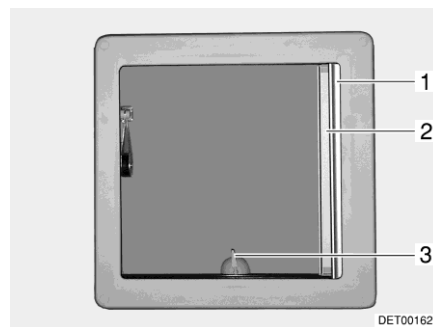
- ▷ Niet op de dakluiken gaan staan.
- ▷ Voor het begin van de rit de dakluiken sluiten.
- ▷ Voor het begin van de rit de vergrendeling van de dakluiken controleren.

- ▷ Bij het verlaten van het voertuig altijd de dakluiken sluiten.
- ▷ Als er zonlicht op de kussenstoffen valt, dan worden de kussenstoffen in de loop de tijd lichter. Als tegelijkertijd de temperatuur in het voertuig sterk stijgt, dan wordt de kleurverandering versneld. Daarom adviseren wij bij sterke inval van zonlicht in het geparkeerde voertuig de verduisteringen aan de dakluiken voor 2/3 te sluiten.

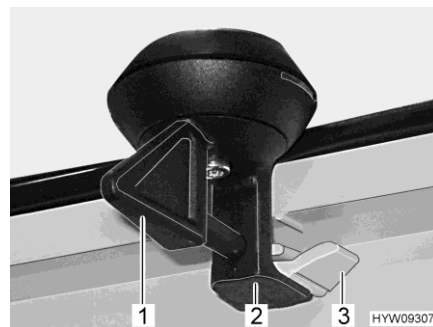
6.6.1 Kantel-dakluik

Het kantel-dakluik kan aan één kant omhoog worden gezet. Daarbij zijn drie hoeken en één ventilatiestand mogelijk.

Afb. 65 Kantel-dakluik

- 1 Vouwverduistering
- 2 Rolhor
- 3 Hendel

Afb. 66 Vergrendeling (kantel-dakluik)

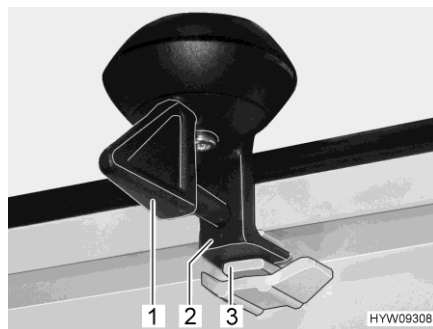
- 1 Hendel
- 2 Vergrendeling
- 3 Arrêtering

Openzetten:

- De hendel (Afb. 65,3 resp. Afb. 66,1) een kwartslag draaien.
- Kantel-dakluik aan de hendel naar boven trekken.

Sluiten:

- Kantel-dakluik aan de hendel naar onder trekken.
- De hendel een kwartslag draaien. De vergrendeling (Afb. 66,2) moet in de onderste arretering (Afb. 66,3) glijden.

- 1 Hendel
- 2 Vergrendeling
- 3 Uitsparing

Afb. 67 Vergrendeling (ventilatiestand)

In ventilatiestand vergrendelen:

- Kantel-dakluik aan de hendel naar onder trekken.
- De hendel (Afb. 67,1) een kwartslag draaien. De vergrendeling (Afb. 67,2) moet in de bovenste uitsparing (Afb. 67,3) glijden.

- ▷ Bij regen kan water in de woonruimte binnendringen als het kantel-dakluik in ventilatiestand staat. Daarom het kantel-dakluik volledig sluiten.

Vouwverduistering

De vouwverduistering kan bij geopend of gesloten kantel-dakluik op een willekeurige hoogte worden gesloten.

- Sluiten:*
- Vouwverduistering (Afb. 65,1) uittrekken en in gewenste stand loslaten. De vouwverduistering blijft in deze positie staan.

- Openen:*
- Vouwverduistering aan de greep langzaam in uitgangspositie schuiven.

Rolhor

- ▷ De rolhor kan beschadigd raken, wanneer deze bij gesloten kantel-dakluik gesloten wordt. Sluit daarom de rolhor alleen bij geopend kantel-dakluik.

- Sluiten:*
- Rolhor (Afb. 65,2) uittrekken tot deze bij de vergrendeling aan de tegenoverliggende zijde is vergrendeld.

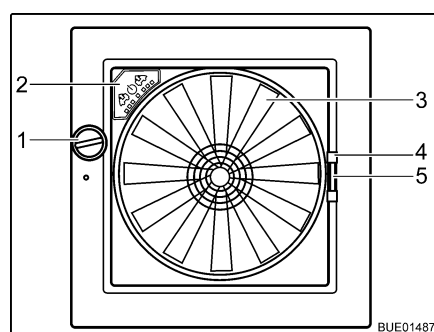
- Openen:*
- Rolhor bij de lijst iets naar boven drukken. Vergrendeling wordt ontgrendeld.
 - Rolhor langzaam in de uitgangspositie terugzetten.

6.6.2 Dakluik met ventilator (optioneel)

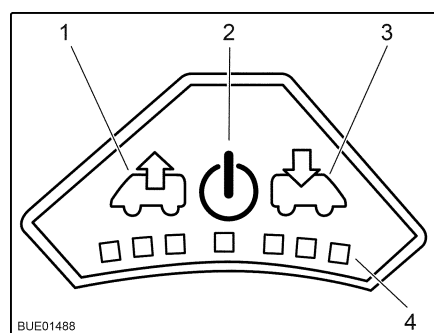
- ▷ Ter bescherming van de accu schakelt de ventilator na één uur van stand 6 terug naar stand 1.

Het dakluik is met rolhor, verduisteringsrollo en een instelbare ventilator voor ventilatie en ontluchting uitgerust.

Afb. 68 Dakluik Omni-Vent

- 1 Draaiknop
- 2 Bedieningsveld
- 3 Ventilator
- 4 Greep (hor)
- 5 Greep (verduistering)

Afb. 69 Bedieningsveld van de ventilator

- 1 Toets voor ontluchten
- 2 Toets Aan/Uit
- 3 Toets voor ventileren
- 4 LEDs

Openen: ■ Draaiknop (Afb. 68,1) draaien tot de gewenste openingshoek is bereikt.

Sluiten: ■ Draaiknop (Afb. 68,1) draaien tot het dakluik helemaal is gesloten.

Hor Om de hor te sluiten en te openen:

Sluiten: ■ Hor aan de greep (Afb. 68,4) naar de tegenoverliggende kant van het raam trekken.

Openen: ■ Greep aan rolhor samendrukken. De vergrendeling wordt ontgrendeld.
■ Hor met de greep langzaam terugschuiven.

Verduistering Om de verduistering te sluiten en te openen:

Sluiten: ■ Greep (Afb. 68,5) van de verduistering samendrukken.
■ Verduistering tot de gewenste positie uittrekken en loslaten. De verduistering blijft in deze positie staan.

Openen: ■ Greep van de verduistering samendrukken.
■ Verduistering langzaam in uitgangspositie schuiven.

-
- Ventilator** Wanneer het dakluik is geopend, kan het interieur met behulp van de ventilator met 6 standen (Afb. 68,3) worden geventileerd en ontlucht. De ventilator wordt via het bedieningsveld (Afb. 68,2) bediend.
- Inschakelen:** ■ Toets Aan/Uit (Afb. 69,2) indrukken. De ventilator loopt in comfortmodus (ontluchten op laagste ventilatortoerental).
- Ontluchten:** ■ Het ventilatortoerental verhogen: Toets voor ontluchten (Afb. 69,1) indrukken. Het ventilatortoerental gaat één stand hoger voor ontluchten. LED's (Afb. 69,4) geven de standen weer.
 ■ Het ventilatortoerental verlagen: Toets voor ventileren (Afb. 69,3) indrukken. Het ventilatortoerental gaat één stand lager.
- Ventileren:** ■ Het ventilatortoerental verhogen: Toets voor ventileren (Afb. 69,3) indrukken. Het ventilatortoerental gaat één stand hoger voor ventilatie. LED's (Afb. 69,4) geven de standen weer.
 ■ Het ventilatortoerental verlagen: Toets voor ontluchten (Afb. 69,1) indrukken. Het ventilatortoerental gaat één stand lager.
- Boost-functie inschakelen:** ■ Toets voor ventileren ongeveer 3 seconden ingedrukt houden. De ventilator wordt in de hoogste ventilatiestand gezet en vervolgens na ongeveer 5 minuten automatisch teruggezet in de stand die daarvoor was ingesteld.
 ■ Toets voor ontluchten ongeveer 3 seconden ingedrukt houden. De ventilator wordt in de hoogste ontluchtingsstand gezet en vervolgens na ongeveer 5 minuten automatisch teruggezet in de stand die daarvoor was ingesteld.
- Uitschakelen:** ■ Toets Aan/Uit (Afb. 69,2) indrukken. De ventilator stopt. De LED's gaan uit.

6.7 Opbergruimten

- ▶ Veiligheidsinstructies (sticker) in acht nemen die erop wijzen wanneer een ruimte niet als opbergruimte mag worden gebruikt (bijv. gasfleskasten of ruimten in de nabijheid van elektrische leidingen).
- ▶ Bij belading de technisch toelaatbare maximummassa op de voor- en achteras en de technisch toelaatbare maximummassa in acht nemen (zie sectie 3.2.3).
- ▶ In de woonruimte geen vloeistoffen meenemen die gezondheidsschadelijke gassen afgeven.
- ▶ Vloeistofreservoirs goed afsluiten en tegen verschuiven en omvallen beveiligen.
- ▶ Zware voorwerpen altijd veilig in het voetengedeelte opbergen en tegen verschuiven beveiligen. Lichtere voorwerpen kunnen ook veilig in hogere bereiken worden opgeborgen.

- ▷ Geen vochtige kleding in kasten of opbergruimten bewaren.

- ▷ Bij het opbergen van de spullen in acht nemen hoe goed de verschillende voorwerpen toegankelijk moeten zijn en hoe vaak ze gebruikt worden.

In het voertuig zijn de volgende opbergmogelijkheden beschikbaar:

- Tussenvloer (van binnen- en buitenuit toegankelijk)
- Opbergkasten
- Hangplanken

6.7.1 Meubelluiken met comfort-drukknop

Afb. 70 Comfort-drukknop met leren lus

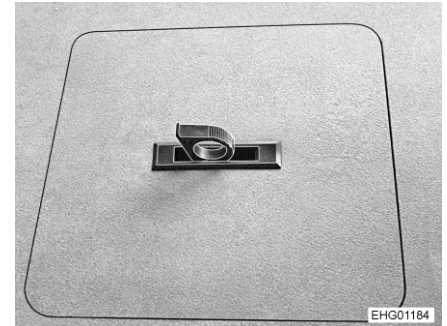
- Openen:**
- Drukknop (Afb. 70) indrukken. De drukknop springt naar buiten.
 - Leren lus vastpakken en meubelluik openen.
- Sluiten:**
- Meubelluik sluiten.
 - Drukknop indrukken, tot deze vastklikt. Na het vastklikken is het meubelluik goed gesloten.

6.7.2 Serviceafdekking in de bodem

De serviceafdekkingen zijn vanuit de woonruimte toegankelijk. De rangschikking is modelafhankelijk.

Afb. 71 Serviceafdekking (greep verzonken)

Afb. 72 Serviceafdekking (greep uitgeklappt)

- Openen:**
- Aan één kant de greepplaat (Afb. 71) naar beneden drukken. De greep (Afb. 72) zwenkt naar boven.
 - Serviceafdekking naar boven afnemen.

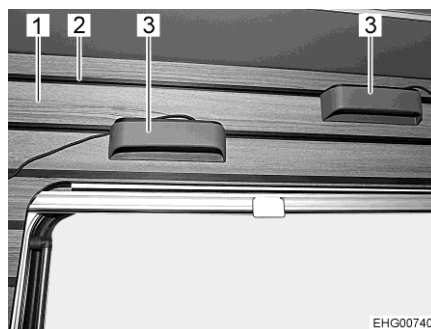
- ▶ De serviceafdekking zo snel mogelijk weer sluiten en de greep laten verzinken. Anders bestaat er struikelgevaar door het openstaande vloeropbergvak of de uitstekende greep.

- Sluiten:**
- Serviceafdekking in het frame in de vloer plaatsen.
 - Greep naar onder zwenken.

6.7.3 Multifunctionele wand

- ▷ Voor het begin van de rit alle bevestigingselementen verwijderen en veilig opbergen.

Afb. 73 Multifunctionele wand met leeslampen

- 1 Multifunctionele wand
- 2 Aluminiumprofiel
- 3 Leeslamp

De woonruimte van het voertuig is op meerdere plaatsen uitgerust met multifunctionele wanden in bamboe-optiek.

De multifunctionele wanden beschikken over aluminiumprofielen, waarin verschillende bevestigingselementen kunnen worden bevestigd.

Voorbeelden voor bevestigingselementen (selectie):

- Leeslamp
- Kruidenpot
- Kapstokhaak
- Tableau

- ▷ De bevestigingselementen zijn als toebehoren verkrijgbaar in de after-sales-service.

6.7.4 Installatievak onder de vloer

- ▷ Installatievak onder de vloer inclusief de bevestigde installatie mag maximaal met 90 kg beladen worden.

6.8 Bevestigingsrails dak (Airlines)

- 1 Dakluik
- 2 Bevestigingsrail

Afb. 74 Bevestigingsrails dak (Airlines)

Op het dak zijn in het achterste gedeelte naast het dakluik (Afb. 74,1) bevestigingsrails (Airlines) (Afb. 74,2) aangebracht. Op deze bevestigingsrails kan extra bagage met een maximumgewicht van 30 kg worden getransporteerd.

6.9 Tafels

6.9.1 Tafel in de woonruimte

- ▷ Voor het begin van de rit de tafel in de parkeerstand opbergen.

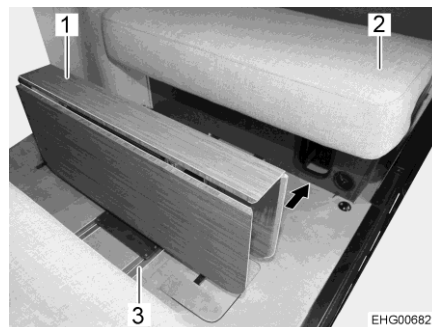

Afb. 75 Ontgrendelingshendel tafelblad

De beide helften van het tafelblad kunnen onafhankelijk van elkaar naar beneden worden geklapt. Bovendien kan de tafel worden neergelaten en gebruikt als bed-onderstel.

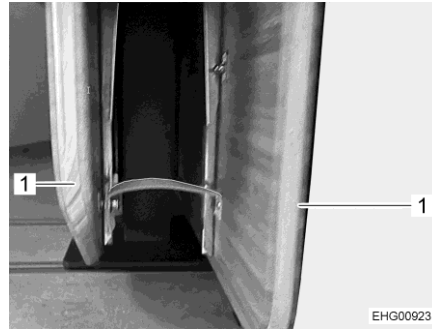
Tot bed-onderstel ombouwen:

- Beide ontgrendelingshendels (Afb. 75) aan de onderkant van de tafelblad helft tegelijk indrukken en tafelblad helft naar beneden zwenken.
- Tweede tafelblad helft op dezelfde wijze ontgrendelen en naar beneden zwenken.
- Tafel iets optillen om de vergrendeling los te maken en vervolgens tafel helemaal naar beneden duwen.

- 1 Tafel
- 2 Zitkussen
- 3 Rail

Afb. 76 Tafel (ingeklapt en neergelaten)

1 Tafelblad

Afb. 77 Tafelbladen vastgezet

Tafel in transportstand opbergen:

- Tafel zoals hierboven beschreven inklappen en neerlaten.
- Tafelbladen (Afb. 77,1) vastzetten (zie Afb. 77).
- Tafel (Afb. 76,1) op de rails (Afb. 76,3) in de voertuigvloer naar de rechter zitbank schuiven. Hiervoor tegen de tafelpoot duwen.
- Het zitkussen (Afb. 76,2) van de rechter zitbank optillen.
- Tafel onder het zitkussen schuiven.
- Het zitkussen op de tafel neerlaten, zodat de tafel door het zitkussen wordt vastgezet.

Tafel opbouwen:

- Het zitkussen van de rechter zitbank optillen.
- Tafel op de rails in de voertuigvloer naar het midden van het voertuig trekken. Hiervoor aan de tafelpoot trekken.
- Tafel naar boven trekken, tot deze hoorbaar vastklikt.
- Tafelbladhelften naar boven zwenken, tot de vergrendeling vastklikt.

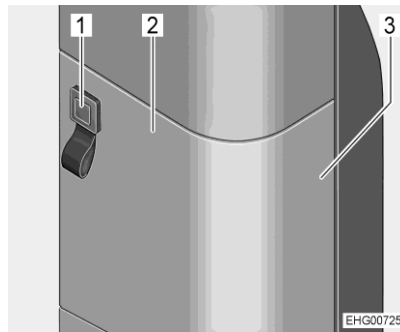
6.9.2 Secretaire, inklapbaar

In de hoge kast achter de passagiersstoel bevindt zich een inklapbare secretaire.

Uitrusting van de secretaire:

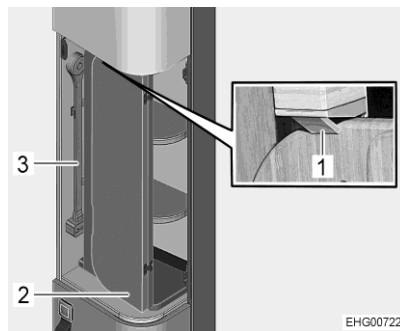
- Tweedelig werkblad van bamboe
- Zwanenhals-leeslamp
- 230-V-contactdoos
- USB-aansluiting

De passagiersstoel dient als zitplaats voor de secretaire. De passagiersstoel moet hiervoor 180° worden gedraaid.

- 1 Drukknop
- 2 Middelste kastdeur
- 3 Hoge kast

Afb. 78 Hoge kast

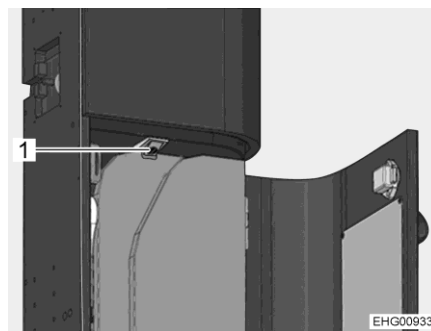

- 1 Houders
- 2 Werkblad (tweedelig)
- 3 Zwanenhals-leeslamp

Afb. 79 Secretaire (ingeclapt)

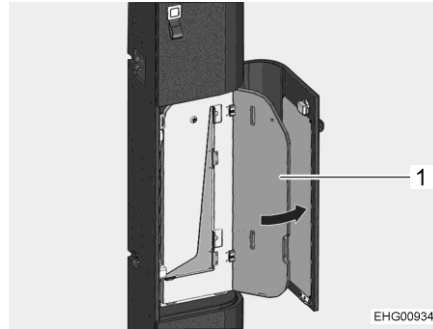
- ▷ Voor het openklappen van de secretaire zorgen dat de middelste kastdeur aan de hoge kast (Afb. 78,3) volledig geopend is. Anders kan het tweedelige werkblad niet opengeklapt worden.

- 1 Houder

Afb. 80 Secretaire ontgrendelen

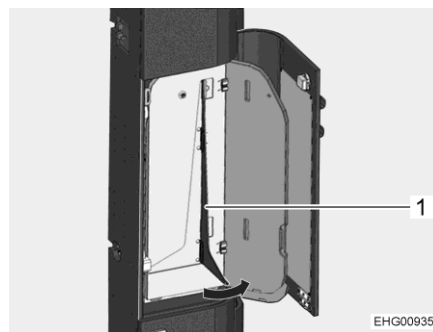
- Houder (Afb. 80,1) van het werkblad ontgrendelen.

1 Werkblad

Afb. 81 Werkblad secretaire openklappen

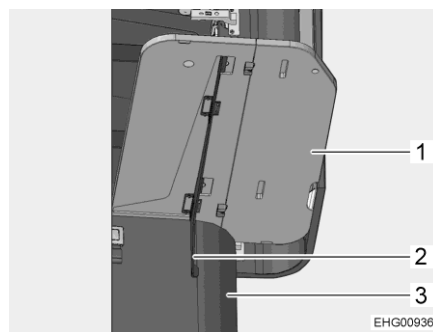
- Werkblad (Afb. 81,1) openklappen.

1 Ondersteuning

Afb. 82 Ondersteuning uitklappen

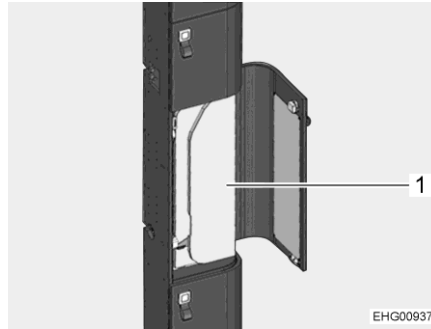
- Ondersteuning (Afb. 82,1) van het werkblad uitklappen.

1 Werkblad
2 Ondersteuning
3 Meubeldeur

Afb. 83 Werkblad secretaire naar beneden klappen

- Werkblad (Afb. 83,1) naar beneden zwenken en met de ondersteuning (Afb. 83,2) aan de meubeldeur (Afb. 83,3) ondersteunen.

1 Werkblad

Afb. 84 Secretaire inklappen

- Voor het inklappen in omgekeerde volgorde te werk gaan. Het werkblad (Afb. 84,1) daarbij achter de houder schuiven.

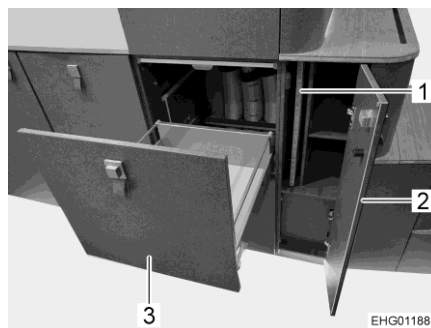
6.9.3 Werkbladverbreding keuken

- ▷ Voor het begin van de rit werkbladverbreding afnemen en veilig opbergen.

Met behulp van een monteerbare werkbladverbreding kan in de keuken extra opberg- en werkruimte worden gecreëerd. De werkbladverbreding wordt boven een lade naast de trap gemonteerd.

Als de werkbladverbreding niet nodig is, wordt deze in het opbergcompartiment opgeborgen.

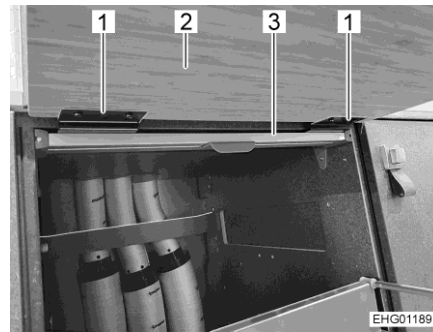

1 Werkbladverbreding
2 Opbergcompartiment
3 Lade

Afb. 85 Opbergcompartiment/lade

Werkbladverbreding monteren:

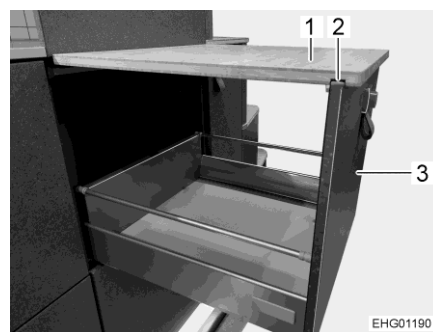
- Opbergcompartiment (Afb. 85,2) openen.
- Werkbladverbreding (Afb. 85,1) uit het opbergcompartiment nemen.
- Opbergcompartiment sluiten.
- Lade (Afb. 85,3) volledig uittrekken.

- 1 Hoeken
- 2 Werkbladverbreding
- 3 Aluminiumprofiel

Afb. 86 Hoeken

- De beide hoeken (Afb. 86,1) van de werkbladverbreding (Afb. 86,2) boven het aluminiumprofiel (Afb. 86,3) plaatsen.

- 1 Werkbladverbreding
- 2 Groef
- 3 Lade

Afb. 87 Groef (werkbladverbreding)

- Werkbladverbreding (Afb. 87,1) zo op de lade (Afb. 87,3) plaatsen, dat de voorste afschermrand van de lade in de groef (Afb. 87,2) van de werkbladverbreding valt.

Werkbladverbreding demonteren:

- Werkbladverbreding (Afb. 87,1) iets optillen.
- Werkbladverbreding (Afb. 86,2) van aluminiumprofiel (Afb. 86,3) losmaken. Hiervoor de twee hoeken (Afb. 86,1) van het aluminiumprofiel trekken.
- Werkbladverbreding (Afb. 85,1) in het opbergcompartiment (Afb. 85,2) schuiven.
- Opbergcompartiment sluiten.
- Lade (Afb. 85,3) sluiten.

6.10 Verlichting

In het voertuig zijn meerdere LED-strips (ambient-verlichting) en inbouwspots (werklampen) ingebouwd. Daarnaast kunnen hanglampen en leeslampen naar behoefte op verschillende plaatsen worden aangebracht (stroomvoorziening via lichtcontactdozen).

Alle verlichting kan via de HYMER Connect-app of het 7"-paneel individueel worden aangestuurd en verschillende verlichtingsscenario's kunnen worden opgeslagen.

Bovendien zijn op verschillende plaatsen in het voertuig meervoudige lichtschakelaars (Afb. 88) aangebracht waarmee de lampen afzonderlijk kunnen worden in- en uitgeschakeld.

Afb. 88 Meervoudige lichtschakelaar (voorbeeld)

De betekenis van de schakelaarsymbolen van de meervoudige lichtschakelaars wordt uitgelegd in de onderstaande tabel.

Schakelaarsymbool	Betekenis
	Hoofdlichtschakelaar (schakelt alle verlichting uit)
	Hanglamp
	Inbouwspots / instapverlichting / LED-strip in het slaapdak
	Sokkelverlichting keuken / luifelverlichting
	Lamp in de instap / werk lamp keuken / LED-strip markies (optioneel)
	Traptredeverlichting

Bediening Met de lichtschakelaars kunnen de lampen in- en uitgeschakeld en gedimd worden.

- Lamp inschakelen: Lichtschakelaar kort indrukken.
- Lamp dimmen: Lichtschakelaar indrukken en ingedrukt houden tot gewenste sterkte is bereikt. De helderheid wordt altijd op dezelfde manier gewijzigd als bij de laatst gemaakte instelling. Om de "richting" om te keren, de schakelaar kort loslaten, opnieuw indrukken en ingedrukt houden, tot de gewenste helderheid is bereikt.
- Lamp uitschakelen: Lichtschakelaar kort indrukken.

6.10.1 Hanglamp

▷ Voor het begin van de rit hanglamp verwijderen en veilig opbergen.

Al naargelang de behoefte kunnen de hanglampen op verschillende plaatsen in het voertuig worden aangebracht:

- aan het plafond boven de zitgroep in de woonruimte
- in een opening in de vloer van het slaapgedeelte

Als de hanglamp in de opening in de vloer van het slaapgedeelte wordt gebruikt, kan deze naar keuze zo worden aangebracht, dat hij naar boven of naar beneden schijnt.

Afb. 89 Hanglamp

- 1 12-V-contactdoos
- 2 USB-C-bus
- 3 USB-A-bus

Afb. 90 Combinatiestekkerdoos voor lampen en USB

- Hanglamp (Afb. 89) op de gewenste plaats aanbrengen.
- Kabel van de hanglamp in de dichtstbijzijnde 12-V-contactdoos (Afb. 90,1) steken.
- Hanglamp met de bijbehorende lichtschakelaar inschakelen (symbool: .

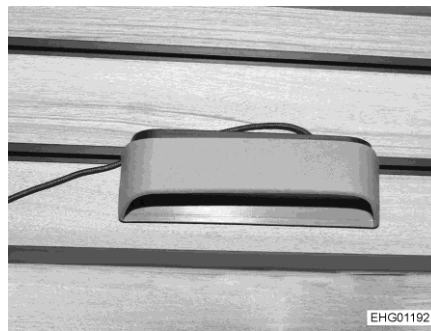
- ▷ Verdere hanglampen zijn naar wens verkrijgbaar als originele toebehoren in de after-sales-service. Alle hanglampen worden via een schakelaar geschakeld.

6.10.2 Mobiele leeslamp

- ▷ Voor het begin van de rit mobiele leeslampen verwijderen en veilig opbergen.

Mobiele leeslampen kunnen naar believen aan de bevestigingslijsten van de multifunctionele wand worden aangebracht.

Afb. 91 Mobiele leeslamp

- Mobiele leeslamp (Afb. 91) op de gewenste plaats in een van de inhaaklijsten hangen.
- Kabel van de mobiele leeslamp in de dichtstbijzijnde combinatiestekkerdoos 12 V/USB (Afb. 90) steken.
- Mobiele leeslamp met de bijbehorende schakelaar inschakelen.

- ▷ Extra mobiele leeslampen kunnen naar wens worden toegevoegd als origineel toebehoren van de after-sales service.

6.10.3 Zwanenhals-leeslamp op de secretaire

De uitklapbare secretaire achter de passagiersstoel is uitgerust met een zwanenhals-leeslamp met USB-aansluiting in de sokkel.

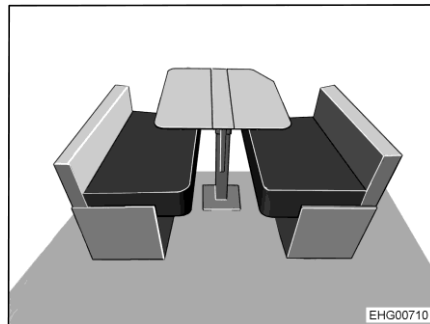

1 Schakelaar

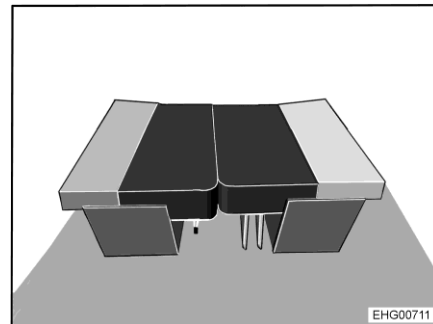
Afb. 92 Zwanenhals-leeslamp

- Zwanenhals-leeslamp in gewenste positie brengen.
- Schakelaar (Afb. 92,1) boven aan de zwanenhals-leeslampkop indrukken.

6.11 Ombouw van zitgroep tot extra bed

Afb. 93 Voor de ombouw

Afb. 94 Na de ombouw

- Tafelbladhelften naar beneden klappen en tafel neerlaten (zie sectie 6.9.1).
- Tafel op de rails in de voertuigvloer een stuk naar de rechter zitbank schuiven. Hiervoor tegen de tafelpoot duwen.
- Het zitkussen van de rechter zitbank optillen, naar het midden trekken en op de tafel neerleggen.
- Het zitkussen van de linker zitbank optillen, de steunpoten uitklappen, het zitkussen naar het midden trekken en neerzetten.
- Het rugkussen van de rechter en de linker zitbank verwijderen. Hiervoor telkens aan de lus (onder aan het rugkussen) trekken, tot het rugkussen uit de bevestiging loskomt.
- Het rugkussen tussen het zitkussen en de buitenwand leggen (Afb. 94).

Hoofdstukoverzicht

In dit hoofdstuk staan instructies voor de gasinstallatie van het voertuig. De bediening van de op gas werkende apparaten van het voertuig is in hoofdstuk 9 beschreven.

7.1 Algemene instructies

- ▶ De gebruiker van de gasinstallatie is verantwoordelijk voor het laten uitvoeren van periodieke controles en het in acht nemen van de onderhoudsintervallen.
- ▶ Voor het begin van de rit, bij het verlaten van het voertuig of als de gastoestellen niet gebruikt worden, alle gasafsluitkranen en de hoofdafsluitkraan aan de gasfles sluiten.
- ▶ Bij het tanken, op veerboten en in de garage moeten alle apparaten op diesel uitgeschakeld zijn. Explosiegevaar!
- ▶ Wanneer een op gas werkend apparaat wordt gebruikt, het apparaat niet in gesloten ruimtes (bijv. garages) in gebruik nemen. Vergiftigings- en verstikkingsgevaar!
- ▶ De gasinstallatie alleen door een geautoriseerde werkplaats laten onderhouden, repareren of wijzigen.
- ▶ De gasinstallatie voor de ingebruikname en conform de nationale bepalingen door een geautoriseerde werkplaats laten controleren. Dit geldt ook voor niet aangemelde voertuigen. Bij wijzigingen aan de gasinstallatie de gasinstallatie meteen door een geautoriseerde werkplaats laten controleren.
- ▶ Ook de gasdrukregelaar, de gaslangen en de gasafvoerbuizen moeten worden gecontroleerd. De gasdrukregelaar en de gaslangen moeten overeenkomstig de nationaal vastgestelde periodes (maximaal na 10 jaar) worden vervangen. De eigenaar van het voertuig is verantwoordelijk voor het initiatief van de maatregel.
- ▶ Bij een defect aan de gasinstallatie (gaslucht, hoog gasverbruik) bestaat explosiegevaar! Onmiddellijk de hoofdafsluitkraan op de gasfles sluiten. Ramen en deuren openen en goed ventileren.
- ▶ Bij een defect aan de gasinstallatie: Niet roken, geen open vuur en geen elektrische apparaten (lichtschakelaar enz.) bedienen. Dichtheid gasvoerende delen en leidingen met lekzoek-spray controleren. Niet met open vuur controleren.
- ▶ Op inwendige aansluitstukken mogen alleen de daarvoor bestemde apparaten aangesloten zijn. Een apparaat niet buiten het voertuig gebruiken wanneer het op een inwendig aansluitstuk is aangesloten.
- ▶ Voor ingebruikname van de kookplaat voor een toereikende ventilatie zorgen. Raam of dakluik openen.
- ▶ Koken tijdens de rit is verboden.
- ▶ Kooktoestel op gas niet gebruiken voor verwarmingsdoeleinden.
- ▶ Als de kookplaat niet wordt gebruikt: De gasafsluitkraan van de kookplaat en de hoofdafsluitkraan aan de gasfles sluiten en beschermkap er op zetten.

- ▶ Ontstekingsbeveiligingen moeten na uitgaan van de gasvlam binnen een minuut sluiten. Daarbij is een klik te horen. Werking zo nu en dan controleren.
- ▶ De ingebouwde gastoestellen zijn uitsluitend ontworpen voor gebruik met propaangas, butaangas of een mengsel van beide gassen. De gasdrukregelaar alsmede alle ingebouwde gastoestellen zijn ontworpen voor een bedrijfsdruk van 30 mbar.
- ▶ Propaangas is gasvormig tot -42 °C, butaangas daarentegen slechts tot 0 °C. Bij lagere temperaturen is er geen gasdruk meer aanwezig. Butaangas is niet geschikt voor gebruik in de winter.
- ▶ De gaskast is door zijn functie en constructie een ruimte met opening naar buiten. De standaard ingebouwde kunstmatige ventilatie nooit afdekken of dichtzetten. Ontsnappend gas kan anders niet naar buiten worden weggeleid.
- ▶ De gaskast mag niet als opbergruimte worden gebruikt.
- ▶ De gaskast beveiligen tegen de toegang van onbevoegden. Daarvoor de toegang afsluiten.
- ▶ De hoofdafsluitkraan op de gasfles moet toegankelijk zijn.
- ▶ Alleen apparaten op gas aansluiten die voor een gasdruk van 30 mbar zijn bedoeld.
- ▶ De gasafvoerbuis moet aan de verwarming en aan de schoorsteen goed afsluiten en stevig vastzitten. De gasafvoerbuis mag niet beschadigd zijn.
- ▶ De rookgassen moeten onbelemmerd naar buiten kunnen stromen en de verse lucht moet onbelemmerd toe kunnen treden. Daarom de gasafvoerschoorsteen en inlaatopeningen schoon houden en vrijhouden (bijv. van sneeuw en ijs). De onderrand van het voertuig mag niet met flappen of door sneeuwwallen worden afgesloten.

7.2 Gasflessen

- ▶ Volle of lege gasflessen buiten het voertuig alleen met gesloten hoofdafsluitkraan en voorzien van beschermkap hanteren.
- ▶ Gasflessen alleen in de gaskast meenemen.
- ▶ Gasflessen in de gaskast verticaal plaatsen.
- ▶ Gasflessen beveiligd tegen draaien en kantelen vastbinden.
- ▶ Gasslang spanningsvrij op de gasfles aansluiten.
- ▶ Als de gasflessen niet op de gasslang zijn aangesloten, altijd de beschermkap aanbrengen.
- ▶ Hoofdafsluitkraan aan de gasfles sluiten voordat de gasdrukregelaar of de gasslang van de gasfles wordt verwijderd.
- ▶ Afhankelijk van de aansluiting de gasslang met de hand of een geschikte speciale sleutel van de gasfles afschroeven en weer op de gasfles schroeven. De schroefverbinding van de gasfles heeft meestal een linkse schroefdraad. Eerst handvast aandraaien, vervolgens gasfles-sleutel uit de toebehorenhandel gebruiken.
- ▶ Voor het gebruik in voertuigen uitsluitend een speciale gasdrukregelaar met veiligheidsventiel gebruiken. Andere gasdrukregelaars zijn niet toegelaten en voldoen niet aan de hoge eisen.

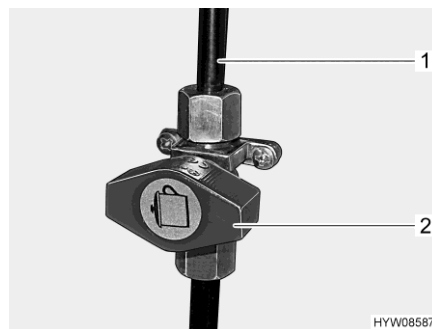

- ▶ Bij temperaturen onder 5 °C ijsbestrijdingsinstallatie (Eis-Ex) voor gasdrukregelaar gebruiken.
- ▶ Gasflessen van maximaal 5 kg gebruiken. (Gasflessen kunnen verschillen afhankelijk van het land.)
- ▶ Blokkeer nooit de ventilatieopeningen in de vloer onder de gasflessen.

- ▷ Schroefverbindingen van gasflessen hebben in de regel een linkse schroefdraad.
- ▷ Voor apparaten op gas moet de gasdruk tot 30 mbar worden gereduceerd.
- ▷ De niet-verstelbare gasdrukregelaar direct op het flesventiel aansluiten met veiligheidsventiel.
- ▷ De gasdrukregelaar reduceert de gasdruk van de gasfles tot de bedrijfsdruk van de gaskooktoestellen.
- ▷ Voor het vullen en aansluiten van de gasflessen in Europa levert de toeborenhandel de betreffende Euro-vulsets c.q. Euro-flessensets.
- ▷ Informatie bij de handelspartners of het servicepunt.

7.3 Gasafsluitkraan

- 1 Leiding
- 2 Gasafsluitkraan

Afb. 95 Gasafsluitkraan gaskooktoestel

In het voertuig is een gasafsluitkraan (Afb. 95,2) ingebouwd voor het gaskooktoestel.

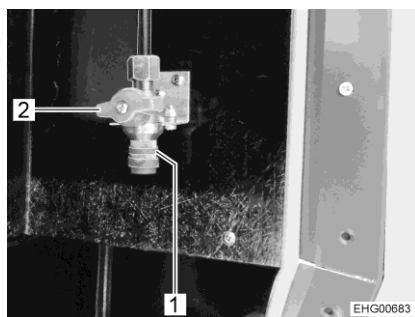
De gasafsluitkraan bevindt zich onder het aanrecht.

- Openen:**
- Gasafsluitkraan parallel instellen met de leiding (Afb. 95,1) die naar het gaskooktoestel loopt.
- Sluiten:**
- Gasafsluitkraan dwars instellen op de leiding (Afb. 95,1) die naar het gaskooktoestel loopt (Afb. 95).

7.4 Externe gasaansluiting (optioneel)

- ▶ Op de externe gasaansluiting alleen gasverbruikers aansluiten die de passende adapter hebben.
- ▶ Alleen externe gasverbruikers aansluiten die zijn ontworpen voor een bedrijfsdruk van 30 mbar.
- ▶ Erop letten dat na het aansluiten en na het openen van de gasafsluitkraan geen gas uit het aansluitpunt ontsnapt. Als de externe gasaansluiting niet dicht is, stroomt gas in de open lucht. De gasafsluitkraan en hoofdafsluitkraan op de gasfles onmiddellijk sluiten. De externe gasaansluiting door een geautoriseerde werkplaats laten nakijken.
- ▶ Tijdens het aansluiten van een externe gasverbruiker mag er zich geen open vuur in de buurt van de externe gasaansluiting bevinden.
- ▶ Enkel een gasverbruiker met een externe gasaansluiting aansluiten. De externe gasaansluiting niet als invoer (aansluiting van een extra gasfles) gebruiken.
- ▶ De externe gasaansluiting niet voor het bijvullen van de gasflessen gebruiken. De aanwijzingsstickers op de externe gasaansluiting in acht nemen.

- 1 Aansluitpunt
- 2 Gasafsluitkraan

Afb. 96 Externe gasaansluiting
(gasafsluitkraan gesloten)

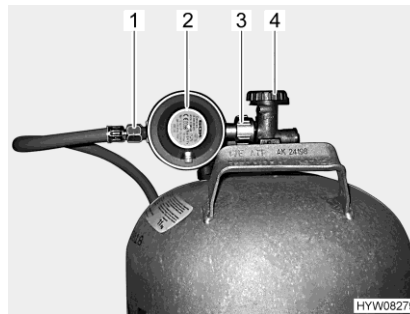
De externe gasaansluiting bevindt zich in de gaskast (aan de rechterkant van het voertuig).

- Extern gastoestel op het aansluitpunt (Afb. 96,1) aansluiten.
- De gasafsluitkraan (Afb. 96,2) openen.

7.5 Gasflessen vervangen

- ▶ Bij het vervangen van de gasflessen niet roken en geen open vuur ontsteken.
- ▶ Na het vervangen van gasflessen controleren of er bij de aansluitpunten geen gas uitstroomt. Hiervoor het aansluitpunt met lekzoek-spray inspuiten. De tobehorenhandel biedt deze middelen aan.

- 1 Gaslang
- 2 Gasdrukregelaar
- 3 Kartelmoer
- 4 Hoofdafsluitkraan

Afb. 97 Aansluiting gasfles

- Luik naar de gaskast openen.
- Hoofdafsluitkraan (Afb. 97,4) op de gasfles sluiten. Let op de richting van de pijl.
- Gasdrukregelaar (Afb. 97,2) vasthouden en kartelmoer (Afb. 97,3) openen (in de regel linkse schroefdraad).
- Gasdrukregelaar met gaslang (Afb. 97,1) van de gasfles verwijderen.
- Bevestigingsriemen losmaken en gasfles uitnemen.
- Gevulde gasfles in de gaskast zetten.
- Gasfles met de bevestigingsriemen bevestigen.
- Gasdrukregelaar (Afb. 97,2) met gaslang (Afb. 97,1) op de gasfles aanbrengen en kartelmoer (Afb. 97,3) hand vastdraaien (in de regel linkse schroefdraad). Eerst handvast aandraaien, vervolgens gasflessleutel uit de tobehorenhandel gebruiken.
- Luik naar de gaskast sluiten.

Hoofdstukoverzicht

In dit hoofdstuk staan instructies voor de elektrische installatie van het voertuig.

De bediening van de op elektriciteit werkende apparaten van de woonopbouw is in hoofdstuk 9 beschreven.

8.1 Algemene veiligheidsinstructies

- ▶ Alleen vaklieden aan de elektrische installatie laten werken.
- ▶ Alle elektrische apparaten (bijv. mobiele telefoons, zend-ontvangapparatuur, televisies of DVD-spelers), die naderhand in het voertuig zijn ingebouwd en tijdens de rit in gebruik zijn, moeten over een CE-kenmerk beschikken en verifieerbaar getest zijn conform DIN VDE 0100 721. Neem hiervoor contact op met een erkende werkplaats.

Alleen zo is een goed functioneren van het voertuig tijdens de rit gegarandeerd. Anders is het mogelijk, dat de airbag wordt geactiveerd of de boardelektronica wordt gestoord.

- ▷ Er kunnen vertragingen optreden bij de uitgifte of het verder leiden van elektrische impulsen na de start van het voertuig.
De besturing van het basisvoertuig geeft het signaal D+ pas af wanneer de motor zijn volledige vermogen heeft bereikt. Dit kan (bijvoorbeeld bij een koude start in de winter) tot 15 seconden duren.
Om deze reden worden waarschuwingssignalen (zoals "opstap uitgeklat") onder omstandigheden met vertraging afgegeven.
Ook het automatisch inklappen van een SAT-antenne kan worden vertraagd.
- ▷ Tijdens onweer voor de zekerheid de 230-V-aansluiting ontkoppelen en de antennes induwen ter bescherming van de elektrische apparaten.

8.2 Begrippen

Rustspanning De rustspanning is de spanning van de accu in rusttoestand, d.w.z. er wordt geen stroom opgenomen en de accu niet geladen.

- ▷ Voor de meting moet de batterij tot rust zijn gekomen. Daarom: Nadat deze voor het laatst is opgeladen of na de laatste stroomontname door verbruikers circa 2 uur wachten, totdat de rustspanning wordt gemeten.

Ruststroom Sommige elektrische verbruikers, zoals bijv. controlelichten, TV-installatie of USB-aansluitingen hebben continu elektrische stroom nodig; deze worden daarom ook wel als stille verbruikers aangeduid. Deze ruststroom stroomt ook bij uitgeschakeld apparaat.

Diepontlading Diepontlading van de accu dreigt wanneer een accu door ingeschakelde verbruikers en door ruststroom volledig wordt ontladen en de rustspanning onder 12 V daalt.

- ▷ Diepontlading is schadelijk voor de accu.

Capaciteit Als capaciteit wordt de hoeveelheid elektriciteit aangeduid, die een accu kan opnemen.

De capaciteit van een accu wordt in ampère-uren (Ah) aangegeven. In de regel wordt daarbij de zogenaamde K20-waarde gebruikt.

De K20-waarde geeft aan, hoeveel stroom een accu over een periode van 20 uur kan afgeven, zonder dat deze wordt beschadigd.

Wanneer een accu bijv. 20 uur lang 4 ampère kan afgeven, heeft deze een capaciteit van $4 \text{ A} \times 20 \text{ h} = 80 \text{ Ah}$.

Wanneer er meer stroom stroomt, wordt de ontlaadtijd van de accu evenredig gereduceerd.

Externe invloeden zoals temperatuur en leeftijd veranderen het opnamevermogen van de accu. Capaciteitsgegevens hebben betrekking op nieuwe, bij ruimtetemperatuur gebruikte accu's.

- ▷ Capaciteitsgegevens hebben afhankelijk van de accutechnologie een omrekeningsfactor van 1,3 tot 1,7, die de daadwerkelijke capaciteit met deze waarde laat dalen.
- ▷ Een praktijkvoorbeeld wordt in sectie 8.3.4 getoond.

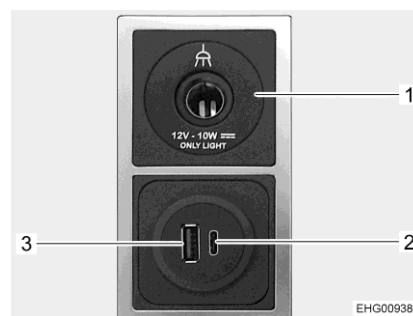
8.3 12-V-boordnet

- ▷ Aan de contactdozen van het 12-V-boordnet alleen apparaten met maximaal 10 A aansluiten.
- ▷ Sluit op de USB-aansluitingen alleen apparaten met maximaal 2,5 A aan.

8.3.1 Contactdozen

In het voertuig zijn meerdere contactdozen voor gebruik en voor het laden van elektrische apparaten ingebouwd. De contactdozen kunnen afzonderlijk of als combinatie zijn ingebouwd.

- 1 12-V-contactdoos
- 2 USB-C-bus
- 3 USB-A-bus

Afb. 98 Combinatiestekkerdoos
12 V/USB

USB-aansluiting

Het voertuig is standaard uitgerust met meerdere USB-aansluitingen. De USB-aansluitingen hebben elk een aansluiting voor een USB-A-stekker (Afb. 98,3) en een aansluiting voor een USB-C-stekker (Afb. 98,2). Via de USB-aansluitingen kunnen de accu's van apparaten met een laadstroom van maximaal 3,6 A opgeladen worden.

12-V-contactdoos

Aan de 12-V-contactdoos (Afb. 98,1) kunnen mobiele leeslampen en hanglampen aangesloten worden.

Aan de 12-V-contactdoos (Afb. 98,1) mag uitsluitend een mobiele leeslamp/hanglamp van Hymer aangesloten worden. Apparaten van derden kunnen beschadigd raken.

230-V-contactdoos

Standaard huishoudelijke apparaten kunnen op een 230-V-contactdoos worden aangesloten.

8.3.2 Startaccu

De startaccu dient voor het starten van de motor en voedt de elektrische verbruikers van het basisvoertuig alsmede extra apparaten zoals radio, navigatietoestel of centrale vergrendeling met spanning.

- ▷ Diepontlading is schadelijk voor de accu. Dit kan tot vervormingen, hitteontwikkeling en schroeischaal leiden.
- ▷ Wanneer een accu met zuurvulling leeg is, kan deze bij minustemperaturen invriezen. Daarbij wordt de accu vernietigd.
- ▷ Accu tijdig opladen.

De startaccu wordt door ruststroom (stille verbruikers) langdurig diepontladen. Stille verbruikers zijn bijvoorbeeld extra apparaten zoals radio, alarminstallatie, navigatietoestel of centrale vergrendeling. Stille verbruikers ontladen de startaccu, als de voertuigmotor is uitgeschakeld.

Bij lage buitentemperaturen verlaagt de beschikbare capaciteit.

Laden Zie voor veiligheidsinstructies en aanwijzingen voor het laden van de startaccu de gebruiksaanwijzing van het basisvoertuig.

Inbouwplaats De startaccu is in de beenruimte van de bestuurderscabine onder een vloerplaat gemonteerd.

8.3.3 Woonruimteaccu (HYMER-Smart-Battery-System)

In het voertuig is het **HYMER-Smart-Battery-System** met vier lithiumaccu's ingebouwd.

- ▷ Geen wijzigingen doorvoeren aan de woonruimteaccu die in de fabriek is geïnstalleerd.
- ▷ Woonruimteaccu niet openen.
- ▷ Aanbevolen bedrijfstemperatuur tussen 15 en 25 °C in acht nemen. Raadpleeg de gebruiksaanwijzing van de fabrikant voor meer informatie over de bedrijfstemperatuur.
- ▷ Accusysteem elke 6 maanden volledig opladen.
- ▷ Het elektroblok tijdens installatie en onderhoud uitschakelen.
- ▷ Bij installatie van en werkzaamheden aan de bedrading, de zekeringen tussen de startaccu en de woonruimteaccu verwijderen.
- ▷ Wanneer de aanduiding van de accucapaciteit ook na langer opladen de 100 % niet meer bereikt, contact opnemen met de klantenservice.
- ▷ Woonruimteaccu alleen in overeenstemming met de instructies van de fabrikant transporteren en weggoien.
- ▷ Gebruiksaanwijzing van de fabrikant in acht nemen.
- ▷ Alleen aan de reis beginnen met een volledig opgeladen woonruimteaccu. De woonruimteaccu voor het begin van de reis tenminste 20 uur opladen.
- ▷ Tijdens de reis iedere gelegenheid om de woonruimteaccu op te laden benutten.

- ▷ Na de reis de woonruimteaccu volledig opladen.
- ▷ Woonruimteaccu voor en na stilstand volledig opladen.
- ▷ Woonruimteaccu bij stilstand loskoppelen van het 12-V-boordnet en spanning regelmatig controleren.

De levensduur van de woonruimteaccu is bij correct gebruik maximaal 10 jaar. Deze is voorzien van een beveiligingsfunctie tegen overbelasting en diepontlading.

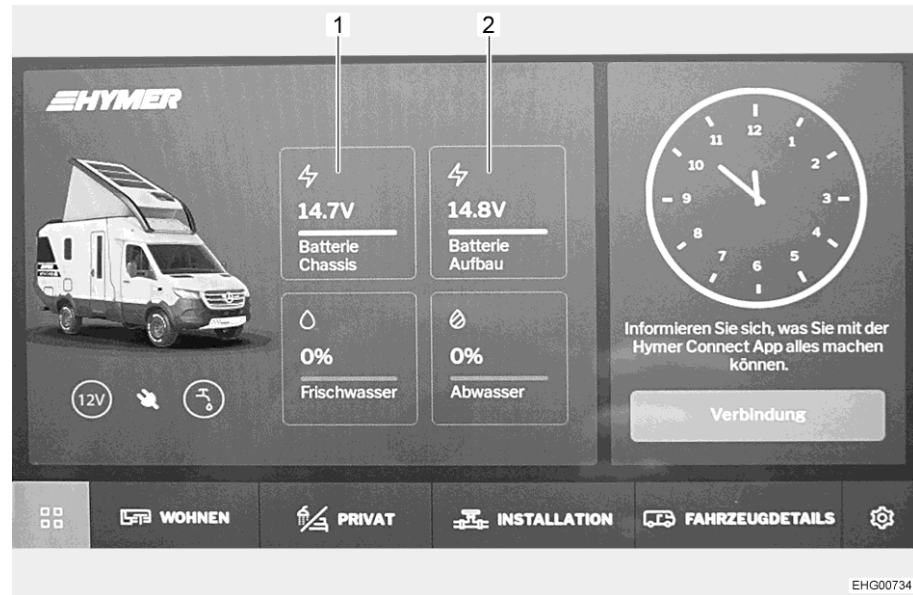
Als het voertuig niet op de 230-V-voorziening is aangesloten of als de 230-V-voorziening is uitgeschakeld, voedt de woonruimteaccu de woonruimte met 12 V gelijkspanning. De woonruimteaccu heeft slechts een begrensde energievoorraad. Daarom elektrische verbruikers zoals bijvoorbeeld radio of lampen niet gedurende een langere periode zonder 230-V-voorziening gebruiken.

**Technische gegevens
woonruimteaccu**

Nominale spanning	12,8 V DC
Accucellen	LiFePO4
Nuttige lithiumcapaciteit	80 Ah/1024 Wh
Aantal cycli bij een temperatuurbereik tussen 1 °C en 25 °C	3000 volle cycli (daarna 80 % restcapaciteit)
Aantal cycli bij een temperatuurbereik tussen 0,3 °C en 25 °C	> 5000 volle cycli (daarna 80 % restcapaciteit)
Continue laad-/ontlaadstroom	Max. 80 A
Gewicht	9,9 kg
Bedrijfstemperatuur (laden)	-30 °C tot +60 °C (geïntegreerde verwarming actief tussen -30 °C en +10 °C)
Bedrijfstemperatuur (ontladen)	-20 °C tot +60 °C
Beschermingsfuncties	Overstroom, overspanning, kortsluiting, overlading, diepontlading, beveiliging tegen verkeerde poling, temperatuurbeveiliging

Inbouwplaats De woonruimteaccu bevindt zich onder de vloerklep achter de bestuurders-/passagiersstoel.

Indicatie Spannings- en oplaadgegevens voor het accusysteem worden op een 7"-paneel weergegeven.

Afb. 99 Startscreen 7"-paneel

- 1 Spanningsaanduiding startaccu
- 2 Spanningsaanduiding woonruimteaccu

Het startscreen geeft de spanning van de startaccu (Afb. 99,1) en de status van de woonruimteaccu (Afb. 99,2) weer.

Door op het display te navigeren, kan verdere informatie over de startaccu en over de woonruimteaccu worden opgeroepen.

Weergave totale laadtoestand (SoC)

De totale laadtoestand wordt weergegeven op het 7"-paneel en in het hoofdmenu Voertuiggegevens (Afb. 99) onder BOS-accu. De totale laadtoestand wordt aangeduid als "State of Charge" (SoC). De waarde van de SoC wordt in procent uitgedrukt en daarnaast als staafdiagram weergegeven.

Laden

De woonruimteaccu alleen via het ingebouwde elektroblok laden. Het voertuig hiervoor zo vaak mogelijk op een externe 230-V-voorziening aansluiten. Voor aansluiting in principe alleen de 230-V-aansluiting op het voertuig (CEE-contactdoos) gebruiken.

Na heringebruikneming of langere stilstand het accusysteem volledig opladen.

- ▷ Bij temperaturen onder 0 °C neemt de woonruimteaccu minder stroom op. Bij ca. -15 °C stroomt er geen stroom meer. De woonruimteaccu kan niet meer worden geladen.

- ▷ Wanneer de woonruimteaccu door een "intelligent" laadapparaat met druppeloplafunctie wordt geladen, kan het laadapparaat voor de gehele stilstandsperiode op de accu aangesloten en ingeschakeld zijn.

Ontlading

Door de ruststroom (stroomverbruik in stand-by), die sommige elektrische verbruikers permanent verbruiken, wordt de woonruimteaccu ontladen. Een oude accu beschikt niet meer over de volle capaciteit. Hoe meer elektrische verbruikers ingeschakeld zijn, des te sneller is de energievoorraad van de woonruimteaccu verbruikt.

- ▷ Na diepontlading de accu resetten.

Opslag

Het accusysteem voor opslag volledig opladen en van het elektroblok ont-koppelen (accu-scheidingsschakelaar op het elektroblok uitschakelen). Na uiterlijk 6 maanden de acculading op het display van de woonruimteaccu controleren. Bij uitgeschakelde accu-scheidingsschakelaar kan de lading van de woonruimteaccu tot ca. 40 tot 80 % dalen. Om de acculading te con-trolleren, de accu-scheidingsschakelaar op het elektroblok inschakelen. Accu indien nodig bijladen. Bij langere opslagperioden de woonruimteaccu indien nodig meermaals op-laden en ontladen om de volledige capaciteit van het accusysteem te berei-ken. Het accusysteem droog, koel en goed geventileerd opslaan. Aanbevolen opslagtemperatuur tussen 10 en 20 °C in acht nemen. Raad-pleeg de handleiding van de fabrikant voor meer informatie over de opslag-temperatuur.

Accu vervangen

- ▷ Bij het vervangen van accu's alleen accu's gebruiken die overeenkomen met de minimale capaciteit van het laadapparaat. De afzonderlijke ge-bruiksaanwijzing van het laadapparaat in acht nemen. Accu's met te ge-ringe capaciteit verhitten bij het laden te sterk. Explosiegevaar!

Bij het vervangen van de woonruimteaccu alleen accu's van dezelfde bouw-wijze en dezelfde capaciteit gebruiken. Woonruimteaccu's moeten een ca-paciteit van minstens 80 Ah hebben.

Alleen accu's gebruiken waarvoor een laadkarakteristiek beschikbaar is. De laadkarakteristiek moet na vervanging van de accu ingesteld worden in het elektroblok, resp. het extra laadapparaat.

Wanneer de woonruimteaccu wordt vervangen en het laadapparaat niet ten minste 10 % van de nominale capaciteit van de nieuwe accu als laadstroom levert, een extra laadapparaat monteren.

Voorbeeld

Bij een accucapaciteit van 80 Ah moet het laadapparaat ten minste 8 A laadstroom leveren.

- ▷ Voor het los- en vastklemmen van de accu de voertuigmotor uitschake-len, de 230-V- en de 12-V-voorziening alsmede alle verbruikers uitscha-kelen. Kortsluitingsgevaar!
- ▷ Het contact niet bedienen als de startaccu of de woonruimteaccu losge-koppeld zijn. Kortsluitingsgevaar door open kabeleinden!
- ▷ Bij het vervangen erop letten, dat de accu's correct worden gemonteerd. De accu's zo inbouwen, dat de pluspool van de accu naast de minpool van de andere accu ligt.
- ▷ Bij het vervangen erop letten, dat de accu's correct worden aangesloten.

- Accu vervangen:*
- Voertuigmotor afzetten.
 - Alle verbruikers uitschakelen.
 - 230-V-voorziening uitschakelen.
 - 12-V-voorziening uitschakelen.
 - Minpool afklemmen.
 - Pluspool afklemmen.
 - Oude accu verwijderen.
 - Nieuwe accu in de juiste positie plaatsen.
 - Pluspool aanklemmen.
 - Minpool aanklemmen.
 - 12-V-voorziening inschakelen.
 - 230-V-voorziening inschakelen.
 - Verbruikers naar behoefte inschakelen.

- ▷ Nadat de accu is vervangen bij een erkende werkplaats/servicepunt de accuspanning laten controleren.

8.3.4 Energiebalans van de woonruimteaccu

De woonruimteaccu heeft slechts een begrensde energievoorraad. Daarom mogen elektrische verbruikers niet gedurende een langere periode zonder 230-V-aansluiting worden gebruikt.

Hierna wordt beschreven hoe de maximale gebruiksduur van de actueel beschikbare accucapaciteit kan worden berekend.

- ▷ De voorbeeldberekening heeft betrekking op een nieuwe, optimaal opgeladen accu. De werkelijke benutbare accucapaciteit is afhankelijk van de actuele laadtoestand en de leeftijd van de accu. De actuele accucapaciteit kan met behulp van speciale meetapparatuur worden bepaald.
- ▷ Wanneer er een tweede woonruimteaccu is, betekent dit een verdubbeling van de beschikbare capaciteit.
- ▷ Alle lampen zijn LED-lampen met een zeer laag stroomverbruik. Per LED-lamp moet op een opgenomen vermogen van ongeveer 2 W worden gerekend.
- Het dagverbruik noteren. Noteer daarbij de inschakelduur en het vermogen van de gebruikte apparaten (zie onderstaande tabel).

Voorbeeld: De verwarming (opgenomen vermogen 12 W) staat elke dag 3 uur aan.

- De vermogensgegevens volgens de volgende formules omrekenen naar de benodigde capaciteit:

$$\text{Opgenomen vermogen [W]} : 12,8 \text{ V} = \text{Stroomsterkte [A]}$$

$$\text{Stroomsterkte [A]} \times \text{Gebruiksduur [h]} = \text{Capaciteit [Ah]}$$

$$12 \text{ W} : 12,8 \text{ V} = 0,94 \text{ A}$$

Voorbeeld-rekening met afgeronde waarde:

$$1 \text{ A} \times 3 \text{ h} = 3 \text{ Ah}$$

Voor het volledige dagverloop kan de tabel er als volgt uitzien:

Apparaat	Opgenomen vermogen [W]	Stroomsterkte [A]	Gebruiksduur [h]	Capaciteit [Ah]
Dompelpomp	55	4,2	0,1	0,4
Verwarming	12	0,9	3,0	2,7
Beamer	90	7,0	1,5	10,5
Koelkast	34,3	2,6	24,0	62,4
Verlichting	107	8,3	1,0	8,3
Slaapdakpomp	320	25,0	0,2	5,0
Gemiddeld dagverbruik				89,3

Energie-verbruikersbalans (voorbeeld)

- De maximaal benutbare energie met de volgende formule berekenen of met een speciaal meetapparaat bepalen:
Actuele capaciteit [Ah]: Dieplaadbeveiliging = Maximaal bruikbare energie [Ah]

Voorbeeld: 4 Lithium-ionen-accu's met een nuttige capaciteit van 4 x 80 Ah = 320 Ah

- De maximale gebruiksduur berekenen volgens de volgende formule:
Max. benutbare energie [Ah] : Dagverbruik [Ah] = Max. gebruiksduur (in dagen)

Voorbeeld: 320 Ah : 81,6 Ah = 3,92

De actuele accucapaciteit zou bij gelijkblijvend dagverbruik toereikend zijn voor bijna 4 dagen.

Maximaal mogelijk aantal watt

Bij 230-V-gebruik is er voor het voertuig via de elektriciteitsnetaansluiting beperkt vermogen beschikbaar. Het maximale vermogen kan 6 A ~ 1380 W, 10 A ~ 2300 W of 16 A ~ 3680 W zijn, afhankelijk van de beveiligingsauto-maat (zekering) van de camping.

De exacte stroomsterkte van de zekering aflezen bij het aansluitpunt of er-naar vragen bij de receptie van de camping.

Als de maximale stroomsterkte wordt overschreden door overmatige vermogensopname van de aangesloten elektrische verbruikers in het voertuig, wordt de zekering in de externe aansluiting van de camping of in het voertuig automatisch geactiveerd. Apparaten zoals warmtewisselaars, waterkokers, haardrogers, klimaatregeling, verwarming of, in sommige gevallen, het interne batterijlaadsysteem hebben typisch een hoge vermogensopname en verbruiken daarom veel stroom.

Bij het gebruik van de aangesloten apparaten rekening houden met het maximaal mogelijke wattage. De vermogensopname van de apparaten is te vinden in de betreffende gebruiksaanwijzingen.

Om te voorkomen dat de zekering onbedoeld doorslaat, moet het totale vermogen van de aangesloten apparaten overeenkomen met de stroomlimiet van de camping. Hierbij rekening houden met de totale vermogensopname van de apparaten en zorgen dat dit binnen de grenzen blijft die de camping aangeeft.

Alternatief kan de volgende formule voor de berekening van het vermogen gebruikt worden:

Elektrisch vermogen (P) = spanning (U) x stroomsterkte (I).

Voorbeeldberekening met 10 A:

230 V x 10 A = 2300 W

Zonnecellen De autarke periode kan bij goede zonlichtinval op de zonnecellen worden uitgebreid.
De standaard zonnepanelen hebben drie zonnecellen van elk 115 W.

- ▷ Meer informatie over de zonnepanelen vindt u in de documentatie van de fabrikant van de zonnepanelen.

8.4 Elektroblok (EBL 402)

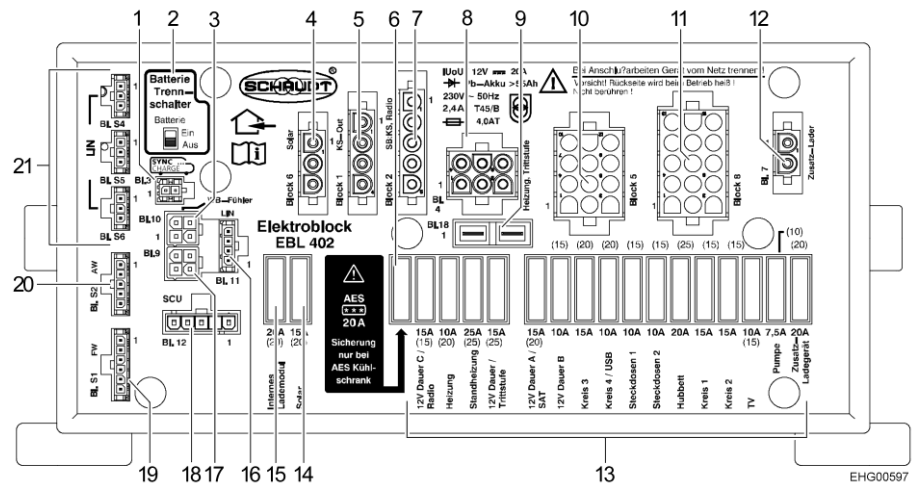
- ▶ Het apparaat bevat onderdelen die onder 230-V-netspanning staan. Levensgevaar door elektrische schok of brand!
Geen onderhouds- of reparatiewerkzaamheden aan het apparaat uitvoeren. Apparaat bij beschadiging van kabels of de behuizing niet meer gebruiken en losmaken van de netspanning. Zorg dat er geen vloeistoffen in het apparaat terechtkomen.
- ▶ Defecte zekeringen alleen vervangen wanneer het apparaat stroomloos is.
- ▶ Defecte zekeringen alleen vervangen, als de foutoorzaak bekend en verholpen is.
- ▶ Zekeringen niet overbruggen of repareren.
- ▶ Gebruik uitsluitend originele zekeringen met de waarden die op het apparaat staan vermeld.
- ▶ Onderdelen van het apparaat kunnen tijdens gebruik heet worden. Niet aanraken.
- ▶ Ventilatiesleuven niet afdekken. Gevaar voor oververhitting!
- ▶ Geen hittegevoelige voorwerpen in de buurt van het apparaat bewaren (bijv. temperatuurgevoelige kledingstukken wanneer het apparaat in een kledingkast is ingebouwd).
- ▶ Veiligheidsinstructies en informatie in de aparte gebruiksaanwijzing van de fabrikant van het apparaat in acht nemen.

- ▷ Bij diepontlading kan de woonruimteaccu onherstelbaar beschadigd raken. De woonruimteaccu daarom voor en na stilstand volledig opladen.
- ▷ Wanneer de grenswaarde van de 230-V-netspanning wordt overschreden, kunnen het elektroblok, 12-V-verbruikers of aangesloten apparaten beschadigd raken. Let er daarom op dat een generator de netspanningswaarden beslist niet overschrijdt.

- ▷ Voertuig pas dan op een generator aansluiten wanneer de generator stabiel loopt.
- ▷ Elektroblok aan boord van veerboten niet op de netspanning aansluiten (bij stroomvoorziening op veerboten is een stabiele netspanning niet altijd gegarandeerd).

Afb. 100 Elektroblok (EBL 402)

- 1 Blok 3 SYNCCHARGE®
- 2 Accu-scheidingschakelaar ("Batterie Ein/Aus" (accu Aan/Uit))
- 3 Blok 10 TSF01 (parallel aan blok 9)
- 4 Blok 6 zonneregelaar
- 5 Blok 1 koelkast
- 6 Zekering AES 20 A (alleen wanneer voertuig van AES-koelkast is voorzien)
- 7 Blok 2 ingang P+, startaccu, koelkastbesturing
- 8 Blok 4 verwarming, opstap
- 9 Blok 18 standverwarming (niet toegewezen)
- 10 Blok 5 voorziening 12-V-verbruikers
- 11 Blok 8 voorziening 12-V-verbruikers
- 12 Blok 7 extra laadapparaat (niet toegewezen)
- 13 Platte zekeringen (zekering van de 12-V-verbruikers)
- 14 Zekering zonne-energie (niet toegewezen)
- 15 Zekering interne laadmodule
- 16 Blok 11 LIN-BUS
- 17 Blok 9 TSF01 (parallel aan blok 10)
- 18 Blok 12 (niet gebruikt)
- 19 Blok S1 sonde vers water
- 20 Blok S2 sonde/sensoren afvalwater
- 21 Blok S4, blok S5, blok S6 LIN-BUS

Inbouwplaats

Het elektroblok is onder de zitbank aan de bestuurderszijde (richting keukens) ingebouwd en toegankelijk door het zitkussen op te tillen.

Bediening

Het elektroblok wordt via het aangesloten 7"-bedieningspaneel bediend (uitzondering: accuscheiding bij stilstand, zie hieronder).

Bij normale werking zijn er voor het elektroblok geen bedieningsstappen vereist.

In de volgende gevallen zijn instelwerkzaamheden vereist:

- Bij eerste gebruik.
- Wanneer het accutype moet worden vervangen.
- Wanneer toebehoren wordt aangebracht.

Deze instelwerkzaamheden moeten door een erkend servicepunt worden uitgevoerd.

Gebruik Het elektroblok EBL 402 vormt samen met het besturingsapparaat SCU en de BUS-modules het centrale besturings- en energievoorzieningssysteem voor alle 12-V-verbruikers in de elektrische installatie aan boord van het voertuig.

- Taken**
- Het elektroblok laadt de woonruimteaccu. De startaccu krijgt via het elektroblok alleen een druppellading.
 - Het elektroblok bewaakt de spanning van de woonruimteaccu.
 - Het elektroblok scheidt de startaccu elektrisch van de woonruimteaccu als de voertuigmotor is uitgeschakeld. Zo kunnen de 12-V-verbruikers van de woonruimte de startaccu niet ontladen.
 - Het elektroblok stuurt en bewaakt aangesloten zonneregelaars en extra laadapparaten.
 - Het elektroblok voorziet alle BUS-modules en de aangesloten sensoren en verbruikers van stroom.
 - Het elektroblok zorgt via BUS-leidingen voor de communicatie met de BUS-modules, het paneel en het besturingsapparaat SCU.

Het elektroblok functioneert alleen in combinatie met een paneel dat geschikt is voor bussen.

De stroom, die op het elektroblok beschikbaar is, is verdeeld in laadstroom en verbruikersstroom. De laadstroom is daarbij altijd slechts het aandeel, dat de verbruikers op dat moment niet nodig hebben. Wanneer de verbruikersstroom hoger is dan de beschikbare stroom, wordt de woonruimteaccu ontladen.

Stilstand Ook wanneer de 12-V-voorziening op het paneel is uitgeschakeld, worden een aantal stroomcircuits van stroom voorzien. Dit zijn alle verbruikers die op 12 V permanent plus zijn aangesloten, zoals:

- Opstap
- Verwarming

Bij stilstand worden ook deze verbruikers van de accu losgemaakt.

Buiten bedrijf stellen:

- De 12-V-voorziening op het paneel uitschakelen.
- Accu-scheidingsschakelaar (Afb. 100,2) op het elektroblok EBL 402 op "Aus" (Uit) zetten.

- ▷ Als de accu-scheidingsschakelaar is uitgeschakeld, opent de centrale vergrendeling alleen de bestuurdersdeur resp., afhankelijk van het voertuig, ook de passagiersdeur. Als het voertuig in stilstand is, moet de woonruimtede deur met de mechanische sleutel handmatig geopend worden (zie sectie 6.1).

Stilstand opheffen:

- Accu-scheidingsschakelaar (Afb. 100,2) op het elektroblok EBL 402 op "Ein" (Aan) zetten.
- 12-V-voorziening op het paneel inschakelen.

- ▷ Verdere informatie ontleen aan de aparte gebruiksaanwijzing van de fabrikant.

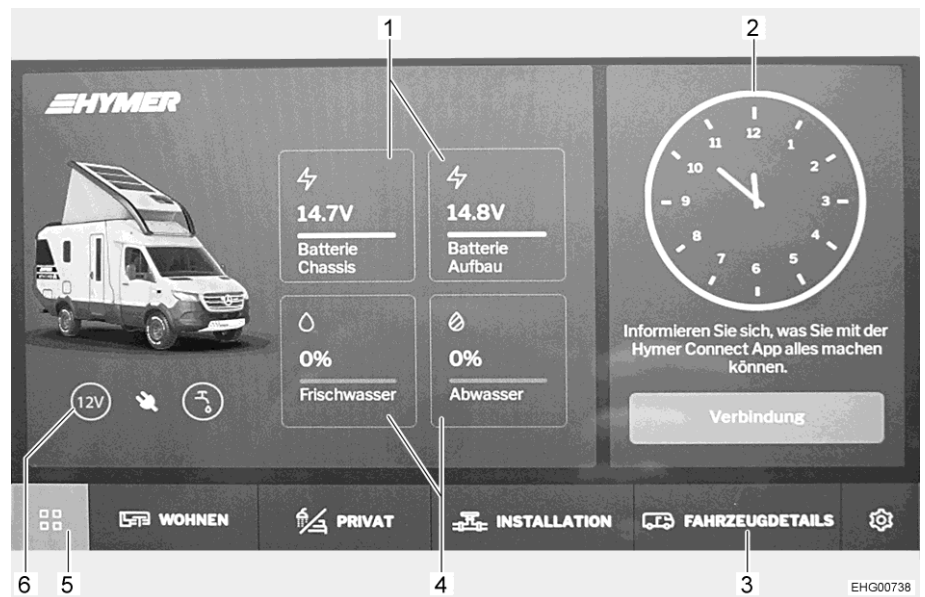
8.5 7"-paneel

Het 7"-paneel met touch-display maakt deel uit van het bussysteem van het voertuig. (Andere componenten van het bussysteem zijn de EBL 402, de systeembesturing SCU en de HYMER Connect-app.)

Op het 7"-paneel kunnen de bedrijfsfuncties van het voertuig worden weergegeven, gecontroleerd en geregeld. Daarnaast kunnen verschillende functies als scenario's worden samengevat en opgeslagen. Ook privé-informatie kan worden opgenomen.

Het 7"-paneel kan met de HYMER Connect App worden verbonden.

Inbouwplaats Het 7"-paneel bevindt zich in het gedeelte van de opstaptrap.

Afb. 101 7"-paneel, startscherm

1 Spanningsaanduiding accu's	4 Niveauaanduiding watertank
2 Tijd	5 In-/uitschakelen
3 Navigatiebalk hoofdmenu	6 Selectiepaneel

Het 7"-paneel geeft de volgende gegevens weer:

- 12 V aan/uit
- Indicatie 230 V
- Indicatie waterpomp aan/uit (alleen als 12 V aan)
- Indicatie startaccu
- Indicatie woonruimteaccu met lithium-batterij in % (bij AGM-batterij in volt)
- Instellingen
- Menubalk

- ▷ Na langere inactiviteit kan het tot 2 minuten duren totdat het display actuele gegevens weergeeft (zie energiespaarmodus).
- ▷ Mocht het display uitvallen, is noodbedrijf van de SCU mogelijk (zie sectie 8.5.1)

In het selectiepaneel (Afb. 101,6) kunnen de volgende functies worden geactiveerd:

- 12-V-voorziening inschakelen
- Status van de 230-V-voeding weergeven
- Waterpomp inschakelen

Via de navigatiebalk (Afb. 101,3) kunnen de volgende hoofdmenu's worden geopend:

- COMMUNAL (WONEN)
- PERSONAL (PRIVÉ)
- INSTALLATION (INSTALLATIE)
- VEHICLE DETAILS (VOERTUIGDETAILS)

Door het aanklikken van een knop wordt het betreffende submenu geopend.

8.5.1 System Control Unit (SCU)

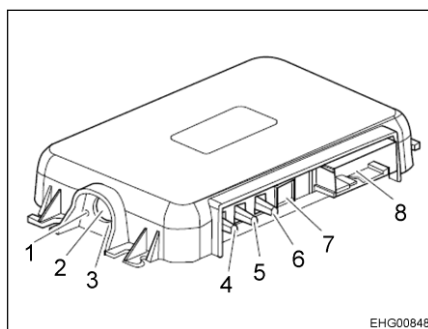

- ▷ Onder de volgende link vindt u FAQ's over de bediening van de SCU en de HYMER Connect-app:

<https://www.hymer.com/nl/nl/connect-app>

De FAQ's worden steeds uitgebreid.

De SCU voert de centrale besturings- en bewakingsfuncties in het voertuig uit. De besturings- en bewakingsfuncties worden bediend via het 7"-paneel of via de HYMER Connect-app. Op de SCU zelf is de bediening beperkt tot het activeren van het verbindingproces (pairing).

- 1 Indicatie-LED (groen)
- 2 Koppelingstoets voor het verbinden met een apparaat met Bluetooth
- 3 Indicatie-LED (blauw)
- 4 Aansluiting Bluetooth-antenne (curry)
- 5 Aansluiting GPS-antenne (blauw)
- 6 Aansluiting LTE-antenne (bordeaux)
- 7 Aansluiting diagnose
- 8 Aansluiting voertuig-communicatie

Afb. 102 System Control Unit

Noodbedrijf Tijdens het noodbedrijf van het voertuig heeft het display van de SCU geen functie.

Functies in noodbedrijf:

- 12-V-voorziening
- Lampen via lichtsakelaar
- Waterpomp actief

- ▷ In noodbedrijf kunnen accu- en watervulstanden **niet** worden opgeroepen.

Voorwaarden voor noodbedrijf:

- Geen externe stroomvoorziening aangesloten
- Motor uitgeschakeld
- Alle waterkranen gesloten

- ▷ Voor de activering van het noodbedrijf zorgen dat alle waterkranen in het voertuig gesloten zijn.
Als niet alle waterkranen gesloten zijn, kan de pomp leeglopen en water kan ongecontroleerd naar buiten stromen. Er kan materiële schade ontstaan.

Noodbedrijf activeren:

- Toegang krijgen tot het elektroblok.
- Accu-scheidingsschakelaar ("Batterie Ein/Aus" (Accu aan/uit)) vier keer achter elkaar uit- en weer inschakelen.
- Accu-scheidingsschakelaar in stand "Ein" (Aan) laten staan.

- ▷ Als de SCU uitvalt/defect is, contact opnemen met een officiële dealer.

Energiespaarmodus

De SCU wordt na 48 uur automatisch in de energiespaarmodus gezet, als er geen gebruiker is verbonden met de SCU en het voertuig niet is aangesloten aan een externe stroomvoorziening.

De energiespaarmodus wordt bijvoorbeeld door de volgende acties beëindigd, de SCU gaat dan weer terug in de modus "Actief gebruik":

- Ontgrendelen/vergrendelen van het voertuig (afhankelijk van het voertuigtype)
- Activeren van de ontsteking van het voertuig
- Aanraken van het display
- Starten van de HYMER Connect-app op een met de SCU verbonden mobiel apparaat

Inbouwplaats

De SCU bevindt zich onder de vloerklep achter de bestuurders-/passagiersstoel.

8.5.2 HYMER Connect-app

Via de HYMER Connect-app kunnen mobiele apparaten met het voertuig worden verbonden.

Voorwaarden voor het verbinden van een mobiel apparaat met de SCU:

- Voltooid installatie van de HYMER Connect-app op een mobiel apparaat
- Voertuig-QR-code
- Compatibel, met een SCU uitgerust voertuig

Voor elk met een SCU uitgerust voertuig kan een hoofdgebruiker zich via zijn mobiele apparaat (met behulp van de HYMER Connect-app en de voertuig-QR-code) met de SCU verbinden. Deze hoofdgebruiker kan voor verdere mobiele apparaten via de HYMER Connect-app gast-toegangen maken en deze daar ook beheren.

- ▷ De HYMER Connect-app is gratis verkrijgbaar in de Apple App Store (iOS) en in de Google Play Store (Android).
- ▷ Bij verlies van de voertuig-QR-code neemt u contact op met de klantenservice van de fabrikant of met een officiële dealer.

Om een mobiel apparaat met het voertuig te verbinden, volgt u de handleiding van de HYMER Connect-app. Als een hoofdgebruiker al verbonden is met de SCU (bericht verschijnt tijdens de pairing), moet de vorige eigenaar eerst zijn verbinding verwijderen.

Als dit niet mogelijk is, kan de klantenservice de verbinding van de vorige hoofdgebruiker verwijderen op vertoon van een eigendomsbewijs.

8.5.3 Bluetooth-aansluiting

- ▷ Bluetooth is een gedeponeerd handelsmerk van Bluetooth SIG, Inc.

Als de HYMER Connect app is geïnstalleerd op een mobiel apparaat (smartphone of tablet-computer), kunnen verschillende voertuigfuncties worden bediend vanaf het mobiele apparaat. Hiervoor moet het mobiele apparaat via Bluetooth worden gekoppeld met de besturingsunit (SCU) van het voertuig. Dit heet "pairing" in het Engels. Elk mobiel apparaat hoeft maar één keer gekoppeld te worden.

Mobiel apparaat koppelen (pairing):

- Vloerklep tussen secretaire en opstaptrap openen.
- QR-code scannen en koppelingstoets (Afb. 102,2) op de SCU indrukken. De QR-code is afgedrukt in een apart document, dat met de voertuigpapieren wordt meegeleverd.

- ▷ Alternatief kan het pairingproces ook via het 7"-paneel geactiveerd worden.

Het download- en installatieproces van de HYMER Connect app wordt automatisch gestart. Vervolgens is het mobiele apparaat gekoppeld met de SCU. Het voertuig verschijnt nu op het mobiele apparaat in de lijst van de gekoppelde Bluetooth-apparaten.

8.6 Wisselrichter (Victron) met geïntegreerd laadapparaat

- ▷ De FI-schakelaar controleren bij elke aansluiting aan de 230-V-voorziening, minstens echter om de 6 maanden.
- ▷ Wanneer het voertuig niet op de 230-V-voorziening aangesloten is en geen stroom vereist is, de wisselrichter uitschakelen. De wisselrichter gebruikt ook in rusttoestand stroom van de woonruimteaccu.
- ▷ De wisselrichter is van een 230-V-voorrangsschakeling voorzien. Als een externe 230-V-spanning bestaat, wordt deze als eerste gebruikt. Alleen als er geen externe 230-V-spanning bestaat, wordt de woonruimteaccu voor de spanningsvoorziening gebruikt.
- ▷ Wanneer er geen externe 230-V-voorziening is aangesloten, neemt de wisselrichter stroom van de woonruimteaccu. De woonruimteaccu heeft slechts een begrensde energievoorraad. Daarom mogen elektrische verbruikers bij de contactdoos niet gedurende een langere periode zonder 230-V-aansluiting worden gebruikt.

- ▷ Teneinde de woonruimteaccu tegen diepontlading te beschermen, wordt de wisselrichter bij onderspanning automatisch uitgeschakeld. De wisselrichter wordt automatisch weer ingeschakeld, wanneer de spanning de normale waarde weer bereikt heeft.
- ▷ Bij overbelasting of onvoldoende koeling wordt de wisselrichter automatisch uitgeschakeld. De wisselrichter wordt automatisch weer ingeschakeld, wanneer de overbelasting voorbij is en de temperatuur van het apparaat tot een ongevaarlijke waarde is gedaald.
- ▷ Als de apparaatzekering geactiveerd is, moet deze weer handmatig ingedrukt worden.
- ▷ Zie voor verdere instructies en informatie de afzonderlijke gebruiksaanwijzing van de fabrikant en neem deze in acht.

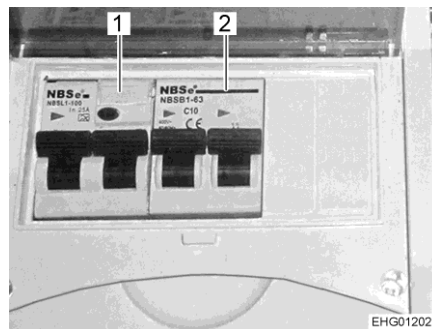

- ▷ De wisselrichter moet in stand "ON" worden gezet, omdat anders de voorrangsschakeling niet functioneert en er dan geen 230 V op de contactdozen staat.

Taken De wisselrichter heeft de volgende taken:

Wanneer er geen externe 230-V-voorziening is aangesloten, wekt de wisselrichter uit de 12-V-gelijkspanning van de woonruimteaccu, een 230-V-spanning op voor alle contactdozen in het voertuig.

Is er wel een externe 230-V-voorziening aangesloten, dan maken de contactdozen gebruik van deze voorziening. De wisselrichter verbruikt dan geen stroom van de woonruimteaccu.

- 1 FI-schakelaar voor contactdozen
- 2 Beveiligingsautomaat voor contactdozen

Afb. 103 Wisselrichter-zekeringenkast

De contactdozen worden beveiligd door een beveiligingsautomaat (Afb. 103,2) en een Fi-schakelaar (Afb. 103,1) in de wisselrichter-zekeringenkast.

Inbouwplaatsen

De wisselrichter bevindt zich in de kuip onder de vloer aan de bestuurderskant en is van buitenaf toegankelijk. De schakelaar voor de wisselrichter is of in de secretaire ingebouwd of als knop op het 7"-paneel uitgevoerd.

De wisselrichter-zekeringenkast bevindt zich samen met de elektriciteitsnet-zekeringenkast onder het keukenblok. Om bij de zekeringenkasten te komen, kunnen de twee onderste laden worden uitgetrokken, ontgrendeld door ze iets op te tillen en verwijderd.

Spanningsvrijheid

Om de elektrische installatie volledig spanningsloos te maken, moeten de FI-Schakelaars in zowel de zekeringenkast van de wisselrichter als de zekeringenkast van het elektriciteitsnet worden gedeactiveerd.

▷ Zie voor verdere informatie de gebruiksaanwijzing van de fabrikant.

8.7 230-V-boordnet

- ▶ Alleen vaklieden aan de elektrische installatie laten werken.
- ▶ De elektrische installatie van het voertuig elke drie jaar door een geautoriseerde vakman laten controleren. Bij veelvuldig gebruik van het voertuig wordt een jaarlijkse controle aanbevolen.

Het 230-V-boordnet voorziet de volgende apparaten (indien aanwezig) van stroom:

- de contactdozen met randaarde voor apparaten met maximaal 10 A
- de koelkast
- het elektroblok
- een extra laadapparaat
- de klimaatregeling

De elektrische verbruikers, die op het 12-V-boordnet van de woonruimte aangesloten zijn, worden door de woonruimteaccu van spanning voorzien.

Het voertuig zo vaak mogelijk op een externe 230-V-voorziening aansluiten. Daarbij laadt de laadmodule in het elektroblok automatisch de woonruimteaccu. Bovendien wordt de startaccu met een druppellading van 2 A geladen.

Afhankelijk van de uitrusting zijn andere extra apparaten beveiligd door een eigen tweepolige beveiligingsautomaat.

8.7.1 230-V-aansluiting (CEE-contactdoos)

▷ Overspanning kan de aangesloten apparaten beschadigen. Oorzaken van overspanning kunnen zijn blikseminslag, onregelmatige spanningsbronnen (bijv. benzinegeneratoren) of stroomaansluitingen op veerboten.

Eisen m.b.t. de 230-V-aansluiting

- De aansluitkabel, de stekerverbindingen aan de voorzieningsplaats en de stekerverbinding aan het voertuig moeten voldoen aan IEC 60309. De in de handel gebruikelijke benaming voor de stekerverbindingen is "CEE blauw".
- Snoer met rubber mantel H07RN-F met een leidingdiameter van tenminste 2,5 mm² en een lengte van maximaal 25 m gebruiken.
- Stekerverbindingen met randaarde (Schuko) zijn niet toegestaan. Het tussenschakelen van CEE/randaarde-adapters is eveneens niet toegestaan.

8.7.2 230-V-voorziening aansluiten

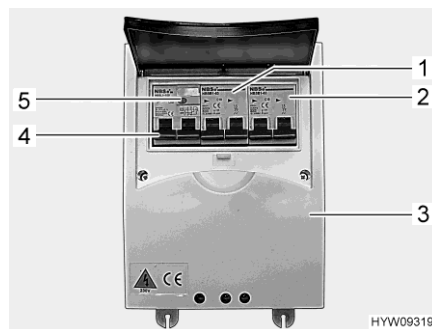

- ▶ De externe 230-V-voorziening moet beveiligd zijn met een aardlekschakelaar (FI-schakelaar, 30 mA).
- ▶ De kabel moet volledig van de kabelhaspel afgewikkeld zijn om oververhitting te voorkomen.
- ▶ Bij twijfel of indien de 230-V-voorziening niet beschikbaar of defect is, contact opnemen met de gebruiker van de voorzieningsinstallatie.

- ▷ De 230-V-aansluiting is in het voertuig met een FI-schakelaar uitgerust.
- ▷ Voor de aansluitpunten op campings (campingverdelers) zijn FI-schakelaars (30 mA) voorgeschreven.

Het voertuig kan op een externe 230-V-voorziening worden aangesloten. Voor aansluiting in principe alleen de 230-V-aansluiting op het voertuig (CEE-contactdoos) gebruiken.

- 1 Beveiligingsautomaat
- 2 Beveiligingsautomaat
- 3 Zekeringenkast
- 4 FI-schakelaar
- 5 Testknop

Afb. 104 Beveiligingsautomaat en FI-schakelaar (230-V-zekeringenkast)

- ▷ De tweede beveiligingsautomaat (Afb. 104,2) is optioneel. Of deze beveiligingsautomaat aanwezig is, hangt af van de uitvoering van het voertuig.

Voertuig aansluiten:

- Controleren of het stroomvoorzieningsapparaat met betrekking tot de aansluiting, spanning, frequentie en stroom geschikt is.
- Controleren of de kabels en aansluitingen geschikt zijn.
- Stekkerverbindingen en kabels op zichtbare beschadigingen controleren.
- Beide beveiligingsautomaten (Afb. 104,1 en Afb. 104,2) in de zekeringenkast (Afb. 104,3) uitschakelen.

Afb. 105 230-V-aansluiting op het voertuig (CEE-contactdoos)

- Afdekking van de 230-V-aansluiting op het voertuig openen (Afb. 105) en stekkerverbinding aansluiten. Controleren of de vergrendelnok van de veergespannen klapdeksel vergrendeld is.
- Stekker van de aansluitkabel in de contactdoos van de campingverdelers steken. Controleren of de vergrendelnok van het veergespannen klapdeksel ook hier vergrendeld is.
- Beide beveiligingsautomaten in de zekeringenkast inschakelen.

FI-schakelaar controleren:

- Als het voertuig op de 230-V-voorziening aangesloten is, dan moet de testknop (Afb. 104,5) van de FI-schakelaar (Afb. 104,4) in de zekeringenkast (Afb. 104,3) worden ingedrukt. De FI-schakelaar moet activeren.
- De FI-schakelaar (Afb. 104,4) weer inschakelen.

Verbinding loskoppelen:

- Beide beveiligingsautomaten (Afb. 104,1 en 2) in de zekeringenkast (Afb. 104,3) uitschakelen.
- De vergrendelnok aan de campingverdelers losmaken en de stekker van de aansluitkabel uit de contactdoos trekken.
- De vergrendelnok aan het voertuig losmaken, de stekkerverbinding los trekken en de afdekking van de 230-V-aansluiting sluiten.

8.8 Zonnepanelen

Informatie over de zonnepanelen wordt op het 7"-paneel weergegeven (zie sectie 8.5).

In-/uitschakelen

De zonnepanelen worden niet handmatig geschakeld. Zodra er zonlicht is, laadt de zonnepaneelregelaar de woonruimteaccu op. Het display wordt door een zonnepaneelregelaar van stroom voorzien.

Bediening

De zonnepanelen worden bediend via het 7"-paneel in het hoofdmenu "INSTALLATION" (installatie) (zie sectie 8.5).

8.9 Zekeringen

- ▶ Defecte zekeringen alleen vervangen, als de foutoorzaak bekend en verholpen is.
- ▶ Defecte zekeringen alleen vervangen als de stroomvoorziening is uitgeschakeld.
- ▶ Vastgeschroefde zekeringen mogen niet zelf worden vervangen. Neem voor het wijzigen contact op met een erkende werkplaats.
- ▶ Zekeringen nooit overbruggen of repareren.
- ▶ Defecte zekeringen altijd vervangen door een nieuwe zekering met dezelfde zekeringwaarden.

8.9.1 Zekeringen 12 V

De verbruikers die in de woonruimte op de 12-V-voorziening zijn aangesloten, zijn beveiligd door aparte zekeringen. De zekeringen zijn op verschillende inbouwplaatsen in het voertuig toegankelijk.

Om de zekeringen te vervangen werking, waarde en kleur van de betreffende zekeringen ontlenen aan de navolgende gegevens. Bij vervangen van de zekeringen uitsluitend platte zekeringen met de waarden gebruiken die hierna staan vermeld.

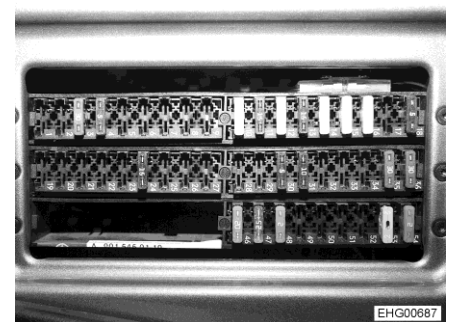
Enkele signalen zijn door zogenaamde polyswitch-zekeringen beveiligd. Polyswitch is een interne, zelfherstellende zekering. Nadat de overbelasting of kortsluiting is opgeheven, wordt de bedrijfsstroom automatisch weer vrijgegeven. Dit kan enkele seconden duren (afkoelfase).

Zekeringen voor bestuurdersruimte

De zekeringen bevinden zich in de console van de bestuurdersstoel achter een afdekking (Afb. 106).

Afb. 106 Afdekking (bestuurdersstoel)

Afb. 107 Zekeringen (bestuurdersstoel)

8.9.2 Waarden van de 12-V-zekeringen

Zekeringen in het elektrische installatiecompartiment onder de vloer (vloer- klep achter de bestuurders-/passagiersstoel) onder zwarte afdekking		
Aantal	Verbruikers	Waarde
4	Lithiumaccu	80 A
1	Wisselrichter	175 A
1	Zonnepanelen	30 A
1	Compressor pneumatisch systeem dak	30 A
1	Accubooste	80 A
1	Elektroblok	50 A
1	Verbruikers	175 A

Zekeringen op het elektroblok (onder de zitgroep, achter links)				
Aantal	Verbruikers	Soort zekering	Waarde	Kleur
1	Interne laadmodule	Platte zekering	25 A	Transparant
1	Zonnepanelen	Platte zekering	15 A	Blauw
1	12 V permanent C / radio	Platte zekering	15 A	Blauw
1	Verwarming	Platte zekering	20 A	Geel
1	Standverwarming	Platte zekering	25 A	Transparant
1	12 V permanent / op- stap	Platte zekering	15 A	Blauw
1	12 V permanent A	Platte zekering	15 A	Blauw
1	12 V permanent B	Platte zekering	10 A	Rood
1	Circuit 3	Platte zekering	15 A	Blauw
1	Circuit 4 / USB	Platte zekering	10 A	Rood
1	Contactdozen 1	Platte zekering	10 A	Rood
1	Contactdozen 2	Platte zekering	10 A	Rood
1	Hefbed	Platte zekering	20 A	Geel
1	Circuit 1	Platte zekering	15 A	Blauw
1	Circuit 2	Platte zekering	15 A	Blauw
1	TV	Platte zekering	10 A	Rood
1	Waterpomp	Platte zekering	7,5 A	Bruin
1	Extra laadapparaat	Platte zekering	20 A	Geel

Verdere zekeringen				
Aantal	Verbruikers	Soort zekering	Waarde	Inbouwplaats
1	Toilet Thetford	Polyswitch, onderhoudsvrij, zelfherstellend		Toilet
Alle LED-banden	LED-band (bijv. sokkelverlichting)	Polyswitch, onderhoudsvrij, zelfherstellend		Voor LED-band

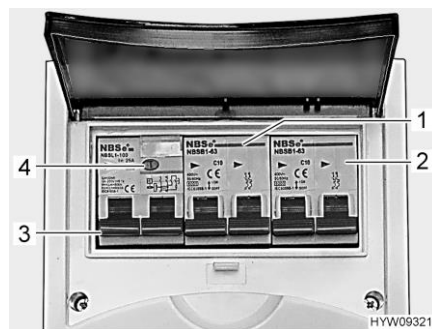
8.9.3 Zekering 230 V

- ▶ Wanneer de wisselrichter is ingeschakeld, worden de contactdozen niet vrijgegeven wanneer de 230-V-aansluiting losgekoppeld of de 230-V-hoofdzekering uitgeschakeld wordt, omdat deze door de wisselrichter verzorgd worden.
- ▶ De beveiligingsautomaat in de extra zekeringenkast bij de wisselrichter beveiligt en ontkoppelt alleen de contactdozen in het voertuig.
- ▶ Het net wordt alleen geheel vrijgegeven bij uitschakeling in beide zekeringenkasten en uitschakeling van de wisselrichter.

- ▷ De FI-schakelaar controleren bij elke aansluiting aan de 230-V-voorziening, minstens echter om de 6 maanden.

- 1 Beveiligingsautomaat (10 A)
- 2 Beveiligingsautomaat (16 A)
- 3 Aardlekschakelaar (FI-schakelaar)
- 4 Testknop

Afb. 108 Beveiligingsautomaat en FI-schakelaar (230-V-zekeringenkast)

Het hele voertuig wordt tegen lekstroom (30 mA) beveiligd door een FI-schakelaar (Afb. 108,3) in de zekeringenkast.

De 230-V-contactdoos, het elektroblok en het extra laadapparaat worden beveiligd door de nageschakelde beveiligingsautomaat (10 A) (Afb. 108,1).

Bij voertuigen met optionele uitrustingen, bijv. dakairco, beveiligt een extra beveiligingsautomaat (16 A) (Afb. 108,2) het apparaat.

FI-schakelaar controleren:

- Als het voertuig aan de 230-V-voorziening is aangesloten, testknop (Afb. 108,4) indrukken. De FI-schakelaar moet activeren.

Inbouwplaats

De zekeringenkast bevindt zich onder het keukenblok en is toegankelijk via een lade.

Hoofdstukoverzicht

In dit hoofdstuk staan instructies voor de inbouwapparatuur van het voertuig. De instructies hebben alleen betrekking op de bediening van de inbouwapparatuur.

Verdere informatie over de inbouwapparatuur kunt u in de gebruiksaanwijzingen van de inbouwapparatuur vinden, die apart bij het voertuig zijn meegeleverd.

9.1 Algemeen

- ▷ Uit veiligheidsoverwegingen moeten reserveonderdelen voor verwarmingsapparaten beantwoorden aan de opgaves van de producent en door hem als reserveonderdeel zijn toegelaten. Deze reserveonderdelen mogen alleen door de producent van het apparaat of een erkende werkplaats worden ingebouwd.

- ▷ Nadere informatie kan worden ontleend aan de aparte gebruiksaanwijzing van het betreffende inbouwapparaat.

In het voertuig zijn al naargelang uitvoering de inbouwapparaten verwarming, boiler, kookplaat en koelkast ingebouwd.

In deze gebruiksaanwijzing worden alleen de bediening en de bijzonderheden van de inbouwapparatuur beschreven.

Voor ingebruikname van de kookplaat, de hoofdafsluitkraan op de gasfles en de gasafsluitkraan van de kookplaat (onder het aanrecht) openen.

9.2 Verwarming en boiler

De verwarming kan gebruikt worden om zowel het interieur van het voertuig te verwarmen (door verwarming van de lucht in de ruimte), als het warmwater (boilerfunctie). De volgende instructies gelden ook wanneer de verwarming alleen als boiler wordt gebruikt.

- ▶ Bij het tanken, op veerboten en in de garage de verwarming nooit in dieselgebruik laten werken. Explosiegevaar!
- ▶ In gesloten ruimtes (bijv. garages) de verwarming nooit in dieselgebruik laten werken. Vergiftigings- en verstikkingsgevaar!
- ▶ De gasafvoerschoorsteen niet afsluiten of dichtbouwen.
- ▶ De ruimte achter de verwarming niet als opbergruimte gebruiken.
- ▶ Het water in de boiler kan tot 65 °C worden verwarmd. Gevaar voor brandwonden!

- ▷ Boiler nooit aanzetten zonder waterinhoud.
- ▷ Boiler bij vorstgevaar leegmaken, als de boiler niet in gebruik is.
- ▷ Boiler uitsluitend met maximale temperatuurinstelling gebruiken als er veel warm water nodig is. Hierdoor wordt de boiler beschermd tegen verkalking.

- ▷ Het water uit de boiler niet als drinkwater gebruiken.
- ▷ Wanneer de stroomvoorziening naar de verwarming is onderbroken, moet de tijd opnieuw worden ingevoerd.

Eerste ingebruikname

Bij de eerste ingebruikname van de verwarming treedt er kortstondig een lichte rook- en geurhinder op. Onmiddellijk de verwarming met de bedieningsschakelaar op de hoogste stand zetten. Ramen en deuren openen en goed ventileren. Rook en geur verdwijnen na korte tijd vanzelf.

9.2.1 Juist verwarmen

- ▷ De luchtuitstroomopeningen moeten altijd vrij blijven en mogen niet worden geblokkeerd resp. verstopt raken om een vrije luchtstroom mogelijk te maken en warmteophoping te voorkomen.
- ▷ Voorwerpen die voor de luchtuitstroomopeningen staan, kunnen door de warmteophoping beschadigd raken.
- ▷ Als de luchtstroom voortdurend geblokkeerd is, kan de warmteophoping schade aan het voertuig veroorzaken.

Afb. 109 Luchtuitstroomopening (heteluchtverwarming)

Verdeling van de hete lucht

In het voertuig zijn meerdere luchtuitstroomopeningen (Afb. 109) geïnstalleerd, de warme lucht afkomstig van de opbouwverwarming naar de woonruimte leiden. Draai de luchtuitstroomopeningen zo dat de warme lucht daar naar buiten gaat, waar deze gewenst is.

Als de luchtuitstroomopeningen van het voertuig op het dashboard tijdens het verwarmen open staan, kan de verwarmingslucht circuleren en ontsnappen. Om dit te vermijden de luchtuitstroomopeningen op het dashboard sluiten en de luchtverdeling van het basisvoertuig op circulatielucht zetten.

Instelling van de luchtuitstroomopeningen

- Helemaal geopend: volle warme luchtstroom
- Half of slechts gedeeltelijk geopend: verminderde warme luchtstroom

Als alle luchtuitstroomopeningen volledig zijn geopend, dan komt er bij elke opening minder warme lucht naar buiten. Zijn er echter slechts enige luchtuitstroomopeningen geopend, dan stroomt uit elke opening meer warme lucht.

9.2.2 Heteluchtverwarming en boiler met digitaal bedieningspaneel CP plus

- ▶ Bij lekken in de verwarming of uitlaatgasafvoer bestaat gevaar op vergiftiging! Als er een lek wordt gevonden: Diesel-heteluchtverwarming uitschakelen. Ramen en deuren openen. Installatie door een geautoriseerd servicepunt laten controleren.
- ▶ Veiligheidsbepalingen en veiligheidsinstructies van de fabrikant in acht nemen, zie afzonderlijke gebruiksaanwijzing van de fabrikant.

- ▷ Als de verwarming bij vorstgevaar niet wordt gebruikt, de boiler leegmaken.
- ▷ De circulatieluchtventilator schakelt automatisch in, als de heteluchtverwarming in gebruik wordt genomen, en blijft continu in bedrijf. Daardoor wordt de woonruimteaccu extreem belast, als het voertuig niet op een externe 230-V-voorziening is aangesloten. Houdt er rekening mee, dat de woonruimteaccu maar een beperkte energievoorraad heeft.

- ▷ De heteluchtverwarming kan ook worden gebruikt wanneer de boiler leeg is.
- ▷ Wanneer de stroomvoorziening naar de verwarming is onderbroken, moet de tijd opnieuw worden ingevoerd.

Maximale verwarmingscapaciteit

Dieselgebruik	Elektragebruik *	Gemengd gebruik (diesel- en elektragebruik) *
6000 W	1800 W	6900 W

* (optioneel)

Bedieningspaneel

Het bedieningspaneel bestaat uit twee gedeeltes:

- Display
- Bedieningstoetsen

- 1 Display
- 2 Draai-/drukknop
- 3 Toets terug

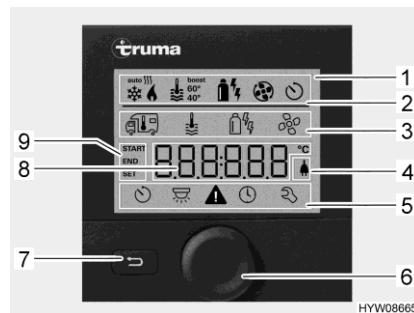
Afb. 110 Bedieningspaneel (heteluchtverwarming en boiler)

Inbouwplaats

Het bedieningspaneel bevindt zich in de secretaire rechts van de woonruimte deur.

Bedieningstoetsen De bedieningstoetsen hebben de volgende functies:

Toets	Bediening	Functie
Draai-/drukknop (Afb. 110,2)	Naar rechts draaien	Menu wordt van links naar rechts doorlopen
		Waarden worden verhoogd
	Naar links draaien	Menu wordt van rechts naar links doorlopen
		Waarden worden verlaagd
Aantippen	Geselecteerde waarde wordt opgeslagen	
		Menupunt wordt geselecteerd voor het wijzigen van waarden (gekozen menupunt knippert)
	Indrukken (3 seconden)	Inschakelen of uitschakelen
Toets terug (Afb. 110,3)	Indrukken	Uit een menupunt terugspringen, zonder waarden op te slaan

- 1 Indicatie
- 2 Statusregel
- 3 Bovenste menuregel
- 4 Aanduiding netspanning 230 V
- 5 Onderste menuregel
- 6 Draai-/drukknop
- 7 Toets terug
- 8 Weergavebereik instellingen en waarden
- 9 Aanduiding tijdschakelklok

Afb. 111 Bedieningspaneel met displays

Display Het display bestaat uit vier gedeeltes:

- Statusregel (Afb. 111,2)
- Bovenste menuregel (Afb. 111,3)
- Weergavebereik (Afb. 111,8)
- Onderste menuregel (Afb. 111,5)

- ▷ De verwarming kan of via het 7"-paneel of het bedieningspaneel (Afb. 110 en Afb. 111) gestuurd worden, maar niet gelijktijdig via beide bedieningselementen.
- ▷ Voordat de verwarming op het bedieningspaneel wordt geregeld, verlaat u het betreffende menu in het 7"-paneel of schakelt u het 7"-paneel uit.

Bedieningspaneel in-/uitschakelen

Na het inschakelen worden de laatst ingestelde waarden/werkingsparameters geactiveerd.

Als er geen toets wordt ingedrukt, schakelt het bedieningspaneel na enkele minuten over naar een stand-bymodus.

Wanneer de tijd is ingesteld, schakelt de weergave op het display in de stand-bymodus tussen tijd en ingestelde ruimtetemperatuur.

Na het uitschakelen kan de weergave op het bedieningspaneel vanwege het nalopen van de verwarming nog enkele minuten actief zijn.

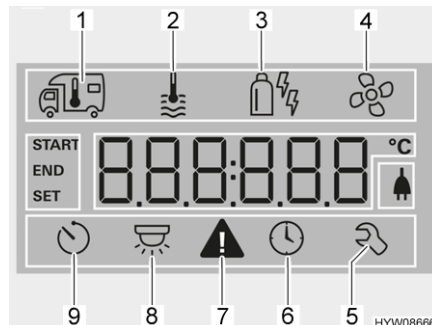
- Draai-/drukknop (Afb. 111,6) ca. 3 seconden lang indrukken. De beide menuregels (Afb. 111,3 en Afb. 111,5) worden weergegeven. Het eerste symbool knippert.

- ▷ Het bedieningspaneel in-/uitschakelen betekent eigenlijk schakelen tussen stand-bymodus en instelmodus. In de stand-bymodus worden de ingestelde ruimtetemperatuur en de tijd afwisselend weergegeven.

Instellingen uitvoeren:

- Draai-/drukknop (Afb. 111,6) draaien tot het gewenste menusymbool knippert.
- Draai-/drukknop indrukken.
- Draai-/drukknop draaien tot de gewenste waarde wordt weergegeven.
- Draai-/drukknop indrukken om de ingestelde waarde op te slaan. Als de oorspronkelijk ingestelde waarde toch niet gewijzigd moet worden: Toets terug (Afb. 111,7) indrukken.

- 1 Verwarming
- 2 Warmwater
- 3 Gebruikswijze
- 4 Ventilator
- 5 Servicemenu
- 6 Tijd instellen
- 7 Waarschuwingssymbool
- 8 Verlichting (hier niet gebruikt)
- 9 Tijdschakelklok

Afb. 112 Display (bedieningspaneel)

Verwarming inschakelen:

- Draai-/drukknop (Afb. 111,6) draaien tot menusymbool Verwarming (Afb. 112,1) knippert.
- Draai-/drukknop indrukken.
- Draai-/drukknop draaien tot de gewenste waarde wordt weergegeven.
- Draai-/drukknop indrukken om de ingestelde waarde op te slaan. Het symbool in de statusregel (Afb. 111,2) knippert tot de ingestelde ruimtetemperatuur is bereikt. Als de oorspronkelijk ingestelde waarde toch niet gewijzigd moet worden: Toets terug (Afb. 111,7) indrukken.

Verwarming uitschakelen:

- Temperatuurwaarde terugdraaien tot OFF wordt weergegeven. Draai-/drukknop indrukken om op te slaan.

- ▷ De gewenste ruimtetemperatuur kan ook in de stand-bymodus worden gewijzigd door de draai-/drukknop te verdraaien.

Warmwatervoorziening inschakelen:

- Draai-/drukknop (Afb. 111,6) draaien tot menusymbool Warmwater (Afb. 112,2) knippert.
- Draai-/drukknop indrukken.
- Draai-/drukknop draaien tot de gewenste waarde wordt weergegeven:
 - OFF: Warmwatervoorziening is uitgeschakeld.
 - 40°: Warm water wordt tot 40 °C verhit.
 - 60°: Warm water wordt tot 60 °C verhit.
 - BOOST: Snelle verwarming van warm water (boilerprioriteit) voor max. 40 minuten. Vervolgens wordt de watertemperatuur voor twee verwarmingscycli op de hogere stand (ongeveer 62 °C) gehouden.
- Draai-/drukknop indrukken om de ingestelde waarde op te slaan. Het symbool in de statusregel (Afb. 111,2) knippert tot de ingestelde warmwatertemperatuur is bereikt. Als de oorspronkelijk ingestelde waarde toch niet gewijzigd moet worden: Toets terug (Afb. 111,7) indrukken.

Warmwatervoorziening uitschakelen:

- Draai-/drukknop draaien tot OFF wordt weergegeven. Draai-/drukknop indrukken om op te slaan.

Veiligheids-/aftapventiel

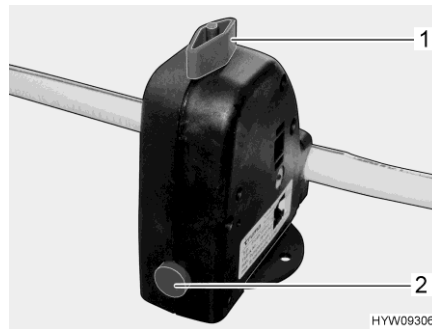
De boiler is uitgerust met een veiligheids-/aftapventiel (Afb. 113). Het veiligheids-/aftapventiel voorkomt, dat het water in de boiler bevriest als bij vorst de verwarming niet is ingeschakeld.

- ▷ Veiligheids-/aftapventiel openen en de boiler leegmaken, als het voertuig langere tijd niet wordt gebruikt.
- ▷ Bij temperaturen onder 3 °C gaat het veiligheids-/aftapventiel automatisch open. Pas wanneer de temperatuur bij het veiligheids-/aftapventiel boven 7 °C ligt, kan het veiligheids-/aftapventiel weer afgesloten worden.
- ▷ De waterpomp en de waterarmaturen zijn niet tegen vorst beschermd door het veiligheids-/aftapventiel.

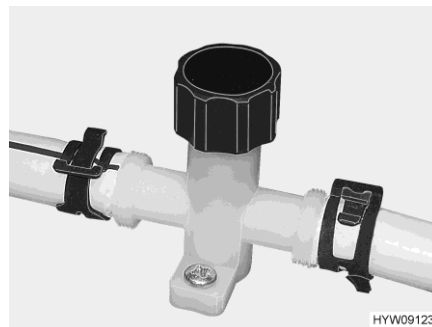

- ▷ De aftapaansluiting van het veiligheids-/aftapventiel moet altijd vrij van verontreinigingen (bijv. bladeren, ijs) zijn.

- 1 Draaiknop
- 2 Drukknop

Afb. 113 Veiligheids-/aftapventiel (boiler)

Afb. 114 Aftapkraan (waterleiding)

Inbouwplaats Het veiligheids-/aftapventiel bevindt zich onder de afdekking van de eerste traprede naar het slaapdak.

Boiler vullen/leegmaken De boiler wordt uit de watertank van water voorzien.

Boiler met water vullen:

- 12-V-voorziening op het paneel inschakelen.
- Veiligheids-/aftapventiel sluiten. Hiervoor de draaiknop (Afb. 113,1) dwars ten opzichte van het veiligheids-/aftapventiel draaien en de drukknop (Afb. 113,2) indrukken.
- Alle waterkranen op "Warm" zetten en openen. De waterpomp wordt ingeschakeld. De warmwaterleidingen worden gevuld met water.
- Waterkranen zolang geopend laten tot het water zonder luchtbelletjes uit de waterkranen stroomt. Alleen zo is gegarandeerd dat de boiler met water is gevuld.
- Alle waterkranen sluiten.

Boiler leegmaken:

- Warmwatervoorziening uitschakelen.
- Het veiligheids-/aftapventiel openen. Hiervoor de draaiknop (Afb. 113,1) parallel ten opzichte van het veiligheids-/aftapventiel draaien. De drukknop (Afb. 113,2) springt naar buiten. De boiler wordt via het veiligheids-/aftapventiel naar buiten toe afgetapt.
- Controleren, of het water uit de boiler volledig wegloopt (ca. 10 liter).
- Aftapkranen sluiten. Hiervoor de kap van de aftapkraan (Afb. 114) met de klok mee draaien.

Gebruikswijzen De warmwaterverwarming met de boiler kan al naargelang de uitvoering met verschillende energiebronnen worden gebruikt.

- Gebruikswijze instellen:*
- Draai-/drukknop (Afb. 111,6) draaien tot menusymbool Gebruikswijze (Afb. 112,3) knippert.
 - Draai-/drukknop indrukken.
 - Draai-/drukknop draaien tot de gewenste gebruikswijze wordt weergegeven:
 - Dieselgebruik
 - Elektragebruik, capaciteitsstand 1 (900 W) *
 - Elektragebruik, capaciteitsstand 2 (1800 W) *
 - Dieselgebruik en elektragebruik, capaciteitsstand 1 (900 W) *
 - Dieselgebruik en elektragebruik, capaciteitsstand 2 (1800 W) *
- * (optioneel)
- Draai-/drukknop indrukken om de ingestelde gebruikswijze op te slaan. Als de oorspronkelijk instelling toch niet gewijzigd moet worden: Toets terug (Afb. 111,7) indrukken.

- ▷ Het 230-V-elektragebruik is alleen mogelijk, als het voertuig op de 230-V-voorziening is aangesloten.
- ▷ Bij capaciteitsstand 1 (900 W) bedraagt de stroomopname 3,9 A. Bij capaciteitsstand 2 (1800 W) bedraagt de stroomopname 7,8 A.

- Ventilator instellen:*
- Draai-/drukknop (Afb. 111,6) draaien tot menusymbool Ventilator (Afb. 112,4) knippert.
 - Draai-/drukknop indrukken.
 - Draai-/drukknop draaien tot de gewenste waarde wordt weergegeven:
 - OFF: Ventilator is uitgeschakeld
 - VENT: Circulatielucht
 - ECO: Lage ventilatorstand
 - HIGH: Hoge ventilatorstand
 - BOOST: Snelle ruimteverwarming. Boost is beschikbaar wanneer de actuele ruimtetemperatuur ten minste 10 °C onder de geselecteerde ruimtetemperatuur ligt.
 - Draai-/drukknop indrukken om de ingestelde waarde op te slaan. Als de oorspronkelijk ingestelde waarde toch niet gewijzigd moet worden: Toets terug (Afb. 111,7) indrukken.

- Tijdschakelklok instellen:*
- Draai-/drukknop (Afb. 111,6) draaien tot menusymbool Tijdschakelklok (Afb. 112,9) knippert.
 - Draai-/drukknop indrukken. De begintijd wordt weergegeven, de weergave van de uren knippert.
 - Draai-/drukknop draaien tot het uur van de gewenste begintijd wordt weergegeven.
 - Draai-/drukknop indrukken. De weergave van de minuten knippert.
 - Draai-/drukknop draaien tot de minuten van de gewenste begintijd worden weergegeven.
 - Draai-/drukknop indrukken.

- Op dezelfde manier achterelkaar de uitschakeltijd, de gewenste ruimtemtemperatuur, warmwaterstand en ventilatorstand instellen.
- Draai-/drukknop indrukken. De tijdschakelklok is geactiveerd. Het symbool Tijdschakelklok (Afb. 112,9) knippert wanneer de tijdschakelklok geprogrammeerd en actief is.

- ▷ Het servicemenu bevat elementen die meestal slechts één keer moeten worden ingesteld (taal, helderheid van achtergrond, kalibratie), en informatie voor servicepunten (versienummers).

Storingsindicatie

Bij een waarschuwing knippert het waarschuwingssymbool (Afb. 112,7). De verwarming blijft werken. Wanneer het slechts een tijdelijke storing betreft, gaat het waarschuwingssymbool vanzelf uit.

Bij een storing geeft het bedieningspaneel onmiddellijk de foutcode van de storing aan. De verwarming wordt uitgeschakeld. Draai-/drukknop indrukken om de verwarming opnieuw aan te zetten.

- ▷ Verdere informatie ontleen aan de aparte gebruiksaanwijzing van de fabrikant.

Afb. 115 Schuifregelaar voor verdeling van de hete lucht in het slaapdak

Verdeling van de hete lucht in het slaapdak

De heteluchtstroom van de verwarming kan naar behoefte in het slaapgedeelte in het slaapdak worden geleid. Hiervoor is een schuifregelaar ingebouwd in een van de treden van de opstaptrap.

Voor meer informatie, zie sectie 5.9.

9.2.3 Wandschoorsteen

Verse lucht en afvoergassen van de verwarmingsinstallatie worden door een tweekamer-wandschoorsteen geleid.

- ▷ Stel het voertuig zodanig af, dat de wandschoorsteen voldoende verse lucht krijgt.
- ▷ De wandschoorsteen moet altijd vrij zijn. Wandschoorsteen niet afdekken.
- ▷ Bij kamperen in de winter (wintercamping) de wandschoorsteen vrijhouden van sneeuw en ijs.
- ▷ Al naar gelang het weer de wandschoorsteen regelmatig controleren (sneeuw, bladeren, vuil, etc.). Indien nodig, de wandschoorsteen reinigen.
- ▷ Bij het wassen van het voertuig de waterstraal niet direct op de wandschoorsteen richten.
- ▷ Indien dit niet in acht genomen wordt, kan geen foutloze werking van de verwarming gegarandeerd worden.

Afb. 116 Wandschoorsteen (heteluchtverwarming)

De wandschoorsteen is aan de linkerzijwand aangebracht.

9.2.4 Standverwarming

- ▷ De optionele standverwarming is bestanddeel van het basisvoertuig. Gebruiksaanwijzing van het basisvoertuig in acht nemen.

9.3 Truma Saphir klimaatregeling (optioneel)

- ▷ Het koelcircuit mag alleen door de fabrikant worden geopend.
- ▷ De luchtinlaten en luchtuitlaten niet blokkeren. Bij inbouw in de opbergkast er vooral op letten dat de vrije ruimte voor de luchtuitlaten niet geblokkeerd wordt.
- ▷ Geen dalende of stijgende hellingen van meer dan 8 % nemen wanneer de klimaatregeling aanstaat. Het apparaat kan anders beschadigd worden.
- ▷ Apparaat niet langere tijd voor koeling gebruiken wanneer het voertuig scheef staat. Condenswater kan anders niet weglopen en kan in het interieur komen.

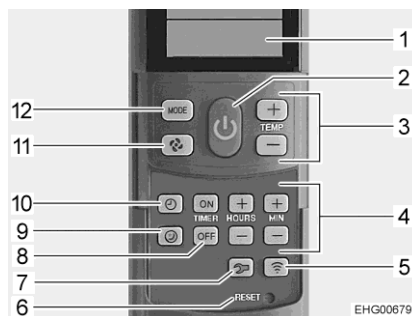

- ▷ De klimaatregeling is alleen actief, als het voertuig op een 230-V-voorziening is aangesloten.
- ▷ De externe 230-V-voorziening moet met tenminste 3 A zijn beveiligd. Anders is een reglementair gebruik van de klimaatregeling niet mogelijk.
- ▷ De afstandsbediening bij gebruik altijd op de infraroodontvanger richten.
- ▷ Afhankelijk van de uitvoering kan de klimaatregeling via een app op een mobiel apparaat (bijv. smartphone, tablet) worden bediend. De Truma-app kan voor gangbare mobiele apparaten via de betreffende app-stores worden gedownload.
- ▷ Neem ook de gebruiksaanwijzing van de fabrikant in acht.

Inbouwplaats De klimaatregeling bevindt zich aan de linker voertuigkant in een opbergkast.

Gebruikswijzen De klimaatregeling heeft de volgende gebruikswijzen:

- Koeling
- Circulatielucht

Afb. 117 Afstandsbediening (klimaatregeling)

- 1 Display
- 2 Toets Aan/Uit
- 3 Toetsen "+" en "-" (temperatuur kiezen)
- 4 Toetsen "+" en "-" (tijd en timer)
- 5 Verzend-toets (gegevensoverdracht opnieuw uitvoeren)
- 6 Microknop "RESET" (fabrieksinstellingen herstellen)
- 7 Set-up-toets
- 8 Toets "OFF"
- 9 Stille werking-toets
- 10 Tijd-toets
- 11 Ventilator-toets
- 12 Toets "MODE"

Bediening Alle functies van de klimaatregeling zijn via de afstandsbediening toegankelijk.

Inschakelen: ■ Toets Aan/Uit (Afb. 117,2) indrukken. De laatst gekozen instellingen worden gebruikt.

- ▷ Na inschakeling loopt de circulatieluchtventilator. De compressor wordt na uiterlijk 3 minuten ingeschakeld. De groene LED (koelen) knippert.

Koeling inschakelen:

- Toets "MODE" (Afb. 117,12) indrukken tot het koelsymbool op het display (Afb. 117,1) verschijnt.
- Met de toetsen "+" en "-" (Afb. 117,3) de gewenste temperatuur instellen.
- Met de ventilator-toets "🌀" (Afb. 117,11) de gewenste ventilatorstand instellen (laag / middel / hoog).

Wanneer de op de afstandsbediening ingestelde ruimtetemperatuur is bereikt, wordt de compressor uitgeschakeld. De groen LED op de infraroodontvanger-ontvanger gaat uit. De circulatieluchtventilator blijft werken.

Wanneer de ruimtetemperatuur hoger wordt dan de ingestelde temperatuur, schakelt het apparaat automatisch over op koeling.

Circulatielucht inschakelen:

- Toets "MODE" (modus) (Afb. 117,12) indrukken tot het circulatieluchtsymbool op het display (Afb. 117,1) verschijnt.
- Met de ventilator-toets "🌀" (Afb. 117,11) de gewenste ventilatorstand instellen (laag / middel / hoog).

Wanneer circulatielucht is ingeschakeld wordt de binnenlucht gerecirculeerd en door een filter gereinigd. Op de infraroodontvanger branden geen LED's.

Stille werking inschakelen:

- Stille werking-toets (Afb. 117,9) indrukken. Wanneer de ventilator koelt, loopt deze op een lager toerental en daarom bijzonder stil.

Uitschakelen:

- Toets Aan/Uit (Afb. 117,2) indrukken. Afstandsbediening en klimaatregeling worden uitgeschakeld.

Tijd instellen:

- Tijd-toets (Afb. 117,10) indrukken. De tijd knippert.
- Met de toetsen "+" en "-" (Afb. 117,4) de uren ("HOURS") en minuten ("MIN") instellen.

Timer

Met de geïntegreerde timer kan de uitschakeltijd voor de klimaatregeling van 15 minuten tot 24 uur van tevoren worden ingesteld (vanaf de huidige tijd).

Timer inschakelen:

- Toets Aan/Uit (Afb. 117,2) indrukken.
- Gewenste gebruikswijze en temperatuur instellen.

Uitschakeltijd programmeren:

- Toets "OFF" (Afb. 117,8) indrukken.
- Met de toetsen "+" en "-" (Afb. 117,4) de gewenste Uitschakeltijd instellen.
- Om te bevestigen, toets "OFF" (Afb. 117,8) opnieuw indrukken.

Timer uitschakelen:

- Toets "OFF" (Afb. 117,8) indrukken.

- ▷ De Set-up-toets (Afb. 117,7) wordt gebruikt om de afstandsbediening bij de eerste ingebruikname met de klimaatregeling te verbinden.

- 1 Rode LED
- 2 Toetschakelaar
- 3 Groene LED

Afb. 118 Infraroodontvanger (klimaatregeling)

Infraroodontvanger

De klimaatregeling kan ook zonder afstandsbediening in- en uitgeschakeld worden. Hiervoor moet (bijv. met een balpen) de toetschakelaar (Afb. 118,2) op de infraroodontvanger ingedrukt worden. Als de klimaatregeling op de infraroodontvanger wordt ingeschakeld, wordt ze automatisch op fabrieksinstelling teruggezet (koelen, hoge ventilatorstand, 21 °C).

De groene LED (Afb. 118,3) en de rode LED (Afb. 118,1) op de infraroodontvanger tonen de huidige functie van de klimaatregeling.

Functieweergave

Toestand LED	Betekenis
Groene LED knippert	Circulatieluchtventilator draait, compressor wordt na max. 3 minuten ingeschakeld
Groene LED knippert kort	Klimaatregeling wacht tot de motor start of functiewijziging door afstandsbediening (alleen bij gebruik met wisselrichter)
Groene LED brandt	Koelbedrijf
Rode LED knippert	Gegevens worden overgedragen
Rode LED brandt	Storing

▷ Verdere informatie ontleen aan de aparte gebruiksaanwijzing van de fabrikant.

Afb. 119 Schuifregelaar voor verdeling van de koude lucht in het slaapdak

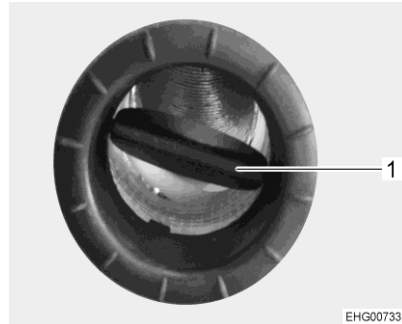
Verdeling van de koude lucht in het slaapdak

De koudeluchtstroom van de klimaatregeling kan naar behoefte in het slaapgedeelte in het slaapdak worden geleid. Hiervoor is een schuifregelaar ingebouwd in een van de treden van de opstaptrap.

Voor meer informatie, zie sectie 5.9.

9.4 Uitstroomopeningen voor hete lucht/koude lucht

De door de verwarming verwarmde resp. door de klimaatregeling gekoelde lucht wordt via luchtuitstroomopeningen in het voertuig verdeeld.

1 Klep

Afb. 120 Luchtuitstroomopening (voorbeeld)

De luchtuitstroomopeningen kunnen naar behoefte met de klep (Afb. 120,1) gesloten resp. geopend worden.

Inbouwplaatsen

Op de volgende plaatsen bevinden zich luchtuitstroomopeningen:

Uitstroomopeningen voor koude lucht (klimaatregeling):

- Trap richting bestuurderscabine
- Opbergkast onder het plafond keuken richting zitgroep
- Slaapdak voor matras en boven hoedprofiel, beide regelbaar via schuifregelaar aan de trap

Uitstroomopeningen voor hete lucht (verwarming):

- Trap richting secretaire
- Bestuurdersstoel in richting voetenruimte
- Passagiersstoel in richting voetenruimte
- Trapschacht
- Natte cel
- Hoedprofiel passagierskant, schuifregelaar in de kast
- Zitgroep passagierskant richting achterkant
- Zitgroep passagierskant richting tafel
- Slaapdak voor matras en boven hoedprofiel, beide regelbaar via schuifregelaar aan de trap
- Zitgroep bestuurderskant richting achterkant
- Zitgroep bestuurderskant richting tafel

9.5 Kookplaat

- ▶ Wanneer het gaskooktoestel in gebruik is, dit niet zonder toezicht laten. Ook wanneer het gaskooktoestel slecht korte tijd zonder toezicht wordt gelaten (bijv. voor toiletbezoek), het toestel uitzetten.
- ▶ Gas wegens explosiegevaar nooit onverbrand laten uitstromen.
- ▶ Voor ingebruikname van de kookplaat voor een toereikende ventilatie zorgen. Raam of dakluik openen.
- ▶ Gaskooktoestel niet gebruiken voor verwarmingsdoeleinden.
- ▶ Voor het hanteren van hete pannen en dergelijke voorwerpen ovenwanten of pannenlappen gebruiken. Verwondingsgevaar!
- ▶ In de directe omgeving van de kookplaat geen gordijnen aanbrengen. Brandgevaar!
- ▶ Wanneer een brander in gebruik is, altijd een pan op de vlam zetten.

- ▷ Geen hete voorwerpen zoals pannen op de spoelafdekking of het werkblad zetten.

9.5.1 Gaskooktoestel

- ▶ Tijdens het inschakelen en als het gaskooktoestel wordt gebruikt, mogen er geen brandbare of licht ontvlambare voorwerpen zoals theedoeken, servetten enz. in de buurt van het gaskooktoestel zijn. Brandgevaar!
- ▶ Bij aansteken moet het ontstekingsproces zichtbaar zijn en mogen er nog geen pannen neergezet worden.

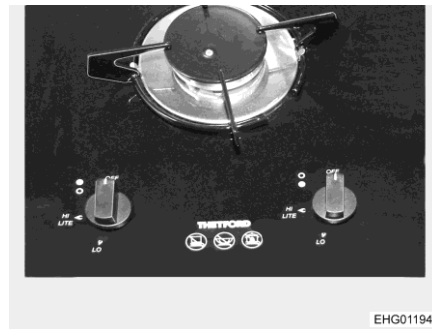

- ▷ Alleen potten en pannen gebruiken waarvan de diameter geschikt is voor het rooster van de brander van het gaskooktoestel.
- ▷ Als de vlam uitgaat, blokkeert het ontstekingsbeveiligingsventiel automatisch de gastoevoer.
- ▷ Verdere informatie ontleen aan de aparte gebruiksaanwijzing van de fabrikant.

Het keukenblok van het voertuig is uitgerust met een 2-pits-gaskooktoestel.

Ontsteking

Het gaskooktoestel is uitgerust met een elektronische ontsteking.

Afb. 121 Bedieningselementen (gaskooktoestel)

- Inschakelen:*
- Hoofdafsluitkraan op de gasfles en gasafsluitkraan "Kookplaat" openen.
 - Draairegelaar (Afb. 121) van de gewenste brander in de ontstekingsstand ("LITE") draaien.
 - De draairegelaar indrukken en ingedrukt houden. Aan de brander worden ontstekingsvonken opgewekt.
 - Als de vlam brandt, de draairegelaar nog 10 tot 15 seconden ingedrukt houden tot het ontstekingsbeveiligingsventiel de gastoevoer open houdt.
 - Draairegelaar loslaten en in de gewenste instelling draaien.
- Uitschakelen:*
- Draairegelaar (Afb. 121) naar "OFF" draaien. De vlam dooft.
 - Gasafsluitkraan "Kookplaat" en hoofdafsluitkraan op de gasfles sluiten.

9.6 Koelkast

De koelkast wordt door het 12-V-boordnet gevoed. Bij hoge omgevingstemperaturen bereikt de koelkast geen volle koelcapaciteit meer en heeft een hoger stroomverbruik.

9.6.1 Compressorkoelkast - Algemeen

- ▶ De ventilatieopeningen altijd vrijhouden.
- ▶ Om technische redenen kan de temperatuur in de koelkast en in het vriesvak niet altijd constant worden gehouden. Onder ongunstige omstandigheden kunnen levensmiddelen in het vriesvak ontdooien.

- ▷ Geen voorwerpen of haardroger gebruiken om het ontdooien te versnellen.
- ▷ Als het voertuig is blootgesteld aan fel zonlicht: Voertuig voldoende ventileren.
- ▷ Voor de rit de producten in de koelkast vastzetten, zodat deze niet verschuiven.
- ▷ De woonruimteaccu heeft slechts een begrensde energievoorraad. Ervoor zorgen dat de woonruimteaccu altijd voldoende is opgeladen. De woonruimteaccu wordt tijdens het rijden door de dynamo opgeladen. Wanneer het voertuig is geparkeerd, kan de woonruimteaccu worden opgeladen via het elektriciteitsnet, een laadapparaat of zonnepanelen.

- ▷ De temperatuur in de koelkast is afhankelijk van de omgevingstemperatuur (ruimtetemperatuur), het aantal keren dat de deur wordt geopend en de inhoud van de koelkast. Zo nodig het koelniveau bijstellen.
- ▷ Voor het begin van de rit en bij gebruik van de koelkast de opvangbak regelmatig controleren op condenswater.
- ▷ Verdere informatie ontleen aan de aparte gebruiksaanwijzing van de fabrikant.

9.6.2 Vitrifrigo-compressorkoelkast - bediening

De koelkast is af fabriek op de optimale koeltemperatuur ingesteld. De koelcapaciteit kan naar behoefte met de draaigelaar op de thermostaat verhoogd of verlaagd worden.

Koelcapaciteit verhogen:

- Draaigelaar op de thermostaat tegen de klok in tot op het gewenste koelniveau draaien.

Koelcapaciteit verlagen:

- Draaigelaar op de thermostaat met de klok mee tot op het gewenste koelniveau draaien.

De koelkast is uitgerust met een automatische ontdooifunctie. De koelkast kan naar behoefte worden uitgeschakeld om hem volledig te ontdooien.

Koelkast ontdooien:

- Draaigelaar op de thermostaat in de stop-positie draaien.
- Koelkastdeur geopend laten.

9.6.3 Vergrendeling van de koelkastdeur

- ▷ Tijdens de rit moet de koelkastdeur altijd gesloten en in de gesloten stand gearreteerd zijn.

- ▷ Als de koelkast is uitgeschakeld, de koelkastdeur in ventilatiestand vastzetten. Zo kan schimmelvorming worden vermeden.

De koelkastdeur kan in twee standen worden vergrendeld:

- gesloten koelkastdeur tijdens de rit en als de koelkast wordt gebruikt; vergrendeling via Möbel-Push-Lock
- iets geopende koelkastdeur als ventilatiestand, als de koelkast is uitgeschakeld; zie handleiding van de fabrikant voor ventilatiestand

Hoofdstukoverzicht

In dit hoofdstuk staan instructies voor de sanitaire inrichtingen van het voertuig.

10.1 Watervoorziening, algemeen

- ▶ Watertank alleen vullen uit verzorgingsinstallaties met aantoonbare drinkwaterkwaliteit.
- ▶ Voor het vullen alleen slangen of reservoirs gebruiken, die zijn goedgekeurd voor drinkwater.
- ▶ Vulslang of reservoir vóór het gebruik grondig spoelen met drinkwater (2- tot 3-voudige hoeveelheid van de inhoud).
- ▶ Vulslang of reservoir na het gebruik volledig leegmaken en openingen van de vulslang of het reservoir afsluiten.
- ▶ Staand water in de watertank of in waterleidingen wordt na korte tijd ondrinkbaar. Daarom voor ieder gebruik van het voertuig de waterleidingen en de watertank grondig reinigen. Na ieder gebruik van het voertuig de watertank en alle waterleidingen volledig leegmaken.
- ▶ Bij stilstand van meer dan één week de waterinstallatie vóór het gebruik van het voertuig ontsmetten (zie hoofdstuk 11).

- ▷ Als het voertuig gedurende meerdere dagen niet wordt gebruikt of bij vorstgevaar niet wordt verwarmd, de totale waterinstallatie leegmaken. Ervoor zorgen dat de waterpomp is uitgeschakeld. De waterpomp loopt anders warm en kan beschadigd worden. De waterkranen in de middelste stand geopend laten. Alle aftapkranen geopend laten. Zo kunnen vorstschade aan de inbouwapparatuur, vorstschade aan het voertuig en afzettingen in watervoerende componenten worden vermeden. Filterpatronen verwijderen en vorstvrij bewaren.
- ▷ De waterpomp loopt zonder water warm en kan na uiterlijk één minuut beschadigd worden. Waterpomp nooit gebruiken als de watertank leeg is.

Het voertuig is uitgerust met een ingebouwde watertank. De toegang tot de watertank bevindt zich onder de grote vloerlemp in het gedeelte van de zitgroep. Een elektrische waterpomp pompt het water naar de afzonderlijke waterwinplaatsen. Door het openen van een waterkraan wordt de waterpomp automatisch ingeschakeld en pompt ze water naar de waterwinplaats. De afvalwatertank vangt het vervuilde water op. Op het paneel kan worden afgevraagd hoe vol de watertank of de afvalwatertank is.

Waterpomp

De waterpomp wordt via het 7"-paneel in- resp. uitgeschakeld.

- ▷ Voor gebruik van de waterarmaturen de waterpomp op het 7"-paneel inschakelen.
- ▷ Wanneer de watertank met vers water wordt gevuld kan onderin de pomp een luchtbel worden gevormd. Deze luchtbel het aanzuigen van het water. De waterpomp krachtig in het water heen en weer schudden.

10.2 Waterinstallatie

10.2.1 Watertank

In de watertank past ca. 120 l.

Inbouwplaats van de watertank zie sectie 10.2.4.

Warme lucht van de woonruimteverwarming verwarmt de watertank. De watertank is zodoende beschermd tegen vorst.

- ▷ Als de woonruimteverwarming buiten bedrijf is, dan is de watertank niet meer voldoende beschermd tegen vorst. Bij vorstgevaar de watertank leegmaken en de aftapkraan geopend laten.

- ▷ Uit rijveiligheids- en toelatingsredenen moet de vulhoeveelheid tijdens de rit tot ongeveer 20 l verminderd worden. Wanneer het water met behulp van de draaigreep van de veiligheidsafstap (zie sectie 10.2.4) wordt afgetapt, blijft er een restant van ongeveer 20 l in de watertank achter.

10.2.2 Waterinstallatie vullen

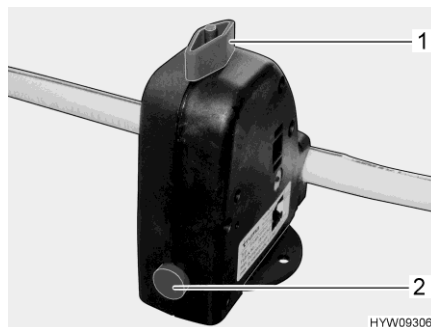
- ▶ Bij het vullen van de watertank de technisch toelaatbare maximum-massa van het voertuig in acht nemen. Als de watertank vol is, moet de bagage overeenkomstig worden gereduceerd.
- ▶ De afsluitdeksels voor de brandstofvulopening en de drinkwatervulopening lijken erg op elkaar. Voor het vullen van de tank beslist het kenmerk controleren.

- ▷ De waterpomp loopt zonder water warm en kan na uiterlijk één minuut beschadigd worden. Waterpomp nooit gebruiken als de watertank leeg is.

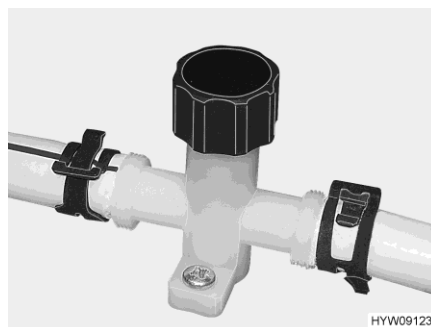
- ▷ Terwijl de watertank wordt gevuld, kan de waterhoeveelheid op het 7"-paneel worden gecontroleerd.
 - Voertuig horizontaal zetten.
 - 12-V-voorziening op het 7"-paneel inschakelen.

- 1 Draaiknop
- 2 Drukknop

Afb. 122 Veiligheids-/aftapventiel (Truma)

- Veiligheids-/aftapventiel (Truma) sluiten. Hiervoor de draaiknop (Afb. 122,1) dwars ten opzichte van het veiligheids-/aftapventiel draaien en de drukknoop (Afb. 122,2) indrukken. Het veiligheids-/aftapventiel bevindt zich onder de afdekking van de eerste traptrede naar het slaapdak.
- Bij temperaturen onder de 6 °C kan het veiligheids-/aftapventiel niet worden gesloten.

Afb. 123 Aftapkraan (waterleiding)

- Aftapkranen (Afb. 123) sluiten. Hiervoor de kap met de klok mee dichtdraaien. De aftapkranen bevinden zich onder de kleine en de grote vloerplaat in het gedeelte van de zitgroep en onder de afdekking van de eerste traptrede naar het slaapdak.
- Alle waterkranen sluiten.
- Aftapopening op de watertank sluiten.
- Gaskastluis openen.

Afb. 124 Afdekking drinkwatervulopening

Afb. 125 Afsluitdeksel drinkwatervulopening

- ▷ De drinkwatervulopening bevindt zich in de gaskast.
 - ▷ De drinkwatervulopening is gekenmerkt door het symbool .
- Afdekking (Afb. 124) naar boven zwenken.
 - Sleutel in cilinderslot steken en een kwartslag draaien. Het afsluitdeksel is ontgrendeld.
 - Sleutel eruit trekken.
 - Het blauwe afsluitdeksel (Afb. 125) een kwartslag draaien.
 - Afsluitdeksel verwijderen.
 - Drinkwatervulopening buiten aan het voertuig openen.
 - Watertank met drinkwater vullen. Voor het vullen een voor drinkwater gecertificeerde waterslang gebruiken.
 - Controleren dat het waterfilter geplaatst is.
 - Waterpomp op het 7"-paneel inschakelen.
 - Alle waterkranen op "Warm" zetten en openen. De waterpomp wordt ingeschakeld. De warmwaterleidingen worden gevuld met water.
 - Waterkranen zolang geopend laten tot het water zonder luchtballen uit de waterkranen stroomt. Alleen zo is gegarandeerd dat de boiler met water is gevuld.
 - Alle waterkranen op "Koud" zetten en geopend laten. De koudwaterleidingen worden gevuld met water.
 - Waterkranen zolang geopend laten tot het water zonder luchtballen uit de waterkranen stroomt.
 - Alle waterkranen sluiten.
 - Afsluitdeksel weer op de drinkwatervulopening plaatsen.
 - Afsluitdeksel een kwartslag draaien.
 - Sleutel in cilinderslot steken en een kwartslag draaien. Het afsluitdeksel is vergrendeld.
 - Sleutel eruit trekken.
 - Controleren, of het afsluitdeksel vast in de drinkwatervulopening zit.
 - Afdekking naar beneden zwenken.
 - Gaskastluis sluiten.

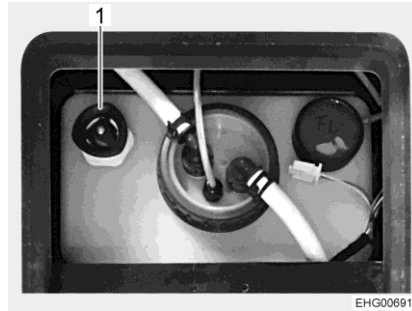
10.2.3 Water bijvullen

- Drinkwatervulopening openen zoals beschreven in sectie 10.2.2.
- Watertank met een voor drinkwater gecertificeerde waterslang vullen.
- Drinkwatervulopening sluiten zoals beschreven in sectie 10.2.2.

10.2.4 Waterhoeveelheid voor rijden verminderen

De toegang tot de watertank bevindt zich onder de grote vloerklep in het gedeelte van de zitgroep.

Draaigreep De draaigreep is op de watertank gemonteerd.

1 Draaigreep waterafvoer

Afb. 126 Draaigreep waterafvoer

- Openen:**
- Op de watertank de draaigreep (Afb. 126,1) 3/4-slag tegen de klok in draaien. Het water loopt weg tot er nog ongeveer 20 liter over is.
- Sluiten:**
- Op de watertank de draaigreep (Afb. 126,1) met de klok mee tot de aanslag draaien.

10.2.5 Waterinstallatie leegmaken

- ▷ Als het voertuig gedurende meerdere dagen niet wordt gebruikt of bij vorstgevaar niet wordt verwarmd, de totale waterinstallatie leegmaken. Zorg ervoor dat de 12-V-voorziening op het paneel is uitgeschakeld. De waterpomp loopt anders warm en kan beschadigd worden. De waterkranen in de middelste stand geopend laten. Het veiligheids-/aftapventiel (Truma) en alle aftapkranen geopend laten. Zo kunnen vorstschade aan de inbouwapparatuur, vorstschade aan het voertuig en afzettingen in watervoerende componenten worden vermeden. Filterpatronen verwijderen en vorstvrij bewaren.

- ▷ Milieu-instructies in dit hoofdstuk in acht nemen.

Als volgt te werk gaan om de waterinstallatie voldoende leeg te maken en te ventileren. Zo wordt vorstschade vermeden:

- Voertuig horizontaal zetten.
- 230-V-voorziening uitschakelen.
- De 12-V-voorziening op het paneel uitschakelen.
- Boiler uitzetten (zie sectie 9.2).
- Aftapkranen openen. Daarvoor de kap tegen de klok in draaien resp. de kiphendel verticaal zetten. Zie sectie 10.2.2 voor de inbouwplaatsen. De verswatertank wordt leeggemaakt door de aftapkraan onder de kleine vloerklep, de interne leidingen worden leeggemaakt door de aftapkranen onder de grote vloerklep en de traptrede.
- Veiligheids-/aftapventiel (Truma) openen. Hiervoor de draaiknop parallel met de leiding draaien. Inbouwplaats zie sectie 10.2.2.

- Op de watertank de draaigreep (Afb. 126,1) tegen de klok in over de weerstand heen tot aan de aanslag draaien om de afvoeropening volledig te openen.
- Alle waterkranen openzetten en in de middelste stand zetten.
- Handsproeier naar boven in douchestand hangen.
- Sluitring van de watertank openschroeven.
- Waterpomp (aan deksel bevestigd) zo ver uitnemen als de aansluitleidingen toelaten.
- Waterpomp omhooghouden tot de waterleidingen volledig leeg zijn.
- Controleren of de watertank volledig is leeggemaakt.
- Handsproeier op douchecabinebodem leggen.
- De afvalwatertank via de schakelaar op het dashboard leegmaken. Milieu-instructies in dit hoofdstuk in acht nemen.
- Fecaliëncassette leegmaken. Milieu-instructies in dit hoofdstuk in acht nemen.
- Watertank reinigen en vervolgens grondig doorspoelen.
- Waterinstallatie zo lang mogelijk laten drogen.
- Na de lediging alle waterkranen in de middelste stand geopend laten.
- Het veiligheids-/aftapventiel (Truma) en alle aftapkranen geopend laten.

10.3 Waterfilter

- ▶ Het waterfilter niet gebruiken om bronwater, afvalwater, rivierwater of regenwater te filteren. Het waterfilter is niet geschikt om op deze manier drinkwater te winnen.
- ▶ Het waterfilter niet gebruiken om warm water te filteren.
- ▶ Bij langere stilstand het filter verwijderen en in een hygiënische container bewaren.
- ▶ Voor een veilige omgang met het waterfilter moet de afzonderlijke gebruiksaanwijzing van de fabrikant (met name de veiligheidsinstructies) in acht worden genomen.

Gebruik Het waterfilter is alleen bedoeld voor het filteren van koud drinkwater. Het waterfilter maakt hier hygiënisch vers water van.

Inbouwplaats Het waterfilter bevindt zich onder een vloerklep bij de watertank. Het filterpatroon van het waterfilter is via een bajonetsluiting met de filterkop verbonden. De filterkop heeft een geïntegreerde afsluitkraan. In de toevoer en afvoer zijn geen extra afsluitkranen vereist.

- ▷ De aparte gebruiksaanwijzing van de fabrikant raadplegen voor de vervangingsprocedure van het filter en meer informatie.

10.4 Afvalwatertank

In de afvalwatertank past ca. 100 l.

De toegang tot de afvalwatertank bevindt zich onder de grote vloerklep in het gedeelte van de zitgroep.

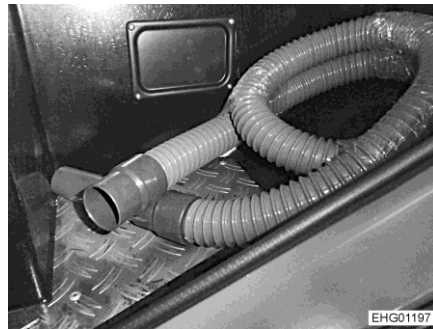
Warme lucht van de woonruimteverwarming verwarmt de afvalwatertank. De afvalwatertank is zodoende beschermd tegen vorst.

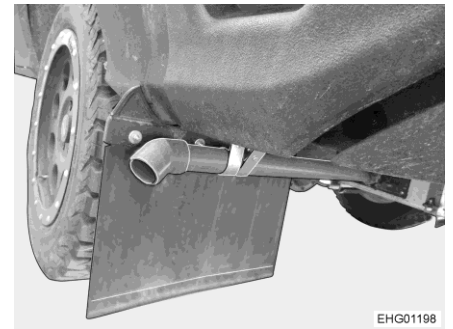
- ▷ Als de woonruimteverwarming buiten bedrijf is, dan is de afvalwatertank niet meer voldoende beschermd tegen vorst. Bij vorstgevaar de afvalwatertank met de schakelaar op het dashboard leegmaken en de aftapkraan geopend laten.
- ▷ Nooit kokend water direct in de afvoer gieten. Kokend water kan tot vervormingen en lekken in het afvalwater-buizensysteem leiden.

- ▷ De afvalwatertank alleen leegmaken op daarvoor aangewezen sanitairstations op campings of staanplaatsen.

Afb. 127 Afvalwaterslang (in het opbergcompartiment)

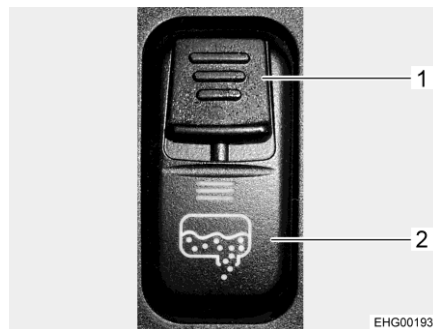
Afb. 128 Afvoerbuis

Afvalwaterslang

De afvalwaterslang (Afb. 127) bevindt zich in het opbergcompartiment en kan als verlengstuk op de afvoerbuis (Afb. 128) worden aangebracht.

De aftapkraan voor het afvalwater wordt bediend via een bedieningsschakelaar.

De afvoerbuis met aansluiting voor een afvalwaterslang bevindt zich onder het voertuig (achter het linker achterwiel).

- 1 Blokkeerschuijfe
- 2 Wipknop

Afb. 129 Wipknop (aftapkraan)

Bedieningsschakelaar

De aftapkraan voor de afvalwatertank wordt via een wipknop op het knoppenpaneel in de bestuurderscabine geopend en gesloten. De wipknop is voorzien van een blokkeerschuijfe (Afb. 129,1) om te voorkomen dat de aftapkraan per ongeluk wordt geopend. De afvoerbuis met aansluiting voor een afvalwaterslang bevindt zich onder het voertuig.

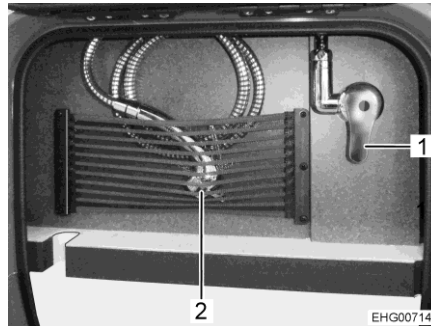
- ▷ De afvalwatertank kan alleen met behulp van de wipknop geleegd worden wanneer het voertuig stilstaat en de voertuigmotor is uitgeschakeld.

Leegmaken:

- Voertuig boven de afvoer van het sanitairstation positioneren of afvalwaterslang aansluiten en in afvoer leiden.
- Blokkeerschuijfe (Afb. 129,1) op de wipknop (Afb. 129,2) naar beneden schuiven en de wipknop tegelijk onder indrukken. Het afvalwaterventiel wordt hierdoor geopend en de afvalwatertank loopt leeg. De LED brandt zolang de afvalwaterkraan open is.
- Afvalwatertank volledig leegmaken.
- Nadat het afvalwater volledig is uitgelopen, de aftapkraan weer sluiten. Hiervoor de wipknop naar boven duwen.
- Afvalwaterslang eraf trekken en opbergen.

10.5 Buitendouche

Het voertuig is aan de bestuurderskant uitgerust met een buitendouche. Als het serviceluis is geopend, zijn de doucheslang met douchekop (Afb. 130,2) en de bedieningshendel (Afb. 130,1) toegankelijk in een opbergcompartiment.

- 1 Bedieningshendel
- 2 Douchekop

Afb. 130 Buitendouche

10.6 Badkamer

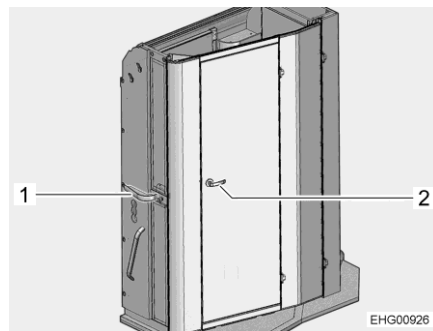
- ▷ Voor het begin van de rit douchegedeelte sluiten.
- ▷ Geen zware lasten in de douchebak zetten. De douchebak of andere delen in de toiletruimte kunnen beschadigd raken.

- ▷ Om te ventileren tijdens of na het douchen of om natte kleding (bijv. aan het geïntegreerde kledingrek) te drogen, de deur van de toiletruimte sluiten en het raam of het dakluis van de toiletruimte openen. De lucht kan dan beter circuleren.
- ▷ Na het douchen dienen de zeepresten uit de douchebak gespoeld te worden, anders ontstaan er te zijner tijd scheuren in de bak.
- ▷ Douche na gebruik droogvegen, anders kan er zich vocht afzetten.
- ▷ Het voertuig zo horizontaal mogelijk neerzetten. Het water uit de douchebak kan anders niet goed weglopen.
- ▷ Verdere informatie over de reiniging van de toiletruimte vindt u in de paragraaf 11.10.5.

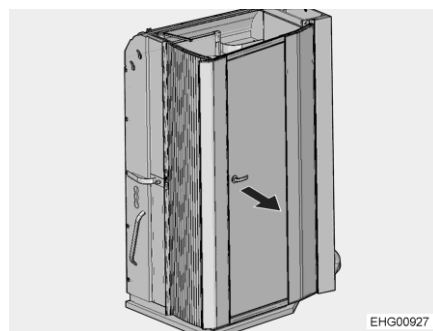
De badkamer kan worden omgebouwd tot een douche en is uitgerust met de volgende componenten:

- Magnetische cosmeticspiegel
- Wasbak
- Douche op vloerniveau
- Inlegbodem
- Douchekolom met bamboe bekleding
- Zwenkbaar toilet
- Toiletplateau met uittrekbare opstaphulp

- 1 Draaigreep
- 2 Deurgreep

Afb. 131 Badkamer (voor de uitbreiding)

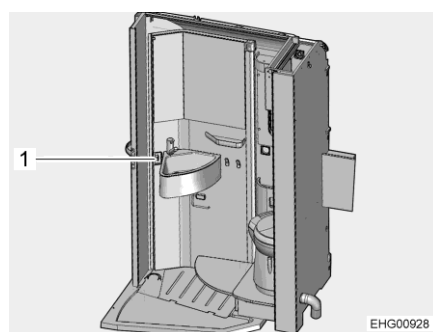
Afb. 132 Badkamer (ruimtedeур uitge-trokken)

Badkamer uitbreiden:

- Draaigreep (Afb. 131,1) ca. 30° tegen de klok in draaien. De draaigreep is buiten aan de badkamer aangebracht.
- Draaigreep ingedrukt houden en gesloten ruimtedeур aan de deurgreep (Afb. 131,2) tot aan de aanslag naar buiten trekken (Afb. 132, pijl).

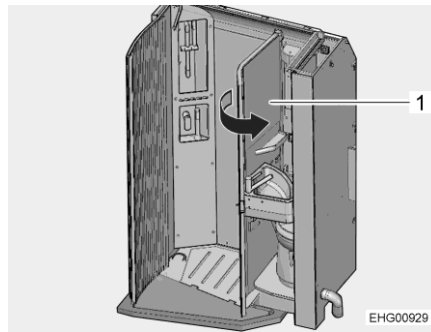
- ▷ Het douche gedeelte kan alleen gebruikt worden, als de badkamer volledig is uitgebreid.

- 1 Kliksluiting

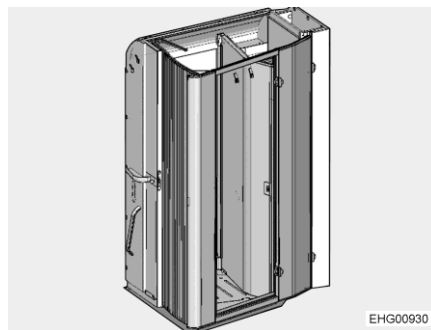
Afb. 133 Badkamer (douche gedeelte vrijmaken)

- Aan de kliksluiting (Afb. 133,1) trekken, om het douche gedeelte vrij te maken.

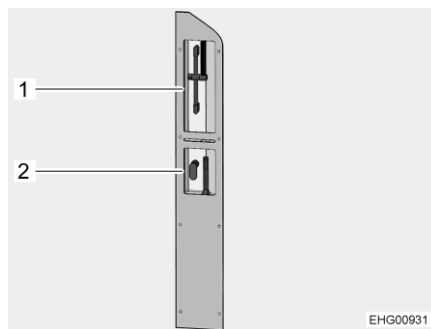
1 Zwenkdeur

Afb. 134 Douchegeedeelte

Afb. 135 Badkamer (volledig uitgebreid)

- Zwenkdeur (Afb. 134,1) met de wasbak tot aan de aanslag openen (Afb. 134, pijl).

1 Douchestand
2 Parkeerstand

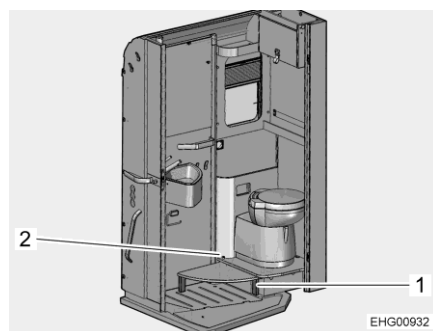
Afb. 136 Douchearmatuur

Badkameruitbreiding sluiten:

- Douchearmatuur uit de parkeerstand (Afb. 136,2) losmaken en in douchestand (Afb. 136,1) steken. Na gebruik douchearmatuur weer in parkeerstand steken.
- Zwenkdeur en wasbak in richting wand terugzwenken, tot hij hoorbaar vastklikt.
- Gesloten ruimtedeuren aan de deurgreep tot aan de aanslag in richting wand schuiven.

Opstaphulp voor toiletplateau

Het toiletplateau is voorzien van een opstaphulp. De opstaphulp is in een inschuifcompartiment ondergebracht en kan indien nodig worden uitgeklapt.

- 1 Drukvlak
- 2 Kartelschroef

Afb. 137 Opstaphulp

- ▷ Opstaphulp niet met de hand uittrekken. Door op het drukvlak te drukken, klapt de opstaphulp automatisch uit. Door deze met de hand uit te trekken, wordt het Push-to-open-systeem beschadigd.

Opstaphulp gebruiken:

- Met de voet tegen het drukvlak (Afb. 137,1) drukken. De opstaphulp klapt door het Push-to-open-systeem automatisch uit.

Opstaphulp inklappen:

- Met de voet de opstaphulp in de parkeerstand terugklappen.

Voor reiniging kan de opstaphulp ook gedemonteerd worden:

- Kartelschroef (Afb. 137,2) losdraaien, tot de opstaphulp kan worden verwijderd.
- Om de opstaphulp terug te plaatsen, deze in het inschuifcompartiment plaatsen, zodat het gat op de opstaphulp onder de kartelschroef zit.
- Kartelschroef er weer indraaien.

De inlegbodem kan er worden uitgehaald om deze te reinigen. Bij het terugplaatsen zorgen dat de inlegbodem juist wordt gepositioneerd.

10.7 Toilet

- ▷ Het toilet met maximaal 120 kg belasten.
- ▷ Fecaliëncassette leegmaken als er vorstgevaar bestaat en het voertuig niet is verwarmd.
- ▷ Niet op het toiletdeksel gaan zitten. Het deksel is niet berekend op het gewicht van personen en kan breken.
- ▷ Voor het toilet een geschikt chemisch middel gebruiken. De ventilatie verwijdert uitsluitend geurtjes, geen bacteriën of gassen. Deze bacteriën en gassen vreten het rubber van de afdichting aan.

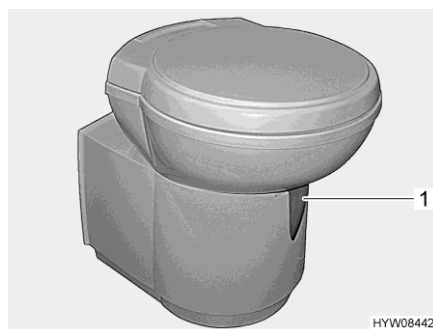
- ▷ Wanneer het voertuig een ontluchtingssysteem heeft, gaat de ventilator automatisch aan wanneer het toiletschuifje wordt geopend.
- ▷ Verdere informatie ontleen aan de aparte gebruiksaanwijzing van de fabrikant.

- ▷ Fecaliëncassette alleen leegmaken bij daarvoor aangewezen sanitairstations op campings of staanplaatsen.

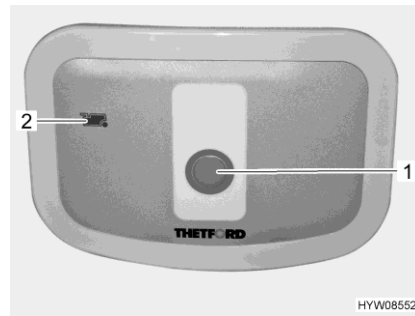
10.7.1 Zwenkbaar toilet

De spoeling van het Thetford-toilet verloopt rechtstreeks via het watersysteem van het voertuig. Indien nodig kan de toiletpot in de gewenste positie worden gedraaid.

1 Schuifhendel

Afb. 138 Thetford-toiletpot (zwenkbaar)

- 1 Spoelknop
- 2 Controlelicht

Afb. 139 Spoelknop/controlelicht
(voorbeeld)

Het bedieningspaneel bevindt zich in de buurt van de toiletpot.

- Spoelen:*
- Alvorens te spoelen de schuif van het Thetford-toilet openen. Daarvoor de schuifhendel (Afb. 138,1) tegen de klok in schuiven.
 - Om te spoelen de blauwe spoelknop (Afb. 139,1) indrukken.
 - Na het spoelen de schuif sluiten. Hiervoor de schuifhendel met de klok mee schuiven.

Het controlelicht (Afb. 139,2) brandt als de fecaliëncassette leeg moet worden gemaakt.

10.7.2 Fecaliëncassette leegmaken

- ▷ Voor het leegmaken van de fecaliëncassette de slang van het ontluchtingssysteem van de fecaliëncassette trekken.

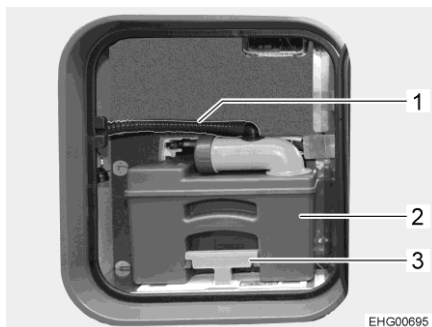

- ▷ De fecaliëncassette kan alleen worden verwijderd als de schuif is gesloten.

Afb. 140 Klep (fecaliëncassette)

- De schuifhendel op de toiletpot met de klok mee schuiven. De schuif wordt gesloten.
- Klep voor fecaliëncassette buiten aan het voertuig openen. Hiervoor sleutel in het cilinderslot van de slotgreep (Afb. 140) steken en een halve slag tegen de klok in draaien.
- Sleutel eruit trekken.
- Slotgreep een halve slag tegen de klok in draaien en klep voor de fecaliëncassette openen.

- 1 Slang
- 2 Fecaliëncassette
- 3 Bevestigingsbeugel

Afb. 141 Fecaliëncassette (in het voertuig)

- Slang (Afb. 141,1) van het ontluchtingssysteem trekken.
- Bevestigingsbeugel (Afb. 141,3) naar boven trekken en fecaliëncassette (Afb. 141,2) eruit trekken.

- 1 Afvoer
- 2 Deksel
- 3 Ventilatieknop

Afb. 142 Fecaliëncassette

- Bij een aangewezen sanitairstation de afvoer (Afb. 142,1) naar voren zwenken en deksel (Afb. 142,2) afschroeven.
- Gelekleurde ventilatieknop (Afb. 142,3) indrukken en ingedrukt houden tot fecaliëncassette leeg is.
- Fecaliëncassette met vers water reinigen.
- Afvoer met deksel afsluiten en terugzwenken.
- Fecaliëncassette zo ver in de ledigingsschacht schuiven tot deze vastklikt.
- Slang van het ontluchtingssysteem aansluiten.
- Klep voor fecaliëncassette sluiten.
- Nieuwe toiletvloeistof bijvullen.

10.7.3 SOG-automatische toiletontluchting (optioneel)

De automatische toiletontluchting van SOG zuigt de lucht in de toiletruimte aan, leidt het door de fecaliëncassette en voert het naar buiten af via een uitlaat in de vloer.

Wanneer de schuif van het toilet wordt geopend, start de SOG-toiletontluchting automatisch.

Inbouwplaats adsorptiekoolfilter

Het adsorptiekoolfilter (groene filterpatroon) bevindt zich in de rechter zitbank.

*Adsorptiekoolfilter
vervangen:*

- Het adsorptiekoolfilter vervangen zoals beschreven in de aparte gebruiksaanwijzing van de fabrikant.

- ▷ Verdere informatie ontleen aan de aparte gebruiksaanwijzing van de fabrikant.

10.7.4 Wintergebruik

- ▷ Geen antivriesmiddelen gebruiken. Antivriesmiddelen kunnen het toilet beschadigen.

Wanneer het voertuig wordt verwarmd, bevinden het toilet, de watertank en de fecaliëncassette zich in een tegen vorst beveiligd gedeelte. Het toilet kan hierdoor ook in de winter worden gebruikt.

Wordt het voertuig niet verwarmd, dan de watertank, fecaliëncassette en waterleidingen leegmaken bij vorstgevaar. Zo kan schade door vorst worden vermeden.

10.7.5 Tijdelijke stilstand

- ▷ Als het toilet langere tijd niet gebruikt wordt, de watertank, de fecaliëncassette en de waterleidingen leegmaken.

Toilet buiten bedrijf stellen:

- Watertank leegmaken.
- Spoeling van het toilet bedienen tot er geen water meer in het toilet loopt. Let erop dat de pomp na één minuut beschadig kan raken wanneer deze droog loopt.
- Fecaliëncassette leegmaken.
- Fecaliëncassette grondig spoelen.
- Aftapaansluiting op de fecaliëncassette geopend laten.
- Laat de fecaliëncassette drogen.

Hoofdstukoverzicht

In dit hoofdstuk staan instructies voor de verzorging van het voertuig.

Aan het einde van het hoofdstuk vindt u checklists met maatregelen, die u moet uitvoeren als u het voertuig lange tijd niet gebruikt.

11.1 Algemeen

- ▷ Het voertuig is ontworpen voor recreatief gebruik. Gebruik dat verder gaat dan normaal recreatief gebruik (permanent gebruik) kan leiden tot vochtvorming in de binnenruimte. Bovendien kan het interieur worden aangetast.

11.2 Uitwendige verzorging

De normale uitwendige verzorging bestaat uit regelmatig wassen. Daarbij hangt het van de gebruiks- en omgevingsvoorwaarden af, hoe vaak het voertuig moet worden gewassen. In gebieden met een sterke luchtvervuiling of wanneer er over wegen wordt gereden, die met strooizout zijn behandeld, het voertuig vaker wassen. Ook wanneer het voertuig is blootgesteld aan zouthoudende en vochtige lucht (kustgebieden, vochtigwarm klimaat), het voertuig vaker wassen.

Indien mogelijk niet onder bomen parkeren. De harsachtige afscheidingen die van veel bomen naar beneden druppelen, zorgen ervoor dat de lak er mat gaat uitzien en stimuleren ook het mogelijke corrosieproces.

Uitwerpselen van vogels meteen en grondig afwassen, aangezien deze bijzonder bijtend werken.

11.2.1 Wassen met hogedrukreiniger

- ▷ Banden niet reinigen met hogedrukreiniger. De banden kunnen beschadigd worden.
- ▷ Buitentoepassingen (decoratiefolies) niet direct met de hogedrukreiniger besproeien. De buitentoepassingen kunnen loskomen.
- ▷ De luchtbalg van het slaapdak niet met de hogedrukreiniger reinigen. De folie wordt anders beschadigd en het slaapdak kan dan niet meer worden opengezet.

Alvorens het voertuig te wassen met een hogedrukreiniger, de gebruiksaanwijzing van de hogedrukreiniger in acht nemen.

Bij het wassen met de rondstraalbuis tussen het voertuig en de reinigingsbuis een minimum afstand van ca. 700 mm in acht nemen.

Houd er rekening mee, dat de waterstraal met kracht uit de reinigingsbuis komt. Door verkeerd gebruik van de hogedrukreiniger kunnen er beschadigingen aan het voertuig ontstaan. De watertemperatuur mag 60 °C niet overschrijden. De waterstraal tijdens het hele wasproces blijven bewegen. De waterstraal niet direct op deurspleten, elektrische aanbouwonderdelen, stekkerverbindingen, dichtingen, het ventilatierooster of de dakluiken richten. Het voertuig kan beschadigd worden of er kan water in het interieur binnendringen.

11.2.2 Voertuig wassen

- ▷ Bij het reinigen in automatische wasstraten kan water in openingen terechtkomen, zoals koelkast-ventilatieroosters of gasafvoerschoorsteen. Laat het voertuig nooit in een automatische wasstraat reinigen. Zorg er bij het handmatig wassen voor dat er geen water via de openingen binnendringt.
- Het voertuig alleen op een wasplaats reinigen, die voor het wassen van voertuigen is bestemd.
- Zorg er bij het reinigen in direct zonlicht voor dat het gebruikte reinigingsmiddel geen schadelijke reacties veroorzaakt.
- Bij gebruik van reinigingsmiddelen de gebruiksaanwijzingen van de fabrikant in acht nemen. Reinigingsmiddelen moeten pH-neutraal zijn.
- Verdraagzaamheid van het reinigingsmiddel eerst op een onopvallende plek testen.
- Buitenarmaturen en aanbouwonderdelen van kunststof alleen schoonmaken met veel warm water, afwasmiddel en een zachte doek.
- Voertuig afwassen met zo veel mogelijk water, een schone spons of met een zachte borstel. Bij hardnekkig vuil afwasmiddel bij het water doen.
- Gelakte buitenwanden kunnen bovendien met een caravanreiniger worden gereinigd.
- Rubberen afdichtingen niet met siliconenhoudende of corrosieve middelen behandelen (bijv. alcoholen, weekmakers, organische oplosmiddelen). Het gebruik van talk of witte vaseline is zonder problemen mogelijk. Voor onderhoud van het rubber adviseert HYMER een hoogwaardig, geperfluorideerd smeermiddel.
- Cilindersloten aan deuren en serviceluien behandelen met grafietstof.

11.2.3 Vensterruiten uit plexiglas

Plexiglasruiten eisen vanwege hun gevoeligheid een heel bijzondere, zorgvuldige behandeling.

- ▷ Vensterruiten uit plexiglas nooit droog afwrijven omdat stofkorrels het oppervlak beschadigen.
- ▷ Vensterruiten uit plexiglas alleen schoonmaken met veel warm water, een beetje afwasmiddel en een zachte doek.
- ▷ In geen geval glasreiniger met chemische, schurende, alcoholhoudende additieven gebruiken. Een voortijdig bros worden van de ruiten en daarna scheurvormingen zouden het gevolg zijn.
- ▷ Reinigers die worden gebruikt voor carrosserie (bijv. teer- of siliconeverwijderaars) niet in aanraking brengen met plexiglas.
- ▷ Niet in wasstraten rijden.
- ▷ Geen stickers op de venterruiten uit plexiglas plakken.
- ▷ Na de reiniging van de plexiglasruiten van het voertuig nog eens spoelen met veel schoon water.
- ▷ Rubberen dichtingen met in de handel verkrijgbaar verzorgingsmiddel voor rubber behandelen.

- ▷ Voor de reinigingsnabehandeling is een plexiglasreiniger met antistatische werking geschikt. Kleine krassen kunnen met een plexiglaspolijst behandeld worden. De toebehorenhandel biedt deze middelen aan.

11.2.4 Aanbouwonderdelen van glasvezelversterkte kunststof (GVK)

- ▷ Contact van het polijstmiddel met de ruitrubbers en de stormrandprofielen vermijden.
- ▷ De glasvezelversterkte kunststof (GVK) mag niet te heet worden. Daarom bij het polijsten met een polijstmachine de polijstmachine voortdurend bewegen.

- ▷ Bij GVK-componenten met een groot oppervlak kunnen door veroudering oppervlakkige scheurtjes ontstaan. Dit is een eigenschap van het composiet GVK met gelcoating die niet van invloed is op de functie van het component. Dit geeft derhalve geen reden tot een klacht.

Aanbouwonderdelen van GVK kunnen door gebrekkig voertuigonderhoud en door materiaalveroudering vergelen of verweren.

GVK-aanbouwonderdelen daarom regelmatig nabehandelen. Een vergeling van de GVK-aanbouwonderdelen wordt zo voorkomen en de aflakking van het oppervlak blijft behouden.

GVK-aanbouwonderdelen nabehandelen:

- Voertuig zoals boven beschreven wassen en laten drogen. Controleren, of de GVK-aanbouwonderdelen schoon en droog zijn.
- Polijstmiddel met een zachte doek gelijkmatig op het oppervlak van het GVK-aanbouwdeel aanbrengen.
- Wachten, tot er een lichte grijze waas zichtbaar is.
- Het GVK-aanbouwonderdeel met een schone, zachte doek polijsten. De doek daarbij in cirkels over het oppervlak van het GVK-aanbouwonderdeel bewegen.

Wij adviseren, voor deze werkzaamheden een polijstmachine te gebruiken.

- ▷ Ter conservering van het polijstmiddel moet een lakbescherming worden gebruikt. De werkwijze voor de lakbescherming vindt u op de gebruiksaanwijzing.

11.2.5 Onderkant

De vloer aan de onderkant van het voertuig is gedeeltelijk van een verouderingsbestendige bodembescherming voorzien. Bij beschadigingen aan de bodembescherming deze meteen laten herstellen. Vlakken die met bodembescherming zijn behandeld, niet behandelen met spray-olie.

- ▷ Voor de behandeling met bodembescherming: Luchttoevoeropeningen van de klimaatregeling (in de voertuigvloer) afdekken. De klimaatregeling kan anders beschadigd raken. Na beëindiging van de werkzaamheden afdekkingen weer verwijderen.

- ▷ Alleen producten gebruiken die door de fabrikant zijn vrijgegeven. Onze geautoriseerde dealers en servicepunten adviseren u graag.

11.2.6 Motorruimte

- ▷ Reiniging en verzorging van de motorruimte mag alleen bij uitgeschakeld contact worden uitgevoerd.
- ▷ Voorafgaand aan werkzaamheden in de motorruimte de motor laten afkoelen. Er bestaat verbrandingsgevaar bij het aanraken van motoronderdelen die nog heet zijn!
- ▷ Bij alle werkzaamheden in de motorruimte de betreffende waarschuwingen en aanwijzingen in de gebruiksaanwijzing van de fabrikant van het basisvoertuig lezen en in acht nemen.
- ▷ Een motorreiniging alleen door een erkende werkplaats laten uitvoeren.
- ▷ Dampstraal niet direct op lampbehuizingen, stelmotoren en afdichtingen richten. Zo kunnen vocht in de koplampen en hieruit voortvloeiende defecten voorkomen worden.
- ▷ Dampstraal niet op de ruitenwissermotor en de ruitenwisserarmen richten.
- ▷ Beschermende motorlak alleen aanbrengen, wanneer de componenten in de motorruimte afgekoeld en vuilvrij zijn.
- ▷ Alleen door de fabrikant van het basisvoertuig goedgekeurde smeermiddelen, vetten en vloeistoffen gebruiken.

De opbouwfabrikant biedt geen garantie voor beschadigingen, lekkages of uitval van elektrische componenten door reiniging van de motor.

11.2.7 Ruitensproeierinstallatie en ruitenwissers

- ▷ Uitsluitend de in de gebruiksaanwijzing van het basisvoertuig vermelde reinigingsmiddelen (met/zonder antivries) in de voorgeschreven mengverhouding bijvullen in het vloeistofreservoir. Geen radiator-antivries of andere middelen gebruiken. Deze middelen hebben een negatieve invloed op de reiniging en tasten de wisserbladen aan.
- ▷ Ruitensproeierinstallatie of ruitenwissers niet inschakelen wanneer de wisserbladen vastgevroren zijn. Wisserbladen eerst met ontdooiingsmiddel losmaken.
- ▷ Opgehoopte sneeuw op de voorruit niet mede ruitenwissers verwijderen. Sneeuw eerst van de voorruit vegen.
- ▷ Ruitenwissers niet bij droge voorruit inschakelen.
- ▷ Ruitenwisserarmen en ruitenwissermotor niet met dampstraler reinigen.
- Ruitensproeierinstallatie en ruitenwissers regelmatig op juiste werking controleren.
- Regelmatig het peil van het vloeistofreservoir controleren. Alleen wanneer er voldoende reinigingsvloeistof op de voorruit terechtkomt, kunnen de ruitenwissers de ruit adequaat reinigen. Goed zicht is van cruciaal belang voor de verkeersveiligheid.
- Voor het begin van de vorstperiode het vloeistofreservoir met reinigingsvloeistof met voldoende antivries vullen.
- Tijdig reinigingsvloeistof bijvullen. Voor het verdunnen van ruitenreinigingsmiddel alleen schoon water gebruiken.
- Insectenresten zo spoedig mogelijk van de wisserbladen verwijderen.

- Wisserbladen regelmatig met ruitenreinigingsmiddel reinigen. Hiervoor met een spons of doek langs de rubber lip vegen.
- Wasresten na het wassen van het voertuig met een wasoplossend reinigingsmiddel verwijderen.
- Vuilafzettingen op de ruitensproeiers regelmatig verwijderen.
- Na ritten op zeer vuile wegen de ruitensproeiers met schoon water besproeien om korstvormingen te voorkomen.
- Verstopte ruitensproeiers met een dunne naald reinigen.

11.3 Klimaatregeling

- ▷ De klimaatregeling niet reinigen met een hogedrukreiniger. Binnendringend water kan de klimaatregeling beschadigen.
 - ▷ Bij het reinigen van de onderkant zorgen dat er geen water in de luchttoevoeropeningen van de klimaatregeling (in de voertuigvloer) terecht komt. De klimaatregeling kan anders beschadigd raken.
 - ▷ Niet in wasstraten rijden.
 - ▷ Geen scherpe of harde voorwerpen gebruiken voor het reinigen. De klimaatregeling kan anders beschadigd raken.
-
- Klimaatregeling uitsluitend met water en een zacht reinigingsmiddel reinigen.
 - Behuizing van de klimaatregeling en luchtafvoereenheid af en toe met een vochtige doek afvegen.
 - Afstandsbediening af en toe met een licht vochtige doek reinigen. Display met een brillendoekje reinigen.
 - Luchttoevoeropeningen (in de voertuigvloer) vrij houden van vuil en slush.
 - Regelmatig condenswaterafvoeren controleren om te zien of condenswater vrij kan weglopen.
 - Regelmatig het pluizenfilter reinigen (minstens twee keer per jaar).
-
- ▷ Verdere informatie ontleen aan de aparte gebruiksaanwijzing van de fabrikant.

11.3.1 Opstap

Als de opstap wordt gesmeerd, kunnen zich tijdens de rit grotere verontreinigingen vastzetten en zo de werking van de opstap verstoren of de opstap beschadigen. Daarom de beweeglijke delen van de opstap niet met vet insmeren of oliën.

11.4 Inwendige verzorging

- ▷ Indien mogelijk, vlekken altijd meteen behandelen.
- ▷ Kunststof onderdelen in toilet en woonruimte vergen vanwege hun gevoeligheid een heel bijzondere, zorgvuldige behandeling. Gebruik geen oplosmiddelen of alcoholhoudende reinigingsmiddelen en geen schuurmiddelen. Daarmee wordt verbrossing en scheurvorming voorkomen.
- ▷ Haarkleurmiddel, nagellak, sigarettenas en dergelijke stoffen kunnen op kunststofdelen vlekken of verkleuringen veroorzaken, die niet meer verwijderd kunnen worden. Om deze reden vermijden dat deze stoffen op kunststofdelen terecht komen. Deze stoffen direct verwijderen, indien ze toch op de kunststofdelen terecht gekomen zijn.
- ▷ Geen bijtende producten in de afvoeropeningen gieten. Geen kokend water in de afvoeropeningen gieten. Bijtende producten of kokend water beschadigen afvoerbuizen en sifons.
- ▷ Voor de reiniging van het toilet en de waterinstallatie alsook bij het ontkalken van de waterinstallatie geen azijnessence gebruiken. Azijnessence kan dichtingen of onderdelen van de installatie beschadigen. Voor het ontkalken in de handel verkrijgbare ontkalkingsmiddelen gebruiken.
- ▷ Zuinig met water omgaan. Alle waterresten opdweilen.

- ▷ Voor informatie over het gebruik van verzorgingsmiddelen staan onze servicepunten tot uw beschikking.
- Meubeloppervlakken, meubelgrepen, lampen en alle kunststofdelen in het toilet en de woonruimte reinigen met water en een wollen doek. Bij het water kan een zacht reinigingsmiddel gedaan worden. Indien nodig gelakte oppervlakken met polijstmiddel voor meubels verzorgen.
- Gordijnen en stores naar een chemische reiniging brengen.
- Tapijtvloer indien nodig reinigen met tapijtschuim en stofzuigen.
- PVC-vloerbedekking met een mild, zeephoudend reinigingsmiddel voor PVC-vloeren afvegen. Tapijtvloer niet op de natte PVC-vloerbedekking leggen. Tapijtvloer en PVC-vloerbedekking kunnen aan elkaar vastkleven.
- Hor resp. rolhor met een zachte borstel schoonmaken of met het borstelhulpstuk van de stofzuiger schoonzuigen.
- Verduisteringsrollo's met een zachte borstel schoonmaken of met het borstelhulpstuk van de stofzuiger schoonzuigen. Vet of hardnekkig vuil verwijderen met een 30 °C warm zeeploog (harde zeep).
- Vouwverduisteringen met een zachte borstel schoonmaken of met het borstelhulpstuk van de stofzuiger schoonzuigen. Vet of hardnekkig vuil verwijderen met een 30 °C warm zeeploog (harde zeep).
- Veiligheidsgordels kunnen afgerold met een warm zeeploog gereinigd worden. Voor het oprollen moeten de veiligheidsgordels volledig droog zijn.

11.5 Keukeninrichting

11.5.1 Algemene verzorgingsinstructies

- Spoelbakken en gaskooktoestel nooit reinigen met een zandhoudend schuurmiddel. Alles vermijden, wat krassen en groeven zou kunnen veroorzaken.
- Het oppervlak van het keukenwerkblad is niet krasbestendig. Indien er met scherpe voorwerpen wordt gewerkt, altijd een onderlegger gebruiken. Voor de reiniging en verzorging uitsluitend milde reinigingsmiddelen gebruiken. Geen schurende of krassende producten voor intensieve verzorging of schuursponsjes gebruiken.
- Spoelafdekking met de hand reinigen met water en afwasmiddel. De spoelafdekking niet in de vaatwasser reinigen.
- De branders van het gaskooktoestel alleen vochtig reinigen. Er mag geen water door de openingen van de branderafdekkingen dringen. Water kan de branders van het gaskooktoestel beschadigen.
- Bij het reinigen van de branderring controleren dat de gaten niet verstopt zijn.
- Oppervlak van de kookplaat en vooral van het kookveld met warm water en een beetje afwasmiddel reinigen. Schuurmelk of scherpe voorwerpen beschadigen het oppervlak van het kookveld.
Het oppervlak van het kookveld is makkelijker te reinigen indien dit nog een beetje warm is. Controleer voor het reinigen dat het kookveld slechts nog handwarm is (restwarmteaanduiding is gedoofd).
Kookveld altijd reinigen voordat dit opnieuw wordt gebruikt.
- De draaiknoppen kunnen voor de reiniging losgetrokken worden.
- De buitenste oppervlakken van de keukeninrichting met een vochtige doek zonder schurende, corrosieve of chloorhoudende reinigingsmiddelen reinigen. Geen staalwol gebruiken.
- Zuurhoudende of alkalische stoffen (azijn, zout, citroensap en dergelijke) direct verwijderen.
- Bakoven of grill voor de reiniging laten afkoelen. Hete oppervlakken kunnen door koud water of een vochtige doek beschadigd raken. Geëmailleerde oppervlakken alleen met water en zeep of water en afwasmiddel reinigen.

11.5.2 Koelkast

- Inlegbodems, roosters uit de koelkast nemen en het binnenste van de koelkast met warm water reinigen. Bij het water kan wassoda of azijn gedaan worden. Vervolgens met helder water afvegen en met een zachte doek afdrogen.
- Voor het reinigen van de koelkast geen schuurmiddelen of agressieve reinigingsmiddelen en geen zeep gebruiken.
- Geen olie of vet op de deurafdichting laten komen.

11.6 Roestvrijstalen oppervlakken

- ▷ Roestvrijstalen oppervlakken niet reinigen met bleekmiddel, met producten die chloride of zoutzuren bevatten, met bakpoeder of met zilverglans.
- ▷ Geen schuurmiddelen en geen schuursponsjes gebruiken.

- ▷ Voor reiniging op een onopvallende plek testen of het gebruikte schoonmaakproduct geschikt is voor het oppervlak.
- ▷ Na reiniging de oppervlakken goed droog vegen om kalksporen te vermijden.
- ▷ Bij geborstelde roestvrijstalen oppervlakken vegen in de richting waarin het geborsteld is.

Krassen op het oppervlak verwijderen:

- Roestvrijstalen oppervlak met een zachte reinigungsdoek en speciaal reinigungs-/glansmiddel voor roestvrijstaal behandelen.
- Roestvrijstalen oppervlak afspoelen en met keukenpapier afdrogen.

Hardnekkig vuil en aangebrand vet verwijderen:

- Roestvrijstalen oppervlak met een gewone huishoudspons en zacht reinigungsmiddel reinigen.
- Roestvrijstalen oppervlak afspoelen en met keukenpapier afdrogen.

Vingerafdrukken verwijderen:

- Roestvrijstalen oppervlak met een zachte reinigungsdoek en een afwasmiddeloplossing of glasreiniger schoonmaken.
- Roestvrijstalen oppervlak afspoelen en met keukenpapier afdrogen.

Koffie- en theevlekken verwijderen:

- Roestvrijstalen oppervlak met een natronoplossing behandelen. Natronoplossing 15 minuten laten inwerken.
- Roestvrijstalen oppervlak afspoelen en met keukenpapier afdrogen.

Roestvlekken verwijderen:

- Roestvrijstalen oppervlak met een gewone huishoudspons en zacht reinigungsmiddel reinigen. Evt. zachte reinigungsdoek en een roestvrijstaalreiniger gebruiken.
- Roestvrijstalen oppervlak afspoelen en met keukenpapier afdrogen.

11.7 Kussens

De hierna beschreven onderhouds- en reinigungsinstructies dienen alleen als hulp. De aanwijzingen vormen geen garantie voor het succes van de reiniging. Garantieclaims kunnen uit de aanwijzingen niet afgeleid worden.

- ▷ Indien mogelijk, vlekken altijd meteen behandelen.
- ▷ Vlekken nooit met huishoudreinigers (bijv. afwasmiddel) verwijderen.
- ▷ Voor de behandeling van vlekken de reiniging op een verborgen plaats van de bekledingen testen. Hierdoor kunt u vaststellen of de reiniging de stoffen of kleuren aantast.
- ▷ Vochtige of oliehoudende vlekken altijd alleen afbetten, nooit wrijven. Het best drukt u een zuigkrachtige doek of een spons lichtjes op de vlek.
- ▷ Kussenstoffen niet wassen.
- ▷ Als lederen overtrekken gereinigt worden, erop letten dat het leer niet vochtig wordt en dat er geen water door de naden van de lederen overtrekken sijpelt.

- ▷ Vlek van buiten naar binnen behandelen. Zo kan de vlek zich niet verder uitbreiden.
- ▷ Bij vaste of zachte verontreinigingen eerst de grove aandelen verwijderen. Daarna de vlek voorzichtig met een stomp mes of een spatel behandelen.
- ▷ Als de vlek al ingedroogd is, de grove delen voorzichtig afborstelen. Daarna de vlek met een vochtige doek of spons afbetten.
- ▷ Als er zonlicht op de kussenstoffen valt, dan worden de kussenstoffen in de loop de tijd lichter. Als tegelijkertijd de temperatuur in het voertuig sterk stijgt, dan wordt de kleurverandering versneld. Daarom adviseren wij, bij sterke inval van zonlicht de verduisteringen aan de ramen te sluiten. Bij het verduisteren van de ramen erop letten dat er geen warmteophoping ontstaat.
- ▷ Afhankelijk van de uitrusting zijn de kussens voorzien van een vlekkenbescherming.

Vet, olie, wijn, melk, alcoholvrije dranken verwijderen:

- Doek bevochtigen met een in de handel verkrijgbaar reinigingsmiddel op waterbasis. (Alternatief 2 eetlepels ammoniak met 1 liter water mengen.)
- Vlek zachtjes afbetten met de doek.
- Doek vaak omkeren zodat de vlek alleen met een schoon deel van de doek in aanraking komt.

Urine, zweet verwijderen:

- Doek bevochtigen met een in de handel verkrijgbaar reinigingsmiddel op waterbasis. (Alternatief 2 eetlepels ammoniak met 1 liter water mengen.)
- Vlek zachtjes afbetten met de doek.
- Doek vaak omkeren zodat de vlek alleen met een schoon deel van de doek in aanraking komt.

Chocolade, koffie verwijderen:

- Doek bevochtigen met lauwwarm water.
- Vlek deppen met de doek.

Vruchtresten verwijderen:

- Doek bevochtigen met koud water.
- Vlek afbetten deppen met de doek.

Was verwijderen:

- Was voorzichtig met een stomp mes of een spatel afschaven.
- Vlek met meerdere lagen vloeipapier bedekken en strijken.

Bloed verwijderen:

- 2 eetlepels zout en 1 liter water mengen.
- Vlek bevochtigen en met een droge doek afbetten.
- Hardnekkige vlekken met ammonia afbetten.

Inkt (bijv. balpen) verwijderen:

- Doek bevochtigen met wasbenzine.
- Vlek zachtjes afbetten met de doek.
- Doek vaak omkeren zodat de vlek alleen met een schoon deel van de doek in aanraking komt.

Modder verwijderen:

- Voorzichtig zoveel vuil als mogelijk met een stomp mes of een spatel verwijderen.
- Vuil laten drogen en dan opzuigen.
- Bij hardnekkige vlekken doek bevochtigen met een in de handel verkrijgbaar reinigingsmiddel op waterbasis. (Alternatief 2 eetlepels salmiakgeest met 1 liter water mengen.)

- Vlek zachtjes afbetten met de doek.
 - Doek vaak omkeren zodat de vlek alleen met een schoon deel van de doek in aanraking komt.
- Viltstift verwijderen:*
- Doek bevochtigen met een mild, watervrij en zuiver textielreinigingsmiddel.
 - Vlek zachtjes afbetten met de doek.
 - Doek vaak omkeren zodat de vlek alleen met een schoon deel van de doek in aanraking komt.
- Overgeefsels verwijderen:*
- Het overgeefsels voorzichtig verwijderen.
 - Kussen met koud water uitwassen.
 - Doek bevochtigen met een in de handel verkrijgbaar reinigingsmiddel op waterbasis. (Alternatief 2 eetlepels ammoniak met 1 liter water mengen.)
 - Vlek zachtjes afbetten met de doek.
 - Doek vaak omkeren zodat de vlek alleen met een schoon deel van de doek in aanraking komt.

11.8 Slaapdak

Het 3D-TEX materiaal van het slaapdak is een technisch textiel dat door er lucht in te blazen tot een driedimensionaal component kan worden gevormd. Coatings zorgen ervoor dat het materiaal luchtdicht en duurzaam is in overeenstemming met de toepassingseisen.

De hierna beschreven onderhouds- en reinigingsinstructies dienen alleen als hulp. De aanwijzingen vormen geen garantie voor het succes van de reiniging. Garantieclaims kunnen uit de aanwijzingen niet afgeleid worden.

- ▷ Indien mogelijk, vlekken altijd meteen behandelen.
- ▷ Voor de behandeling van vlekken de reiniging op een verborgen plaats testen. Zo kunt u vaststellen of de reiniging de stof of de kleur aantast.
- ▷ Vochtige of oliehoudende vlekken altijd alleen afbetten, nooit wrijven. Het best drukt u een zuigkrachtige doek of een spons lichtjes op de vlek.
- ▷ Kleurende producten kunnen resten achterlaten op het 3D-TEX materiaal (bijv. rode wijn, saus, ketchup, koffie, houtlijm, viltstiften, vernis, mascara, toiletreiniger, gebruikte olie).
- ▷ Organische stoffen kunnen ten achterlaten op het 3D-TEX materiaal (bijv. vogelpoep, schimmel).
- ▷ Gekleurde producten kunnen een verkleuring achterlaten op het 3D-TEX materiaal (bijv. bedrukt papier, jeans, PVC weekmakers).

- ▷ Vlek van buiten naar binnen behandelen. Zo kan de vlek zich niet verder uitbreiden.
- ▷ Bij vaste of zachtere verontreinigingen eerst de grove aandelen verwijderen. Daarna de vlek voorzichtig met een stomp mes of een spatel behandelen.
- ▷ Als de vlek al ingedroogd is, de grove delen voorzichtig afborstelen of schoonzuigen. Daarna de vlek met een vochtige doek of spons afbetten.

<p><i>Bier, vet, olie, witte wijn, melk, alcoholvrije dranken verwijderen:</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ■ Doek bevochtigen met een in de handel verkrijgbaar afwasmiddel op waterbasis. ■ Vlek zachtjes afbetten met de doek. ■ Doek vaak omkeren zodat de vlek alleen met een schoon deel van de doek in aanraking komt.
<p><i>Bloed, urine, zweet verwijderen:</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ■ Doek bevochtigen met een in de handel verkrijgbaar afwasmiddel op waterbasis. ■ Vlek zachtjes afbetten met de doek. ■ Doek vaak omkeren zodat de vlek alleen met een schoon deel van de doek in aanraking komt.
<p><i>Inkt (bijv. balpen) verwijderen:</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ■ Doek bevochtigen met afwasmiddel op waterbasis. ■ Vlek zachtjes afbetten met de doek. ■ Doek vaak omkeren zodat de vlek alleen met een schoon deel van de doek in aanraking komt.
<p><i>Modder verwijderen:</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ■ Voorzichtig zoveel vuil als mogelijk met een stomp mes of een spatel verwijderen. ■ Vuil laten drogen en dan opzuigen. ■ Bij hardnekkige vlekken doek bevochtigen met een in de handel verkrijgbaar afwasmiddel op waterbasis. ■ Vlek zachtjes afbetten met de doek. ■ Doek vaak omkeren zodat de vlek alleen met een schoon deel van de doek in aanraking komt.
<p><i>Overgeefsel verwijderen:</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ■ Het overgeefsel voorzichtig verwijderen. ■ Doek bevochtigen met een in de handel verkrijgbaar afwasmiddel op waterbasis. ■ Vlek zachtjes afbetten met de doek. ■ Doek vaak omkeren zodat de vlek alleen met een schoon deel van de doek in aanraking komt.
<p><i>Schoensmeer, waskrijt, kaarsvet, haarvet verwijderen:</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ■ Doek bevochtigen met een in de handel verkrijgbaar afwasmiddel op waterbasis. ■ Vlek zachtjes afbetten met de doek. ■ Doek vaak omkeren zodat de vlek alleen met een schoon deel van de doek in aanraking komt.
<p><i>Kleefresten, lijmresten, textieltape verwijderen:</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ■ Doek bevochtigen met een in de handel verkrijgbaar afwasmiddel op waterbasis. ■ Vlek zachtjes afbetten met de doek. ■ Doek vaak omkeren zodat de vlek alleen met een schoon deel van de doek in aanraking komt.
<p><i>Lichaamsverzorgingsproducten, make-up en kamerverzorgingsproducten verwijderen:</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ■ Doek bevochtigen met een in de handel verkrijgbaar afwasmiddel op waterbasis. ■ Vlek zachtjes afbetten met de doek. ■ Doek vaak omkeren zodat de vlek alleen met een schoon deel van de doek in aanraking komt.

Smeerolie, smeervet, wasbenzine, remmenreiniger, WD40, cockpitspray, vorstbeveiliging, ontdooispray verwijderen:

- Doek bevochtigen met een in de handel verkrijgbaar afwasmiddel op waterbasis.
- Vlek zachtjes afbetten met de doek.
- Doek vaak omkeren zodat de vlek alleen met een schoon deel van de doek in aanraking komt.

11.9 Massieve bamboepanelen

Bamboe is een natuurproduct en is onderhevig aan klimatologische en geografische invloeden die het uiterlijk en de structuur van het hout beïnvloeden. De volgende visuele en tactiele eigenschappen van de massieve bamboepanelen die in het voertuig worden gebruikt, zijn geen kwaliteitsgebrek en vormen geen reden voor een klacht:

Kleurverschillen, helderheidsverschillen, verkleuringen

Het houtoppervlak wordt hoofdzakelijk beïnvloed door de intensiteit van weersinvloeden zoals regen, wind, zon en UV-straling. De ervaring wijst uit: Hoe meer het bamboe wordt blootgesteld aan zonlicht en UV-straling, hoe lichter het wordt. Vochtigheid zorgt er op zijn beurt voor dat bamboe donkerder wordt.

Tactiele veranderingen van het oppervlak

Uitdrogingsscheurtjes, ruwe oppervlakken en splinters hebben geen invloed op de statische eigenschappen en duurzaamheid van bamboe en zijn over het algemeen toegestaan.

- ▷ Langdurige blootstelling aan direct zonlicht, vochtigheid en natheid vermijden.
- ▷ Bamboe regelmatig (om de 2 jaar) met geschikte middelen verzorgen.

- ▷ Massieve bamboepanelen (verticale lamellen) zijn in het voertuig in verschillende diktes gebruikt.

Op de volgende plaatsen in het voertuig zijn massieve bamboepanelen aangebracht:

- Afdekking van de treden van de opstaptrap
- Tafelblad
- Schrijftafelblad van de secretaire
- Doucheconsole in de badkamer
- Achterplatform

Reiniging

Afhankelijk van de staat van onderhoud, de locatie en de ventilatiesituatie van de massieve bamboepanelen, kunnen er na verloop van tijd onzuiverheden aan het oppervlak ontstaan. Dit is een natuurlijk proces dat niet volledig kan worden uitgesloten, zelfs niet bij optimale reinigings- en onderhoudsintervallen.

- Massieve bamboepanelen met geschikte middelen reinigen.

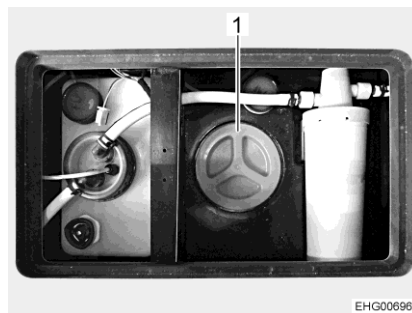
Verzorging van het achterplatform

Het achterplatform is dat bedekt met massieve bamboe panelen en kan gebruikt worden als een terras. Het is daarom onderhevig aan verschillende gebruiks- en weersinvloeden. Speciale verzorging is vereist om te voorkomen dat de kleur aanzienlijk verandert of dat de natuurlijke bescherming tegen het weer vermindert.

- Massieve bamboepanelen met geschikte middelen reinigen.
- Massieve bamboepanelen regelmatig met bamboe-verzorgingsolie oliën. HYMER adviseert hiervoor de natuurlijke trendolie van Zweihorn.

11.10 Waterinstallatie

11.10.1 Watertank reinigen

1 Afsluitdeksel

Afb. 143 Reinigingsopening (watertank)

- Watertank leegmaken en aftapopening sluiten.
- Afsluitdeksel (Afb. 143,1) van de watertank afnemen.
- Watertank met water met een beetje afwasmiddel vullen (geen schuurmiddelen gebruiken).
- Met een in de handel verkrijgbare afwasborstel de watertank schrobben, tot er geen zichtbare aanslag meer aanwezig is.
- De pompbehuizing eveneens afschrobben.
- Indien mogelijk verswatersondes door de reinigingsopeningen met de hand reinigen.
- Watertank met een ruime hoeveelheid drinkwater uitspoelen.

▷ Als dit vanwege de bouwvorm niet mogelijk is, moet de watertank mechanisch worden gereinigd: Een geschikt chemisch reinigingsmiddel gebruiken.

De erkende dealer is bij de keuze van een geschikt reinigingsmiddel graag behulpzaam.

De gebruiksinstructies van de reinigingsmiddelfabrikant in acht nemen.

11.10.2 Waterleidingen reinigen

- ▷ Alleen goedgekeurde reinigingsmiddelen uit de vakhandel gebruiken.
- ▷ Het reinigingsmiddel moet voldoen aan de nationale voorschriften en (indien voorgeschreven) voor gebruik toegestaan zijn.

- ▷ Uitstromend mengsel van water met reinigingsmiddel opvangen en vakkundig als afval afvoeren.

- Waterinstallatie leegmaken.
- Alle aftapopeningen en aftapkranen sluiten.
- Watertank vullen met mengsel van water en reinigingsmiddel. Daarbij de mengverhouding uit de voorschriften van de fabrikant in acht nemen.
- De aftapkranen één voor één openen.
- De aftapkranen zolang geopend laten, tot het mengsel van water en reinigingsmiddel de betreffende afvoeropening heeft bereikt.
- De aftapkranen weer sluiten.
- Alle waterkranen op warm zetten en openen.
- Waterkranen zolang geopend laten, tot het mengsel van water en reinigingsmiddel de afvoeropening heeft bereikt.
- Alle waterkranen op koud zetten en openen.
- Waterkranen zolang geopend laten, tot het mengsel van water en reinigingsmiddel de afvoeropening heeft bereikt.
- Alle waterkranen sluiten.
- Toilet meermaals doorspoelen.
- Het reinigingsmiddel volgens de voorschriften van de fabrikant laten inwerken.
- Waterinstallatie leegmaken. Daarbij het mengsel van water en reinigingsmiddel opvangen en vakkundig als afval afvoeren.
- Voor het doorspoelen van de volledige waterinstallatie deze meermaals met drinkwater vullen en weer leegmaken.

11.10.3 Waterinstallatie ontsmetten

- ▷ Alleen goedgekeurde ontsmettingsmiddelen uit de vakhandel gebruiken. Houd rekening met mens en dier.
- ▷ Het ontsmettingsmiddel moet voldoen aan de nationale voorschriften en (indien voorgeschreven) voor gebruik toegestaan zijn.

- ▷ Uitstromend mengsel van water met ontsmettingsmiddel opvangen en vakkundig als afval afvoeren.

Bij het ontsmetten van de waterinstallatie op dezelfde wijze te werk gaan als bij het reinigen van de waterleidingen (zie sectie 11.10.2). Hierbij echter ontsmettingsmiddel in plaats van reinigingsmiddel gebruiken.

11.10.4 Afvalwatertank reinigen

De afvalwatertank na ieder gebruik reinigen.

Afb. 144 Reinigingsopening (afvalwatertank)

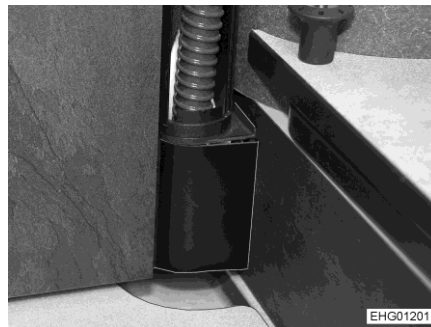
Reinigen:

- Afvalwatertank leegmaken.
- Reinigingsopening (Afb. 144) op de afvalwatertank en de aftapkraan openen.
- Afvalwatertank grondig met vers water uitspoelen.
- Indien mogelijk de afvalwatersondes door de reinigingsopening met de hand reinigen.

De toegang tot de afvalwatertank bevindt zich onder de grote vloerklep in het gedeelte van de zitgroep.

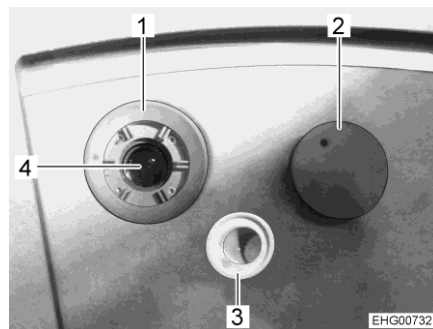
11.10.5 Sifons

Sifon wasbak De sifon voor de wasbak bevindt zich achter een afdekking (Afb. 145).

Afb. 145 Sifon wasbak

Sifon douchebak De sifon van de douchebak bevindt zich onder het puzzle-inlegrooster.

- 1 Sifon
- 2 Deksel
- 3 Binnengedeelte
- 4 Douchebak

Afb. 146 Sifon douchebak

- Reinigen:*
- Puzzle-inlegrooster verwijderen.
 - Deksel (Afb. 146,2) opendraaien en van sifon (Afb. 146,1) verwijderen.
 - Binnengedeelte (Afb. 146,3) uit sifon verwijderen.
 - Douchebak (Afb. 146,4) schoonmaken.
 - Binnengedeelte plaatsen.
 - Deksel op sifon zetten en vastdraaien.
 - Puzzle-inlegrooster plaatsen.

11.11 Verzorging bij gebruik van het voertuig in de winter

Strooizout schaadt de onderkant en de delen, die zijn blootgesteld aan spatwater. Wij adviseren, het voertuig in de winter vaker te wassen. Vooral de mechanische en de aan de oppervlakte behandelde delen en de onderkant van het voertuig worden belast en dienen derhalve grondig te worden gereinigd.

- ▷ Bij vorstgevaar de verwarming altijd tot tenminste 15 °C laten verwarmen. Circulatieluchtventilator (indien aanwezig) op automatisch zetten. Bij extreme buitentemperaturen bovendien meubelluiken en -deuren iets openen. De binnenstromende warme lucht kan het bevriezen, bijv. van waterleidingen en de vorming van condenswater in de opbergruimten tengaan.
- ▷ Bij vorstgevaar bovendien de ramen aan de buitenkant van het voertuig's nachts afdekken met winter-isoleermatten.

11.12 Stilstand

11.12.1 Tijdelijke stilstand

- ▶ Houd er rekening mee dat het water al binnen korte tijd ondrinkbaar is.
- ▶ Kabelschade door dieren kan tot kortsluiting leiden. Brandgevaar!

Dieren (vooral muizen) kunnen binnen in de wagen aanzienlijke schade veroorzaken. Dat geldt vooral als de dieren in het geparkeerde voertuig ongestoord hun gang kunnen gaan.

Om schade door binnengedrongen dieren te vermijden of te beperken, het voertuig regelmatig op schade of diersporen inspecteren.

Als er sporen van dieren zichtbaar zijn, neem dan contact op met de geautoriseerde dealer of het servicepunt. Als er kabelschade is ontstaan, kan deze een kortsluiting veroorzaken. Het voertuig kan in brand raken.

11.12.2 Stilstand algemeen/in de winter

Wanneer het voertuig langere tijd stil zal staan (bijv. aan het einde van de vakantie) moeten enkele maatregelen worden getroffen om voor een probleemloze start te zorgen wanneer het voertuig weer in gebruik wordt genomen.

De focus ligt hierbij niet alleen op het basisvoertuig resp. het chassis, maar ook op de gehele woonopbouw met alle componenten die daarin zijn ingebouwd (waterinstallatie, gasinstallatie, elektrische installatie, meubels, kussens).

- ▷ Bij voertuigen met aanduiding van de accucapaciteit worden de gegevens bij het uitschakelen van de hoofdschakelaar op het elektroblok gereset. Wanneer het voertuig weer in gebruik wordt genomen moet daarom een volledige oplaadcyclus worden uitgevoerd om het systeem te kalibreren. Bovendien moeten de datum en de tijd opnieuw worden ingesteld.

Voor stilstand de volgende maatregelen nemen:

Basisvoertuig

Algemene maatregelen voor stilstand	Gedaan
Brandstoftank helemaal vullen. Hierdoor kan corrosieschade aan de binnenwand van de brandstoftank worden vermeden	
Luchtdruk van de banden met 0,5 bar verhogen om beschadiging door stilstand te voorkomen	
Wielen ontlasten of voertuig om de 3 tot 4 weken bewegen. Bij een standplaats op natuurlijke ondergrond eventueel geschikte platen van hout of kunststof onder de wielen leggen	
Banden tegen directe zonnestraling beschermen. Gevaar voor scheurvorming!	
Banden controleren. Versleten banden of banden die ouder zijn dan 6 jaar niet meer gebruiken	
Voor goede ventilatie op de standplaats zorgen. Voldoende luchtcirculatie is vooral belangrijk voor de onderkant. Vocht of gebrek aan zuurstof kan tot beschadigingen leiden	
Rubberen dichtingen met in de handel verkrijgbaar verzorgingsmiddel voor rubber behandelen.	
Instructies in de gebruiksaanwijzing van het basisvoertuig in acht nemen	

Extra maatregelen voor stilstand in de winter	Gedaan
Bij dieselveertuigen brandstoftank met winterdiesel vullen	
Carrosserie en onderkant grondig reinigen en met hete was behandelen of met een middel voor lakonderhoud conserveren	
Schade aan de lak herstellen	
Radiator-antivries controleren en, indien nodig, bijvullen	
Vorstbeveiliging van de ruitensproeierinstallatie controleren en, indien nodig, bijvullen	

Opbouw (buiten)

Algemene maatregelen voor stilstand	Gedaan
Alle schoorstenen met de passende afdekkappen afsluiten en alle andere openingen (behalve de kunstmatige ventilatie) afdichten. Zo wordt het binnendringen van dieren (bijv. muizen) verhinderd	
Om de vorming van condenswater en daardoor schimmelvorming te voorkomen: Om de 3 weken de binnenruimte, alle van buiten toegankelijke opbergruimten en standplaats (bijv. garage) ventileren	

Extra maatregelen voor stilstand in de winter	Gedaan
 ▷ Kunstmatige ventilatie open laten! Afdekkingen zo leggen dat ventilatieopeningen niet worden afgedekt of luchtdoorlatende zeilen gebruiken	
Voertuig van buiten grondig reinigen	
Aangebouwde steunen reinigen en smeren	
Alle deur- en luikenscharnieren reinigen en smeren	
Vergrendelingen met olie of glycerine insmeren	
Cilinderslot met grafietpoeder behandelen	
Alle dichtrubbers met in de handel verkrijgbaar verzorgingsmiddel voor rubber behandelen	

Opbouw (binnen)

Algemene maatregelen voor stilstand	Gedaan
Kussens zo plaatsen dat ze geventileerd worden en afdekken	
Koelkast (en vriesvak) reinigen en deuren in ventilatiestand zetten (zie gebruiksaanwijzing van de fabrikant)	
Beamer van het net loskoppelen	
Rolgordijnen openen en hierdoor de veren ontlasten	

Extra maatregelen voor stilstand in de winter	Gedaan
Luchtontvochtiger (granulaat) opstellen	
Kussens en matrassen droog bewaren	
Alle kasten en opbergcompartimenten leegmaken en kleppen, deuren en laden openen	
Interieur grondig reinigen	
Iedere 3 weken de binnenruimte ventileren	
Bij vorstgevaar de beamer uit het voertuig verwijderen	

Gasinstallatie

Algemene maatregelen voor stilstand	Gedaan
Hoofdafsluitkraan op de gasfles sluiten	
Alle gasafsluitkranen sluiten	
Gasfles altijd uit de gaskast halen, ook als deze leeg is	

Waterinstallatie

Algemene maatregelen voor stilstand	Gedaan
 ▷ Waterpomp niet zonder water laten draaien!	
Verswaterinstallatie leegmaken. Restwater uit de leidingen blazen (max. 0,5 bar)	
Verswaterinstallatie met geschikte reinigingsmiddelen uit de vakhandel reinigen. Voor het leegmaken alle aftapkranen en waterkranen openen (zie sectie 10.2.5)	
Waterkranen in de middelste stand geopend laten. Alle aftapkranen geopend laten.	
Afvalwatertank reinigen (sonde niet vergeten) en leegmaken (zie sectie 11.10.4), aftapkraan open laten	

Extra maatregelen voor stilstand in de winter	Gedaan
Indien mogelijk, sifons aan de wastafel en spoelbak leegmaken om bevriezing te voorkomen	

Elektrische installatie

De elektrische installatie van een camper bestaat uit twee gescheiden voedingscircuits:

- Startaccu, startmotor en dynamo (generator)
- Woonruimteaccu, elektroblok (EBL) en bedieningspaneel

Algemene maatregelen voor stilstand	Gedaan
Accupolen van de startaccu reinigen	
Indien nodig, accuwater van de startaccu vullen	
Startaccu via extern laadapparaat volledig opladen	
Rusttoestand van het voertuig activeren (zie sectie 11.12.3)	
Instructies voor de startaccu in de gebruiksaanwijzing van de fabrikant van het basisvoertuig in acht nemen	
Woonruimteaccu via boordlader volledig opladen (laadtijd afhankelijk van uitvoering). Accu bij temperaturen boven 0 °C opladen, zodat de accu ook capaciteit kan opnemen	
Zekering van de waterpomp op het elektroblok eruit halen	
Woonruimteaccu loskoppelen van het 12-V-boordnet. Hiervoor elektroblok met de hoofdschakelaar uitschakelen	
Tijdens de stilstandtijd regelmatig de spanning van de accu's controleren. Wanneer de accuspanning onder 12,5 V daalt: Accu opladen	

Extra maatregelen bij stilstand in de winter	Gedaan
Startaccu en woonruimteaccu verwijderen en vorstvrij bewaren of het voertuig op een 230-V-voorziening aansluiten. Voor het demonteren de zekeringen van de woonruimteaccu verwijderen	

11.12.3 Rusttoestand van het voertuig activeren

- ▶ Comfortfuncties van het voertuig onttrekken ook stroom aan de start-accu wanneer het voertuig stilstaat en het elektroblok is uitgeschakeld. Na langere stilstand kan dit tot problemen bij het starten leiden.

Wanneer het voertuig in de rusttoestand wordt gezet, wordt het energieverbruik tot een minimum beperkt. Dit spaart de startaccu. Hierdoor kan het voertuig meestal probleemloos worden gestart, ook na langere stilstand.

Rusttoestand activeren:

- Al naargelang de uitvoering kan de rusttoestand op het MBUX-display of in het dashboard via de stuurwieltoets worden geactiveerd. De bediening wordt in de gebruiksaanwijzing van het basisvoertuig beschreven.

Rusttoestand opheffen:

- Contact inschakelen. De rusttoestand wordt beëindigd als het contact wordt ingeschakeld en moet indien nodig opnieuw worden geactiveerd.

11.12.4 Ingebruikname van het voertuig na tijdelijke stilstand of na stilstand in de winter

- ▷ Bij voertuigen met aanduiding van de accucapaciteit worden de gegevens bij het uitschakelen van de hoofdschakelaar op het elektroblok gereset. Wanneer het voertuig weer in gebruik wordt genomen moet daarom een volledige oplaadcyclus worden uitgevoerd om het systeem te kalibreren. Bovendien moeten de datum en de tijd opnieuw worden ingesteld.

Voor ingebruikname checklist doornemen:

	Activiteit	Gedaan
Basisvoertuig	Na langere stilstand (ca. 10 maanden) de reminstallatie door een erkende werkplaats laten controleren	
	Bandenspanning van het reservewiel controleren, indien aanwezig	
	Bandenspanning controleren	
Opbouw	Draailager van de opstap schoonmaken	
	Werking van de aangebouwde steunen controleren	
	Werking van de deuren, ramen en dakluiken controleren	
	Werking controleren van alle buitensloten, bijv. voor serviceluiken, vulopening en woonruimtedeuren	
	Naar sporen van binnengedrongen dieren zoeken	
	Afdekking van de gasafvoerschoorsteen van de verwarming verwijderen (indien aanwezig)	
Gasinstallatie	Na langere stilstand (ca. 10 maanden) de gasinstallatie door een geautoriseerde werkplaats laten controleren	
	Gasfles in de gaskast plaatsen, vastbinden en op de gasdrukregelaar aansluiten	

	Activiteit	Gedaan
Elektrische installatie	230-V-voorziening via buitencontactdoos aansluiten	
	Woonruimteaccu en startaccu inbouwen, zekeringen van de woonruimteaccu plaatsen en de accu's volledig opladen ▷ Accu na stilstand tenminste 20 uur laden.	
	Woonruimteaccu aansluiten op het 12-V-boordnet. Daarvoor de accuscheidingsschakelaar op het elektroblok inschakelen (zie hoofdstuk 8)	
	Werking controleren van de elektrische installatie, bijv. binnenverlichting, contactdoos en de geïnstalleerde elektrische apparaten	
Waterinstallatie	Waterleidingen en watertank ontsmetten	
	Werking van de bedieningshendel voor de afvalwatertank controleren	
	Aftapkranen en waterkranen sluiten	
	Dichtheid van de waterinstallatie controleren	
Inbouwapparatuur	Werking van de inbouwapparatuur controleren	

Hoofdstukoverzicht

In dit hoofdstuk staan instructies voor officiële keuringen en inspectie- en onderhoudswerkzaamheden aan het voertuig.

Aan het einde van het hoofdstuk vindt u belangrijke instructies voor het bezorgen van reserveonderdelen en voor onze dealers en servicepunten.

12.1 Service- en verkooppartners

De geautoriseerde service- en verkooppartners zijn contactpersonen voor het geval reserveonderdelen en reparaties nodig zijn.

De adressen en telefoonnummers van de geautoriseerde service- en verkooppartners vindt u:

Hymer: op internet op www.hymer.com/nl/nl/service/dealer-zoeken

Mercedes: op internet op <https://www.mercedes-benz.de/vans/de/content-pool/apps/dealer-locator>

- ▷ Voor het begin van de reis controleren welke mogelijkheden in geval van pech beschikbaar zijn.
- ▷ Houd er rekening mee dat het service- en mobiliteitsaanbod van de fabrikant niet op alle bestemmingen geldig is.
- ▷ In landen waar geen servicepartners zijn, bent u zelf verantwoordelijk voor uw reis!

12.2 Officiële controles

Afhankelijk van de nationale wetgeving moeten de volgende officiële controles regelmatig worden uitgevoerd:

- APK-keuring
- Uitlaatgastest
- Controle van de gasinstallatie

De testintervallen van de nationale wetgeving moeten in acht worden genomen. Keuringsvignetten die op het voertuig zijn aangebracht, geven aan wanneer de volgende controle vereist is.

Voor Duitsland geldt bijvoorbeeld de volgende regeling:

Vanaf 1 april 2022 komt de verplichte controle van de gasinstallatie in het kader van de APK-keuring te vervallen. In plaats daarvan moet een zelfstandige gaskeuring (conform DVGW-werkblad G 607) voor kampeervoertuigen (campers en caravans) worden uitgevoerd. De gaskeuring wordt aangetoond met het correct ingevulde, gele testprotocol en een geldige keuringssticker op het voertuig.

Meer informatie over de gaskeuring en de tijdsintervallen, waarin deze moeten worden uitgevoerd, vindt u op de volgende websites:

- Duits federaal ministerie voor digitale zaken en vervoer (BMDV): www.bmvi.de
- Duitse technische en wetenschappelijke vereniging voor gas en water (DVGW): www.dvgw.de
- Duitse vereniging voor vloeibaar gas (DVFG): www.dvfg.de

Indien de tijdsintervallen voor de gaskeuring niet wettelijk zijn vastgelegd, raadt de DVGW aan om de twee jaar een keuring uit te voeren.

Veel campingbeheerders vragen bij het geven van een standplaats naar een bewijs van de geldige gaskeuring.

- ▷ Wijzigingen in de gasinstallatie moeten door een gecertificeerde gasinstallateur worden gecontroleerd.
- ▷ Een test van de gasinstallatie is ook voor niet-geregistreerde voertuigen verplicht.

12.3 Inspectiewerkzaamheden

Zoals ieder technisch apparaat moet het voertuig met regelmatige intervallen worden geïnspecteerd.

Deze inspectiewerkzaamheden moeten door vaklieden worden uitgevoerd.

Voor deze werkzaamheden wordt speciale vakkennis vereist, die in het kader van deze gebruiksaanwijzing niet kan worden uiteengezet. Deze vakkennis staat bij alle servicepunten ter beschikking. Ervaring en regelmatige technische scholingen vanuit de fabriek alsmede voorzieningen en gereedschap bieden een garantie voor vakkundige inspectie van het voertuig conform de nieuwste eisen.

Het dienstverlenende servicepunt bevestigt de uitgevoerde werkzaamheden.

De inspectiewerkzaamheden voor het chassis laten bevestigen in het klantenserviceboekje van de fabrikant van het chassis.

- ▷ De door de fabrikant voorgeschreven inspecties in acht nemen en binnen de voorgeschreven intervallen laten uitvoeren. Zo blijft de waarde van het voertuig behouden.
- ▷ De bevestiging van de uitgevoerde inspectiewerkzaamheden geldt tegelijk als bewijs bij eventueel optredende schade- en garantiegevallen.

12.4 Onderhoudswerkzaamheden

Zoals ieder technisch apparaat heeft het voertuig onderhoud nodig. De omvang en de frequentie van de onderhoudswerkzaamheden richten zich naar verschillende gebruiks- en inzetwaarden. Bij verzwaarde gebruiksomstandigheden het voertuig vaker laten onderhouden.

Het basisvoertuig en de inbouwapparatuur binnen de intervallen laten onderhouden die in de betreffende gebruiksaanwijzingen zijn opgegeven. Over het algemeen adviseren we om de carrosserie op de voorgeschreven intervallen te inspecteren. Contact opnemen met de **HYMER** servicepartner.

12.5 Klimaatregeling

Pluizenfilter regelmatig (minstens twee keer per jaar) reinigen en zo nodig vervangen.

Deeltjesfilter jaarlijks voor het begin van het seizoen vervangen.

- ▷ Verdere informatie ontlenen aan de aparte gebruiksaanwijzing van de fabrikant.

12.6 Standverwarming

De standverwarming minstens een keer per maand, bij koude motor en laagste ventilatorstand, gedurende 10 minuten in gebruik nemen.

Voor begin van de verwarmingsperiode de standverwarming door een geautoriseerde werkplaats laten nakijken.

12.7 Kookplaat/koelkast

De fabrikant adviseert een jaarlijks inspectieschema door een geautoriseerde werkplaats, om een efficiënte werking van de apparatuur te behouden. Na service- of onderhoudswerkzaamheden moet het apparaat zowel op elektrische veiligheid als op gasveiligheid getest worden.

12.8 Vervangen van gloeilampen, buiten

- ▶ Gloeilampen en lamphouders kunnen erg warm worden. Daarom voor het vervangen van gloeilampen de lamp laten afkoelen.
- ▶ Gloeilampen ontoegankelijk voor kinderen bewaren.
- ▶ Geen gloeilamp gebruiken die is gevallen of die krassen heeft in het glas. De gloeilamp zou kunnen springen.

- ▷ Een nieuwe gloeilamp niet vastpakken met de blote vingers. Om de nieuwe gloeilamp in te zetten een stoffen doek gebruiken.
- ▷ Alleen gloeilampen van hetzelfde type en met het juiste aantal watt gebruiken.
- ▷ Wanneer LED's in lampen defect zijn, een officiële dealer of een servicepunt opzoeken.

12.8.1 Verlichting front

- 1 Extra grootlicht
- 2 Positielicht
- 3 Verlichting voor

Afb. 147 Verlichting front

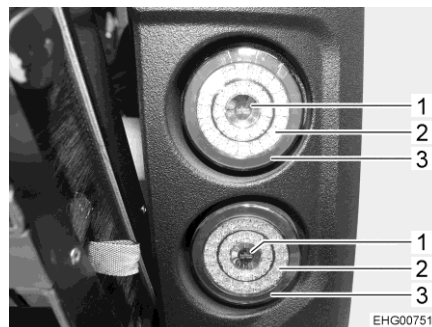
De verlichting voor (Afb. 147,3) is bestanddeel van het basisvoertuig. Het vervangen van de verlichtingsmiddel is beschreven in de gebruiksaanwijzing van het basisvoertuig.

De beide witte positielichten (Afb. 147,2) en het extra grootlicht (Afb. 147,1) zijn uitgerust met LEDs. Voor vervanging van de LEDs een officiële dealer of een servicepunt opzoeken.

12.8.2 Verlichting achter

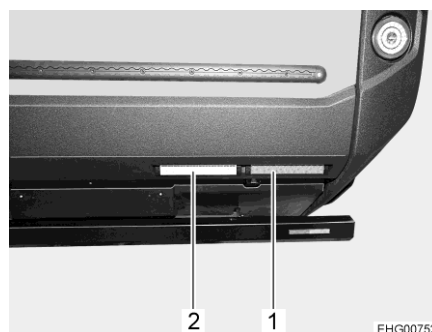

- ▷ Alle lampen aan de achterkant van het voertuig zijn uitgerust met LEDs. Voor vervanging van de LEDs een officiële dealer of een servicepunt opzoeken.
- ▷ De kentekenplaatlamp is op de volgende afbeeldingen niet te zien.

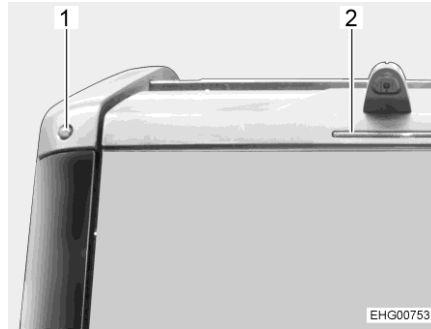
- 1 Richtingaanwijzer
- 2 Achterlicht (wit)
- 3 Remlicht

Afb. 148 Achterlichtenheid, rond

- 1 Mistlamp achter
- 2 Achteruitrijlicht

Afb. 149 Achterlichten, smal

- 1 Contourverlichting
- 2 Derde remlicht

Afb. 150 Achterlichten, boven

12.8.3 Verlichting zijkant

- 1 Breedtelicht
- 2 Richtingaanwijzer

Afb. 151 Verlichting zijkant

Richtingaanwijzer

De richtingaanwijzer is bestanddeel van het basisvoertuig. Het vervangen van de verlichtingsmiddelen is beschreven in de gebruiksaanwijzing van het basisvoertuig.

Breedtelicht

De lamp is ingeplakt. Als het verlichtingsmiddel defect is, een geautoriseerde dealer of een servicepunt opzoeken.

12.9 Verlichting woonruimte

- ▶ LED's in lampen niet vervangen met gewone gloeilampen. Brandgevaar door sterke hitteontwikkeling.

In de woonruimte zijn alle lampen met LED-techniek uitgerust.

LED-lampen zijn spaarzaam, onderhoudsvrij en hebben een zeer lange levensduur. Vervangen van deze lichten is normaal gesproken niet nodig.

- ▷ Wanneer LED's in lampen defect zijn, een officiële dealer of een servicepunt opzoeken.

12.10 Reserveonderdelen

- ▶ Elke wijziging van de toestand van het voertuig, zoals deze bij levering door de fabriek was, kan een negatieve invloed hebben op het rijgedrag en de verkeersveiligheid.
- ▶ Door **HYMER GmbH & Co. KG** aanbevolen optionele uitrusting en originele reserveonderdelen zijn speciaal voor uw voertuig ontwikkeld en vrijgegeven. De geautoriseerde dealer of het servicepunt biedt deze producten aan. De geautoriseerde dealer of het servicepunt is geïnformeerd over toegestane technische details en voert de noodzakelijke werkzaamheden vakkundig uit.
- ▶ Niet door **HYMER GmbH & Co. KG** vrijgegeven toebehoren, aan-, om- of inbouwdelen kunnen het voertuig beschadigen en tot een verminderde verkeersveiligheid leiden. Zelfs als er voor deze onderdelen een goedkeuring van een deskundige, een algemene bedrijfstoelating of een goedkeuring van de constructie bestaat, bestaat daarmee nog geen zekerheid ten aanzien van de reglementaire kwaliteit van het product.
- ▶ Als producten die niet door **HYMER GmbH & Co. KG** werden vrijgegeven, beschadigingen veroorzaken, kan daarvoor geen aansprakelijkheid worden aanvaard. Dit geldt ook voor niet goedgekeurde wijzigingen aan het voertuig.

Uit veiligheidsoverwegingen moeten reserveonderdelen voor apparaten beantwoorden aan de opgaves van de producent en door hem als reserveonderdeel zijn toegelaten. De reserveonderdelen mogen alleen door de producent van het apparaat of een erkende werkplaats worden ingebouwd. Voor reserveonderdelen staan de geautoriseerde dealers en servicepunten ter beschikking.

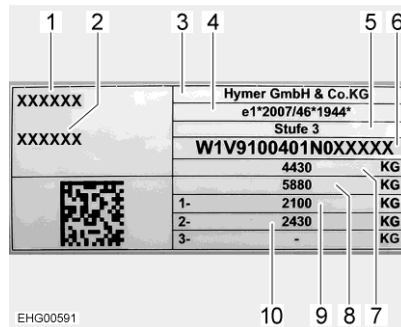
Dit zijn enkele voorbeelden van belangrijke reserveonderdelen:

- Zekeringen
- Gloeilampen
- Waterpomp (dompelpomp)

Bij bestellingen van reserveonderdelen het serienummer en het voertuigtype opgeven bij de geautoriseerde dealer of het servicepunt.

Het in deze gebruiksaanwijzing beschreven voertuig is volgens fabrieksnormen geconstrueerd en uitgerust. Al naargelang het doel van zijn inzet wordt er nuttig speciaal toebehoren aangeboden. Bij de aanbouw van speciaal toebehoren controleren of dit in de voertuigpapieren geregistreerd moet worden. Let op de technisch toelaatbare maximummassa. De geautoriseerde dealer of het servicepunt adviseert u graag.

12.11 Typeplaatje voertuig

- 1 Voertuigtype
- 2 Opeenvolgende serienummers
- 3 Fabrikant
- 4 Typegoedkeuring van het voertuig
- 5 Opbouwklasse
- 6 Chassisnummer
- 7 Toelaatbare maximummassa
- 8 Toegelaten totale trekmassa (met optie aanhangerkoppeling)
- 9 Technisch toelaatbare maximummassa op de 1e as
- 10 Technisch toelaatbare maximummassa op de 2e as

Afb. 152 Typeplaatje

Het typeplaatje met het serienummer bevindt zich aan de achterwand, onder het rechter achterlicht.

Typeplaatje niet verwijderen. Het typeplaatje:

- Identificeert het voertuig
- Helpt bij het bestellen van reserveonderdelen
- Geeft in combinatie met de voertuigpapieren informatie over de eigenaar

- ▷ Bij navragen aan de klantenservice altijd het **serienummer** erbij vermelden.

12.12 Waarschuwings- en aanwijzingsstickers

Op en in het voertuig zijn waarschuwings- en aanwijzingsstickers aangebracht. Waarschuwings- en aanwijzingsstickers dienen de veiligheid en mogen niet worden verwijderd.

- ▷ Reservestickers kunnen bij de officiële dealer of bij het servicepunt besteld worden.

12.13 Dealers

De geautoriseerde dealers en servicepunten zijn de aanspreekpartners als er reserveonderdelen voor het voertuig nodig zijn.

De adressen en telefoonnummers van de geautoriseerde dealers en servicepunten vindt u:

- In de brochure, die bij de levering van het voertuig los wordt meegeleverd
- In het internet onder <http://www.hymer.com>

12.14 Reservesleutels

Voor het verkrijgen van reservesleutels zijn de volgende aanwijzingen van belang:

Sloten van:	Voor verkrijging vereist:	Verkrijgbaar bij:
Basisvoertuig Mercedes-Benz	Chassisnummer, eigendomsbewijzen	Mercedes-Benz-dealer
Opbouw	Serienummer, chassisnummer, tweede sleutel of sleutelnummer, eigendomsbewijzen	Dealers

Hoofdstukoverzicht

In dit hoofdstuk staan instructies voor de banden van het voertuig.

Aan het einde van het hoofdstuk vindt u een tabel, waarin de correcte bandenspanning voor uw voertuig kan worden gevonden.

13.1 Algemeen

- ▶ Regelmatig voor het begin van de rit of iedere 2 weken de bandenspanning controleren. Een verkeerde bandenspanning veroorzaakt overmatige slijtage en kan de banden beschadigen of zelfs doen klappen. Het voertuig kan uit controle raken (zie sectie 13.8).

- ▷ Bandenspanning controleren bij koude banden. Een verhoogde bandenspanning bij warme banden niet reduceren.
- ▷ Aan het voertuig zijn binnenbandloze banden gemonteerd. Monteer nooit binnenbanden in deze banden.
- ▷ Gebruiksaanwijzing van het basisvoertuig in acht nemen.

- ▷ Het voertuig is standaard met een bandreparatieset uitgerust.
- ▷ Bij bandenpech het voertuig naar de kant van de weg rijden. Het voertuig beschermen met een gevarendriehoek. Waarschuwingssknipperlicht aanzetten.
- ▷ Banden mogen niet ouder zijn dan 6 jaar omdat het materiaal mettertijd broos wordt. Het viercijferige DOT-nummer op de zijkant van de band geeft de productiedatum aan. De eerste twee cijfers geven de week aan, de laatste twee het productiejaar.

Voorbeeld: (0723) Week 07, productiejaar 2023

In acht nemen:

- Banden regelmatig (om de 14 dagen) nakijken op gelijkmatige profielslijtage, profieldiepte en uitwendige beschadiging.
- De door de wetgever voorgeschreven minimumprofiel diepte in acht nemen.
- Altijd banden van dezelfde bouwwijze per as gebruiken.
- Instructies in de voertuigpapieren in acht nemen.
- Alleen voor het velgtype toegelaten banden gebruiken. De toegelaten velgenmaten en bandenmaten staan in de voertuigpapieren van het voertuig, maar ook de geautoriseerde dealer of het servicepunt geeft u graag advies.
- Nieuwe banden op een traject van ca. 100 km met gematigde snelheid inrijden, aangezien pas dan de volledige grip is verkregen.
- Wielmoeren of wielschroeven regelmatig controleren op vastzitten.
- Bij stilstand of langere standtijden drukpunten op banden en wiellagers voorkomen:
Het voertuig zo opbikken dat de wielen zijn ontlast of het voertuig om de 4 weken zo bewegen dat de stand van de wielen verandert.

13.2 Keuze van de banden

- ▶ De verkeerde bandenkeuze kan tijdens de rit beschadiging van de banden tot en met klappen tot gevolg hebben.

- ▷ Als er banden worden gemonteerd die niet voor het voertuig zijn toegestaan, kan de vergunning voor het voertuig en daarmee de verzekeringsdekking vervallen. De geautoriseerde dealer of het servicepunt adviseert u graag.

De voor uw voertuig vrijgegeven bandenmaten staan in de voertuigpapieren of kunnen bij de geautoriseerde dealers of servicepunten worden opgevraagd. Elke band moet bij het voertuig passen, waaraan hij aangebracht wordt. Dit geldt in eerste instantie voor de afmetingen van de buitenkant (diameter, breedte), die door de genormeerde maataanduiding worden aangegeven. Daarnaast moet de band aan de eisen van het desbetreffende voertuig voldoen met betrekking tot gewicht en snelheid.

Het gewicht is gebaseerd op de technisch toelaatbare maximummassa op de as, die over twee banden wordt verdeeld. De maximale draagkracht van een band blijkt uit zijn load-index (= LI, getal voor draagkracht).

De hoogste snelheid die voor een band is toegestaan (bij volle draagkracht) wordt door zijn speed-index (= GSY, snelheidssymbool) aangegeven. Load-index en speed-index vormen samen de code voor het gebruik van een band. Ze zijn bestanddeel van de volledige, genormeerde aanduiding die op elke band zelf staat.

13.3 Aanduidingen op de band

215/70 R 15C 109/107 Q
(voorbeeld)

Naam	Verklaring
215	Breedte van de band in mm
70	Verhouding hoogte tot breedte van de band in procent
R	Bandentype (R = radiaal)
15	Velgdiameter in inch
C	Commercial (Transporter)
109	Getal draagkracht enkele banden
107	Getal draagkracht dubbele banden
Q	Snelheidssymbool (Q = 160 km/u)

13.4 Banden met grof profiel – LT 245/75 R16 120/116 S

- ▶ Met het voertuig niet sneller dan 120 km/u rijden, ook al heeft de band een toestemming tot 180 km/u (= snelheidsindex S)!
- ▶ Merk op dat de remweg bij gebruik van de LT 245/75 R16 120/116 S-band langer is dan bij gebruik van standaard banden! De functie van de noodremassistent kan beperkt zijn!
- ▶ Neem de verdere veiligheidsinstructies voor de banden en wielen in de gebruiksaanwijzing van het voertuig in acht!

- ▷ De Mercedes Sprinter met vierwielaandrijving is ontworpen als een tractie-vierwielaandrijving en niet als een off-road-vierwielaandrijving. Als het voertuig op terrein wordt gereden, kan het chassis beschadigd raken. Dit geldt vooral bij het rijden in rijsporen (bijv. in bossen).
- ▷ De maximale waterdiepte waarin een voertuig zonder schade kan rijden wordt aangeduid als "waddiepte". De maximale waddiepte wordt bepaald door de onderkant van de bumper, maar bedraagt maximaal 40 cm. Dit geldt voor alle beladingstoestanden. Nooit door dieper water rijden. Het voertuig kan beschadigd worden door water en vuil. De bestuurder moet ervoor zorgen dat geen uitrusting kan worden beschadigd alvorens door water of modder te rijden en alvorens over verhoogde obstakels te rijden. Verdere details vindt u in de gebruiksaanwijzing van Mercedes-Benz.

Vereiste bandenspanningen zie sectie 13.8.

13.5 Omgang met banden

- Over stoepranden in een stompe hoek rijden. De band kan anders aan de zijkant ingeklemd worden. Het rijden over een stoeprand in een spitse hoek kan tot beschadiging van de band en als gevolg daarvan tot klappen van de band leiden.
- Over hoogliggende riooldeksels langzaam rijden. De band kan anders ingeklemd worden. Het snel rijden over een hoogliggende riooldeksel kan tot beschadiging van de band en als gevolg daarvan tot klappen van de band leiden.
- Schokdempers regelmatig laten controleren. Het rijden met slechte schokdempers leidt tot duidelijk verhoogde slijtage.
- Neem bij ongelijkmatige profielslijtage contact op met de klantenservice.
- De banden niet reinigen met hogedrukreiniger. De banden kunnen binnen een paar seconden sterk beschadigd worden en als gevolg daarvan klappen.

13.6 Autopechset

- ▶ Veiligheidsinstructies in de gebruiksaanwijzing van de fabrikant in acht nemen.

Het voertuig is standaard voorzien van een TyreKit-pannenset.

De gebruiksaanwijzing van de fabrikant raadplegen voor bedieningsinstructies.

13.7 Wiel vervangen

13.7.1 Algemene instructies

- ▶ Het voertuig moet op een effen, vaste en glijvaste ondergrond staan.
- ▶ In de eerste versnelling schakelen. Automatische versnellingsbak in de stand "P" schakelen.
- ▶ Alvorens het voertuig op te tillen, de handrem vast aantrekken.
- ▶ Het voertuig met wielkeggen aan de tegenover gelegen kant beveiligen tegen weggrollen.
- ▶ Het voertuig in geen geval optillen met de aangebouwde steunen.
- ▶ Als er een aanhanger is aangekoppeld: De aanhanger afkoppelen voordat het voertuig wordt opgetild.
- ▶ Wagenkrik onder de hiervoor bedoelde opnamepunten zetten.
- ▶ De wagenkrik nooit overbelasten. De maximaal toegelaten belasting is op het typeplaatje op de wagenkrik aangegeven.
- ▶ De wagenkrik alleen voor het kortstondig optillen van het voertuig tijdens het verwisselen van de band inzetten.
- ▶ De motor niet starten, terwijl het voertuig is opgetild.
- ▶ Er mogen geen personen onder het opgetilde voertuig gaan liggen.

- ▷ Bij een wielwisseling de schroefdraad van de schroefdraadbout of van de wielschroef niet beschadigen.
- ▷ Wielmoeren of wielschroeven kruisgewijs aandraaien.
- ▷ Bij overschakelen op andere velgen (bijv. aluminiumvelgen of wielen met winterprofiel) moeten de bijbehorende wielschroeven met de juiste lengte en kraagvorm worden gebruikt. De veilige bevestiging van de wielen en de werking van de reminstallatie zijn daarvan afhankelijk.
- ▷ Alle 4 de wielen moeten van dezelfde bouwwijze en grootte zijn en toegelaten zijn voor het voertuig.
- ▷ Velgen en banden die niet voor het voertuig zijn toegestaan kunnen de verkeersveiligheid beperken en moeten apart door een bevoegd keuringsbureau worden getest en goedgekeurd.
- ▷ Wielen niet kruisgewijs vervangen.

- ▷ Het voertuig conform de nationale voorschriften, bijv. met gevarendriehoek, beschermen.
- ▷ Voor de vervanging van de banden de velgenmaat en de bandenmaat, de draagkracht van de banden en de snelheidsindex op de banden controleren. Alleen de in de voertuigpapieren opgegeven velgen- en bandenmaten gebruiken.
- ▷ Het boordgereedschap is op de gemonteerde wielmoeren of wielschroeven afgestemd. Als er aluminiumvelgen zijn gemonteerd, voor het reservewiel (stalen velg) een geschikt gereedschap meenemen.
- ▷ Verdere informatie ontleen aan de gebruiksaanwijzing van het basisvoertuig.

Het boordgereedschap is in de beenruimte van de bestuurderscabine onder een vloerplaat opgeborgen.

13.8 Bandenspanning

- ▶ Een te lage bandenspanning leidt tot oververhitting van de band. Dit kan zware schade in de band tot gevolg hebben.
- ▶ Regelmatig voor het begin van de rit of iedere 2 weken de bandenspanning controleren. Een verkeerde bandenspanning veroorzaakt overmatige slijtage en kan de banden beschadigen of zelfs doen klappen. Het voertuig kan uit controle raken.
- ▶ Alleen ventielen gebruiken die voor de voorgeschreven bandenspanning zijn toegelaten.

- ▷ Bandenspanning controleren bij koude banden. Een verhoogde bandenspanning bij warme banden niet reduceren.

De draagkracht en daarmee de houdbaarheid van een band hangt direct samen met de bandenspanning. Lucht is een vluchtig medium, dat onvermijdelijk ook uit de banden ontsnapt.

Als vuistregel kan ervan uitgegaan worden, dat bij een gevulde band na twee maanden een spanningsverlies van 0,1 bar optreedt. Om schade of klappen van de banden te vermijden, de bandenspanning regelmatig controleren.

- ▷ De opgaven van de bandenspanningswaarden gelden voor beladen voertuigen bij koude banden.
- ▷ Bij warme banden moet de spanning rond 0,3 bar hoger zijn dan bij koude banden. De juiste spanning bij koude banden opnieuw controleren.
- ▷ Opgave van de spanning in bar.
- ▷ Boven 4,75 bar is altijd een metalen ventiel noodzakelijk.
- ▷ De spanningstolerantie bedraagt +/- 0,05 bar.
- ▷ De gegevens van de toelaatbare asbelasting vindt u op het typeplaatje van uw camper.
- ▷ Alleen de bandenspanningswaarden in deze gebruiksaanwijzing zijn geldig, ook als de fabrikant van het basisvoertuig andere waarden aangeeft.

De voertuigen worden voortdurend aan de laatste stand van de techniek aangepast. Het is mogelijk, dat er in deze tabel nog geen rekening is gehouden met nieuwe bandenmaten. In dit geval stelt de geautoriseerde dealer of het servicepunt u gaarne de nieuwste waarden ter beschikking.

Vierwielaandrijving

Bandenmaat	Banden fabrikant	Luchtdruk vooras		Luchtdruk achteras	
		Toelaatbare asbelasting ¹ 1860 kg	Toelaatbare asbelasting ¹ 2000 kg	Toelaatbare asbelasting ¹ 2250 kg	Toelaatbare asbelasting ¹ 2430 kg
LT 245/75 R16 (grof profiel)	Alle	3,6 bar	3,6 bar	4,8 bar	4,8 bar
LT 265/60 R18	Alle	3,6 bar	3,6 bar	4,8 bar	4,8 bar

¹ Technisch toelaatbare maximummassa op de as

▷ Technisch toelaatbare maximummassa op de as, zie typeplaatje.

Hoofdstukoverzicht

In dit hoofdstuk staan instructies voor mogelijke storingen aan uw voertuig. De storingen zijn met hun mogelijke oorzaak en een suggestie voor de remedie vermeld.

De vermelde storingen kunnen zonder een uitgebreide vakkennis en in slechts enkele handelingen worden verholpen. Als de suggesties tot remedie die in deze gebruiksaanwijzing staan, niet helpen, moet een erkende werkplaats of de fabrikant de oorzaak van de storing zoeken en verhelpen.

14.1 Reminstallatie

- ▶ Gebreken aan de reminstallatie meteen laten verhelpen door een geautoriseerde werkplaats.

14.2 Elektrische installatie

- ▷ Voor het vervangen van de zekeringen zie hoofdstuk 8.

Storing	Oorzaak	Remedie
Verlichtingsinstallatie werkt niet meer volledig	Verlichtingsmiddel defect	Klantenservice opzoeken
	Zekering defect	Klantenservice opzoeken
Binnenverlichting werkt niet	Verlichtingsmiddel, stekerverbinding of bedrading defect	Klantenservice opzoeken
De elektrische opstap kan niet in- of uitgeklapt worden	Zekering op elektroblok defect	Zekering op elektroblok vervangen
Opstap schuift niet of slechts gedeeltelijk uit (in de winter)	Mechanisme is bevroren. Beveiligingsinrichting (klembescherming) is geactiveerd vanwege overbelastingsstroom	Opstap schoonmaken, ijs verwijderen
Geen 230-V-voorziening bij ondanks aansluiting	230-V-beveiligingsautomaat is geactiveerd	230-V-beveiligingsautomaat inschakelen
Startaccu of woonruimte-accu wordt bij aansluiting op 230 V niet opgeladen	Zekering aan de startaccu of aan de woonruimte-accu defect	Zekering aan de startaccu of aan de woonruimte-accu vervangen
	Geen netspanning aanwezig	Beveiligingsautomaat in het voertuig inschakelen
	Elektroblok is oververhit	Omgevingstemperatuur te hoog of ventilatie van elektroblok belemmerd
	Laadmodule in het elektroblok en wisselrichter defect	Klantenservice opzoeken

Storing	Oorzaak	Remedie
Woonruimteaccu wordt door het voertuig niet opgeladen	Zekering van dynamo klem D+ defect	Zekering vervangen
	Accuboosters defect	Klantenservice opzoeken
Het 12-V-controlelampje brandt niet	12-V-voorziening uitgeschakeld	12-V-voorziening inschakelen
	Accu-scheidingsschakelaar op het elektroblok uitgeschakeld	Accu-scheidingsschakelaar inschakelen
	Startaccu of woonruimteaccu niet geladen	Startaccu of woonruimteaccu laden
	Zekering aan de woonruimteaccu defect	Zekering aan de woonruimteaccu vervangen
12-V-voorziening werkt niet	12-V-voorziening uitgeschakeld	12-V-voorziening inschakelen
	Accu-scheidingsschakelaar op het elektroblok uitgeschakeld	Accu-scheidingsschakelaar inschakelen
	Woonruimteaccu is ontladen	Woonruimteaccu laden
	Zekering aan de woonruimteaccu defect	Zekering aan de woonruimteaccu vervangen
12-V-voorziening werkt niet bij 230-V-gebruik	12-V-voorziening uitgeschakeld	12-V-voorziening inschakelen
	Accu-scheidingsschakelaar op het elektroblok uitgeschakeld	Accu-scheidingsschakelaar inschakelen
	230-V-beveiligingsautomaat is geactiveerd	Klantenservice opzoeken
	Laadmodule in het elektroblok defect	Klantenservice opzoeken
	Zekering aan de woonruimteaccu defect	Zekering aan de woonruimteaccu vervangen
Symbool netcontrole brandt niet, hoewel 230-V-netspanning aangesloten is	Netaansluiting heeft geen spanning	Externe netaansluiting controleren
	230-V-beveiligingsautomaat voor elektroblok is geactiveerd of uitgeschakeld	230-V-beveiligingsautomaat terugzetten
Geen spanning op een aangesloten verbruiker	Zelfherstellende polyswitch-zekering is geactiveerd	Stekkerverbindingen en bekabeling controleren; 12-V-voorziening ca. 2 minuten lang uitschakelen, dan weer inschakelen
	Zelfherstellende polyswitch-zekering is meermaals geactiveerd (driemaal), systeem heeft betreffende uitgang permanent uitgeschakeld	Oorzaak van polyswitch-activering verhelpen Langdurige uitschakeling opheffen (12-V-voorziening voor woonruimte inschakelen, draaiknop indrukken en tenminste 3 seconden ingedrukt houden)

Storing	Oorzaak	Remedie
Geen spanning op de woonruimteaccu	Woonruimteaccu is ontladen	Woonruimteaccu direct opladen
	Accu is ter bescherming tegen diepontlading uitgeschakeld	Voor langere stilstand van het voertuig de woonruimteaccu volledig laden, ontlading vindt plaats door stille verbruikers (zie hoofdstuk 8)
Acculading door zonnecelmodule werkt niet	Storing in elektrische verbinding met zonnecelmodule	Stekkerverbindingen en bekabeling controleren
	Zekering defect	Zekering vervangen
	Zonneregelaar defect	Klantenservice opzoeken

14.3 Wisselrichter

Storing	Oorzaak	Remedie
Contactdozen zonder spanning	Wisselrichter is vanwege een storing uitgeschakeld	Als de wisselrichter na een tijdje niet opnieuw start, contact opnemen met de klantenservice
	Beveiligingsautomaat in de wisselrichter-zekeringkast is geactiveerd	Stroomonderbreker inschakelen

14.4 Gasinstallatie

- ▶ Bij een defect aan de gasinstallatie (gaslucht, hoog gasverbruik) bestaat explosiegevaar! Onmiddellijk de hoofdafsluitkraan op de gasfles sluiten. Ramen en deuren openen en goed ventileren.
- ▶ Bij een defect aan de gasinstallatie: Niet roken, geen open vuur en geen elektrische apparaten (lichtschakelaar enz.) bedienen. Dichtheid gasvoerende delen en leidingen met lekzoek-spray controleren. Niet met open vuur controleren.
- ▶ Defect aan de gasinstallatie door een geautoriseerde werkplaats laten verhelpen.

Storing	Oorzaak	Remedie
Geen gas	Gasfles leeg	Gasfles vervangen
	Gasafsluitkraan gesloten	Gasafsluitkraan openen
	Hoofdafsluitkraan op de gasfles gesloten	Hoofdafsluitkraan op de gasfles openen
	Buitentemperatuur te laag (-42 °C bij propaangas, 0 °C bij butaangas)	Wachten tot buitentemperatuur hoger wordt
	Inbouwapparaat defect	Klantenservice opzoeken

14.5 Kookplaat

Storing	Oorzaak	Remedie
Ontstekingsbeveiligingen reageren niet (vlam brandt na het loslaten van de regelgreep niet)	Te korte opwarmtijd	Na ontsteking de regelgreep ca. 15 tot 20 seconden ingedrukt houden
	Ontstekingsbeveiliging defect	Klantenservice opzoeken
Vlam dooft bij de lage instelling	Ontstekingsbeveiligingsvoeler niet correct	Ontstekingsbeveiligingsvoeler correct instellen (niet buiten). De sensorpunt moet 5 mm boven de brander uitsteken. De hals van de voeler mag niet meer dan 3 mm verwijderd zijn van de branderkrans; evt. contact opnemen met de klantenservice

14.6 Verwarming/boiler

Bij een defect de dichtstbijzijnde servicewerkplaats van het betreffende apparaat informeren. Bij de papieren van het apparaat zit een adressenlijst. Alleen geautoriseerde vaklieden mogen het apparaat repareren.

14.6.1 Verwarming/boiler met digitaal bedieningspaneel CP plus

- ▷ Instructies en informatie over het onderwerp storing/oplossen van fouten in de aparte gebruiksaanwijzing van de fabrikant in acht nemen.

Storing	Oorzaak	Remedie
Verwarming ontsteekt niet	Temperatuursensor aan het bedieningspaneel of afstandssensor defect	Stekker aan het bedieningspaneel aftrekken. De verwarming functioneert dan zonder thermostaat. Zo spoedig mogelijk klantenservice opzoeken
Geen indicatie op het bedieningspaneel	Zekering op elektroblok defect	Zekering op elektroblok vervangen
	Zekering in de elektronische besturingsunit werd geactiveerd	Klantenservice opzoeken
	Woonruimteaccu defect	Woonruimteaccu (laten) laden of vervangen
Storing met foutcode wordt weergegeven	Zie tabel "Foutopsporingshandleiding"	Zie tabel "Foutopsporingshandleiding"

Storing	Oorzaak	Remedie
Boiler gaat vanzelf leeg, veiligheids-/aftapventiel is geopend	Binnentemperatuur onder 8 °C	Binnenruimte verwarmen
Veiligheids-/aftapventiel kan niet worden gesloten	Temperatuur bij veiligheids-/aftapventiel onder 8 °C	Binnenruimte verwarmen
Rotor loopt luidruchtig of niet regelmatig	Rotor vervuild	Truma service raadplegen

Foutopsporingshandleiding

Foutcode	Oorzaak	Oplossing
E 111 H	Ruimtetemperatuursensor of kabel defect	Klantenservice opzoeken
E 122 H	Te weinig brandstof (brandstoftank leeg of voertuig staat scheef)	Brandstof bijvullen
E 131 H	Geen verbinding tussen verwarming en bedieningspaneel	Klantenservice opzoeken
E 150 H	Niet alle warmeluchtbuizen aangesloten	Klantenservice opzoeken
	Uitstroom warme lucht geblokkeerd	Afvoeropeningen controleren
	Circulatielucht-aanzuiging geblokkeerd	Blokkade verwijderen
E 151 H E 152 H	Te hoge temperatuur in het vloeistofreservoir	Apparaat uitschakelen en laten afkoelen. Boiler met water vullen
	Uitstroom warme lucht geblokkeerd	Afvoeropeningen controleren
	Circulatielucht-aanzuiging geblokkeerd	Blokkade verwijderen
E 160 H	Te lage spanning < 10,2 V	Accuspanning controleren, evt. accu laden of accu laten vervangen
		Verbruikers uitschakelen of voertuigmotor starten, tot verwarming aangaat (ca. 4 minuten)
E 161 H	Overspanning > 16,4 V	Accuspanning en spanningsbronnen (bijv. het laadapparaat) controleren
E 162 H	Veiligheidsschakelaar is geactiveerd	(Hier niet gebruikt)
E 164 H	Geen 230-V-voorziening	Externe netaansluiting controleren
	230-V-beveiligingsautomaat is geactiveerd	230-V-beveiligingsautomaat inschakelen
	Oververhittingsbeveiliging is geactiveerd	Oververhittingsbeveiliging resetten. Verwarming laten afkoelen. Aansluitingsafdekking verwijderen en resetknop indrukken

Foutcode	Oorzaak	Oplossing
E 170 H	Spanning dreigt te laag te worden < 11,5 V	Accu laden
W 255 H	Geen 12-V-voorziening	Spanningsvoorziening controleren
	Geen verbinding tussen verwarming en bedieningspaneel	Klantenservice opzoeken

Als deze maatregelen de storing niet verhelpen, contact opnemen met de klantenservice.

14.7 Klimaatregeling

Storing	Oorzaak	Remedie
Klimaatregeling werkt niet, rode LED op de infraroodontvanger brandt	Storing	Klimaatregeling uitschakelen, even wachten en weer inschakelen. Als de rode LED nog steeds brandt: Klantenservice opzoeken
Klimaatregeling koelt niet of niet voldoende	Ontdooien is bezig	Wacht totdat ontdooiproces is voltooid
	Ruimtetemperatuur heeft ingestelde temperatuur bereikt	Temperatuur instellen die onder de ruimtetemperatuur ligt
	Filter vervuild	Filter reinigen/vervangen
	Luchttoevoeropeningen vuil/verstopt	Luchttoevoeropeningen reinigen
Afstandsbediening werkt niet	Batterijen van de afstandsbediening leeg	Batterijen van de afstandsbediening vervangen
Klimaatregeling reageert niet op opdrachten van afstandsbediening	Obstakel tussen afstandsbediening en infraroodontvanger	Obstakels weghalen
Vocht op koudeluchtbuizen	Hoge luchtvochtigheid	Ramen en deuren sluiten, hoge ventilatorstand kiezen

14.8 Koelkast

14.8.1 Algemeen

Bij een defect de dichtstbijzijnde servicewerkplaats van het betreffende apparaat informeren. Bij de papieren van het apparaat zit een adressenlijst. Alleen geautoriseerde vaklieden mogen het apparaat repareren.

- ▷ Bij zichtbare beschadiging mag de koelkast niet in gebruik worden genomen.

- ▷ Verdere informatie ontlenen aan de aparte gebruiksaanwijzing van de fabrikant.

Storing	Oorzaak	Remedie	
Koelkast schakelt niet in	Thermostaat staat in STOP-positie	Thermostaat op hogere waarde instellen	
Compressor loopt niet	Geen voedingsspanning	Accu laden Evt. klantenservice opzoeken	
	Accuspanning te laag	Accu laden	
	Accucapaciteit te laag	Accu vervangen	
	Omgevingstemperatuur te hoog	Waar mogelijk, voor een lagere omgevingstemperatuur zorgen (bijv. voertuig in de schaduw parkeren)	
	Be- en ontluchting niet voldoende		Ventilatiesleuven vrijhouden
			Evt. klantenservice opzoeken
Koelcapaciteit neemt af, binnentemperatuur stijgt	Omgevingstemperaturen te hoog	Waar mogelijk, voor een lagere omgevingstemperatuur zorgen (bijv. voertuig in de schaduw parkeren)	
	Be- en ontluchting niet voldoende	Ventilatiesleuven vrijhouden	
		Evt. klantenservice opzoeken	
	Accucapaciteit laag	Accu laden	
Koelkast koelt zeer sterk	Te hoog koelniveau ingesteld	Lager koelniveau instellen	
Koelkast schakelt niet uit	Temperatuur in de koelkast te hoog	Controleren of koelkastdeur gesloten is	
Ongewone geluiden	Voertuig staat niet horizontaal	Voertuig horizontaal neerzetten	

14.9 Watervoorziening

Storing	Oorzaak	Remedie
Lekwater in voertuig	Lekkage	Plaats van lekkage opsporen, waterleidingen opnieuw vastklemmen
Geen water	Watertank leeg	Drinkwater bijvullen
	Aftapkraan niet gesloten	Aftapkraan sluiten
	12-V-voorziening uitgeschakeld	12-V-voorziening inschakelen
	Schakelaar voor waterpomp uitgeschakeld	Waterpomp inschakelen
	Zekering van de waterpomp defect	Zekering op elektroblok vervangen
	Waterpomp defect	Waterpomp (laten) vervangen
	Waterleiding geknikt	Waterleiding recht leggen of vervangen
Toilet heeft geen spoelwater	Elektroblok defect	Klantenservice opzoeken
	Watertank leeg	Drinkwater bijvullen
Indicatie voor afvalwater en water geeft een onjuiste waarde aan	Meetsonde in afvalwatertank of watertank vervuild	Afvalwatertank/watertank reinigen
	Meetsonde defect	Meetsonde vervangen
Afvalwatertank kan niet worden geleegd	Aftapkraan verstopt	Reinigingsdeksel van afvalwatertank openen en afvalwater weg laten lopen. Afvalwatertank goed spoelen
Uitloop bij ééngreepsmengkraan verstopt	Perlator verkalkt	Perlator verwijderen, in water met azijn ontkalken (alleen bij producten van metaal)
Sproeier van douchekop verstopt	Sproeier verkalkt	Douchekop in water met azijn ontkalken (alleen bij producten van metaal) of zachte sproeinoppen schoonwrijven
Water loopt langzaam of helemaal niet uit de douchebak weg	Voertuig staat niet horizontaal	Voertuig horizontaal zetten
Vertroebeling van het water	Vervuild water bijgevuld	Watertank mechanisch en chemisch reinigen, daarna ontsmetten en met overvloedig drinkwater doorspoelen
	Sediment in watertank of in de waterinstallatie	Waterinstallatie mechanisch en chemisch reinigen, daarna ontsmetten en met overvloedig drinkwater doorspoelen

Storing	Oorzaak	Remedie
Smaak- en reukveranderingen van het water	Vervuild water bijgevuld	Waterinstallatie mechanisch en chemisch reinigen, daarna ontsmetten en met overvloedig drinkwater doorspoelen
	Per ongeluk brandstof in de watertank gevuld	Waterinstallatie mechanisch en chemisch reinigen, daarna ontsmetten en met overvloedig drinkwater doorspoelen. Indien zonder resultaat: Vakkundige werkplaats raadplegen
	Microbiologische afzettingen in de waterinstallatie	Waterinstallatie mechanisch en chemisch reinigen, daarna ontsmetten en met overvloedig drinkwater doorspoelen
Afzettingen in de watertank en/of in watervoerende componenten	Te lange verblijfsduur van het water in de watertank en in de watervoerende componenten	Waterinstallatie mechanisch en chemisch reinigen, daarna ontsmetten en met overvloedig drinkwater doorspoelen

14.10 Opbouw

Storing	Oorzaak	Remedie
Luikenscharnieren/deurscharnieren draaien zwaar	Luikenscharnieren/deurscharnieren niet/onvoldoende gesmeerd	Luikenscharnieren/deurscharnieren met zuurvrij en harsvrij vet smeren
Scharnieren/gewrichten in de natte cel/in de toilet-ruimte draaien zwaar/knarsen	Scharnieren/gewrichten niet/onvoldoende gesmeerd	Scharnieren/gewrichten met oplosmiddelvrije en zuurvrije olie smeren ▷ Spuitbussen bevatten vaak oplosmiddelen
Scharnieren opbergkasten draaien zwaar/knarsen	Scharnieren niet/onvoldoende gesmeerd	Scharnieren met zuurvrije en harsvrije synthetische olie smeren

- ▷ Voor reserveonderdelen staan de geautoriseerde dealers en servicepunten ter beschikking.

15.1 Gewichten van optionele uitrustingen

- ▶ Niet door **HYMER GmbH & Co. KG** vrijgegeven toebehoren, aan-, om- of inbouwdelen kunnen het voertuig beschadigen en tot een verminderde verkeersveiligheid leiden. Zelfs als er voor deze onderdelen een goedkeuring van een deskundige, een algemene bedrijfstoelating of een goedkeuring van de constructie bestaat, bestaat daarmee nog geen zekerheid ten aanzien van de reglementaire kwaliteit van het product.
- ▶ Elke wijziging van de toestand van het voertuig, zoals deze bij levering door de fabriek was, kan een negatieve invloed hebben op het rijgedrag en de verkeersveiligheid.
- ▶ Als producten die niet door **HYMER GmbH & Co. KG** werden vrijgegeven, beschadigingen veroorzaken, kan daarvoor geen aansprakelijkheid worden aanvaard. Dit geldt ook voor niet goedgekeurde wijzigingen aan het voertuig.

Afhankelijk van de modelserie worden verschillende optionele uitrustingen aangeboden. Welke optionele uitrustingen voor uw voertuig beschikbaar zijn, vindt u in de toebereijingslijst, die apart verkrijgbaar is. Daar vindt u ook informatie over de gewichten van de afzonderlijke optionele uitrustingen.

16.1 Technische gegevens

- ▷ De opgaven op het kentekenbewijs zijn bindend voor de technische gegevens.
- ▷ Door de montage van toebehoren of optionele uitrusting kunnen de afmetingen alsmede het eigen gewicht van het voertuig veranderen. Afwijkingen binnen het kader van de fabriekstoleranties (+/- 5 %) zijn mogelijk en toelaatbaar.

16.2 Afmetingen en toegestaan aantal personen

Wielbasis in cm	Lengte in cm	Breedte in cm	Hoogte in cm	Toege- staan aan- tal perso- nen	Slaapplaat- sen
3665	645	216	305	2	2 + 2

Verdere informatie over technische gegevens aan de voertuigpapieren resp. de gebruiksaanwijzing van het basisvoertuig ontlelen. De erkende dealer en servicepunten geven ook informatie indien nodig.

De gewichtsspecificaties en -tests voor campers worden in de hele EU op uniforme wijze geregeld in EU-uitvoeringsverordening nr. 2021/535 (tot juni 2022: uitvoeringsverordening nr. 1230/2012 van de EU). Hieronder hebben wij de belangrijkste termen en wettelijke voorschriften van deze verordening voor u samengevat en uitgelegd. Onze dealers en de HYMER-configurator op onze website bieden u extra hulp bij het configureren van uw voertuig.

1. Technisch toelaatbare maximummassa

De technisch toelaatbare maximummassa (ook: technisch toelaatbare maximummassa in belading toestand) van het voertuig (bv. 3.500 kg) is een door de fabrikant vastgestelde specificatie van het gewicht, die het voertuig niet mag overschrijden. Informatie over de technisch toelaatbare maximummassa van het door u gekozen model is te vinden in de technische gegevens. Als het voertuig tijdens het rijden de technisch toelaatbare maximummassa overschrijdt, is dit een overtreding die met een boete kan worden bestraft.

2. Massa in rijklare toestand

Simpel uitgedrukt bestaat de massa in rijklare toestand uit het basisvoertuig met standaarduitrusting plus een wettelijk vastgesteld gewicht van 75 kg voor de bestuurder. Dit omvat voornamelijk de volgende punten:

- het leeggewicht van het voertuig, met inbegrip van vloeistoffen zoals vetten, oliën en koelvloeistoffen;
- de standaarduitrusting, d.w.z. alle uitrustingsonderdelen af fabriek die tot de standaarduitrusting behoren;
- de verswatertank gevuld tot 100 % in rijklare toestand (rijklaar maken volgens fabrieksopgave; 20 liter) en een aluminium gasfles gevuld tot 100 % met een gewicht van 16 kg;
- de brandstoftank, die voor 90 % gevuld is, met brandstof;
- de bestuurder, wiens gewicht - ongeacht het feitelijke gewicht - overeenkomstig de EU-wetgeving forfaitair wordt vastgesteld op 75 kg.

Informatie over de massa in rijklare toestand is voor elk model te vinden in onze verkoopdocumenten. Het is van belang erop te wijzen dat de in de verkoopdocumenten vermelde waarde voor de massa in rijklare toestand een standaardwaarde is die tijdens de typegoedkeuringsprocedure is vastgesteld en door de autoriteiten is geverifieerd. Het is wettelijk toegestaan en mogelijk dat de massa in rijklare toestand van het aan u geleverde voertuig afwijkt van de in de verkoopdocumenten vermelde nominale waarde. De wettelijk toegestane afwijking bedraagt ± 5 %. Zo houdt de EU-wetgever rekening met het feit dat bepaalde schommelingen in het gewicht rijklare toestand optreden als gevolg van schommelingen in het gewicht van geleverde onderdelen en als gevolg van proces- en weersomstandigheden.

Deze gewichtsafwijkingen kunnen worden verduidelijkt aan de hand van een rekenvoorbeeld:

- massa in rijklare toestand volgens verkoopdocumenten: 2.850 kg
- wettelijk toegestane afwijking van ± 5 %: 142,50 kg
- wettelijk toegestaan massa in rijklare toestand: 2.707,50 kg tot 2.992,50 kg

U vindt het specifieke bereik van toegestane gewichtsafwijkingen voor elk model in de technische gegevens. HYMER doet grote inspanningen om de gewichtsafwijkingen te beperken tot het minimum wat om productieredenen onvermijdelijk is. Afwijkingen aan de hoogste en laagste waarde van het bereik zijn dus zeldzaam; technisch kunnen zij echter niet volledig worden uitgesloten, zelfs niet met alle optimalisaties. Het feitelijke gewicht van het voertuig en de naleving van de toegestane afwijking worden derhalve door HYMER gecontroleerd voor elk voertuig aan het einde van de productielijn.

3. Massa van de passagiers

De massa van de passagiers is 75 kg per door de fabrikant voorziene zitplaats, ongeacht hoeveel de passagiers feitelijk wegen. Het massa van de bestuurder is reeds opgenomen in het massa in rijklare toestand (zie nr. 2 hierboven) en wordt derhalve niet opnieuw meegerekend. In het geval van een camper met vier toegestane zitplaatsen is het massa van de passagiers zodoende $3 \times 75 \text{ kg} = 225 \text{ kg}$.

4. Optionele uitrusting en feitelijk gewicht

De optionele uitrusting (zie ook: De optionele uitrusting of extra uitrusting) omvat, volgens de wettelijke definitie, alle optionele uitrusting die niet tot de standaarduitrusting behoort, die onder verantwoordelijkheid van de fabrikant - d.w.z. vanaf de fabriek - op het voertuig worden gemonteerd en door de klant kunnen worden besteld (bijv. luifel, fiets- of motordrager, satellietapparatuur, zonnepanelen, oven enz.). Informatie over de verschillende gewichten of pakketgewichten van de optionele uitrusting die kan worden besteld, vindt u in onze verkoopdocumenten. De optionele uitrusting in deze zin omvat geen andere accessoires die door de dealer of door u persoonlijk achteraf worden gemonteerd nadat het voertuig af fabriek is geleverd.

De massa van het voertuig in rijklare toestand (zie nr. 2 hierboven) en het gewicht van de optionele uitrusting die in de fabriek op een specifiek voertuig is gemonteerd, worden samen het feitelijk gewicht genoemd. U vindt de overeenkomstige informatie voor uw voertuig na de overdracht onder punt 13.2 van het certificaat van overeenstemming (CoC). Ook deze informatie is een gestandaardiseerde waarde. Aangezien voor de massa in rijklare toestand - als element van het feitelijke gewicht - een wettelijk toelaatbare afwijking van $\pm 5 \%$ geldt (zie nr. 2), mag het feitelijke gewicht ook dienovereenkomstig afwijken van de opgegeven nominale waarde.

5. Nuttige massa en minimale nuttige massa

De installatie van optionele uitrusting is eveneens onderworpen aan technische en wettelijke beperkingen: er kan slechts zoveel optionele uitrusting worden besteld en af fabriek gemonteerd dat er voldoende vrij gewicht overblijft voor bagage en andere accessoires (het zogenaamde nuttige massa) zonder dat het technisch toelaatbare maximumgewicht wordt overschreden. De nuttige massa wordt berekend door de massa in rijklare toestand (nominale waarde volgens de verkoopdocumenten, zie nr. 2 hierboven), het gewicht van de optionele uitrusting en het gewicht van de passagiers (zie nr. 3 hierboven) af te trekken van het technisch toelaatbare maximumgewicht (zie nr. 1 hierboven).

De EU-verordeningen schrijven een vast minimale nuttige massa voor campers voor, die ten minste moet overblijven voor bagage of andere accessoires die niet in de fabriek zijn geïnstalleerd. Deze minimale nuttige massa wordt als volgt berekend:

Minimale nuttige massa in kg $\geq 10 \times (n + L)$

Waar: "n" = is het maximale aantal passagiers plus de bestuurder en
"L" = totale lengte van het voertuig in meters.

Voor een camper met een lengte van 6 m en 4 toegestane zitplaatsen bedraagt de minimale nuttige massa dus b.v. $10 \text{ kg} \times (4 + 6) = 100 \text{ kg}$.

Om te garanderen dat de minimale nuttige massattige massa wordt gerespecteerd, is er een maximum combinatie van optionele uitrusting, die voor elk voertuigmodel kan worden besteld. In bovenstaand voorbeeld met een minimaal nuttige massa van 100 kg mag het totale gewicht van de optionele uitrusting voor een voertuig met vier toegestane zitplaatsen en een massa in rijklare toestand van bijv. 2.850 kg maximaal 325 kg bedragen:

3.500 kg technisch toelaatbare maximummassa
- 2.850 kg massa in rijklare toestand
- 3 x 75 kg massa van de passagiers
- 100 kg minimaal nuttige massa
= 325 kg maximaal toelaatbaar gewicht van de optionele uitrusting

Deze berekening is gebaseerd op de in de typegoedkeuringsprocedure vermelde standaardwaarde voor het massa in rijklare toestand, zonder rekening te houden met de toelaatbare gewichtsfwijkingen voor het massa in rijklare toestand (zie nr. 2 hierboven). Indien het maximaal toelaatbare gewicht voor de optionele uitrusting van (zie voorbeeld) 325 kg bijna of geheel is opgebruikt, kan in geval van een gewichtsfwijking naar boven tot gevolg hebben, dat aan het minimale nuttige massa van 100 kg rekenkundig wordt voldaan op basis van het massa in rijklare toestand, maar in feite is er geen overeenkomstig nuttige massa meer. Ook hier een rekenvoorbeeld voor een voertuig met vier zitplaatsen, waarvan het feitelijk gewogen massa in rijklare toestand 2 % boven de nominale waarde ligt:

3.500 kg technisch toelaatbare maximummassa
- 2.907 kg feitelijk gewogen massa in rijklare toestand (+ 2 % ten opzichte van de opgegeven waarde van 2.850 kg)
- 3 x 75 kg massa van de passagiers
- 325 kg optionele uitrusting (maximaal toelaatbare waarde)
= 43 kg feitelijk nuttige massa (< minimale nuttige massa van 100 kg)

Om een dergelijke situatie te voorkomen, verlaagt HYMER verder het maximaal toelaatbare gewicht van de totale optionele uitrusting die op een modelspecifieke basis kan worden besteld. De beperking van de optionele uitrusting is bedoeld om ervoor te zorgen dat het minimale nuttige massa, d.w.z. het wettelijk voorgeschreven vrije gewicht voor bagage en achteraf gemonteerde accessoires, feitelijk beschikbaar is voor de nuttige massa van de door HYMER geleverde voertuigen.

Aangezien het gewicht van een bepaald voertuig alleen kan worden bepaald wanneer het aan het einde van de productielijn wordt gewogen, kan zich in uitzonderlijke gevallen een situatie voordoen waarin de minimale nuttige massa aan het einde van de productielijn niet is gegarandeerd, ondanks deze beperking van de optionele uitrusting. Om ook in deze gevallen de minimale nuttige massa te kunnen garanderen, zal HYMER samen met uw dealer en u vóór aflevering van het voertuig controleren of bijvoorbeeld gewichtsverhoging mogelijk is, het aantal zitplaatsen moet worden aangepast of dat optionele uitrusting moet worden verwijderd.

6. Gevolgen van de afwijkingen/tolerantie van de massa in rijklare toestand op de nuttige massa

Zelfs ongeacht de minimale nuttige massa moet er rekening mee worden gehouden dat onvermijdelijke productiegerelateerde schommelingen in de massa in rijklare toestand - zowel naar boven als naar beneden - een spiegelbeeldig effect hebben op het resterende nuttige massa: als u bijv. ons voorbeeldvoertuig (zie nr. 3. hierboven) bestelt met een optionele uitrusting met een totaalgewicht van 150 kg, bedraagt de berekende nuttige massa op basis van de standaardwaarde voor de massa in rijklare toestand 275 kg. De feitelijk beschikbare belading kan door toleranties afwijken van deze waarde en hoger of lager zijn. Als de massa in rijklare toestand van uw voertuig bijvoorbeeld 2 % hoger is dan in de verkoopdocumenten staat vermeld, wordt de mogelijkheid tot nuttige massa van 275 kg tot 218 kg verminderd:

3.500 kg technisch toelaatbare maximummassa
- 2.907 kg feitelijk gewogen massa in rijklare toestand (+ 2 % ten opzichte van de opgegeven waarde van 2.850 kg)
- 3 x 75 kg massa van de passagiers
- 150 kg optionele uitrusting besteld voor het specifieke voertuig
= 218 kg feitelijk nuttige massa

Om er zeker van te zijn dat de berekende nuttige massa ook werkelijk wordt geboden, dient u daarom bij de configuratie van uw voertuig uit voorzorg rekening te houden met de mogelijke en toelaatbare afwijkingen voor de massa in rijklare toestand.

Wij raden u ook aan de belading camper vóór elke reis op een niet-automatische weegschaal te wegen en, rekening houdend met de individuele massa van de passagiers, te bepalen of aan het technisch toelaatbare totale gewicht van het voertuig en de technisch toelaatbare totale gewicht op de as wordt voldaan.

12-V-boordnet	107
Storingsopsporing	200
12-V-contactdoos	107
230-V-aansluiting	51, 122, 123
Storingsopsporing	199
230-V-boordnet	122
230-V-contactdoos	107
230-V-voorziening zie 230-V-aansluiting	122
230-V-zekeringenkast	127

A

Aanbouwonderdelen zie optionele uitrustingen	14
Aanduidingen op de band	194
Aanhangerkoppeling	32
Met afneembare trekhaak	32
Aansluitkabel zie 230-V-aansluiting	123
Aanwijzingsstickers	191
Aardlekschakelaar	122
Accu zie startaccu of woonruimteaccu	108
Accu, laden met zonne-energie	124
Achterasbelasting	32
Achterplatform	
Hor	62
Valbeveiliging	58
Verduisteringsrollo	62
Verzorging	175
Achterraam	61
Openen	61
Sluiten	61
Achteruitrijcamera	46
Achterwand	54
Ad-Blue	47
Afmetingen	211
Afmetingen zie technische gegevens	211
Afstandsbediening, centrale vergrendeling	71
Aftapkraan, afvalwatertank	154
Afvalwatertank	153
Inbouwplaats	153
Leegmaken	154
Reinigen	177
Storingsopsporing	206
Verzorging	177
Afvoer	
Afvalwater	10
Fecaliën	10
Huisvuil	10
App HYMER Connect	119
Armleuning, instellen	45
Autopechset	196

B

Badkamer	155
Band verwisselen zie wiel vervangen	196
Banden	
Algemene instructies	193
Bandenkeuze	194
Bandenspanning	197
Draagkracht	197
Grove noppenbanden	195
Kenmerk	194
Omgang met	195
Overmatige slijtage	15, 35, 193, 197
Basisuitrusting	23
Bedieningspaneel, heteluchtverwarming	131
Belading	27
Belading zie ook laadvermogen	27
Bestuurdersdeur, buiten	
Openen	74
Vergrendelen	74
Bestuurdersstoel	44
Armleuning, instellen	45
In de lengte verstellen	45
In rijpositie draaien	45
Rugleuning, instellen	45
Zithelling, instellen	45
Zithoogte, instellen	45
Zitkussen, verschuiven	45
Bevestigingsrails, dak	88
Binnendeur, storingsopsporing	207
Binnenverlichting	189
Storingsopsporing	199
Bluetooth	120
In-/uitschakelen	120
Mobiel apparaat, koppelen (pairing)	120
Boiler	129
Boiler (Truma)	131
Gebruikswijzen	136
Leegmaken	135
Storingsopsporing	202
Veiligheids-/aftapventiel	134
Warmwatervoorziening, inschakelen	134
Warmwatervoorziening, uitschakelen	134
Water, vullen	135
Brand	
Bestrijding	13
Handelen bij	13
Voorkomen	13
Brandstofvulopening	47
Brandveiligheid	13
Breedtelicht	189
Buitenaansluiting zie 230-V-aansluiting	51
Buitendouche	155

Buitenverlichting.....	35
Storingsopsporing.....	199
Verlichtingsmiddel, vervangen.....	187
Butaangas.....	18, 100

C

Campinggasflessen, gebruiken	18, 101
Campingstoelen	60
Capaciteit van de accu.....	106
Centrale vergrendeling.....	71
Afstandsbediening	71
Checklist	
Bij ingebruikname na stilstand.....	182
Verkeersveiligheid	35
Voor het rijden	35
Circulatieluchtventilator.....	131
Condenswater.....	76, 77
Condenswater aan de schroefverbindingen aan de bodem van het voertuig	76
Condenswater aan het dubbele plexiglasraam.....	77
Contactdozen	
12 V.....	107
230 V.....	107
USB.....	107
Controlelicht, toilet	160
Controles officiële	185
Controles zie checklist	35
Controletermijnen.....	185
Conventionele belasting.....	25

D

Dakluik met ventilator.....	84
Boost-functie	85
Hor	84
Ontluchten.....	85
Openen	84
Sluiten	84
Ventilator, uitschakelen.....	85
Ventileren.....	85
Verduistering.....	84
Dakluiken	81
Dealers.....	191
Deuren	
Slot.....	72, 74
Storingsopsporing.....	207
Woonruimte deur	71
Deurslot.....	72, 74
Diepontlading	106
Dimlicht	188

E

Eerste ingebruikname	21
Elektrische installatie	
230-V-aansluiting, storingsopsporing.....	199
Storingsopsporing	199
Veiligheidsinstructies.....	19
Verklaring van de begrippen	106
Verlichting, storingsopsporing.....	199
Elektroblok.....	114
Inbouwplaats	115
Stilstand.....	116
Taken	116
Energiebalans, woonruimteaccu	112
Externe gasaansluiting	102
Extra grootlicht	41
Inschakelen	41

F

Fecaliëncassette	
Leegmaken.....	160
Verwijderen	160
Feitelijke massa.....	23, 26
FI-schakelaar, controleren.....	127
Flatscreen.....	33
Fornuis zie gaskooktoestel of gasbakoven	143

G

Gasaansluiting, extern.....	102
Gasafsluitkraan	101
Gasdrukregelaar, schroefverbindingen	101
Gasflessen	100
Veiligheidsinstructies.....	18, 100
Vervangen	103
Gasinstallatie	
Algemene instructies	17
Defect.....	17, 99, 201
Geen gas.....	201
Storingsopsporing	201
Gaskast	18, 100
Gaskooktoestel	
Inschakelen	144
Reinigen	169
Storingsopsporing	202
Uitschakelen.....	144
Gaslucht	17, 99, 201
Gebruik van een aanhanger.....	16
Algemene instructies	32
Veiligheidsinstructies.....	16
Gebruikswijzen, boiler (Truma)	136
Gebruikswijzen, heteluchtverwarming.....	136
Gebruikswijzen, klimaatregeling (Truma).....	139

Gewichten van optionele uitrustingen	209
Grootlicht	188
GVK-aanbouwonderdelen, verzorgen	165

H

Hanglamp	96
Hefsteunen	50
Inklappen	50
Lengte, verstellen	50
Uitklappen	50
Heteluchtverwarming	131
Bedieningspaneel	131
Circulatieluchtventilator	131
Gebruikswijzen	136
Storingsopsporing	202
Verdeling van de hete lucht	137
Hogedrukreiniger, wassen met	163
Hoog gasverbruik	17, 99, 201
Hor, achterplatform	
Terugschuiven	62
Uittrekken	62
Hor, dakluik met ventilator	
Openen	84
Sluiten	84
Hor, reinigen	168
HYMER Connect-app	119

I

Inbouwapparatuur	129
Gebruiksaanwijzingen	14
Inbouwplaats	
7"-paneel	117
Adsorptiekoofilter toiletontluchting	162
Afwalwatertank	153
Bedieningspaneel heteluchtverwarming	131
Elektroblok	115
Klimaatregeling	139
Luchtuitstroomopeningen	142
SCU	119
Startaccu	108
Toets voor pechoproep	39
Veiligheids-/aftapventiel boiler	135
Waterfilter	152
Watertank	151
Wisselrichter	121
Zekeringen 12 V	126
Zekeringenkast	127
Ingebruikname	
Na stilstand in de winter	182
Na tijdelijke stilstand	182
Inspecties	186
Inwendige verzorging	168

K

Kabelhaspel	123
Kantel-dakluik	82
In ventilatiestand vergrendelen	83
Openen	83
Openzetten	82
Rolhor	83
Sluiten	82
Vouwverduistering	83
Keukengedeelte	34
Kinderbeveiligingssystemen	43
Klepslot	
Openen	75
Sluiten	75
Klimaatregeling	139
Bediening	139
Circulatielucht	140
Gebruikswijzen	139
Inbouwplaats	139
Infraroodontvanger	141
Inschakelen	139
Koeling	140
Stille werking	140
Storingsopsporing	204
Timer	140
Uitschakelen	140
Verdeling van de koude lucht	141
Verzorging	167
Knipperlichten zie richtingaanwijzer	188, 189
Koelkast	51, 144
Bediening	145
Deurvergrendeling	145
Storingsopsporing	205
Verzorging	169
Kookplaat	143
Kunstmatige ventilatie	14, 76
Kunststofdelen in het toilet en in de woonruimte, reinigen	168
Kussenstoffen, reinigen	170

L

Laadvermogen	21
Berekening	26
Samenstelling	24
Voorbeeld berekening	23
Laadvermogen zie ook bijlading	21
Ladder achter	57
Inschuiven	57
Uittrekken	57
Lampen	189
Reinigen	168
Lederen overtrekken, reinigen	170

Leeslamp op de secretaire	98
Leeslamp, mobiel	117
Lekwater in voertuig	206
Luchtkamers, slaapdakwand, repareren	70
Luchtuitstroomopeningen	142
Inbouwplaats	142
Luchtuitstroomopeningen, afstellen	130

M

Markies	51
Massa in rijklare toestand	23
Massieve bamboepanelen	174
Reinigen	174
Verzorgen	174
Mechanische hefsteunen	
Inklappen	50
Lengte, verstellen	50
Uitklappen	50
Meubelluiken	
Openen	86
Sluiten	86
Meubelluiken, storingsopsporing	207
Meubelopervlakken, reinigen	168
Milieu-instructies	10
Motorruimte, verzorging	166
Multifunctionele wand	87

O

Officiële controles	185
Omgang met banden	195
Onderhoudswerkzaamheden	186
Klimaatregeling	167
Kookplaat	187
Standverwarming	187
Onderkant, verzorgen	165
Opbergruimten	86
Oplegdruk	32
Oprijblokken	49
Opstap	33, 49
Verzorging	167
Waarschuwingstoon	33
Opstelling van de zitplaatsen	42
Optionele uitrustingen	25
Beschrijving	9
Gewichten	209
Kenmerk	9
Veiligheidsinstructies	14
Overladen	27

P

Parkeerlicht	188
Passagiersstoel	44
ArMLEuning, instellen	45
In de lengte verstellen	45
In rijpositie draaien	45
RugLEuning, instellen	45
Zithelling, instellen	45
Zithoogte, instellen	45
Zitkussen, verschuiven	45
Persoonlijke uitrusting	25
Propaangas	18, 100
PVC-vloerbedekking, reinigen	168

R

Ramen	77
Rolhor	80
Vouwverduistering	80
Reinigen zie verzorging	163
Reminstallatie, storingsopsporing	199
Remmen	40
Controleren	40, 199
Reserveonderdelen	190
Reservesleutels	192
Richtingaanwijzer	188, 189
Rijden	39
Rijsnelheid	40
Roestvrijstalen oppervlakken, reinigen	170
Rolhor, kandel-dakluik	
Openen	83
Sluiten	83
Rolhor, raam	
Openen	80
Sluiten	80
Rolhor, reinigen	168
Ruitensproeierinstallatie, verzorging	166
Ruitenwissers, verzorging	166
Rustspanning	106
Ruststroom	106
Rusttoestand, voertuig, activeren	182

S

Sanitaire inrichting	147
Schap	67
SCU zie System Control Unit	118
Serienummer	191
Service- en verkooppartners	185

Serviceafdekking in de bodem.....	87	Symbolen voor veiligheidsinstructies	9
Serviceluiken.....	75	System Control Unit	118
Klepslot	75	Inbouwplaats	119
Sifons	177		
Slaapdak	63, 172	T	
Koelen	67	Tafel.....	89
Openen	64	Ombouw tot bed-onderstel.....	89
Sluiten	64	Opbouwen	90
Veiligheidsnet.....	65	Transportstand	90
Verduistering.....	66	Tafels.....	89
Verwarmen.....	67	Tankdeksel zie brandstofvulopening.....	47
Slaapdak, reinigen	172	Tanken.....	47
Sleutelset	21	Tapijtvloer, reinigen	168
Slot		Technisch toelaatbare maximummassa.....	22, 26
Bestuurdersdeur	74	Technische gegevens	211
Meubelluik.....	86	Televisie	33
Serviceluik.....	75	Toebehoren, aanbouw	14
Woonruimte deur	72	Toegelaten totaalgewicht zie technisch	
Smart-Battery-System.....	108	toelaatbare maximummassa	22
Sneeuwkettingen	35	Toilet.....	159
Spoelafdekking	34	Controlelichten	160
Standverwarming, onderhoud.....	187	Spoelen	160
Startaccu		Storingsopsporing	206
Inbouwplaats.....	108	Tijdelijke stilstand	162
Laden	108	Wintergebruik	162
Storingsopsporing.....	199	Typeplaatje	191
Steunen zie hefsteunen	50		
Stilstand		U	
Algemeen.....	179	Uitstroomopeningen voor hete lucht	142
Tijdelijk	178	Uitstroomopeningen voor koude lucht.....	142
Tijdelijk (toilet).....	162	Uitwendige verzorging.....	163
Storingsopsporing		Uitzetbaar raam	
12-V-voorziening.....	200	Continue ventilatie.....	79
230-V-aansluiting	199	Openen.....	78
Accu	199	Rolhor	80
Binnendeur.....	207	Sluiten	78
Boiler	202	Vouwverduistering.....	80
Elektrische installatie	199	USB-aansluiting.....	107
Gasinstallatie	201		
Gaskooktoestel	202	V	
Heteluchtverwarming.....	202	Valbeveiliging, achterplatform	58
Klimaatregeling	204	Veiligheids-/aftapventiel boiler.....	134
Koelkast	205	Inbouwplaats	135
Meubelluiken.....	207	Veiligheidsgordels	42
Opbouw.....	207	Juist dragen.....	43
Reminstallatie	199	Reinigen	168
Startaccu.....	199	Veiligheidsinstructies	13
Toilet	206	Brandveiligheid.....	13
Verlichting	199	Elektrische installatie.....	19
Verwarming.....	202		
Watervoorziening	206		
Wisselrichter	201		
Woonruimteaccu.....	199		

Waterinstallatie		Woonruimteaccu	
Leegmaken	151	Energiebalans	112
Ontsmetten	176	Storingsopsporing	199, 201
Reinigen.....	175	Woonruimtedeuren.....	71
Veiligheidsinstructies	19	Hor.....	74
Verzorging.....	175	Woonruimtedeuren, buiten	
Vullen	148	Openen.....	72
Waterleidingen, reinigen	176	Vergrendelen.....	72
Waterpomp.....	147, 148		
Watertank			
Inbouwplaats.....	151	Z	
Reinigen.....	175	Zekering 230 V	127
Waterhoeveelheid, verminderen.....	151	Zekeringen	
Watervoorziening		Voor bestuurdersruimte.....	125
Algemeen.....	147	Zekering 230 V	122, 127
Storingsopsporing.....	206	Zekeringen 12 V	125, 126
Wegslepen	48	Zekeringen 12 V	125
Werkbladverbreding keuken	93	Inbouwplaats	126
Wiel vervangen	196	Voor bestuurdersruimte.....	125
Wielkeg	49	Zonnecellen	114
Winterverzorging.....	178	Zonnepanelen	124
Wisselrichter	120		
Inbouwplaatsen.....	121		
Storingsopsporing.....	201		

